

KANNONKOSKEN KUNTA

TILINPÄÄTÖS 2023

Kunnanhallitus 13.5.2024

Kunnanvaltuusto 3.6.2024

Sisällys

1.	TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	1
1.1.1	Kunnanjohtajan katsaus.....	1
1.1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	3
1.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	5
1.1.4	Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	10
1.1.5	Kunnan henkilöstö	14
1.1.6	Ympäristöasiat	16
1.1.7	Muut ei-taloudelliset asiat	17
1.1.8	Arvio tulevasta kehityksestä sekä merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	17
1.2.	Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta	18
1.1.0	Sisäisen valvonnan järjestäminen	18
1.1.1	Riskienhallinnan järjestäminen	19
1.1.2	Keskeiset johtopäätökset sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella	26
1.2	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	27
1.2.0	Tilikauden tuloksen muodostuminen	27
1.2.1	Toiminnan rahoitus sekä rahoitusasema ja sen muutokset	30
1.2.2	Kunnan talouden tarkastelu suhteessa erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyn tunnuslukuihin (ns. kriisikuntakriteerien tarkastelu)	32
1.3	Kokonaistulot ja -menot.....	33
1.3.0	Kunnan kokonaistulot ja -menot.....	33
1.3.1	Kunnan ja liikelaitoksen kokonaistulot ja -menot.....	34
1.4	Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	35
1.4.0	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt (konsernirakenne 31.12.2023)	35
1.4.1	Konsernin toiminnan ohjaus	36
1.4.2	Konsernin valvonta	38
1.4.3	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	38
1.5	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	41
1.5.0	Tilikauden tuloksen käsittely.....	41
1.5.1	Talouden tasapainottamistoimenpiteet	41
2.	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	42

2.1	Tavoitteiden toteutuminen	42
2.1.0	Käyttötalouden toteutuminen:	42
2.1.0.1	Elinkeinotoimi.....	42
2.1.0.2	Maataloustoimi	44
2.1.0.3	Sosiaali- ja terveystoimi.....	45
2.1.0.4	Sivistyslautakunta.....	46
2.1.0.5	Tekninen lautakunta.....	68
2.2.	Yhteenveto talousarvion toteutumisesta vuodelta 2023	98
2.2.1.	Tuloslaskelmaosa: kunta ja liikelaitos	99
2.2.2.	Investointiosa:.....	100
2.2.3.	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta (ilman liikelaitosta)	101
3.	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	103
	Kunnan virallinen tuloslaskelma: kunta ja liikelaitos	103
	Kunnan virallinen rahoituslaskelma: kunta ja liikelaitos.....	104
	Kunnan virallinen tase: kunta ja liikelaitos	105
3.1	Konsernilaskelmat	107
3.1.0	Konsernituloslaskelma	107
3.1.1	Konsernirahoituslaskelma.....	108
3.1.2	Konsernitase.....	109
4.	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	111
4.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	111
4.1.0	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	111
4.1.1	Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	111
4.1.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	111
4.1.3	Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus	112
4.	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	112
4.2.	Tasetta koskevat liitetiedot.....	115
4.2.1.	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	115
4.2.2.	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	118
4.3.	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot....	121
4.4.	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot..	122
5.	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	124
5.1.	Kunnan liikelaitos Nuorisokeskus Piispalan toimintakertomus	128

5.2. Vesihuoltolaitos.....	140
6. TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT	145
6.1. Luettelo kirjanpitoaineistosta	145
6.2. Kirjanpidon tositelajit	145
6.3. Kirjanpitoaineiston säilytys	145
7. TILINPÄÄTÖKSEN 2023 ALLEKIRJOITUS JA MERKINNÄT	146

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi käynnistyi historiallisella kunta-alan muutoksella sosiaali- ja terveystalouden siirtyessä hyvinvointialueiden järjestämisen vastuulle. Muutos tapahtui ilman suurempia keskeytyksiä tai hoitokatkoja palveluiden järjestämisessä. Alkuvuoden aikana selvisi kuitenkin, että prosessit eivät ole täysin valmiit eikä valmistelulait toimi kuten ajateltiin. Kentältä ilmeni vaikeuksia työntekijöiden kontaktoinnissa. Myös hoitoon pääsyssä ilmeni ongelmia. Tämä oli jokseenkin ymmärrettävää, koska muutos oli massiivinen. Ensimmäinen vuosi kului sopeutumiseen, jonka aikana hyvinvointialueen uudet toimintamallit, palvelutasot ja sopimukset omaksuttiin kunnissa ja asiakkaiden parissa. Monessa eri asiassa tulikin isoja näkemyseroja ja ristiriitoja, kuten Keski-Suomen sairaanhoitopiirin peruspääoman alentamisessa. Ristiriita johti asian käsittelyyn hallinto-oikeudessa. Vuosi 2025 tulee olemaan uusi sopeutumisen vuosi. Päätös Keski-Suomen palveluverkon tasosta tulee ohjaamaan kehitystä ja palvelutasoa. Hyvinvointialueisiin siirtyminen vaikutti koko julkisen sektorin rahoitukseen, ja erityisesti kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen. Sote-uudistus aiheutti siis pysyvän muutoksen kuntien rahoituspohjaan niin sanottujen sote-siirtolaskelmien kautta. Myös Kannonkosken kunnan valtionosuus pieneni suhteellisesti ja siihen on sopeuduttava tulevaisuudessa.

Tilikauden aikana saatiin viitteitä kunnan tulopohjan heikkenemisestä. Valtionosuus- ja verotuloennusteet olisivat heikkenemässä nykyisestä tasosta. Kun talousarviovaiheen ensimmäisessä vaiheessa tähän yhtälöön lisättiin nykyinen ja tulevien vuosien kustannusten nousu, talouden näkymä paljastui melko haastavana. Seuraavat vuodet olivat ongelmallisen alijäämäisiä. Talousarvioprosessin aikana etsittiin kaikki keinot ja konstit tilanteen talouden kääntämiseksi, mutta tulos oli lopulta riittämätön. Jouduimme käynnistämään yhteistoimintaneuvottelut, joilla tulisi olemaan henkilöstövaikutuksia. Kannonkosken kunta päätyi monien muiden kuntien ohella nostamaan sekä tuloveroprosenttia että kiinteistöveroja. Yksinkertaistettuna kunnan on seuraavien vuosien aikana sopeutettava menot tulopohjaan. Se tarkoittaa säästötoimenpiteitä ja resurssien karsimista. Siinä kyllä onnistutaan vaarantamatta kunnan itsemääräämisoikeutta, mutta edelleen investointikykyämme ja korjausvelan hoito ovat alhaisella tasolla. Korkotason noustessa kunnan suuri lainakanta rasittaa käyttötaloutta. Tilikauden aikana tehtiinkin ylimääräisiä lyhennyksiä lainakantaan.

Kannonkosken kunnan tilikauden tulos on -1 184 274,83 euroa alijäämäinen. Peruskunnan alijäämä oli -501 000 euroa ja liikelaitoksen osuus koko kunnan tulokseen oli -684 000 euroa. Peruskunnan vuoden 2023 talousarvio oli -351 000 euroa. Talousarvioon nähden merkittävä poikkeama on rahoituskulut. Kannonkosken kunnalla on suhteellisesti paljon lainaa ja korkotason nousun myötä korkokulut olivat -250 000 suuremmat kuin talousarviossa. Liikelaitoksen isoa alijäämää selittää merkittävät arvonalennukset. Koko kunnan reilusti alijäämäinen tulos pystytään kattamaan kertyneillä ylijäämillä. Tulos viittaa kuitenkin tulojen, menojen ja velan epäsuhtaan.

Kunta kehittää palvelujaan parhaansa mukaan. Ensiarvoisen tärkeää on kuntalaisten palaute. Palautteen perusteella reagoimme päivittäiseen toimintaan ja toisaalta suunnittelemme tulevaisuuden hankkeita. Tilikauden aikana uudistettiin Kankaalan leikkikenttä, käynnistimme

yrittäjien kehittämishankkeen, Piispalaan toteutettiin frisbeegolfrata, kehitimme asuntokantaa ja valmistelimme kaavoja tulevaisuuden hankkeita ajatellen. Kunta järjesti vuoden aikana lukuisia tapahtumia eri kohderyhmille. Aktiivinen työ kulttuuri-, vapaa-aika- ja nuorisotyö on saanut hyvää palautetta kaikilta ikäryhmiltä. Paloasemahanke siirtyi sote-uudistuksen myötä hyvinvointialueen vastuulle, joka on tehnyt asiasta jo investointipäätöksen.

Vuorijärvien tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineisto ja YVA-selostus asetettiin nähtäville toukokuussa. Tässä kaavaluonnosvaiheessa pyydettiin mielipiteitä ja lausuntoja hankkeesta. Näiden perusteella ELY-keskus antoi ns. perustellun päätelmän Vuorijärvien tuulivoimahankkeesta. Lausunto suositteli lintuihin ja luontoarvoihin keskittyviä lisäselvityksiä sekä lähimpien asukkaiden tarkempaa huomioimista. Myös naapurikuntien kaavat tulisi huomioida mahdollisten negatiivisten vaikutusten vuoksi. Kaavaluonnos ja valmisteluaineisto herätti paljon keskustelua. Vuorijärvien hanke etenee kohti kaavaehdotusvaihetta. Mikäli kaavaehdotus asetetaan nähtäville, on hanketta jälleen mahdollisuus arvioida mielipitein ja lausunnoin.

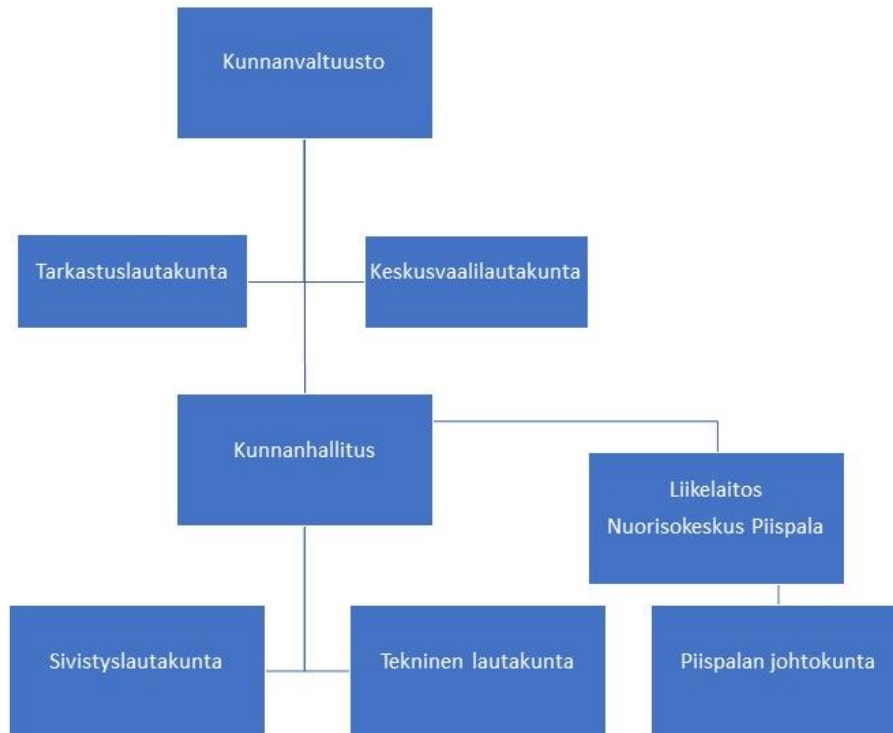
Vuoden 2023 aikana juhlittiin monia pyöreitä vuosia: Kannonkosken Kiho ry 90-vuotta, Kannonkosken Eläkkeensaajat ry 50- vuotta ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Kannonkosken osasto 80 vuotta. Nämä ja monet muut yhdistykset sekä järjestöt tuottavat kuntalaisille arvokasta palvelua ja edistävät hyvinvointia. Vuoden 2024 aikana juhlitaan itse kunnan pyöreitä vuosia. Kannonkoski perustettiin 1934, ja näin ollen Kannonkosken kunta täyttää 90-vuotta. Juhlavuosi huipentuu tulevan kesän tapahtumiin ja tilaisuuksiin.

Kiitän henkilökuntaa, luottamushenkilöitä, yrittäjiä, järjestöjä ja asukkaita hyvästä yhteistyöstä vuonna 2023,

Markku Rautiainen

kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnanvaltuusto

Kannonkosken ylintä päätösvaltaa käyttävään kunnanvaltuustoon kuuluu 15 jäsentä. Sen tehtäviä mm. päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, talouden ja rahoituksen perusteista sekä hyväksyä talousarvio ja tilinpäätös ja päättää vastuuvapaudesta. Kunnanvaltuusto hyväksyy kunnan strategiat ja painopistealueet, joita kunnan muut toimielimet työssään toteuttavat. Virallisten kokousten lisäksi valtuusto pitää iltakouluja kulloinkin ajankohtaisten ja keskeisten asioiden valmistelun ja tiedonkulun parantamiseksi.

Vuoden 2023 aikana kunnanvaltuuston kokous järjestettiin 6 kertaa.

1.8.2021 alkaen kunnanvaltuuston kokoonpano on:

Puheenjohtajisto:

Villman Sanna, pj. SDP

Poikonen Anu, I vpj. KESK

Hartikainen Jouni, II vpj. SDP

Jäsenet:

Autio Mauno SDP
Huurtola Pertti KOK
Kainulainen Jukka KESK
Kemppainen Tero PS
Kokkinen Juho SDP
Kokkinen Sanna SDP
Lappalainen Jussi KESK
Pöyhönen Markku KOK
Saari Kirsi KESK
Seppälä Arto KESK
Siikaranta Riitta PS
Vesterinen Reijo KESK

Kannonkosken kunnanhallitus 2023

Puheenjohtajisto:

Saari Kirsi, pj. KESK
Siikaranta Riitta, vpj. PS

Jäsenet:

Autio Mauno SDP
Hartikainen Kirsi SDP
Huurtola Pertti KOK
Lappalainen Jussi KESK
Vesterinen Reijo KESK

Kunnanhallituksen tehtävänä on johtaa kunnan hallintoa ja taloutta, valmistella, panna täytäntöön ja suorittaa laillisuusvalvontaa valtuuston päätösten osalta sekä valvoa kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Näitä tehtäviä hoitaessaan kunnanhallitus mm. antaa ohjeita eri

toimielimille, seuraa talouden kehitystä, käyttää tarvittaessa kokouksessaan asiantuntijoita sekä kiinnittää huomiota asioiden joustavaan, nopeaan ja asiakaslähtöiseen hoitamiseen. Kunnanhallituksen tehtävälueeseen kuuluvat myös asuntotoimen ja elinkeinotoimen tehtävät.

Kunnanhallituksen kokous järjestettiin vuoden aikana 19 kertaa. Kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston kokoonpanoista päätettiin toimintavuoden aikana ja kokoonpanot säilyvät samoina valtuustokauden loppuun asti.

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleisesti kuntatalouden tilasta

Vaikka kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviotiedot vuodelta 2023 jäivät hieman odotuksista, kokonaisuutena kuntatalouden tunnuslukuja voidaan pitää vahvoina. Kuntatalous saavutti viiden vuoden tauon jälkeen tasapainon, kun investoinnit huomioiva rahoitusjäämä nousi 200 miljoonan euron ylijäämään. Sitä aikaisemmin kuntatalous oli tasapainossa vuonna 2006. Myös tilikauden tulos nousi poikkeuksellisen vahvalle tasolle: 1,8 miljardiin euroon. Tiedot käyvät ilmi kuntatalouden tilaa arvioivasta Kuntaliiton tilinpäätösanalyysistä vuodelta 2023.

Kuntien vahva tilikauden tulos ohjautuu siis nopeasti kasvaneiden investointien rahoittamiseen. Kunnat käyttivät ylijäämäänsä myös lainakannan vähentämiseen alustavan arvion mukaan yhteensä 300 miljoonalla eurolla. Kuntien lainakanta on pienentynyt jo toista vuotta peräkkäin. alitettavasti kuntatalouden vahvat tunnusluvut saavutettiin sote-uudistukseen liittyneiden kertaluonteisten poikkeuserien avulla. Ilman niitä kuntien ja kuntayhtymien talous olisi ollut viime vuonna 1,9 miljardia euroa heikompi. Poikkeuserien taustalla vaikuttivat muun muassa vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyneet 1,4 miljardin euron suuruisiksi arvioidut verotilitykset eli niin sanottu sote-uudistuksen verohäntä.

Kuntien talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu, niitä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta siirtyivät hyvinvointialueille.

Kuntaliiton arvion mukaan verohäntä ylittää jopa 1,4 miljardiin euroon vuonna 2023. Kunnille maksettiin ennakkollisen sote-siirtolaskelman mukaan myös noin 500 miljoonaa euroa liikaa valtionosuuksia, jotka ovat määrä periä takaisin valtiolle lähivuosina.

Euromääräisesti suurin poikkeuserä oli vuodelle 2023 kertyneet vanhempien verovuosien kunnallis- ja yhteisöverotulot, jotka maksuunpantiin korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja

yhteisöveron jako-osuuksilla. Nämä verotulot jäävät kertaluonteiseksi. Valtionosuuksien takaisinperintään ei ole perusteita kuntatalouden kokonaistilanne ja näkymät huomioiden.

Kuntien toimintamenot supistuivat sote-muutoksen vuoksi arviolta 50–60 prosenttia, mutta verotuloissa muutos oli verohäntien vuoksi pienempi.

Rahoitusmarkkinoiden kireä tilanne heijastui kuntasektorin korkokuluihin, jotka kasvoivat noin 150 miljoonalla. Kuntien lainakannan keskimääräiset korkokulut kasvoivat kuitenkin huomattavasti markkinakorkoa hillitymmin.

Korkokulujen kasvulta on suojannut pääosin kiinteäkorkoisten lainojen käyttäminen. Noin 50 kunnalla on lisäksi korolta suojaavia korkojohdannaisia. Korkokulujen voidaan olettaa kasvavan lähivuosina, kun kiinteäkorkoisten lainojen korot tulevat tarkistettavaksi, vaikka markkinakorot ovatkin laskeneet huipuistaan

Soten taloudelliset vaikutukset alkavat selkeytyä vasta vähitellen, mutta tilinpäätösarviot kertovat kuntakentän taloudellisen eriytymisen jatkumisesta viime vuonna.

Tilikauden tulos oli paras yli 100 000 asukkaan ja 20 000–100 000 asukkaan kunnissa, kun taas pienemmissä kunnissa tulos oli selkeästi heikompi. Aivan pienimmissä, alle 5 000 asukkaan, kunnissa tilikauden tulos jopa heikkeni vuodesta 2022. Näin tapahtui vuoteen 2023 kohdistuneesta poikkeuksellisen suuresta verohännästä huolimatta.

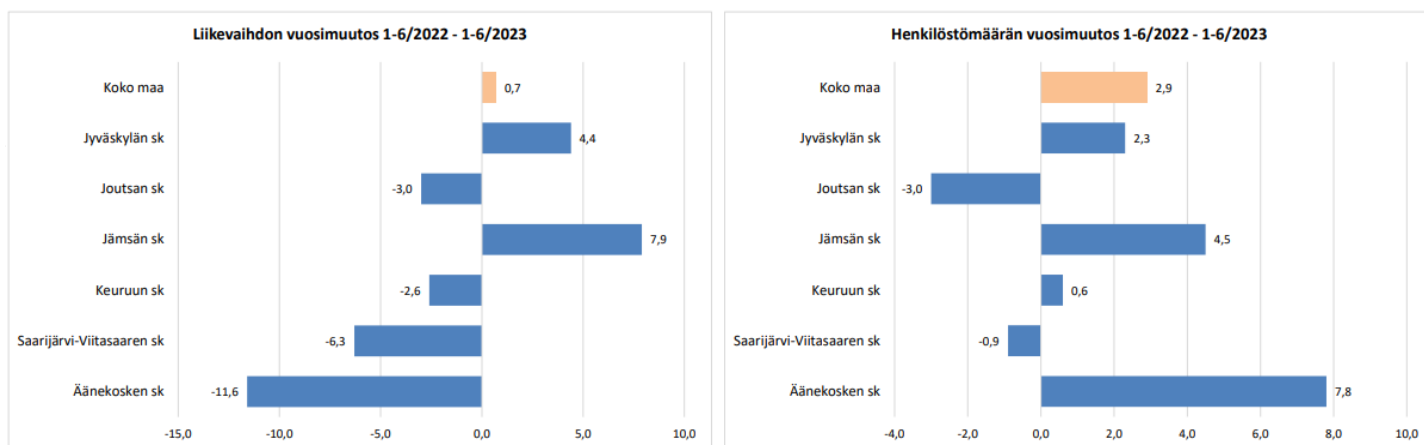
Maakunnista vahvimpaan tulokseen ylsivät Uusimaa ja Lappi, kun taas heikoimpana näyttäytyy Kainuu. Yksittäisen vuoden taloutta voi maakuntatasollakin heiluttaa yhden kunnan kertaluonteinen omaisuuden myynti tai alaskirjaus. Lisäksi sote-uudistuksen jälkeen samankin maakunnan sisällä talous voi näyttäytyä dramaattisesti erilaisena.

(Kuntaliitto)

Kannonkosken alueen taloudellinen kehitys

Syksyn 2023 aikana Suomi ajautui matalasuhdanteen tilaan ja pienoiseen taantumaan. Hintojen ja korkotason nousu ovat vaikuttaneet negatiivisesti erityisesti rakennusalan kehitykseen.

Rakennustuoteteollisuus on pohjoisen Keski-Suomen ja Kannonkosken elinkeinojen painopisteala. Negatiivinen kehitys on heijastunut myös kunnan toimintaympäristöön, yritysten talouteen ja työllisyyteen.

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

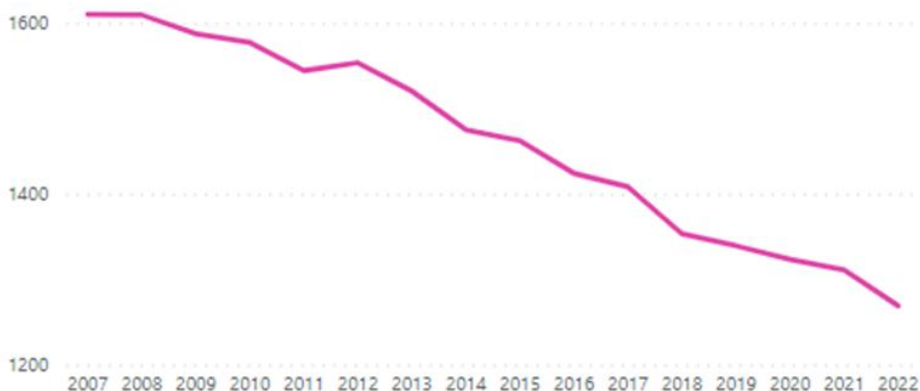
Väestökehitys

Keski-Suomen väestömäärä kasvoi lähes 900 henkilöllä vuonna 2023. Poikkeuksellisen vahvan kasvun taustalla on maahanmuutto. Ukrainan sotaa paenneilla oli mahdollisuus hakea kotikuntaa vuoden maassa olon jälkeen ja tämä lisäsi maahanmuuttajien määrää. Maan sisäisen muuttoliikkeen myötä Keski-Suomi menetti väestöään. Syntyneiden ja kuolleiden määrän erotus – luonnollinen väestömuutos – oli edelleen vahvasti miinuksella. Maan sisäisessä muuttoliikkeessä muuttovoittoa sai kolme kuntaa: Jyväskylä, Muurame ja Luhanka. Kaikissa kunnissa maahanmuuttajia oli enemmän kuin maasta pois muuttaneita. Ukrainalaisten maahanmuutto on vaikuttanut positiivisesti väestömäärään myös Jyväskylää laajemmalla alueella ja pienemmissä kunnissa. Vain kahdessa Keski-Suomen kunnassa syntyvyys ylitti kuolleisuuden vuonna 2023, Muuramessa (+13) ja Uraisilla (+12). Muissa kunnissa luonnollinen väestömuutos oli miinuksella.

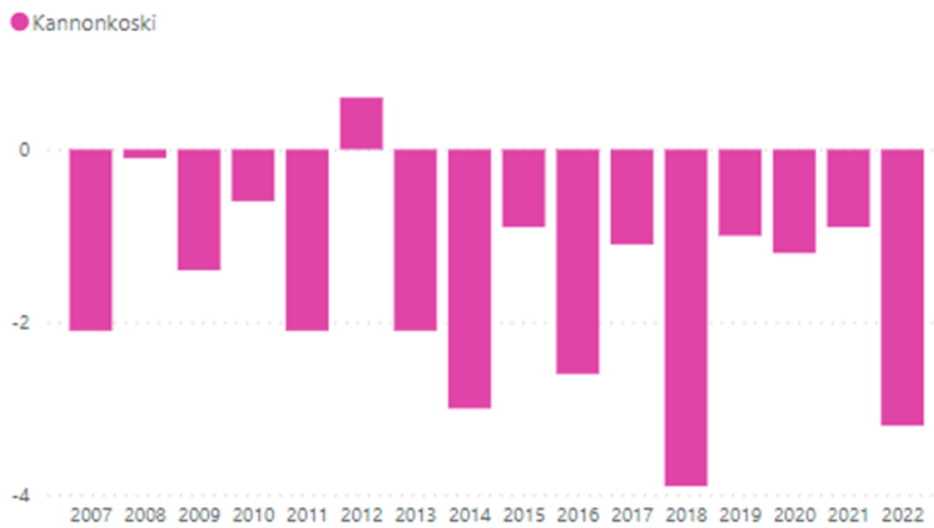
Kannonkosken väestö väheni vuoden 2023 aikana 53 asukkaalla. Tilikauden lopussa 31.12.2023 Kannonkosken väkiluku oli 1 216. Nettomuutto oli -31 henkilöä (vuonna 2022 -20 hlö). Kannonkosken nettomaahanmuutto oli 1 henkilö. Luonnollinen väestönmuutos oli miltei sama tasoa kuin edellisenä vuonna -23 henkilöä (2022 -22 hlö).

Väestömäärä vuosittain

● Kannonkoski

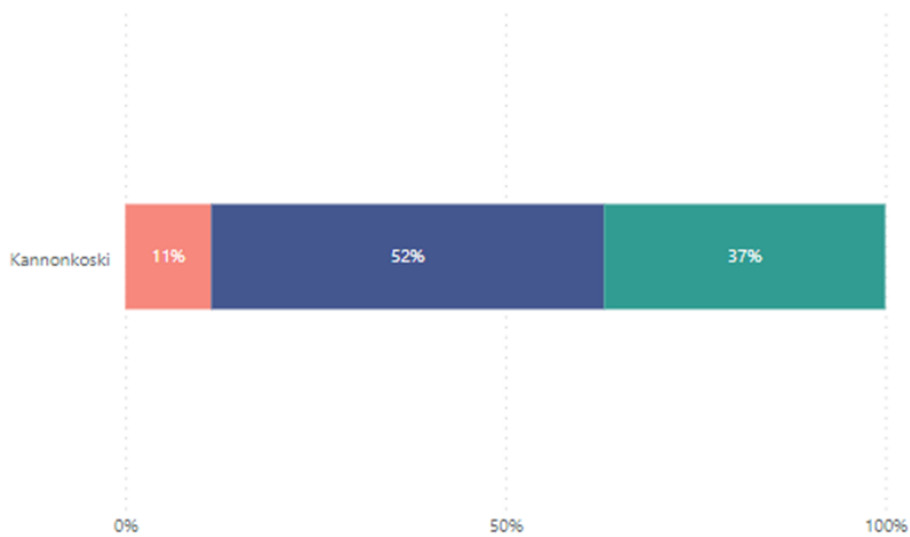

Väkiluvun vuosimuutos, %.

Ikärakenne vuonna 2022

● Alle 15-vuotiaiden osuus, % ● 15-64-vuotiaiden osuus, % ● 65 vuotta täyttäneiden osuus, %

Yli 74-vuotiaiden osuus väestöstä

Työllisyystilanne Kannonkoskella vuonna 2023

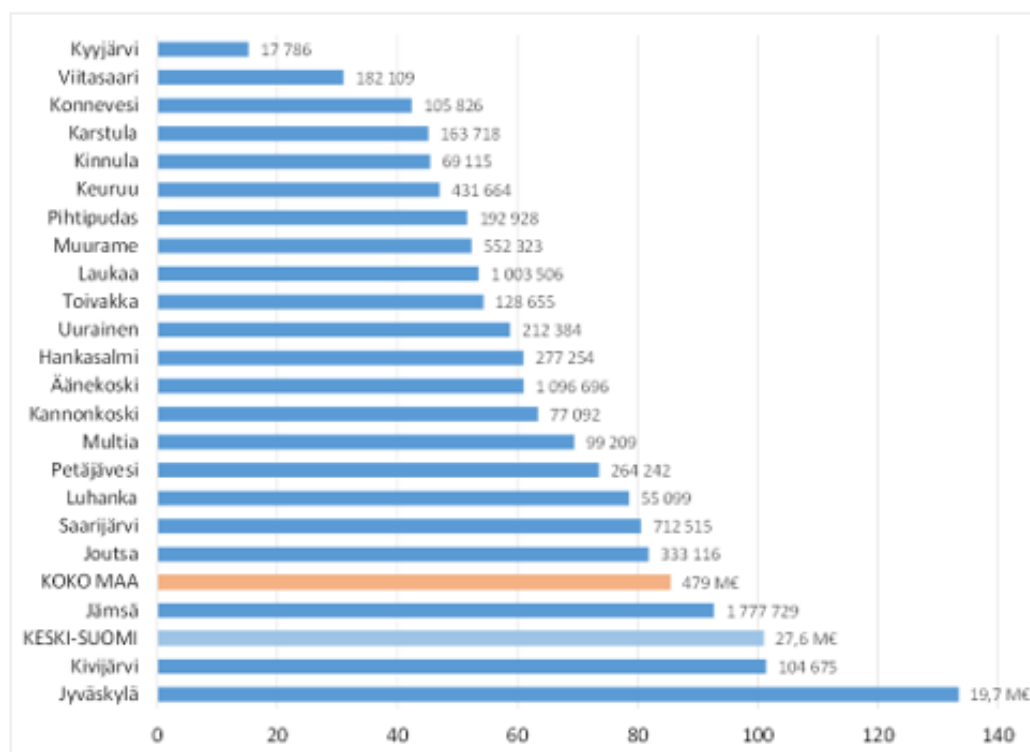
Työvoiman määrä Kannonkoskella on noin 500 henkilöä. Työttömyysprosentti vuoden 2023 lopulla oli 13,5 %. Työttömiä työnhakijoita oli 67 henkilöä, joista miesten osuus oli 43 henkilöä ja naisten osuus 22 henkilöä.

Kannonkoski

2023	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Keska. /kk	% / Keskia.	% / Keskia.
Työttömiä	71	74	70	66	46	58	62	52	58	56	62	67	62		
Miehiä	42	42	44	39	28	27	35	29	33	30	36	42	36	58%	
Naisia	29	32	26	27	18	31	27	23	25	26	26	25	26	42%	
Alle 25-vuotiaita	8	8	6	5	5	<5	5	5	<5	6	8	10	7		11%
Yli 50-vuotiaita	34	38	38	35	23	26	32	26	29	34	36	36	32		53%
Pitkäaikaistyöttömiä	18	17	17	18	14	14	14	14	18	18	18	17	16		27%
Vammaisia ja pitkäaikaissairaita	6	6	6	6	<5	<5	<5	<5	<5	6	6	6	6		10%

Työmarkkinatuen maksuosuus oli koko vuoden osalta 77 092 euroa. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on TE-toimiston, kunnan ja Kelan yhteinen toimintamalli, jossa yhdessä asiakkaan kanssa arvioidaan, suunnitellaan ja vastataan prosessivastuullisesti asiakkaan työllistymisprosessin etenemisestä. Tämän palvelun piirissä oli Kannonkoskella 15 henkilöasiakasta vuonna 2023. Annettuja asiakaspalveluja toteutettiin 193 kpl. Kannonkosken kunnan työmarkkinatuen maksuosuus on noin 60 euroa /asukas.

Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki 2023

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Verotulot ja valtionosuudet

Talousarviossa arvioitiin verotuloja tuloutuvan 2 844 000 euroa. Tilikauden aikana verotuloja kertyi 2 908 000 euroa eli noin 64 000 euroa enemmän. Valtionosuuksia budjetoitiin 1 088 000 euroa ja niitä kertyi tilikauden aikana 1 145 000 euroa eli 57 000 euroa enemmän. Tulopohja oli siis yhteensä 121 000 euroa isompi. Muutoksiin vaikutti 2022 verotulojen liukuminen vuoden 2023 puolelle ja sote-siirtoerien vaikutus valtionosuuteen.

Investoinnit

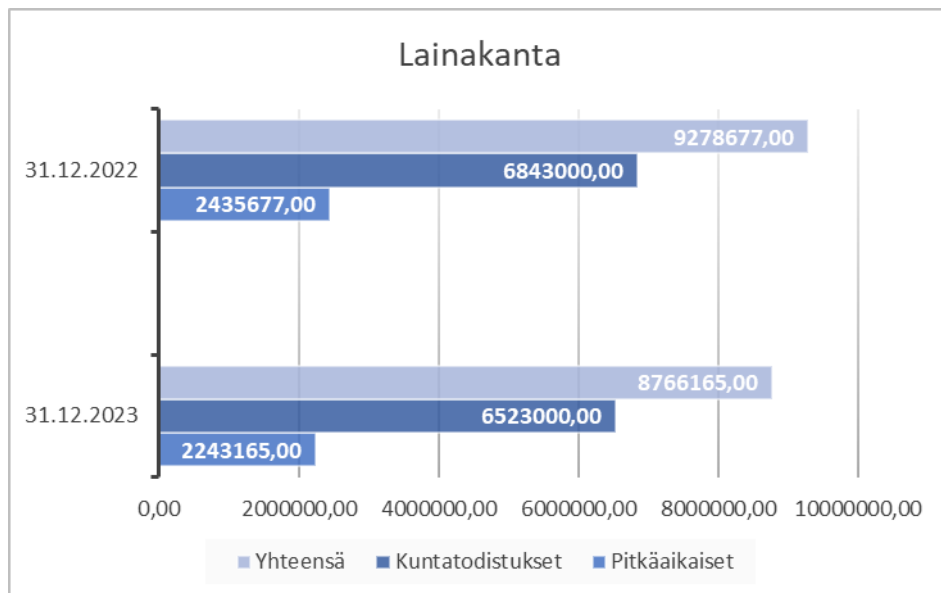
Kunta investoi perustoimintaansa toimintavuoden aikana 309 000 euroa. Vuoden 2023 investointisuunnitelmaan tehtiin useita muutoksia. Paloasemahanke poistettiin investointiosasta hankkeen siirryttyä Keski-Suomen hyvinvointialueelle.

INVESTOINTISUUNNITELMA TA 2023, TASU 2024-2025	TP 2019	TP 2020	TP2021	TA 2022	TA muutos 2022	ED. TASU v. 2023	TA 2023	TASU v. 2024	TASU v. 2025	Suunn. v. 2026
Talousarvio 2023										
Kaavoitettujen alueiden kunnallistekniikka ym.										-35 000
Atk-hankinnat, yleishallinto		0	0	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	
Arkiston digitalisointi										
Kunnantalon koneet ja laitteet										
Ruokapalvelun laitteet	-4 950		-8 450							-20 000
Liikenneturvallisuusjärjestelyt		-22 493								
Vuokra-asuntojen peruskorjaukset	-15 256	-21 970	-18 940	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Asuntotuotannon kehittäminen				-100 000	-100 000	-500 000	-100 000	-500 000		
Terveystalo/putkiston uusiminen	-7 529									
Mäntykodin pihan asfaltointi		-25 257								
Katuväläistuksen uusiminen										
Vesijohto- ja viemäriverkoston peruskorjaus, rakentaminen	-46 161	-25 832	-48 802	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-80 000	-200 000
Jätevedenpuhdistamon automaation korjausinvestointi						-60 000	-60 000			
Varavoimahankinnat eri kiinteistöille	0					-30 000	-30 000			
Kaukolämpöverkosto investoinnit ja saneeraus	0						-25 000	-60 000		-120 000
Kaavateiden peruskorjaus ja rakentaminen	-5 852	-19 870	-27 709	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-120 000	
Uusi paloasema		-4 952	-26 692	-1 400 000	-1 362 000		-1 800 000	-500 000		
Teollisuustilojen paloturvallisuusinvestoinnit	-97 271	-136 408	-948							
Teollisuusalueelle tiestö										
Yritystilat	-25 000	-51 357								
Mäntykodin tukiasunnot		-8 208				-100 000		-100 000	-600 000	
Uusi kaukalo									-25 000	
Koululuueen ulkoiluvälinevarasto							-20 000			
Kirjasto										-1 400 000
Koulun energiatehokkuusinvestoinnit					-20 000					
Moottorikelkkainvestointi					-18 000					
Vanhan koulun alue / lähiliikuntapaikka (netto)		-20 669	-48 943		-40 000					
Maakuntauran pohjoisosan kunnostaminen			-13 093							
Kankaalantien leikkipuiston kehittäminen							-15 000			
Vedenottamoiden kehittäminen	0	0							-20 000	-100 000
INVESTOINTIMENOT / -	-202 018	-337 015	-193 577			-785 000	-2 145 000	-1 255 000	-925 000	-1 840 000

Talousarviomuutokset 2023	TA 2023	TA muutos 2023
Kaavoitettujen alueiden kunnallistekniikka ym.		
Atk-hankinnat, yleishallinto	-5 000	
Nuottalan sataman ja uimarannan kehittäminen		
Koirapuisto		
Ruokapalvelun laitteet		
Liikenneturvallisuusjärjestelyt		
Vuokra-asuntojen peruskorjaukset	-20 000	-20 000
Asuntotuotannon kehittäminen	-100 000	-100 000
Mannilantien teollisuushallin rakentaminen		-80 000
Mäntykodin pihan asfaltointi		
Vesijohto- ja viemäriverkoston peruskorjaus, rakentaminen	-40 000	-40 000
Jätevedenpuhdistamon automaation korjausinvestointi	-60 000	-60 000
Varavoimahankinnat eri kiinteistöille	-30 000	-30 000
Kaukolämpöverkosto investoinnit ja saneeraus	-25 000	-35 000
Kaavateiden peruskorjaus ja rakentaminen	-30 000	-30 000
Uusi paloasema	-1 400 000	-1 275 000
Kannonpuu haketinlaajennus		
Teollisuustilojen paloturvallisuusinvestoinnit		
Piispalan uusi ruokalarakennus		
Yritystilat		
Mäntykodin tukiasunnot		
Uusi kaukalo		
Päiväkodin pihan kehittäminen		
Koululuueen ulkoiluvälinevarasto	-20 000	-20 000
Kirjasto		
Koulun energiatehokkuusinvestoinnit		
Moottorikelkkainvestointi		
Vanhan koulun alue / lähiliikuntapaikka (netto)		
Maakuntauran pohjoisosan kunnostaminen		
Kankaalantien leikkipuiston kehittäminen	-15 000	-18 000
Vedenottamoiden kehittäminen		
INVESTOINTIMENOT / -		

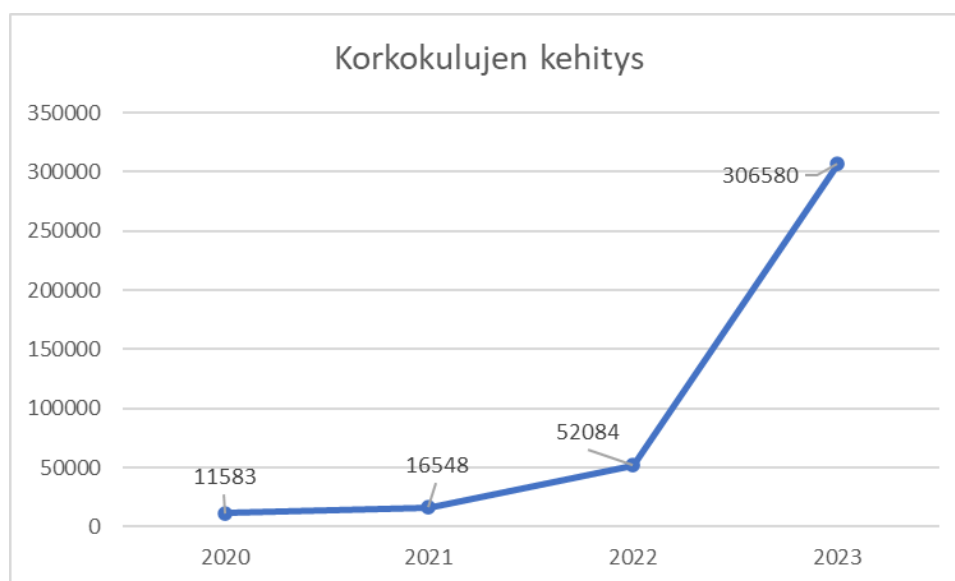
Lainakanta

Lainakanta Kannonkosken kunnan lainakanta on yhteensä 8 766 165,00 euroa. Se on asukasta kohden 7 209 euroa. Lainakanta on rakentunut pääosin Kuntatodistuksilla.

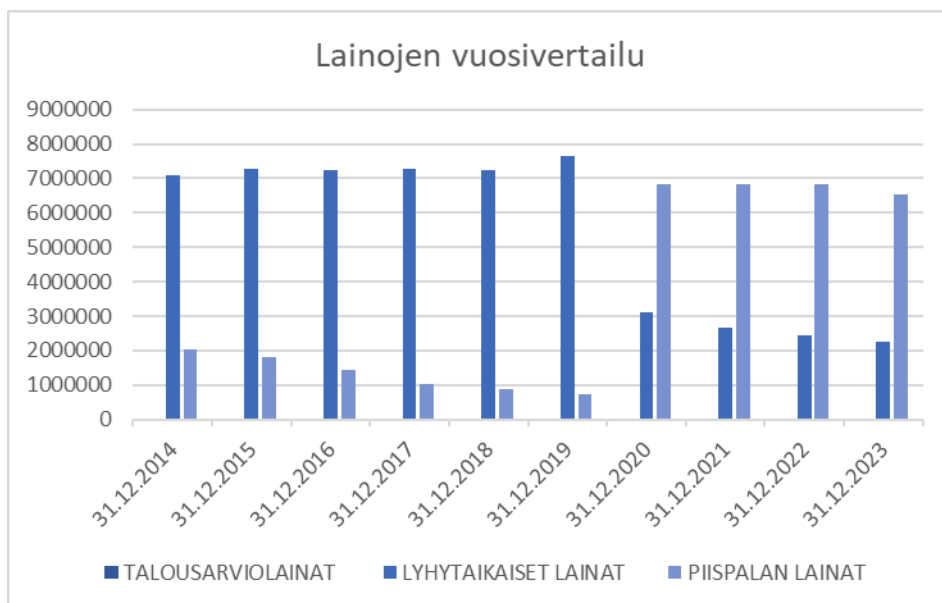

Korkotaso

Korkotason noustessa suuri lainakanta rasittaa käyttötaloutta yhä enenemässä määrin. Vuonna 2023 korkokulut kasvoivat huomattavasti. Vuonna 2022 alkanut korkotason nousu realisoitui täysi määräisesti vasta 2023. Talousarviossa arvioitiin rahoituskulujen olevan -63 000 euroa. Vuoden 2023 aikana korkokuluja muodostui yli 306 000 euroa. Lainanhoitokyky alenee korkokulujen noustessa. Tämä on selkeä talouden riskitekijä Kannonkosken kunnalle.

Kertaluontoiset erät

Sote-uudistuksen myötä Sote kuntayhtymä, joka järjesti Kannonkosken, Karstulan, Kivijärven ja Kyyjärven kuntien sekä Saarijärven kaupungin sosiaali- ja terveystalot, päätettiin purkaa. Kuntayhtymän nettovarallisuus oli 4,2 miljoonaa euroa, josta Kannonkosken kunnan osuus 6,1 % tarkoitti noin 262 000 euron osuutta. Tätä erää ei kuitenkaan käsitelty tulosvaikutteisena eränä vaan tase-erien välisinä kirjauksina.

Liikelaitos osana kunnan taloutta

Liikelaitos Piispalan vaikutus Kannonkosken kunnan tilikauden tulokseen on merkittävä. Tilikauden 2023 osalta liikelaitoksen tulos heikentää koko kunnan tulosta 684 000 euroa. Liikelaitoksen toiminnallinen tulos parantui edellisestä vuodesta, mutta tuloslaskelmaa heikensi merkittävät arvonalentumiset.

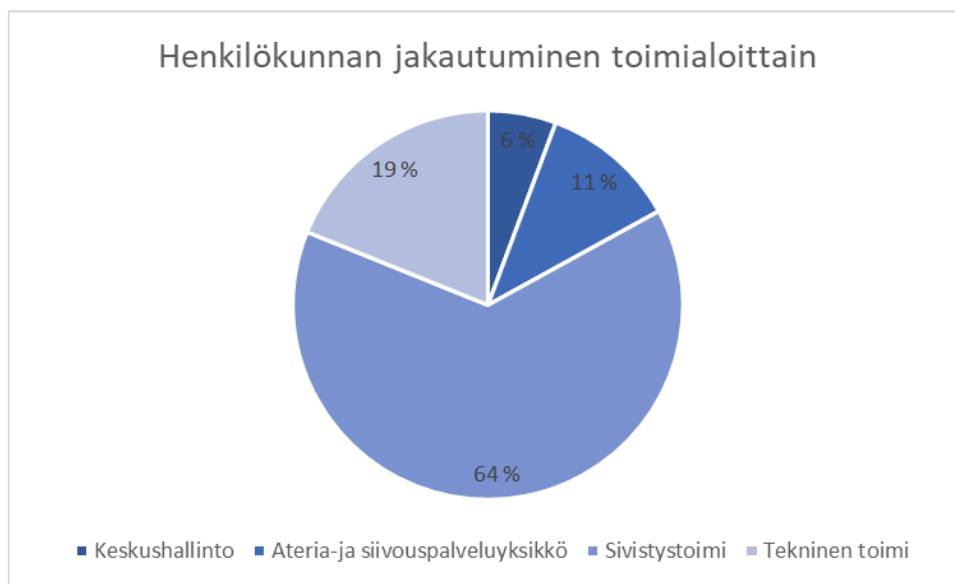
Vuonna 2023 toteutettiin yhtiöittämisselvitys liikelaitos Piispalan osalta. Selvityksen tuloksena oli, että yhtiöittäminen lisäisi hallinnollista taakkaa, verokustannuksia ja asiakashintoja. Yhtiöittäminen myös vaikeuttaisi kunnan ja perustettavan yhtiön välistä suorahankintaa. Yhtiöittäminen voisi tulla kysymykseen, mikäli kiinteistöt ja tukipalveluiden tuottaminen siirrettäisiin kunnan toiminnaksi. Selvitys otti vahvasti kantaa liikelaitoksen negatiiviseen kassavirtaan ja tukipalveluiden tuottamiseen yhdessä kunnan kanssa. Vuonna 2023–2024 kunta ja liikelaitos ovat alkaneet edistää Piispalan kannattavuutta ja tukipalveluiden tuottamista yhteisinä yksikköinä. Yhtiöittäminen voisi tulla seuraavana kehitysskeleena myöhemmin.

1.1.5 Kunnan henkilöstö

Kuntakonserni on merkittävä työllistäjä Kannonkoskella.

Työntekijät sijoittuvat eri toimialoille seuraavasti:

Toimintayksikkö	Vakinaiset	Sijaiset	Määrä- aikaiset	Työllistetyt	Yhteensä	Yhteensä ilman työllistettyjä
Keskushallinto	3	0	0	0	3	3
Ateria- ja siivouspalveluyksikkö	6	0	0	0	6	6
Sivistystoimi	22	0	12	0	34	34
Tekninen toimi	5	0	2	3	10	7
Yhteensä	36	0	14	3	53	50

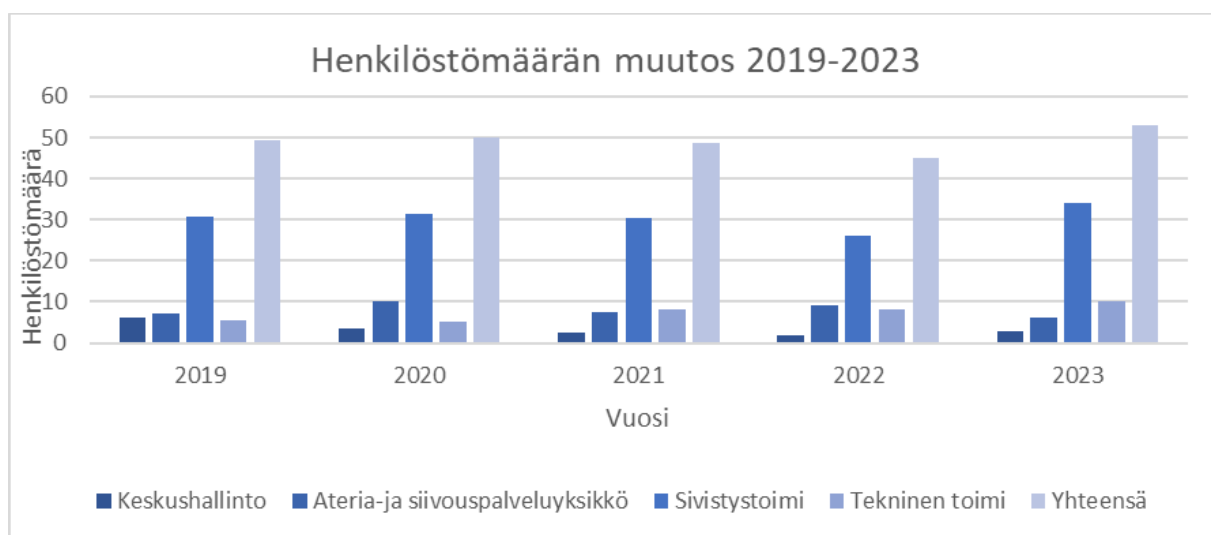
Henkilöstö on kunnalle merkittävä voimavara ja väline hyvinvoinnin tuottamiseksi kuntalaisille. Henkilöstön hyvinvointi ja toimiva henkilöstöhallinto on tästä panostuksesta huolehtimista. Sen toteuttamista ovat

- koulutussuunnitelma, joka pyrkii huomioimaan työyksiköittäin ennakoivasti henkilöstön koulutustarpeen ja koulutustarjonnan.
- henkilöstön perehdyttäminen, joka huomioidaan työtehtävien vaihtuessa ja rekrytoitaessa uutta henkilöstöä.
- työnohjaus tarvittaessa ja henkisesti kuormittavissa ammateissa

Kannonkosken kunnalla on henkilöstöohje, jonka tarkoituksena on antaa esimiehille yhtenäiset ohjeet henkilöstöä koskevissa asioissa, edesauttaa henkilöstön tasapuolista kohtelua ja toimia virka- ja työehtosopimusten soveltamisen tukena. Henkilöstöohje koskee kaikkia kunnan palveluksessa olevia työntekijöitä ja viranhaltijoita.

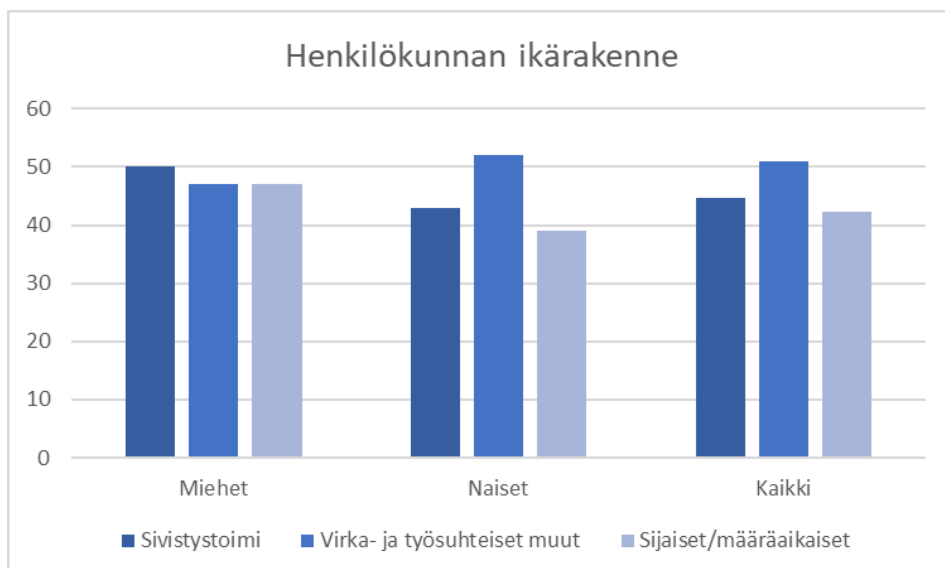
Henkilöstömäärän muutos:

Toimintayksikkö	2019	2020	2021	2022	2023
Keskushallinto	6	3,6	2,6	2	3
Ateria- ja siivouspalveluyksikkö	7	10	7,5	9	6
Sivistystoimi	30,84	31,38	30,24	26	34
Tekninen toimi	5,6	5	8,24	8	10
Yhteensä	49,44	49,98	48,58	45	53

Henkilökunnan ikärakenne:

Toimintayksikkö	Miehet	Naiset	Kaikki
Sivistystoimi	50	43	44,7
Virka- ja työsuhteiset muut	47	52	50,9
Sijaiset/määräaikaiset	47	39	42,2

Koko henkilökunnan keski-ikä oli vuonna 2023 45,9 vuotta.

Palkkasummat tilikaudelta ja kahdelta edelliseltä ovat:

tilikaudella 2021 yht. 1.921.026,72 €

tilikaudella 2022 yht. 2.016.604,75 €

tilikaudella 2023 yht. 2.044.381,89 €

Sairauspoissaoloprosentti oli tilikaudella 4,8 %. Vuonna 2022 sairauspoissaoloprosentti oli 4,1 %.

Henkilöstökertomus eli tarkempi katsaus henkilöstövoimavaroista on tilinpäätöksen liitteenä.

1.1.6 Ympäristöasiat

Kunnan ympäristösuojelumääräykset on hyväksytty kunnanvaltuustossa 20.2.2012. Päätös ympäristösuojelumääräysten päivittämisestä on tehty kunnanhallituksessa toimintavuoden aikana 6.6.2022 §67. Vanhentuneet ympäristösuojelumääräykset vaikeuttavat kuntalaisten ja toiminnanharjoittajien toimintaa sekä hankaloittavat valvontatyötä – tavoitteena tarkastaa lainsäädännölliset perusteet kullekin määräykselle ja siten määräysten velvoittavuudelle. Ympäristösuojelumääräykset täydentävät ympäristösuojelulakia.

Jätevedenpuhdistamon suorituskyky on parantunut vuoden 2023 aikana. Ohitusten määrä on pienentynyt ja yksittäisten pitoisuuksien osalta pysytään raja-arvojen sisällä.

Kannonkosken kunta on mukana pohjoisen Keski-Suomen yhteisessä ympäristöhankkeessa, jossa kartoitetaan kuntien päästöjä, toteutetaan kuntakohtaiset ilmastosuunnitelmat sekä etsitään keinoja päästöjen pienentämiseksi.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Korruption ja lahjonnan torjunnasta lakien (mm. laki kunnallisesta viranhaltijasta, rikoslaki, työsopimuslaki) lisäksi on huolehdittu kunnan ajantasaisella ohjeistuksella, joita ovat mm. sisäisen valvonnan ja talousarvion toimenpideohje sekä hankintaohje.

1.1.8 Arvio tulevasta kehityksestä sekä merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kannonkosken kunnan kaksi edellistä tilikautta ovat olleet merkittävästi alijäämäisiä. Kertyneitä ylijäämiä on kuitenkin vielä siinä määrin, että alijäämiä ei tarvitse kattaa. Kunnan maksuvalmius on säilynyt kohtuullisella tasolla.

Liikalaitos Piispalan toiminnallinen tulos on parantumassa ja olennaiset arvonalentamiset on nyt toteutettu.

Syyt ovat olleet kertaluontoiset maksuerät, hintojen nousu, korkotaso sekä tulojen ja menojen epätasapaino. Kertaluontoisten erien suhteen ei ole näköpiirissä riskejä. Inflaation on laskenut viimeisen vuoden aikana. Tosin työterveyden, it-palveluiden, talous- ja palkkahallinnon, tietojärjestelmien osalta kustannustaso on nouseva. Kunta on kiinnittämässä huomiota kustannusten nousemiseen kilpailuttamalla ja näin usean palvelun hintatasoa saadaan laskettua. Yhteistoimintamenettelyn kautta on vaikutettu myös henkilöstömenoihin. Korkotason on laskenut hivenen edellisestä vuodesta ja sen odotetaan laskevan vuoden 2024 aikana lisää.

Tulopohjaa kasvatetaan tulovero- ja kiinteistöveroprosentteja nostamalla. Valtionosuuksien osalta on odotettavissa pienentymistä lähivuosina. Säästötoimenpiteillä saavutetaan parempi tulojen ja menojen tasapaino vuosien 2024–2025 aikana. Se ei kuitenkaan riitä investointeihin tai korjausvelan pienentämiseen.

1.2. Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäinen valvonta on jatkuvaa, kontrolloivaa toimintaa. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä ja menetelmiä, joilla pyritään:

- toiminnan tuloksellisuuden ylläpitämiseen, edistämiseen ja parantamiseen,
- toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen,
- kirjanpidon ja muiden järjestelmien luotettavuuden varmistamiseen,
- erehdyksen, virheiden ja väärinkäytösten ennaltaehkäisyyn ja toteamiseen,
- varojen huolellisen ja taloudellisen hoidon turvaamiseen.

Riskienhallinta on riskien tunnistamista, määrittelyä ja niihin varautumista sekä hallintakeinojen valintaa. Riskienhallinta edesauttaa varmuutta kunnan strategisten tavoitteiden sekä toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamisessa, ja ennaltaehkäisee toiminnan jatkuvuutta ja häiriöttömyyttä uhkaavia tapahtumia. Riskien hallinta jaetaan neljään alla osa-alueeseen:

- taloudelliset riskit
- strategiset riskit
- operatiiviset riskit
- vahinkoriskit

Nämä osa-alueet edelleen jakautuvat tarkempiin kahteentoista alasektoriin kuvan 1 osoittamalla tavalla.

Sisäinen valvonta on jatkuvaa, kontrolloivaa toimintaa ja sen järjestämisestä vastaa kunnanhallitus.

1.1.0 Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen Kannonkosken kunnassa edellyttää eri toimijoiden ja toimielinten yhteistyötä.

Sisäiset tarkastajat laativat sisäisen tarkastuksen raportin tammikuun loppuun mennessä. Toimielimet (lautakunnat ja johtokunnat) hyväksyvät toimialansa kartoituksen merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi eli osastotason sisäisen valvonnan selonteon helmikuun loppuun mennessä. Kunnanhallitus ottaa em. tiedot osaksi tilinpäätökseen kuuluvaa toimintakertomusta maaliskuussa. Toimintakertomuksen tulee sisältää **selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä** ja keskeisistä johtopäätöksistä. Tilintarkastaja tarkastaa **tilinpäätöksen toimintakertomuksineen** ja laatii **tilintarkastajan raportoinnin** toukokuun loppuun mennessä. Kesäkuussa kunnanvaltuusto käsittelee tilinpäätöksen, jonka osana on toimintakertomus. Lisäksi tarkastuslautakunta laatii arviointikertomuksen, joka käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Hyvän hallinnon periaatteet, jokaisen kunnan työntekijän suorittama jatkuva tarkkailu- ja raportointivelvoite työssään, sekä johtavien viranhaltijoiden sekä luottamushenkilöiden seuranta- ja valvontavastuu toteuttavat kaikki osaltaan sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa jatkuvasti Kannonkosken kunnassa. Kuva kaksi konkretisoi vastuutahojen tehtävänjakoa ja vaadittavien asiakirjojen ajankohtia vuosikellossa.

Asiakirja	Vastuutaho	Määräaika
Sisäisen tarkastuksen raportti	Sisäiset tarkastajat	Tammikuu
Osastotason sisäisen valvonnan selonteko	Lautakunnat ja johtokunnat	Helmikuu
Sisäisen valvonnan selonteko toimintakertomuksen osana	Kunnanhallitus	Maaliskuu
Tilintarkastajan raportointi	Tilintarkastaja	Toukokuu
Tilinpäätös	Kunnanvaltuusto	Kesäkuu
Arviointikertomus	Tarkastuslautakunta	Kesäkuu

Hyvä hallinto
Sisäinen tarkkailu

Johtavien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden seuranta

Kuva 2. Tehtävänjako ja määräajat

1.1.1 Riskienhallinnan järjestäminen

Kannonkosken kunta toteuttaa toiminnoissaan hyvän hallinnon periaatteita. Kunnan työntekijät ovat veloitettut sitoutumaan periaatteisiin tämän asiakirjan, sekä lainsäädännön nojalla.

Hallintolain (434/2003) 6§ määrittää hyvän hallinnon oikeusperiaatteen, joka voidaan jakaa seuraaviin alakohtiin:

- yhdenvertaisuusperiaate, joka velvoittaa tasapuoliseen kohteluun, johdonmukaisuuteen ja syrjimättömyyteen
- tarkoitussidonnaisuuden periaate, jonka mukaan viranomaisella ei saa olla toiminnassaan vääriä vaikuttimia eikä harkintavaltaa saa käyttää väärin
- objektiviteettiperiaate, joka edellyttää viranomaisilta asiallista ja puolueetonta toimintaa
- suhteellisuusperiaate, jonka mukaisesti valittujen keinojen tai toimenpiteiden tulee olla oikeassa suhteessa niillä tavoiteltuihin päämääriin nähden ja kenenkään oikeuksia tai etuja rajoiteta enempää kuin haitan tai vaaran poistaminen edellyttää
- luottamuksensuojaperiaate, joka on ennen muuta yksilön suojaa julkista valtaa vastaan ja antaa yksityiselle oikeuden luottaa viranomaisen toiminnan oikeellisuuteen ja virheettömyyteen.

Hallintolain (434/2003) 7–10§ määrittävät muut hyvän hallinnon edellytykset. Säännökset velvoittavat viranomaista järjestämään toimintansa niin, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja että viranomainen suorittaa tehtävänsä mahdollisimman tuloksellisesti. Nämä hyvän hallinnon periaatteet ovat:

- palveluperiaate ja palvelun asianmukaisuus
- neuvontavelvollisuus
- hyvän kielen käytön vaatimus
- viranomaisten yhteistyövelvoite

Kunnan toimielimet vastaavat johtamastaan toiminnasta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Hyvän hallintotavan mukaan toimielimet kokoontuvat säännöllisesti, käsittelevät niille määrättyt asiat, tekevät päätökset vaihtoehtojen arvioinnin jälkeen ja järjestävät riittävän seurannan päätösten toimeenpanolle. Johtavien viranhaltijoiden on järjestettävä vastuullaan oleva toiminta tehokkaaksi, päämäärätietoiseksi ja tavoitteet saavuttavaksi.

Sisäinen tarkkailu

Sisäinen tarkkailu on jokaisen työyksikön toimintarutiineihin liittyvää jatkuvaa työvaiheiden, toimenpiteiden, päätösten ja varojen käytön valvontaa. Tarkkailulla varmistetaan, että tehtävät suoritetaan oikea-aikaisesti, ja hyväksyttävällä tavalla ja että tehtävät hoidetaan niihin osoitetuilla resursseilla. Jokainen kunnan työntekijä on velvollinen ilmoittamaan havaitsemistaan epäkohdista esimiehelleen. Sisäisen tarkkailun toimivuus on työyksikön johdon vastuulla.

Erityisesti tulee kiinnittää huomiota järkevään ja toimivaan tehtävien ja vastuun jakoon, ns. vaarallisten tehtävähdistelmien välttämiseen, lain mukaan salassa pidettävien tietojen, rekisteritietojen ja ohjelmistojen suojaamiseen sekä toimiviin seurantajärjestelmiin. Vaarallinen yhdistelmä syntyy esim. tilanteessa, jossa työntekijä ja työn valvoja on sama henkilö tai taho. Myös esimiehen työn on sisäisen valvonnan alainen ja esimiehen työssä havaitusta epäkohdasta tulee ilmoittaa esimiehen esimiehelle, työsuojeluvaltuutetulle, työsuojelupäällikölle tai luottamusmiehelle.

Tarkkailun ja valvonnan tulee tapahtua siten, että työntekijöiden työviihtyvyys ja työpaikan työskentelymoraali ei vaarannu.

Sisäiset tarkastajat ja sisäisen tarkastuksen raportti

Kunnanhallitus valitsee toimikaudekseen keskuudestaan kaksi sisäistä tarkastajaa, jotka vähintään kerran vuodessa tarkastavat:

- rahavarat (pankkitilit, alitilittäjien kassavarat)
- arvopaperit (osakekirjat, osuustodistukset jne.)
- vakuudet
- muita kohteita harkintansa mukaan

Sisäinen tarkastus on näkyvää, aktiivista, systemaattista ja julkista tarkastustoimintaa. Sisäiset tarkastajat laativat toiminnastaan sisäisen tarkastuksen raportin. Tämä on tehtävä vuosittain tammikuun loppuun mennessä.

Toimielimet (lautakunnat ja johtokunnat) ja osastotason sisäisen valvonnan selonteko

Toimielimet hyväksyvät toimintakertomusta varten toimialansa kartoituksen merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi eli osastotason sisäisen valvonnan selonteon. Selonteko toteutetaan toimialajohtajan johdolla. Riskien hallinnan kartoituksessa huomioidaan taloudelliset riskit, strategiset riskit, operatiiviset riskit ja vahinkoriskit kuntastrategian tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta. Lisäksi toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista hallintosäännön mukaan vuoden aikana.

2.5. Kunnanhallitus ja sisäisen valvonnan selonteko toimintakertomuksen osana

Kuntalain (410/2015) 113§:n mukaan Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Toimintakertomukseen on sisällytettävä tiedot kunnan sisäisen tarkastuksen raportista, selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Lisäksi kunnanhallitus seuraa talousarvion toteutumista hallintosäännön mukaan vuoden aikana.

Tilintarkastajat ja tilintarkastuspöytäkirja tai tilintarkastajan raportointi

Kuntalain (410/2015) 123§:n mukaan kunnan valitseman tilintarkastajan on tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Mikäli tarkastuksessa ilmenee jotakin todella merkittävää tai poikkeuksellista on

tilintarkastajan laadittava tilintarkastuspöytäkirja. Tavanomaisesti tilintarkastajan raportointi riittää. Tämä toimitetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle toukokuun loppuun mennessä.

Kunnanvaltuusto ja tilinpäätös

Kuntalain (410/2015) 113§:n mukaan kunnanvaltuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta ja arviointikertomus

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain arviointikertomuksen kunnan toiminnasta. Tarkastuslautakunnan velvollisuuksista tarkemmin hallintosäännössä (2017) ja kuntalaissa (410/2015).

Seuranta

Seurantavastuu kuuluu sekä johtaville viranhaltijoille että luottamushenkilöille. Seurannan keskeisiä tehtäviä ovat raportointivelvoitteiden (esim. osavuosikatsaukset, tilinpäätösraportit, aikataulut, hanke- ja projektiraportit) asettaminen, raportoinnin toteutuksen valvonta, sekä tehtyjen päätösten ja raporteissa kuvattujen tulosten vertailu. Raportointivelvoitteen asettamisella toimitellaan valvoo myös, miten viranhaltija hoitaa tehtäviään ja käyttää oikein hänelle delegoitua toimivaltaa.

TILIVELVOLLISUUS JA VASTUU

Tilivelvollisuus ja vastuu sisäisestä valvonnasta

Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, häneen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä. Vaikka henkilö ei olisikaan lain tarkoittama tilivelvollinen, hänen on luonnollisesti hoidettava tehtävänsä asianmukaisella huolellisuudella eikä tilivelvollisaseman puuttuminen vapautta esimiehiä toiminnan valvontavastuusta.

Tilivelvollisilla on erityinen vastuu sisäisen valvonnan käytänteiden luomisesta ja sisäisen valvonnan tehokkuuden parantamisesta ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta.

Kuntalain (410/2015) tarkoittamia tilivelvollisia ovat ainakin toimielinten jäsenet, kunnanjohtaja, tehtävä- ja vastuualueiden johtavat viranhaltijat ja toimielinten esittelijät.

Kuntalain (410/2015) 125§:n mukaan tilintarkastuskertomukseen sisällytetään esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa vain tilivelvolliseen. Tilivelvolliseen voidaan siis valvontavelvollisuuteen liittyen kohdistaa muistutus myös hänen alaisensa tekemisistä tai tekemättä jättämisestä.

Tilivelvollisuusaseman puuttuminen ei vapauta esimiesasemassa olevaa viran- tai toimenhaltijaa alaistensa toiminnan valvontavastuusta. Vahingonkorvausvaatimus tai rikosseuraamus voidaan kohdistaa myös muuhun kuin tilivelvolliseen.

Toimivallan siirtäminen

Hallintosäännöllä ja ohjeistuksella on määritelty toimivallan jakoa kunnassa. Säännöissä on lisäksi määrätty toimielimen oikeudesta siirtää sille delegoitua päätösvaltaa eteenpäin.

Toimielin tai viranhaltija, jolle päätösvaltaa on siirretty, on sekä oikeutettu että velvoitettu tekemään päätöksen asiassa. Pääsääntöisesti muut toimielimet eivät voi ottaa asiaa päätettäväkseen muutoin kuin käyttämällä otto-oikeutta, mikäli se on mahdollista.

Toimivaltaa siirtävällä toimielimellä on valvontavastuu ja sen on järjestettävä sisäinen valvonta ja seuranta siten, että puuttuminen delegoinnin mukaisiin päätöksiin on mahdollista.

TALOUS

Kunnan talous, kirjanpito ja maksuliikenne liittyvät saumattomasti toisiinsa. Eri tietojärjestelmät ja viranhaltijat suorittavat omat tehtävänsä kokonaisuudessa. Tämä prosessi kuvataan tarvittaessa taloushallinnon jatkuvuus suunnitelmassa. Kunnan taloudenhoidon seuranta on olennainen osa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa.

Kirjanpito

Kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan kuntalakia, kirjanpitolakia, arvonlisäverolakia, kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia yleisohjeita, kuntaliiton suosituksia sekä hyvää kirjanpito tapaa.

Kunnanvaltuusto hyväksyy talousarvioasetelman eli tilikartan. Tililuettelot, joissa määritellään käytössä olevat meno- ja tulolajit, hyväksyy kunnanhallitus. Meno- ja tulolajien sisällä käyttöön otettavista meno- ja tulotileistä päättää kunnanjohtaja.

Kirjanpidon tuottamaa informaatiota käytetään sisäisen valvonnan apuna. Kirjanpito hoidetaan niin, että raportit ovat riittävän nopeasti ja ajantasaisesti saatavilla järjestelmästä. Kirjanpitoon ja maksuliikenteeseen tehtävät tarkistukset ja täsmäytykset on tehtävä säännöllisesti.

Talous- ja palkkahallinnon toimintaketjut järjestetään siten, että vaarallisia työyhdistelmiä ei synny. Vaarallinen yhdistelmä on esim. tilanteessa, jossa työntekijä ja työn valvoja on sama henkilö tai taho.

Maksuliikenne, käteiskassat ja pankkitilit

Kaiken kunnan nimissä tapahtuvan maksuliikenteen tulee sisältyä kirjanpitoon.

Toimielimet vastaavat alaisuudessaan toimivista käteiskassoista. Käteiskassoille on nimitettävä vastuuhenkilö. Kassojen varat on säilytettävä turvallisesti ja erillään yksityisistä varoista. Kassat on tilitettävä säännöllisesti.

Kunnan pankkitilien avaamisesta ja lopettamisesta sekä käyttöoikeuksien myöntämisestä päättää kunnanhallitus.

Ostolaskujen käsittely

Toimielimet määräävät vuosittain ne henkilöt, joilla on oikeus hyväksyä tositteet ja ilmoittavat päätöksestä taloustoimistoon. Ohjelmistojen käyttöoikeudet tarkistetaan vastaamaan tehtyjä päätöksiä.

Ostolaskutositteet asia tarkastetaan ja hyväksytään pääsääntöisesti ostolaskujen sähköisessä kierrätysjärjestelmässä. Asiatarkastaja ja hyväksyjä eivät saa olla sama henkilö.

Ostolaskujen asiatarkastaja tarkistaa, että tavara, työsuoritus tai palvelu on vastaanotettu ja että lasku on euromääräisesti oikea. Asiatarkastaja voi myös laittaa tiliöinnin ja arvonlisäverokoodin laskuun.

Ostolaskujen hyväksyjä tarkistaa, että tosite on muodollisesti ja asiallisesti oikea, ja että tavara, työsuoritus tai palvelu on merkitty vastaanotetuksi, ja että tositteessa on oikea tiliointi ja arvonlisäverokoodi. Hyväksyjä vastaa myös siitä, ettei käytettävissä olevaa määrärahaa ylitetä.

Laskut tulee käsitellä viivytyksettä. Käsittelijöiden tulee huolehtia myös poissaolo- ja sijaismerkinnöistä sähköiseen kierrätysjärjestelmään lomiansa ajaksi.

Myyntilaskujen käsittely

Kunnan saatavat on laskutettava ja perittävä viipymättä. Laskutuksen tulee perustua tehtyihin päätöksiin ja sopimukseen ja sen tulee olla hyvän asiakaspalvelun ja hyvän perintätavan mukaista.

Tehtävä-/vastuualueen esimies vastaa siitä, että syntyvien saatavien laskutus hoidetaan asianmukaisesti ja ajallaan.

Myyntilaskun maksuajaksi merkitään pääsääntöisesti 14 pv netto. Eräpäiväksi merkitään pankkipäivä. Viivästyskorkona käytetään Suomen pankin kulloinkin vahvistamaa viivästyskorkoprosenttia. Virheellinen laskutus on oikaistava hyvityslaskulla.

Laskut on voitava maksaa rahalaitokseen kunnan pankkitilille ja käteislaskut alitilittäjän kassaan.

Saatavien perinnässä käytetään pääsääntöisesti yhtä maksukehotusta ennen pakkoperintään ryhtymistä. Saatava voidaan selvittää myös kuittaamalla se vastasaatavalla, mikäli näin osapuolten kesken sovitaan.

Maksujen viivästyessä voidaan palvelun antaminen keskeyttää, mikäli siihen ei ole lainsäädännöllisiä esteitä.

Tehtävä-vastuualueen esimiehellä on oikeus perustellussa tapauksessa myöntää lykkäystä maksujen suorittamiseen. Lykkäyspäätöksestä on tehtävä yksilöity viranhaltijapäätös. Suurehkojen saatavien lykkäyksestä päättää kuitenkin kunnanhallitus.

Maksukehotusten lähettämisen sekä pakkoperintään liittyvät toimenpiteet hoitaa taloustoimisto keskitetysti.

MUUT SISÄISEEN VALVONTAAN JA RISKIENHALLINTAAN LIITTYVÄT OSA-ALUEET

Sisäinen valvonta kattaa kaikki kunnan toiminnot. Valvontaa ja riskienhallintaa suoritetaan jatkuvalla periaatteella myös sovittujen ajankohtien ulkopuolella.

Avustukset

Kukin toimielin vastaa oman toimialansa avustusten myöntämisestä. Avustuspäätöksestä tulee ilmetä miten avustuksen käytön seuranta ja raportointi on järjestetty. Mikäli avustusta ei ole käytetty avustuspäätöksen mukaisesti, voidaan avustus periä takaisin tai maksaminen keskeyttää.

Sopimukset

Ulkopuolisten tuottajien kanssa tehtyjen sopimusten valvontavastuu on sopimuksen tehneellä toimielimellä/viranhaltijalla. Kunnalle tulee varata mahdollisuus tarvittaessa tarkistaa palveluntuottajan toimintaa.

Kuntien välinen yhteistoiminta tulee sopia kirjallisesti siten, että kustannusten jakautuminen ja toiminnan vastuut käyvät sopimuksesta selkeästi ilmi.

Projekti/hanketoiminta

Kunta voi itse hallinnoida hankkeita eli projekteja tai olla mukana muiden hallinnoimissa projekteissa. Projektista vastaavan toimielimen tulee tehdä hallinnoimisestaan projekteista asianmukaiset päätökset.

Hankkeelle on määrättävä selkeä hankekoordinaattori tai projektipäällikkö. Projektista vastaavan viranhaltijan tehtävänä on valvoa projektin etenemistä sekä huolehtia projektia koskevien tilitysten ja raporttien toimittamisesta projektin rahoituspäätöksen edellyttämällä tavalla.

Vastuuhenkilön tulee tarvittaessa hankkia rahoittajalta kirjallinen lausunto sähköisen arkistoinnin riittävydestä projektin tositeaineiston arkistoinnissa.

Myös seudullisissa hankkeissa ja muissa hankkeissa, joissa kunta on mukana vain yhtenä osapuolena monien joukossa, on asetettava kunnan osuudesta vastuullinen viranhaltija hankekoordinaattoriksi tai projektipäälliköksi. Hänen tehtävänä on huolehtia projektia koskevien tilitysten ja raporttien toimittamisesta projektin rahoituspäätöksen edellyttämällä tavalla.

Projektin kirjanpito tulee järjestää siten, että projektin tuloja ja menoja voidaan seurata omana kokonaisuutena johtamisessa ja valvonnassa vaadittavalla tarkkuudella. Jokaisella hankkeella eli projektilla tulee olla oma menokohtansa kirjanpidossa. Projektin kirjanpidon järjestämisvastuu on projektista vastaavalla viranhaltijalla.

Kunnanhallitus tai ao. toimielin päättää kunnan osallistumisesta ja kuntaosuuden maksamisesta muiden hallinnoimiin projekteihin. Osallistumisen edellytyksenä on mm. se, että tarkoitukseen on varattu määräraha talousarviossa. Päätöksestä on käytävä ilmi ainakin projektin tarkoitus ja tavoitteet, kesto ja vastuuhenkilöt, kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma sekä hallinnoija.

Tietojärjestelmät ja tietoturvariskien hallinta

Kunnan tietoturvallisuudelle ja tietosuojalle asettaa vaatimuksia kunnan toimintaympäristö ja strategia. Kyberturvallisuus on tavoiteltava, jossa kunnan kybertoimintaympäristöön voidaan luottaa ja jossa sen toiminta turvataan. Kyberturvallisuusajattelussa tietoturvallisuus, jatkuvuuden hallinta ja kunnan kriisivalmius nivoutuvat yhteen.

Kunnan työntekijöiden on kiinnitettävä tietoturvaan huomioita päivittäisessä tekemisessään. Häiriöistä, epäilyttävistä sähköpostiviesteistä, tietojenkalastelusta ja teknisistä vioista on ilmoitettava viipymättä esimiehelle tai ICT-hallinnolle. Tietoturvariskit ja tietojärjestelmäriskit on huomioitava riskienhallinnan kartoituksen yhteydessä.

Kunnalla on erillinen tietoturvasuunnitelma, jota tukee kunnan tietoturvapoliittika. Tietoturvahallinnon vuosikello määrittää lisäksi osaltaan vastuita ja rooleja, sekä tehtävät toimenpiteet vuoden aikana. Erikseen nimitettävä tietosuojavastaava voi olla kunnan henkilöstön jäsen, tai tietosuojavastaava voi hoitaa tehtäviään palvelusopimuksen perusteella. Tietosuojavastaavan velvollisuus on antaa neuvoja ja ohjeita tietosuoja koskevasta vaikutustentarviinnista.

1.1.2 Keskeiset johtopäätökset sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Sisäinen tarkastus suoritettiin asianmukaisesti 16.2.2024 ja siitä kirjattu raportti on annettu hallituksen tiedoksi. Sisäisessä valvonnassa ei havaittu puutteita.

1.2 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.2.0 Tilikauden tuloksen muodostuminen

1.2.0.1 Kunnan tuloslaskelma ja tunnusluvut

TULOSLASKELMA	Kunta ulkoiset 2023	Liikelaitos Piispala 2023	Kunta + liikelaitos yht.ulk. 2023	Kunta ulkoiset 2022	Liikelaitos Piispala 2022	Kunta + liikelaitos yht.ulk. 2022
Toimintatuotot	1 822	3 737	5 558	2039	3 333	5 373
Toimintakulut	-5 479	-3 660	-9 139	-13 140	-3 699	-16 839
Toimintakate	-3 658	76	-3 581	-11 101	-366	-11 467
Verotulot	2 908	0	2 908	4 958	0	4 958
Valtionosuudet	1 145	0	1 145	6 449	0	6 449
Käyttökate	394	76	471	306	-366	-60
Korkotuotot	2	1	3	3	1	4
Muut rahoitustuotot	111	0	111	68	23	91
Kunnan liikelaitos/korkotuotot	0	0	0	0	0	0
Peruspääoman korko/liikelaitos	0	0	0	0	0	0
Korkokulut	-305	0	-305	-52	0	-52
Muut rahoituskulut	-8	-1	-9	-11	-2	-12
Vuosikate	194	76	270	315	-343	-28
Poistot käyttöomaisuudesta	-623	-346	-969	-667	-466	-1 133
Arvon alentuminen	-73	-414	-486	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-502	-683	-1 185	-352	-809	-1 161
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	1	0	1	1	0	1
Suunnitelman ylittävät poistot	0	0	0	0	0	0
Varausten lisäys(-), vähennys(+)	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-), vähennys(+)	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-501	-683	-1 184	-351	-809	-1 160

	Kunta ulkoiset 2023	Liikelaitos Piispala 2023	Kunta + liikelaitos ulk. 2023	Kunta ulkoiset 2022	Liikelaitos Piispala 2022	Kunta + liikelaitos ulk. 2022
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	-33,25	-102,08	-60,81	15,52	90,11	30,50
Vuosikate / Poistot, %	-31,14	-22,06	-27,89	47,23	73,61	-2,47
Vuosikate, e/asukas	159,51	62,79	222,30	248,23	-270,29	-22,06
Asukasluku	1 216	1 216	1 216	1 269	1 269	1 269

A. Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

B. Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

C. Vuosikate euroa/asukas

1.2.0.2 Kunnan tase ja tunnusluvut

	TASE			TASE	
	31.12.2023	31.12.2022		31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	3 181	3 488
Aineettomat oikeudet			Arvonkorotusrahasasto		
Muut pitkävaikutteiset menot	37	42	Muu oma pääoma		
Ennakkomaksut			Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä)	2324	2679
	37	42	Tilikauden yli-/alijäämä	-535	-355
Aineelliset hyödykkeet				4 970	5812
Maa- ja vesialueet	997	998	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Rakennukset	5 193	5505	VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 450	1 638	Kertynyt poistoero	9	9
Koneet ja kalusto	16	18	Vapaaehtoiset varaukset		
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	427	234		9	9
	8083	8393	PAKOLLISET VARAUKSET		
Sijoitukset			Muut pakolliset varaukset	135	135
Osakkeet ja osuudet	1 484	2 024	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Osakk. ja osuusk. arvostuserät			Valtion toimeksiannot		
Joukkovelkakirjasaamiset			Lahjoitusrahastojen pääomat	251	19
Lainasaamiset			Muut toimeksiantojen pääomat	1	1
Sis. peruspääomasijoitus	1 700	1 700		252	21
	3 184	3724	VIERAS PÄÄOMA		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Pitkäaikainen		
Valtion toimeksiannot			Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	2 051	2 243
Muut toimeksiantojen varat	131	3	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
	131	3	Muut pitkäaikaiset velat	0	0
				2 051	2 243

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

H. Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

I. Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

1.2.1 Toiminnan rahoitus sekä rahoitusasema ja sen muutokset

	TILINPÄÄTÖS v. 2023	elim	TILINPÄÄTÖS v. 2022
Toiminnan ja investointien rahavirta			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	193 692,45		314 870,51
Satunnaiset erät	0,00		0,00
Tulorahoituksen korjausevät	-7 070,40		135 762,78
Toiminnan rahavirta	186 892,05		450 633,29
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-326 012,99		-199 791,57
Rahoitusosuudet investointeihin	-29 580,00		0,00
Pys. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0,00		0,00
Investointien vars. myyntitulot	0,00		0,00
Investointien myyntivoitot/-tappiot	0,00		0,00
Pys. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0,00		0,00
Investointien rahavirta	-355 592,99		-199 791,57
Toiminnan ja investointien rahavirta	-168 700,94		250 841,72
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		0,00
Antolainauksen muutokset	0,00		0,00
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-192 512,29		-216 491,29
Lyhytaikaisten ym. lainojen muutos	-320 000,00		-4 942,85
Lainakannan muutokset	-512 512,00		-221 434,14
Oman pääoman muutokset	262 561,91		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääom.	103 260,66		1 537,74
Vaihto-omaisuuden muutos	92,90		-1 223,88
Saamisten muutos	-3 915,21		11 662,19
Korott. pitkä- ja lyhytaik. velkojen muut	-465 679,80		285 921,66
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,00		0,00
Rahoituksen rahavirta	-616 191,68		-76 463,57

Rahavarojen muutos	-784 892,62	327 305,29
Kassavarat 31.12.	3 019 663,40	3 804 556,02
Kassavarat 1.1.	3 804 556,02	3 477 250,73
Kassavarojen muutos	-784 892,62	327 305,29

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	Kunta v. 2018	Kunta v. 2019	Kunta v. 2020	Kunta v. 2021	Kunta v. 2022	Kunta v.2023
Investointien tulorahoitus, %						
Suoraan rahoituslaskelman mukaan	111,89	42,84	-289,91	215,45	-11,68	44,04
Lainakanta 31.12., talousarviolainat	7 246	7 647	9 940	9 524,23	9 302,80	8766,17
Lainakanta 31.12., kassalainat mukana	8 126	8 367	9 940	9 524,23	9 302,80	8766,17
Lainat e/asukas, talousarviolainat	5 339,54	5 711,24	7 518,78	7 264,86	7 330,81	7228,62
Lainat e/asukas, kassalainat mukana	5 988,03	6 248,95	7 518,78	7 264,86	7 330,81	7228,62
Lainanhoitokate	0,52	-1,45	0,12	1,41	0,09	0,45
Toiminnan ja investointien rahavirta	(+82)	(-130)	(-1312)	(401)	(-133)	(122)
Kertymä 5 vuodelta, eur	1048	754	1147	-1546	-1092	-1 094
Kassastamaksut/vuosi, milj.e ulkoiset	13,3	13,9	18,3	15,3	17,1	7,2
Kassan riittävyys, pv (mukana arvopaperit)	77	87	63	90	92	174
Kassan riittävyys, pv / käytettävissä olevat	14	26	13	32	40	49
Asukasmäärä	1357	1339	1322	1311	1269	1216

Investoinnit:

A. *Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä*

B. *Investointien tulorahoitus, %*

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Lainanhoito:

A. *Laskennallinen lainanhoitokate*

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

B. *Lainanhoitokate*

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Maksuvalmius:

A. *Kassan riittävyys (pv)*

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

- 1.2.2 Kunnan talouden tarkastelu suhteessa erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyn tunnuslukuihin (ns. kriisikuntakriteerien tarkastelu)

Kriisikunnan määrittelyssä sovelletaan alla olevia Valtionvarainministeriön tunnuslukuja:

Taseeseen kertynyt alijäämä: Kannonkosken kunnalla ei ole taseeseen kertynyttä alijäämää. **Tämä kriteeri ei täyty.**

Konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde: 32 % **Tämä kriteeri täyttyy.**

Kunnan veroprosentti: 21,5 % **Tämä kriteeri ei täyty.**

Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätösten lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla: 10 577,17 euroa **Tämä kriteeri ei täyty.**

Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate: 0,78 **Tämä kriteeri täyttyy.**

Tunnuslukujen muutokset ja voimaantulo (sovellettiin ensimmäisen kerran vuonna 2022, vuosien 2020 ja 2021 konsernitiilinpäätösten tunnusluvut)

- Taseen kertynyt alijäämä säilyy ennallaan, raja-arvot ensimmäisenä vuonna 500 euroa ja toisena vuonna 1 000 euroa asukasta kohti
- Seuraavat 4 tunnuslukua yhdessä:
- Aikaisempi negatiivinen kunnan konsernin vuosikate korvataan tunnusluvulla, joka kuvaa vuosikatteen ja poistojen suhdetta
  1. Konsernituloslaskelman vuosikateen ja poistojen suhde on alle 80%
- Veroprosentti painotettua tuloveroprosenttia korkeampi säilyy ennallaan, mutta tunnusluvun kriittinen taso nostetaan yhdestä kahteen prosenttiin
  2. Kunnan veroprosentti on vähintään 2.0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti.
- Lainamäärän vertailu keskimääräiseen korvataan lainojen ja vuokravastuiden yhteismäärän tarkastelulla
  3. Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätösten lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla.
- Suhteellisen velkaantuneisuuden tilalle laskennallinen lainanhoitokate
  4. Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8
- Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa konsernitilinpäätöksen vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja josta saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainamäärä kahdeksalla.

1.3 Kokonaistulot ja -menot

1.3.0 Kunnan kokonaistulot ja -menot

	Kunta		Kunta	
	ulkoiset 2023	%	ulkoiset 2022	%
TULOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	1 821 604,69	30,43 %	2 039 180,54	15,09 %
Verotulot	2 907 533,10	48,57 %	4 958 268,48	36,68 %
Valtionosuudet	1 144 604,00	19,12 %	6 448 968,46	47,71 %
Korkotuotot	2 108,16	0,04 %	2 937,67	0,02 %
Muut rahoitustuotot	110 880,99	1,84 %	68 320,22	0,51 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
- Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Investoinnit		0,00 %		0,00 %
Rahoitusosuudet	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
investointimenoihin				
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Rahoitustoiminta		0,00 %		0,00 %
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Kokonaistulot yhteensä	5 986 730,94	100,00 %	13 517 675,37	100,00 %
MENOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintakulut	5 479 282,09	82,26 %	13 140 098,35	97,42 %
- Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00 %	0,00	-0,00 %
Korkokulut	305 351,08	4,58 %	52 084,05	0,39 %
Muut rahoituskulut	8 135,32	0,12 %	10 622,46	0,08 %
Satunnaiset kulut	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
+/- Pakollisten varausten muutos	0,00	0,00 %	-153 749,42	-1,14 %
- Käyttöomaisuuden myyntitappiot	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	355 592,99	5,34 %	217 778,21	1,61 %
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	192 512,00	2,89 %	216 491,29	1,61 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	320 000,00	4,80 %	4 942,85	0,04 %
Oman pääoman vähennykset	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Kokonaismenot yhteensä	6 660 873,48	100,00 %	13 488 267,79	100,00 %
Täsmäytysluku	-684 142,54		29 407,58	
Täsmäytys: Muut maksuvalm. muutokset	100 750,08		-297 897,71	
Kassavarojen muutos	-784 892,62		327 305,29	
	-684 142,54		29 407,58	

1.3.1 Kunnan ja liikelaitoksen kokonaistulot ja -menot

	Kunta + Piispala 2023		Kunta + Piispala 2022	
		%		%
TULOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	5 558 108,53	56,56 %	5 372 639,45	31,84 %
Verotulot	2 907 533,10	29,59 %	4 958 268,48	29,38 %
Valtionosuudet	1 144 604,00	11,65 %	6 448 968,46	38,21 %
Korkotuotot	3 129,94	0,03 %	4 346,64	0,03 %
Muut rahoitustuotot	110 880,99	1,13 %	91 380,22	0,54 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
- Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Investoinnit		0,00 %		0,00 %
Rahoitusosuudet				
investointimenoihin	17 914,85	0,18 %	0,00	0,00 %
Käyttöomaisuuden myyntitulot	20 258,07	0,21 %	0,00	0,00 %
Rahoitustoiminta		0,00 %		0,00 %
Antolainasaamisten vähennykset	63 702,37	0,65 %	0,00	0,00 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Kokonaistulot yhteensä	9 826 131,85	100,00 %	16 875 603,25	100,00 %

MENOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintakulut	9 139 477,29	88,11 %	16 839 295,41	97,83 %
- Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Korkokulut	305 351,08	2,94 %	52 084,05	0,30 %
Muut rahoituskulut	9 112,08	0,09 %	12 322,47	0,07 %
Satunnaiset kulut	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
+/- Pakollisten varausten muutos	0,00	0,00 %	-153 749,42	-0,89 %
- Käyttöomaisuuden myyntitappiot	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	402 691,68	3,88 %	240 619,85	1,40 %
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäys	4 106,66	0,04 %	0,00	0,00 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	192 512,00	1,86 %	216 491,29	1,26 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	320 000,00	3,08 %	4 942,85	0,03 %
Oman pääoman vähennykset	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Kokonaismenot yhteensä	10 373 250,79	100,00 %	17 212 006,50	100,00 %
Täsmäytysluku	-547 118,94		-336 403,25	
Täsmäytys: Muut maksuvalm. muutokset	421 190,57		-893 418,84	
Kassavarojen muutos	-968 309,51		538 690,44	
	-547 118,94		-354 728,40	

1.4 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.4.0 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt (konsernirakenne 31.12.2023)

KANNONKOSKEN KUNNAN KONSERNIRAKENNE

31.12.2023

Emoyhteisö:

KANNONKOSKEN KUNTA

Liikelaitos: Nuorisokeskus Piispala

Tytäryhteisöt:

Muonion Järvinne Oy

100 %

OivaTyö Oy

100 %

As Oy Aurinkorinne

73,35 %

Piispalan kokous- ja

hyvinvointipalvelut

100 %

Sinisen Tien Helmi

100 %

Osakkuusyhteisöt:

As Oy Järvihovi

48,52 %

As Oy Aholaitala

23,60 %

As Oy Sammalsato

25,16 %

As Oy Järvitoukola

10,35 %

Kuntayhtymät:

Äänekosken ammatillisen

koulutuksen kuntayhtymä

1,59 %

Keski-Suomen liitto

0,42 %

Konsernitilinpäätöksen laatimisperusteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöistä Muonion Järvinne Oy, OivaTyö Oy, As Oy Aurinkorinne, Piispalan kokous- ja hyvinvointipalvelut ja Sinisen Tien Helmi.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä kunnan sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueelle. Kunnasta ei siirtynyt henkilöstöä tai omaisuuseriä hyvinvointialueelle, ainoastaan kuntayhtymäosuuksia.

Osakkuusyhteisöstä konsernitilinpäätökseen on yhdistelty As Oy Järvihovi, As Oy Järvitoukola, As Oy Aholaitala ja As Oy Sammalsato, joiden osalta on konsernitilinpäätöksessä tehty omistuksen eliminointi.

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty olennaisuus huomioon ottaen.

Kunnan ja tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminointina on käytetty menetelmää, joka vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
As Oy Kannonkosken Aurinkorinne	x	
OivaTyö Oy	x	
Muonion Järvirinne Oy	x	
Piispalan kokous- ja hyvinv.palv.	x	
Sinisen Tien Helmi	x	
Kuntayhtymät		
Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä	x	
K-S Liitto	x	
Osakkuusyhteisöt		
As Oy Kannonkosken Järvihovi	x	
As Oy Aholaitala	x	
As Oy Sammalsato		
As Oy Järvitoukola	x	
Yhteensä		

1.4.1 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohjeen määräykset koskevat kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Konserniohjeella määritellään menettelytavat, jotka tukevat kuntakonsernin talouden suunnittelua ja seuranta, riskien hallintaa, tiedottamista, sitoutunutta hallitustyöskentelyä sekä hyvää johtamista ja hallintoa. Kunnan tytäryhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävään sovelletaan osakeyhtiölain tai asunto-osakeyhtiölain määräyksiä sekä yhtiöjärjestystä. Hallituksen jäsenyydessä ei ole kyse kunnallisesta luottamustoimesta, joten vastuut ja velvollisuudet eroavat merkittävästi luottamushenkilöiden vastuista ja velvollisuuksista. Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen. Konserniohjeen hyväksyy kunnanvaltuusto. Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen

vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

Tytäryhteisöt

Muonion Järvirinne Oy

Yhtiö hallinnoi kiinteistöä Muoniossa. Tilikausi on perustunut kiinteistöhoiton kustannuksiin ja laskutettuihin vastikkeisiin. Tilikauden tulos vuonna 2023 oli 0,00 euroa. Tilikauden aikana yhtiön omistamaan kiinteistöön tehtiin kuntokartoitus ja tilattiin hinta-arvio. Kannonkosken kunta päätti myydä kiinteistön. Kaupan toteutuminen siirtyy seuraavalle tilikaudelle. Tilinpäätöksessä kiinteistöön on tehty arvonalennuskirjaus, jotta taseessa olevan kiinteistön arvo vastaa sovittua kauppahintaa. Yhtiö on tarkoitus lakkauttaa kiinteistökaupan jälkeen.

OivaTyö Oy

Henkilöstönvuokrauksessa vuosi oli ennakoidun mukaan paljon edellisvuotta hiljaisempi. Asiakasyrityksissä alkoi heti vuoden alkumetreillä näkymään tilauskantojen hiljeneminen. Kesän jälkeen yrityksissä alkoivat lomautukset ja ennen lomautusten alkamista tulee henkilöstön vuokraus lopettaa. Elo-syyskuussa työntekijöiden määrä tippui aivan oleellisesti ja tilanne loppuvuotta kohden vain huononi. Joulukuussa vuokratyöntekijöiden määrä oli vain 22.

Vuoden 2023 liikevaihto oli 1 384 008,03 euroa. Liikevoitto ennen veroja ja satunnaisia eriä oli 18 453,17 euroa, tilikauden voitto oli 18 664,69 euroa.

As Oy Aurinkorinne

Asunto-osakeyhtiön tilikauden tulos oli -2 926,91 euroa. Yhtiöllä ei ole pitkäaikaista lainaa, maksuvalmius on hyvä ja kiinteistöön toteutetaan suunnitelman mukaisia vuosikorjauksia. Kannonkosken kunta kasvatti omistustaan hankkimalla yhden huoneiston lisää (60 kpl osakkeita).

Piispalan kokous- ja hyvinvointipalvelut Oy

Piispalan kokous- ja hyvinvointipalvelut Oy on Nuorisokeskus Piispalan täysin omistama erillinen yhtiö, joka vastaa keskuksen alueella tapahtuvasta elinkeinotoiminnasta. Yhtiö omistaa Öijänniemen alueella vuokrattavan huvilan. Yhtiön kokonaisliikevaihto vuonna 2023 oli 482 844,31 € (2022: 373 101,03 €), joka koostui pääosin järjestöjen kurssitoiminnasta, omatoimilomamajoittujista, yritysten kokous- yms. palveluista sekä aikuisten harrasteryhmien leireistä. Yhtiö osti kaikki toiminnan järjestämiseen liittyvät palvelut (kiinteistöhuolto, ateriapalvelut, markkinointi-, myynti- sekä vastaanottopalvelut) Nuorisokeskus Piispalalta erillisen sopimuksen mukaisesti. Tilikauden voitto oli 15 267,75 €. Poistot vuonna 2023 olivat 8 194,90€. Piispalan kokous- ja hyvinvointipalveluiden toiminta ja liikevaihto on kasvanut progressiivisesti koronavuosien jälkeen.

Sinisen Tien Helmi

Yhtiöllä ei ole operatiivista toimintaa tällä hetkellä ja yhtiö lakkautetaan vuoden 2024 aikana.

1.4.2 Konsernin valvonta

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kunnalle vuosittain raportti sille annettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yksityisoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain 4 mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitolapaa. Tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten helmikuun loppuun mennessä. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista.

1.4.3 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

KONSERNITULOSLASKELMA	v. 2023	v. 2022
Toimintatuotot	7 282 747,98	18 832 343,75
Toimintamenot	-10 802 617,82	-29 501 660,60
Osuus osakk. yhteisöjen voitosta (tappiosta)	-335,65	89 994,22
Toimintakate	-3 520 205,49	-10 579 322,63
Verotulot	2 907 533,10	4 958 268,48
Valtionosuudet	1 114 604,00	6 448 968,46
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	5 679,21	6 284,40
Muut rahoitustuotot	111 584,83	143 881,31
Korkokulut	-305 464,37	-98 337,82
Muut rahoituskulut	-9 439,56	-14 909,55

Vuosikate	334 291,71	864 832,65
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 029 921,67	-1 563 656,03
Arvonalentumiset	<u>-486 335,05</u>	<u>0,00</u>
Satunnaiset erät	-1 000,00	99 639,02
Tilikauden tulos	-1 182 965,01	-599 184,36
Tilinpäätössiirrot	1 525,99	1 763,43
Laskennalliset verot	-2 737,73	-4 657,48
Vähemmistöosuudet	<u>7 082,20</u>	<u>-8 861,03</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 177 094,55	-610 939,44
TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / Toimintakulut,		
%	67,42 %	63,83 %
Vuosikate / Poistot , % ilman		
arvonalent	-32,46 %	-54,86 %
Vuosikate, euroa / asukas	274,91	681,51
Asukasmäärä	1216	1269

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT

	01.01. - 31.12.2023		01.01. - 31.12.2022	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	+/-	334 291,71	+/-	864 822,15
Satunnaiset erät	+/-	-1 000,00	+/-	99 671,50
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	-27 328,40	+/-	202 602,05
Toiminnan rahavirta, netto	+/-	305 963,24	+/-	1 165 095,70
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-	-373 111,68	-	-402 642,59
Investoinnit kuntayht./osuuden poisto taseesta	-	-29 580,00	-	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	17 914,85	+	6 761,36
Käyttöomaisuuden myyntitulot	+	20 258,07	+	28 850,88
Käyttöom. myyntitulo (voitto/tappio)	+/-	0	+/-	0
Investoinnit, netto	+/-	-364 518,76	+/-	-367 030,35
Toiminnan ja investointien rahavirta, netto	+/-	-58 555,52	+/-	798 065,35
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-	4 106,66	-	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	+	<u>63 702,37</u>	+	<u>0</u>

		59 595,71		0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0,00	+	388 149,45
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-195 512,37	-	-405 954,37
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-320 000,00	+/-	-4 942,85
		-512 512,00		-22 747,77
Oman pääoman muutokset	+/-	262 561,91	+/-	-38 629,23
Muut maksuvalmiuden muutokset		0		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		-69 281,26		-5 672,36
Vaihto-omaisuuden muutos		88 968,75		20 719,18
Saamisten muutos		-1 655 956,75		-789 968,67
Korottomien velkojen muutos		156 178,44		323 539,97
Rahoituksen rahavirta		-1 670 445,20		-501 414,16
Rahavarojen muutos		-1 729 000,72		296 651,19
Rahavarat 31.12.		4 245 366,70		5 974 367,42
Rahavarat 01.01.		5 974 367,42		5 677 716,23
Rahavarojen muutos		-1 729 000,72		296 651,19

TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus, %	91,71	214,29
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä(5v-lta,1000e)	-393	-4 246
Lainanhoitokate	0,78	1,89

KONSERNITASE JA TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	TASE		VASTATTAVAA	TASE	
	31.12.2023	31.12.2022		31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>			Peruspääoma	3 197	3 505
Aineettomat oikeudet	97	476	Osuus kuntayhtymien po:n lis.		
Muut pitkävaikutteiset menot	32	185	Muut omat rahastot	1	1
Ennakkomaksut	0	19	Arvonkorotusrahassto	38	38
	130	680	Muu oma pääoma	0	0
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>			Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä)	6 901	7 514
Maa- ja vesialueet	1 098	1 329	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 177	-611
Rakennukset	11 087	16 385		8 960	10 446
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 461	2 012	VÄHEMMISTÖOSUUDET	166	236
Koneet ja kalusto	200	490	POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet		4	Kertynyt poistoero	0	0
Ennakkomaksut/keskenäiset	436	12	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
				0	0

	14 282	20 233	PAKOLLISET VARAUKSET		
			Muut pakolliset varaukset	135	350
<i>Sijoitukset</i>					
Osakkuus ym. yhteisöosuudet	0	0	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut Osakkeet ja osuudet	607	923	Toimeksiantojen pääomat	323	59
Osakk. ja osuuk. arvostuserät	0	0		323	59
Lainasaamiset	0	0	VIERAS PÄÄOMA		
Muut saamiset	0	18	<i>Pitkäaikainen</i>		
	607	941	Korollinen vieraspääoma	2 051	7 695
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				2 051	7 695
Toimeksiantojen varat	161	33	<i>Lyhytaikainen</i>		
	161	33	Korollinen vieraspääoma	6 716	7 307
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Koroton vieraspääoma	1 811	4 279
<i>Vaihto-omaisuus</i>	30	119		10 577	11 586
	30	119			
<i>Saamiset</i>			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	20 162	30 371
Pitkäaikaiset saamiset	20	49			
	20	49			
Lyhytaikaiset saamiset			TASEEN TUNNUSLUVUT	31.12.2023	31.12.2022
Lyhytaikaiset saamiset	687	2 343	Omavaraisuus-%	44,70	34,39
	687	2 343	Suhteellinen		
<i>Rahoitusarvopaperit</i>			velkaantuneisuus-%	93,14	33,78
Rahoitusarvopaperit	2 526	2 593	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 e	5 724,31	6 903
	2 526	2 593	Kertynyt yli-/alijäämä, e/as	4 707,49	5 439,72
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>	1 719	3 379	Lainakanta 31.12., 1000 e	10 577,17	15 002
VASTAAVAA YHTEENSÄ	20 162	30 371	Lainat e/as "-, sis. tilap. lainat	8 698,33	11 821,91
			Lainat ja vastuut 31.12., 1000e	12 886,23	16 066
			Lainat ja vastuut e/as	10 597,23	12 660
			Asukasluku	1216	1269

1.5 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.5.0 Tilikauden tuloksen käsittely

Kannonkosken kunnalla ei ole taseessa kattamatonta alijäämää. Näin ollen kunnanhallitus esittää, että tilikauden alijäämä -1 184 274,83 euroa kirjataan yli-/alijäämätilille, jonka jälkeen taseessa on kertynyttä ylijäämää 5 413 040,98 euroa.

1.5.1 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunta toteuttaa vuosien 2024-2025 aikana useita säästötoimenpiteitä tulojen ja menojen tasapainottamiseksi. Henkilöstömenoja pienennetään, kunnan ja liikelaitoksen toimintoja yhdistellään, kilpailutuksen kautta pyritään alentamaan kustannuksia ja tuloutetaan mahdollisimman paljon myyntivoittoja. Kartoitamme laajasti lähikuntien kanssa yhteistoiminnan mahdollisuudet kulujen pienentämiseksi.

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

2.1.0 Käyttötalouden toteutuminen:

Kunnanhallitus

	Tot. 2021	Tot. 2022	TA 2023	TA- muutettu	Tot.2023
Vaalit	1	1	1	-	1
Valtuuston kokoukset / §	6/35	7/35	7/35	-	6/32
Hallituksen kokoukset / §	13/150	16/150	20/150	-	19/166
Johtoryhmätyöskentely	15	14	12	-	12
Seutukokoukset	n. 6	n. 6	n. 6	-	10
Yhdistysavustukset	13 500	16 000	16 000	-	16 500
Kannonkoskinen kpl	6	6	6	-	6
Tulevaisuustyöryhmän kokoukset /asiakohdat	4/45	4/45	2/10	-	2/10
Uudet yritykset	4	5	5	-	1
Nettokustannukset yht. €	617 553	591 875	587 428	-	692 348,08
Nettokust. /asukas	442,53	292,78	448,08	-	569,36

2.1.0.1 Elinkeinotoimi

Yrityskehittäminen

Elinkeinopalvelujen vastuu on ollut kunnanjohtajalla. Kunnanjohtaja kontaktoi vuoden aikana 26 Kannonkoskella toimivaa yritystä. Näistä 15 kanssa käynnistettiin jokin kehitystoimenpide. Tyypillisesti asiat liittyvät erilaisiin tukihakemuksiin, rahoitukseen, taloussuunnitteluun tai toimitiloihin. Elinkeinotoimeen ja yrityskehittämiseen kuuluu yrittäjille suunnattujen tilaisuuksien järjestäminen ja viestintä. Vuoden aikana järjestettiin 4 aamukahvitilaisuutta ja metsäalan yrittäjille suunnatun tilaisuuden. Kunta on tehnyt vuoden aikana yhteistyötä Kannonkosken Yrittäjät ry:n kanssa yhteisillä tapahtumilla ja viestinnän muodossa.

Vuoden yrittäjäksi Kannonkosken yrittäjät ry valitsi Tommin Rakennuspalvelun, jonka yrittäjänä toimii Tommi Saravaara.

Seutuyhteistyö

Kunnanjohtaja osallistui kuntatiimin ja kehittäjätiimin toimintaan. Kehittäjätiimi on pohjoisen Keski-Suomen kuntien valmisteleva yhteistyöverkosto, ja Kuntatiimi enemmänkin päättävä

yhteistyöelin. Seutuyhteistyö perustuu pääosin yhteisten hankkeiden valmisteluun, hakemiseen, rahoittamiseen ja kehitystoimintaan. Kannonkosken kunta on mukana yhteistyössä niin sanotun aluerahan muodossa. Se on suuruudeltaan noin 10 000 euroa. Kannonkosken kunta on mukana seuraavissa kehittämishankkeissa:

Kexri 2.0

KEXRI on XR-osaamisen innovaatioekosysteemi ja toimijaverkosto, joka kehittää osaamista ja levittää tietoutta. Laajennetun todellisuuden teknologiat (XR, AR, VR) tarjoavat uudenlaisia mahdollisuuksia esimerkiksi markkinoinnille, koulutukselle, perehdyttämiselle ja tuotekehittelylle. Muuttuvan teknologian haltuunotto ja integroiminen olemassa olevaan liiketoimintaan vaatii monialaista osaamista ja ymmärrystä paitsi teknologioista ja niiden mahdollisuuksista, myös käyttöesimerkkejä ja tukea matalan kynnyksen tuotantomalleihin ja osaamisen kehittämiseen.

Pohjoisen Keski-Suomen ilmastosuunnitelma -hanke

Hankkeessa jokaiselle kahdeksalle kunnalle tehdään niiden ominaispiirteet huomioiva ilmastosuunnitelma. Suunnitelma sisältää kuntakohtaisen tavoitteen kasvihuonekaasujen vähentämiseksi ja toimenpiteet, joilla kunta pyrkii pääsemään tavoitteeseen sekä ilmastotyön seurannan kehittämisen. Toukokuuhun 2025 kestävä hankkeen aikana suunnitelmat laaditaan Kannonkoskelle, Karstulaan, Kinnulaan, Kivijärvelle, Kyyjärvelle, Pihtiputaalle, Saarijärvelle sekä Viitasaarelle.

Sydänsuomen luontomatkailun kasvuohjelma

Hankkeessa rakennetaan Sydänsuomessa-alueelle (Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas ja Viitasaari) luontomatkailun MasterPlan 2030, aktivoidaan matkailuyrittäjiä toimimaan verkostomaisesti ja kehittämään palveluitaan ja osaamistaan sekä luodaan alueelle yhteinen luontomatkailubrändi, jonka avulla alueen tunnettuutta ja vetovoimaa luontomatkailukohteena lisätään. Hanke myös koordinoi potentiaalisia uusia luontomatkailua edistäviä hankkeita alueella.

Semukas

Seutujen välinen muutos- ja kasvuohjelma kohdistuu käynnissä olevaan rakennemuutostilanteeseen, jota vauhdittaa energiamurros ja uusiutuvan energian suurhankkeet. Muutos- ja kasvuohjelma toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Sydänsuomessa-alueella sekä Kaustisen seudulla. Maaseutumaiset alueet kärsivät turvetuotannon vaikeuksista ja EU:n vihreän siirtymän politiikkalinjausten ja markkinatilanteen muutoksen vaikutuksista, jotka kohdistuvat nimenomaisesti turvetuotantoon ja turvealan yrityksiin. Hanke korjaa vihreän siirtymän politiikan vaikutuksia parantamalla yritysten muutoskyvykkyyttä ja aluetalouden uudistumismahdollisuuksia. Suurhankkeet (kuten kohdealueen tuulivoimahankkeet) voivat muodostaa uuden yritysten asiakaskunnan sekä rakentamis- että tuotantovaiheissaan.

Aluekehitystyön pikastartti

Hankkeen päätavoitteena on tiivistää ja aktivoida pohjoisen Keski-Suomen toimijoiden yhteistyötä seudullisessa kehittämisessä. Hanke keskittyy Oikeudenmukaisen siirtymän rahoituksen (JTF) ja siihen liittyvän Keski-Suomen siirtymäsuunnitelman haltuunottoon. Hankkeella tavoitellaan

nopeaa liikkeellelähtöä rahaston hyödyntämisessä. Hankkeen aikana syntyy laajoja, vaikuttavia hankekokonaisuuksia seudun aluestrategisten keihäänkärkien toteuttamiseksi.

YritysKaupaks

YrityskaupaKS-hankkeen toimenpiteillä vahvistetaan keskisuomalaisten yritysten myyntikuntoa, tuetaan yrityskauppoja ja tehdään työtä yritysten omistajanvaihdosten sujuvoittamiseksi Keski-Suomessa. Myyjän polulla tavoitteena on kasvattaa yrityksen myyntikuntoa ja laajentaa myynnin mahdollistavia myyntiverkostoja. Ostajan polulla autetaan ostajia ja myyjiä kohtaamaan ketterämmin sekä koulutetaan yrityksen ostajia.

Elinkeinotoimen hanketyö

Edellä mainittujen alueellisten kehittämishankkeiden lisäksi kunta sai rahoituksen matkailun kehittämishankkeeseen Keski-Suomen liitolta. Reilun vuoden kestävä hankkeen tarkoitus on luoda yritysten yhteistyöverkosto, jossa kehitetään olemassa olevia ja luodaan uusia matkailupalveluja. Toimenpiteissä hyödynnetään jatkuvasti kehittyvää digitalisaatiota ja luodaan alusta, joka mahdollistaa paikallisiin palveluihin tutustumisen ja sosiaalisen median hyödyntämisen. Hankkeessa syntyvä toimintamalli vahvistaa kunnan elinvoimaa ja lisää alueellista matkailupalvelutarjontaa.

Osaamisen kehittäminen

Kunta jatkaa edelleen useita vuosia käytössä ollutta tukitoimintaa yritysten ja yhteisöjen henkilöstön osaamisen kehittämiseksi ja maksaa kunnanhallituksen hyväksymien perusteiden mukaisesti oppisopimuskoulutustukea.

2.1.0.2 Maataloustoimi

Kannonkoski kuuluu yhdessä Konneveden ja Äänekosken kanssa Saarijärven kaupungin hallinnoimaan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen. Toiminnasta aiheutuvat kulut jaetaan kuntien välillä aktiivimaatilojen suhteessa. Kannonkosken osuus kokonaiskuluista oli 16 232 euroa (9,9 %) vuonna 2023. Kuntien väliset osuudet kuluista ovat pysyneet lähes muuttumattomina yhteistoiminta-alueen olemassaoloaikana.

Uusi ohjelmakausi 2023–2027 käynnistyi ja se toi mukanaan poikkeuksellisen suuria muutoksia viljelijätukijärjestelmiin. Tuenhakijat mm. veloitettiin ottamaan käyttöön Ruokaviraston mobiilisovelluksen, jonka välityksellä viranomaisen pystyi lähettämään erilaisia viljelytoimintaan liittyviä selvityspyyntöjä. Satelliittiseurannalla valvottiin tukiehtojen täyttymistä mm. nurmien niittoa. Mobiilisovelluksella lähetetyt valokuvat tulivat meidän tutkittavaksemme elo-syyskuussa. Aikaisemmista vuosista poiketen tukihaussa avattiin syyskuussa ns. muutosvaihe, jonka aikana viljelijöillä oli mahdollisuus muuttaa keväällä ilmoittamia hakemustietoja.

Toiminnan tunnuslukuja vuosilta 2021–2023

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tot. 2023
Toimivat maatilat, kpl	60	59	59
Tukihakemuksia, kpl	298	320	441
Sähköiset hakemukset, %	100	100	100
Myönnetyt tuet	1 625 443	1 745 480	1 566 660

Maaseutuelinkeinojen kehittäminen

Tuetut hankkeet	14	12	10
-----------------	----	----	----

Vuoden 2023 tukien kokonaismäärästä puuttuu vielä osa tuista, sillä ohjelmamme ei vielä laske kaikkia viime vuoden tukia. Kokonaistukimäärä lienee kuitenkin samaa tasoa kuin vuonna 2021. Tukien haku painottui touko-kesäkuulle ja tukien maksut marras-joulukuulle. Tuet saatiin maksettua heti maksulupien avauduttua, eikä viivästyksiä tapahtunut.

Talousarvioon varattua maaseutuelinkeinojen kehittämismäärärahaa oli mahdollista käyttää salaojasuunnitelmien, karjantarkkailun ja tuotantorakennussuunnitelmien tukemiseen. Lisäksi korvausta maksettiin asiantuntija-avun käytöstä viljelijätukihakemusten jättövaiheessa. Maatalousyrittäjien maksullisen lomittaja-avun kustannuksista oli mahdollista korvata karjatalousyrittäjälle 3 euroa/tunti.

2.1.0.3 Sosiaali- ja terveystoimi

Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirryttyä hyvinvointialuille SoTe kuntayhtymä päätettiin lakkauttaa. Tällä toimialalla on vain työmarkkinatuen maksuosuuteen liittyvät kulut.

2.1.0.4 Sivistyslautakunta

TOIMINTAKATE	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	TA-muutettu	Tot.2023	Poikkeama -%
Hallinto	-10.689	-58.565	-49.660	-49.660	-45.377	-8,6
Varhaiskasvatus	-309.305	-374.213	-422.030	-422.030	-456.479	8,2
Esiopetus	-74.816	-70.215	-55.280	-55.280	-48.237	-12,7
Peruskoulu	-1.737.169	-1.803.725	-1.802.970	-1.802.970	-1.633.228	-9,4
Ap- ja ip-toiminta	-11.948	-24.805	-28.240	-28.240	-20.696	-26,7
Musiikkikoulutus	-7.182	-5.489	-6.400	-6.400	-8.827	37,9
Kansalaisopisto ym.	-18.012	-19.808	-22.500	-22.500	-20.792	-7,6
Kirjastotoimi	-94.075	-112.431	-116.100	-116.100	-107.637	-7,3
Kulttuuritoimi	-13.923	-15.208	-17.770	-17.770	-15.532	-12,6
Nuorisotoimi	-21.591	-51.091	-50.560	-50.560	-58.118	14,9
Liikuntatoimi	-27.026	-66.856	-40.980	-40.980	-41.851	2,1
Hyvinvointitoimi	0	-2.513	-10.660	-10.660	-9.938	-6,8
YHTEENSÄ	-2.325.736	-2.604.919	-2.623.150	-2.623.150	-2.466.711	-6,0

TOIMINTAKATE	Tot. 2022	Tav.2023	TA muutos	TA-muutettu	Tot.2023
Toimintatuotot	164.154	187.190	0	187.190	313.776
Henkilöstökulut	-1.454.160	-1.492.230	0	-1.492.230	-1.574.822
Palvelujen ostot	-737.924	-767.220	0	-767.220	-702.099
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-70.710	-75.320	0	-75.320	-75.971
Avustukset ja stipendit	-35.308	-38.400	0	-38.400	-44.016
Muut toimintakulut	-470.970	-437.170	0	-437.170	-383.580
YHTEENSÄ	-2.604.919	-2.623.150	0	-2.623.150	-2.466.711

Sivistyslautakunnan tehtäväalueeseen kuuluivat kertomusvuonna sivistyshallinto, varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, muut koulutuspalvelut (kansalais- ja musiikkiopistot) sekä kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso-, liikunta- ja hyvinvointitoimet.

Sivistyspalveluiden tavoitteena on tarjota kuntalaisille hyviä ja taloudellisesti tuotettuja varhaiskasvatus-, opetus-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluja sekä luoda edellytykset läpi elämän jatkuvalla oppimiselle, liikunnalle, henkiselle kasvulle ja fyysiselle hyvinvoinnille kuntastrategian mukaisesti.

Sivistyslautakunnan alaisia tilivelvollisia olivat rehtori-sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, kirjastonjohtaja sekä nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaava. Henkilöstöorganisaatio vastualueineen oli 31.12.2023 seuraava:

Hallinto

Sivistyshallintoon sisältyivät sivistyslautakunta, toimisto sekä muu toiminta ja yhteistyö. Lautakunnan kokouksia pidettiin seitsemän. Keskeisinä asioina käsiteltiin vuotuisia asioita kuten toimintakertomus, talousarvio, koulun lukuvuosisuunnitelma ja hyvinvointityön suunnitelmat. Perusopetuksen kehittämishankkeet on siirretty opetustoimen hallinnoitavaksi.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Henkilöstö	0,4	0,45	0,45	0,45
Kokoukset / pykälää	7/51	6/49	7	7/50
Stipendit ja avustukset €	509	582	3.000	344
Perusopetuksen keh.hankkeet, kpl	1	3	1	0
Nettokustannukset, €	15.350	58.565	49.660	51.988
Nettokust. / asukas	11,46	46,15	37,88	42,75

Varhaiskasvatus

Kannonkoski on kunnan hyvinvointipalvelustrategian mukaan perhemyönteinen ja turvallinen asuinpaikka, jossa peruspalvelut ovat kunnossa. Varhaiskasvatuspalvelut täyttävät omalta osaltaan kuntastrategian tavoitteen ja paikka varhaiskasvatuksessa on järjestynyt säädetyn ajan puitteissa kaikille sitä tarvitseville. Koko varhaiskasvatus ja koulu toimivat samassa rakennuksessa ja henkilöstö tekee tiivistä yhteistyötä, joten lapsen opinpolku on Kannonkoskella yhtenäinen varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetukseen.

Kannonkoskella varhaiskasvatusta järjestetään ainoastaan päiväkotitoimintana. Vuonna 2023 päiväkotia Nappulassa oli neljä ryhmää, joista yksi oli syyslukukauden ajan yhdistetty esiopetusryhmään. Ryhmät toimivat erityisesti aamuisin ja iltapäivisin joustavasti koostuen 0-6 -vuotiasta lapsista. Lasten hoitoajat ovat moninaisia ja sirpaleisia; osaviikkoisia, vuoroviikkoisia, viikonloppuhoitoisia jne. Työvuorosunnittelu ja suhdelukujen tarkkailu on haasteellista. Laatutavoite painottaa lasten yksilöllisten tarpeiden huomioimista ja laki velvoittaa laatimaan jokaiselle lapselle henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman.

Vuonna 2023 lapsimäärä varhaiskasvatuksessa pysyi vuoden 2022 tasolla. Lapsimäärä ja erityisesti alle 3-vuotiaiden määrä varhaiskasvatuksessa on kasvanut viime vuosina. Tätä voidaan pienessä kunnassa pitää positiivisena asiana, mutta se näkyy luonnollisesti kasvaneina henkilöstökustannuksina. Myös hoitopäivien määrä ylittyi huomattavasti talousarvioon nähden. Varhaiskasvatuksessa on tukea tarvitsevia lapsia ja varhaiskasvatustalaki velvoittaa järjestämään tukea lapsen tarpeiden mukaisesti. Syyskaudella palkkasimme määräaikaisen lastenhoitajan, jonka työpanos kohdentuu tuen tarjoamiseen. Syyskaudella saimme valtionavustusta tasa-arvoisen varhaiskasvatuksen kehittämiseksi. Avustuksella palkkasimme lastenhoitajan 50 % työajalla. Näin pystyimme toimimaan pienemmissä ryhmissä ja sitä kautta tarjoamaan laadukasta, lasten yksilölliset tarpeet huomioivaa varhaiskasvatusta.

Pienessä kunnassa varhaiskasvatuksen tarve vaihtelee vuosittain ja siinä on usein myös vuoden mittaan paljon muuttujia, joita on vaikea ennakoida. Henkilöstökulut ylittyivät vuonna 2023, koska erityisesti alkuvuonna tilapäistä henkilöstä tarvittiin sekä vuorohoitoon että alle 3-vuotiaiden ryhmään, jossa aloitti tammikuussa kolme alle 1-vuotiasta. Lisäksi henkilöstökuluihin vaikuttivat odotettua suuremmat korotukset varhaiskasvatuksen palkoissa sekä ennakoitua suurempi sivukuluprosentti. Kustannusten nousua aiheutti myös varhaiskasvatuspalveluiden osto muilta kunnilta. Palvelua on lapsen edun ensisijaisuudella perustellen ostettu sellaisissa tapauksissa, joissa perhe asuu Kannonkosken kunnan rajalla, ja huoltajat käyvät töissä toisella paikkakunnalla. Asiaksmaksujen tularaja nousi 1.3., minkä vuoksi maksutuotot toteutuivat talousarviota pienempinä.

Varhaiskasvatuksessa tehdään yhteistyötä niin perheiden kuin yhteistyötahojenkin kanssa. Lapset Puheeksi -toimintamalli on sovitusti käytössä ja tarjoamme huoltajille Lapset puheeksi -keskustelua aina, kun uusi lapsi saapuu varhaiskasvatuspalvelujen piiriin. Uudet työntekijät koulutetaan mahdollisimman pian toimintamallin käyttöön. Lapset puheeksi -malliin kuuluu myös yhteistyö lapsiperhepalveluiden kanssa. Piispalan kanssa tehtiin edelleen yhteistyötä uimakoulun ja luistelun merkeissä. Piispalassa käytiin syyskaudella yhteensä 10 kertaa. Kesäkuussa teimme myös koko päivän kestävä retken Piispalaan. Syksyllä pidimme vanhempainillan ja joulukuussa yhteistyötä huoltajien kanssa tehtiin toiminnallisen joulujuhlan merkeissä.

Toimimme Jyväskylän yliopiston kehittäjäpäiväkotina ja sen ansiosta meillä on mahdollisuus saada myös varhaiskasvatuksen opettajaopiskelijoita harjoitteluun. Tällä hetkellä kuitenkin kelpoisen ohjaavan opettajan puuttuminen on haasteena harjoittelupäiväkotina toimimiselle. Olemme osa sekä Steam -verkostoa (=tiede-teknologia, matematiikka ja taiteet) että Joustava opinpolku -verkostoa. Tätä kautta myös alan uusin tieto kulkee päiväkotimme. Voimme hyödyntää yliopistoverkostoa myös päiväkotimme markkinoinnissa kelpoisen työvoiman saamiseksi tulevaisuudessa.

Kannonkosken varhaiskasvatuksessa tehdään moniammatillista yhteistyötä varhaisen tuen ryhmässä (puhe- ja toimintaterapeutit, psykologi, neuvolan terveydenhoitaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen opettaja). Ryhmä kokoontui 4 krt vuonna 2023, lisäksi pidämme yhteyttä tarpeen mukaan kokoontumisten välilläkin. Tällä kokoonpanolla pystymme ennakoimaan tulevia tarpeita ja saamaan palvelut niitä tarvitseville mahdollisimman pikaisesti.

Toiminnan tunnuslukuja

Päiväkoti Nappula	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Henkilöstö	6,08	6,67	7,7	7,7
Kokopäivähoitopäiviä	1102	3487	3500	4491
Osapäivähoitopäiviä	2744	1024	1100	557
Hoitopäiviä yhteensä	3846	4511	4600	5048
Lapsia kokopäivähoidossa 31.12.	6	7		29
Lapsia osapäivähoidossa 31.12.	24	28		5
Lapsia hoidossa ka/kk	28,3 (32,3)	32,3 (38)	34	33 (38)
Nettokustannukset, €	242.738	329.912	373.016	418.200
Nettokust. / asukas	185.154	251,65	306,76	331,64
Hoitopäivän nettohinta**	63,11	73,13	81,09	82,84

* laskennallinen lapsimäärä huomioi alle 3-vuotiaat kertoimella 1,75 ja täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevat esiopetusikäiset lapset kertoimella 0,54, näitä kertoimia käytetään henkilöstömitoitusta tarkasteltaessa

**sis. palkat, kiinteistö-, ateria- ja tarvikkekulut, mutta ei sumupoistoja tai arvonalentumisia

Lasten kotihoidontuki

Lasten kotihoidontukea maksetaan niille perheille, jotka eivät käytä kunnallisia varhaiskasvatuspalveluja. Keskimäärin tuensaajia oli 9,12 / kk, tukea saavia lapsia keskimäärin 9,75 / kk. Vuonna 2023 kotihoidontukea sai yhteensä 15 perhettä.

Lasten kotihoidon tuki	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Tukea saavat taloudet yht. koko vuonna	16	17	13	15
Tukea saavat lapset ka	14	10,8	15	9,75
Nettokustannukset, €	43.560	34.331	35.000	43.530
Nettokust. / asukas	33,22	27,05	26,70	35,80

Esi- ja perusopetus

Esi- ja perusopetuksen yleisenä tehtävänä on antaa oppilaille heidän edellytystensä mukaiset tiedot ja taidot jatko-opintoja ja työelämää varten sekä ohjata heitä terveellisiin elämäntapoihin ja arjen hallinnan taitoihin. Kannonkosken koulussa opiskeli vuonna 2023 keskimäärin 7 esi- ja 104,5 perusopetuksen oppilasta. Jatko-opintokelpoisuuden saavutti 100 % peruskoulunsa päättäneistä. Kaikki 9. luokalta päässeet saivat myös jatko-opiskelupaikan toiselta asteelta. Piispan palveluiden hyödyntämistä perusopetuksessa pystyttiin jatkamaan normaalisti.

Oppimisen tuen pääasiallinen muoto luokilla 1 - 5 oli osa-aikainen erityisopetus pienluokassa ja luokilla 6 – 9 osa-aikainen erityisopetus pienryhmissä. Koulunkäynninohjaajia, joita oli 4 osa-aikaista, käytettiin kaikilla luokka-asteilla. Erityisopettajia oli kolme, joilla kaikilla oli myös yleisopetuksen tunteja.

Oppilaskunnassa oli edustus luokilta 7 – 9. Se kokoontui ohjaavan opettajan johdolla aina tarpeen mukaan keskimäärin kerran kuukaudessa. Luokilla eskarista kuudenteen toimi Lasten parlamentti.

Toiminnan tunnuslukuja

Esiopeetus	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Oppilaita kevät/syysy	4/9	8/9	8/5	8/5
Esiopeutuksen tunnit	20	20	20	20
Nettokustannukset, €	74.816	70.215	55.280	48.237
Nettokust. /asukas	57,07	55,33	42,17	39,67
Nettokust. /esiopp.	11.510	8.261	8.505	7.421
Kotikuntakorvaus 6 v.	4.339	4.546	4536,37	4536,37
Perusopetus				
Oppilaita kevät/syysy	132/120	119/108	117/108	108/101
Perusop. tunnit/vko, kevät/syysy	322/322	280/290	311/295	295/284
Nettokustannukset, €	1.737.169	1.803.725	1.802.980	1.633.228
Nettokust. /asukas	1.325	1.421	1.375	1.343
Nettokust. /opp.	13.787	15.892	16.026	15.629
Kotikuntakorvaus 7-12 v./13–15v.	7.113/11.38 1	7.452/11.92 4	7.437/11. 899	7.437/11.89 9

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 1. ja 2. luokan oppilaille sekä tarvittaessa 3.- 9. luokkien erityisopetuksen oppilaille. Toiminnalla pyritään vähentämään pienten koululaisten yksinäistä aikaa kotona ja helpottamaan perheen ja työelämän yhteensovittamista.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Osallistuneet oppilaat kevät/syksy	9/9	10/7	10/10	10/7
Ohjaustunteja	756	760	-	-
Nettokustannukset €	11.948	24.805	28.240	20.696
Nettokust. / asukas	9,11	19,55	21,54	17,02
APIP-toiminnan valtionosuus €	9.944	9.648	9.870	9.870

Muut koulutuspalvelut

Muuhun koulutukseen sisältyvät kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminta sekä toisen asteen opiskelijahuolto. Opiskelijahuoltolain mukaisena veloitteena ollut toisen asteen järjestämispäikkäkunnalla ollut velvollisuus tarjota opiskelijahuolto (kuraattori- ja psykologipalvelut) alueensa oppilaitoksen opiskelijoille siirtyi vuonna 2023 Keski-Suomen hyvinvointialueelle.

Saarijärven kansalaisopiston Kannonkosken osasto

Saarijärven kansalaisopiston Kannonkosken osasto tarjoaa ensisijaisesti vapaatavoitteista koulutusta ja muuta virike- ja harrastetoimintaa ohjatusti kaikille ikäryhmille Kannonkosken kunnan alueella. Kansalaisopistossa kaikenikäisillä kuntalaisilla on mahdollisuus opiskella ja harrastaa monipuolisesti ja edullisesti. Toiminnan tavoitteena ovat joustavuus ja käyttäjälähtöisyys. Opetusta pyritään tarjoamaan kuntalaisten toivomissa aiheissa, myös lyhytkursseina ja luentoina. Toiveita kurssisisältöihin kartoitetaan kuntalaistapaamisissa ja kansalaisopiston näyttelyiden yhteydessä, sekä kyselyillä.

Kansalaisopiston Kannonkosken osaston palvelu ostetaan Saarijärven kaupungilta. Saarijärven kansalaisopisto maksaa osastonjohtajan työajan. Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaavan kokonaistyöajasta 15 % on jyvitetty kansalaisopiston Kannonkosken osaston johtamiseen. Tuntiopettajina käytetään ensisijaisesti paikallisia ja seudullisia osaajia. Paikkakunnalla ja seutukunnalla asuvat eri lajeja taitavat kansalaisopiston opettajat ovat merkittävä voimavara, joita ilman emme näin monipuolisesti kursseja pystyisi tarjoamaan.

Kurssien teemoja vuonna 2023 olivat kädentaidot, tanssi, liikunta, terveys, sekä musiikin ryhmä- ja yksilöopetus. Kansalaisopiston kursseille osallistui vuoden 2023 aikana 146 opiskelijaa, joista 39 poikia / miehiä ja 107 tyttöjä / naisia. Pienimmät kansalaisopiston harrastajat löytyivät 1–3 -vuotiaiden Taapero Tempiksestä. Kursseja suunniteltu 23, toteutunut 18. Tunteja suunniteltu

737,42 h – toteutunut 602,89 h. Kansalaisopiston rooli Kannonkosken ryhmäliikuntapalvelujen tuottajana on merkittävä. Tärkeää on myös musiikin yksilönsoiton opetus musiikkiopiston lisäksi. Kansalaisopisto ja musiikkiopisto järjestävät vuosittain kaksi yhteistä oppilaskonserttia, sekä yhden oppilaskonsertin koululla. Lisäksi kansalaisopiston kädentaidoista järjestetään kirjaston näyttelytilassa 1-2 näyttelyä vuosittain.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Kurssit/koulutukset	31	30	40	34
Opetustunteja	700	619,05	1000	650,52
Netto-opiskelijoita / Opiskelijoita yht.	209	267	400	304
Nettokustannukset €	15.422	17.512,33	20.000	20.791,69
Nettokustannukset € / opetustunti	22,03	28,29	20	31,96
Nettokustannukset € / asukas	11,76	13,80	15,26	17,10

Musiikkikoulutus

Saarijärven Viitasalo-opiston toiminta-ajatuksena on musiikin ja tanssin harrastuksen kehittäminen ja musiikin ja tanssin perusopetuksen antaminen sekä harrastajille että ammattiin aikoville toiminta-alueellaan.

Vuodelle 2023 suunniteltu Kannonkoskelle 500 opetustuntia, joista toteutui 478 h. Prosenttiosuus koko Viitasalo-opiston opetustunneista 8,94 %.

Perusasteen oppilaita oli 12 (30 minuuttia – 4 oppilasta, 45 minuuttia – 7 oppilasta, 60 minuuttia – 1 oppilas). Lisäksi musiikkileikkikoulussa oli 7 lasta. Saarijärven kansalaisopisto palautti Kannonkoskelle 252 € vuoden 2023 maksuosuuden ennakkoa toteutuneen opetustuntimäärän ja talouden toteutumisen perusteella.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Opetustunteja	450	501	450	478
Opiskelijoita (perusaste)	11	13	11	12
Nettokustannukset	7.182,00	5.488,98	6.400	8.826,89
Nettokustannukset € / opetustunti	15,96	10,96	14,22	18,47
Nettokust. / asukas	5,48	4,33	4,88	7,26

Kirjasto

Suomessa yleinen kirjasto on jokaisen maksuton peruspalvelu ja jokaisessa Suomen kunnassa on vähintään yksi kirjasto. Kirjasto on lakisääteinen palvelu, joka tarjoaa kaikille yhtäläisen pääsyn monipuolisiin kirjastoaineistoihin, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa ohjausta tiedon hankintaan, tarjoaa tiloja yhteiseen käyttöön sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjaston merkitys nykyisessä tietoyhteiskunnassa on keskeinen. Kirjastossa tarjotaan myös monia matalan kynnyksen palveluita. Kirjastossa voi skannata ja tulostaa papereita, kysyä neuvoa digipalveluiden käytössä, lainata erilaisia tarvikkeita sekä saada tietoa seutukunnan ajankohtaisista tapahtumista ja palveluista. Kirjastosta voi saada apua myös opiskeluun, esimerkiksi opinnäytetöihin liittyen. Kirjasto tekee myös yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa, erityisesti kunnan nuoriso- ja kulttuuritoimen kanssa ja tarjoaa tilat näyttelyille ja elokuvaesityksille sekä järjestää tapahtumia yhteistyössä. Kirjasto on järjestänyt myös asiantuntijavierailuita vuoden 2023 aikana. Yhteistyötä tehdään lisäksi päiväkodin, perusopetuksen, 4H-järjestön ja muiden kunnan toimijoiden kanssa. Pienessä kunnassa kirjaston merkitys kaikille avoimena palveluna ja käyntipaikkana korostuu. Kannonkosken kirjasto lehtilukusaleineen on käytettävissä joka ikinen päivä klo 7.00–21.00.

Keski-Suomen kirjastoverkko, Keski-kirjastot kattaa koko maakunnan. Se tarkoittaa yhteistä kirjastokorttia, verkkokirjastoa ja e-aineistoja, käyttösääntöjä, asiakkaalle maksuttomia aineistokuljetuksia sekä hankinta- ja asiantuntijatyötä. Kannonkosken kirjasto kuuluu myös AKEPIKEN eli Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa alueellista kehittämistehtävää toteuttavan Tampereen kaupunginkirjaston alaisuuteen.

Vuonna 2023 kirjastossa tapahtui monia muutoksia. Uusi kirjastonjohtaja aloitti työskentelynsä, pitkäaikainen kirjastovirkailija siirtyi eläkkeelle, uusi kirjastojärjestelmä Aurora Gold otettiin käyttöön ja asiakkaille tarjottavien sähköisten palveluiden määrää ruvettiin kasvattamaan. Kirjastossa on tehty valmistelutyötä liittyen valtakunnallisen e-kirjaston avaamiseen sekä uuden elokuvapalvelun käyttöönottoon (kevät 2024). Lisäksi jo aiemmin tiedossa olleet käyttöikänsä päässä olevan kirjastorakennuksen ongelmat jatkoivat kirjasto- ja muun toiminnan kuormittamista.

Huolimatta yleisestä kustannustason noususta ja henkilöstövaihdoista, vuoden 2023 talousarvion budjetti alitettiin lähes 10 %:lla ja toteuma oli myös vuoden 2022 tasoa matalampi. Samalla kirjaston lainamäärät, lainaajien määrät ja kirjastokäynnit nousivat (asukasluvun pienenemisestä ja väestön ikääntymisestä huolimatta) vuodesta 2022.

Toiminnan tunnuslukuja

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2023	Toteuma 2023
Lainat	16 005	15 050	18 000	16 000
Lainat / asukas	12,21	11,48	14	13,15
Lainaajat	402	381	450	395
Kirjastokäynnit	8,436	8,484	9000	8,748
Käynnit / asukas	6,4	6,5	7	7,19
Nettokustannukset, €	94,075	112,431	116,100	107,563
Nettokust. / asukas	71,75	88,60	88,56	88,45

Kulttuuri

Kulttuurilain mukaan kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Rakenteet, resurssit, tiedolla johtaminen

Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaavan työajasta on kohdennettu kansalaisopiston johtamiseen 15 % ja muihin kulttuuritoimen työtehtäviin 20 %. Kulttuurivastaava toimii Kannonkosken kunnan järjestöyhdyshenkilönä, vapaaehtoistoiminnan yhdyshenkilönä ja osallisuusvastaavana. Lisäksi kulttuurivastaavan toimenkuvaan sisältyvät mm. kunnan päätapauksien, näyttelyiden, elokuvien, konserttien, teatteriesitysten, kulttuuriretkien ja muiden kulttuuritapahtumien järjestäminen. Tapahtumien määrä, sisältö ja yhteistyökumppanit voivat vaihdella vuosittain. Tavoitteena on järjestää kulttuuritarjontaa monipuolisesti ja laaja-alaisesti eri kohderyhmille. Kävijämääriä seurataan vuosittain.

Loppuvuodesta 2023 sivistyslautakunta hyväksyi uuden Kannonkosken

Kulttuurihyvinvointisuunnitelman, sekä Osallisuusohjelman. Edellä mainittujen, sekä vuonna 2022 hyväksytyyn Kulttuurikasvatussuunnitelman laatimista, kehittämistä ja toteutumista koordinoi sivistyslautakunta. Yhdyshenkilönä toimii nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaava.

Edustukset ja tunnustukset:

Valtteri Alainen ja Essi Rajalin 4. luokalta valittiin edustamaan Kannonkoskea pääministerin kutsumina Lasten Itsenäisyyspäivän juhlaan Helsinkiin. Valinta suoritettiin luokassa järjestetyillä vaaleilla. Vuoden 2023 Tervaskannoksi nimettiin Aino Erkkilä ja Vuoden 2023 kulttuuritekijä tunnustuksen saivat Kannonkosken Pelimannit.

Museot ja arkistot:

Kannonkosken kotiseutuarkisto sijaitsee kirjaston yläkerrassa. Kotiseutukokoelma sijaitsee Nuottalassa. Kesällä 2023 museon ovet olivat avoinna pääsääntöisesti torstaisin Lauuiltojen aikana. Lisäksi järjestettiin muutama Pop up -tapahtuma museolla. Kannonkosken

kotiseutukokoelman vastuumuseon, Keski-Suomen museon alueellinen amanuessi vieraili Kannonkoskella kesällä 2023. Saadun raportin tiivistetyn lainauksen mukaan ”Kotiseutukokoelman näyttelyn ripustus on hyvä uudistaa ja esineiden sijoituspaikkoja voi myös rohkeasti vaihtaa, kunhan teeman mukainen järjestys säilyy. Kokoelmapoistot on hyvä miettiä, kuitenkin tutkien ensin esineen historiallinen arvo. Poisto on tehtävä hallitusti ja dokumentoiden sekä niin, että esineiden tiedot säilytetään, vaikka esine poistuu kokoelmista. Kunnalla on innovatiivista toimintaa elävän perinteen, kulttuuriympäristön ja nuorisotoiminnan osalta. Nuoria osallistetaan mm. tekemään yhdessä julkisia kukkaistutuksia, tutustutaan hautausmaahan siivoamalla ja tutustumalla hautamuistomerkkien tarinoin, pidetään pop-up-toimintapisteitä museoesineistä esim. valehtelijoiden klubi -konseptilla ja nuorten vetämällä muistelutuokioilla. Koska varsinainen museokokoelma on hyvin pieni, nuoria aktivoiva toimintatapa kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön osalta on erinomainen linjaus.”

Edelleen vastuumuseon suosituksesta Kannonkosken kunta liittyi syksyllä 2023 museoiden SIMO-kokoelmanhallintajärjestelmän käyttäjäksi. Kokoelmanhallintajärjestelmä mahdollistaa museokokoelmien luetteloinnin sekä kuntien inventoitujen taidekokoelmien hallinnan. Järjestelmässä olivat jo aiemmin kunnan taidekokoelmat, mutta tältä osin tiedot vaativatpäivitystä. Lisäksi järjestelmään syötetään mahdollisimman laajasti kotiseutuarkiston valokuvia ja arkiston dokumentteja digitaalisessa muodossa. Kotiseutukokoelman esineistö on pääosin digitoitu ja löytyy kunnan kotisivuilta. Nämä tiedot tullaan siirtämään myös SIMO-kokoelmanhallintajärjestelmään. Arkiston digitointi ja tietojen siirtäminen kokoelmanhallintajärjestelmään, sekä kotiseutukokoelman näyttelyn uudelleen ripustaminen siirtyvät vuodelle 2024 tai 2025 työntekijäresursseista johtuen.

Pääjuhlat ja tapahtumat:

Vuoden 2023 pääjuhlia olivat perinteiseen tapaan Kannonkoski-päivä ja Antin Soitto & Marttojen rantakalakeitto kesä-heinäkuun vaihteessa sekä Itsenäisyyspäivän juhla seurakuntatalolla. Vuotuisiin juhlapäiviin kuuluvat myös Talvisodan päättymisen muistopäivä ja Kaatuneitten muistopäivä.

Vuoden 2023 muita tapahtumia olivat mm. kansalaisopiston kevätkauden päättäjäiset, Ikääntyvien Ilonpäivä, Nevalinnan puuropäivä, perinnesaunatapahtuma, Ystävänäpäivä- ja vapputanssit sekä Lettukestejä sekä joulutapahtumaa ja joulukorttitempausta Mäntykodilla ja Honkalassa. Lisäksi vapaaehtoistoimijat ja koululaiset järjestivät kaksi Vie vanhus ulos -tempausta syksyllä 2023. Joulu avattiin joulumyyjäisissä koululla.

Kulttuurikasvatus:

Kulttuurikasvatus koulussa ja päiväkodilla sisältää Kannonkosken Kulttuurikasvatus-suunnitelman ja opetussuunnitelman mukaisesti vuodenkiertoon kuuluvat juhlat, koulun ja päiväkodin omat juhlat, tapahtumat ja teemapäivät sekä oppilaskunnan, nuorisovaltuuston ja Lasten Parlamentin ideomat ja toteuttamat tapahtumat. Lisäksi osallistutaan Mediataitoviikkoon, käydään oman paikkakunnan näyttelyissä, elokuvateatterissa ja osallistutaan Koulujen elokuvaviikkoon. 3. luokkalaisten vierailevat vuosittain kotiseutumuseolla. Vuonna 2023 0-2. luokkalaisten vierailivat Saarijärven museolla. Kirjastoyhteistyö on monipuolista ja säännöllistä. Syksyllä 2023 Lukukoira ”Tankkeri” vieraili 1.-2. luokkalaisten kanssa kirjastolla. 3.-6. luokkalaisten osallistuivat kirjastolla murhamysterin ratkaisemiseen. 8. luokkalaisten osallistuivat sekä ylisukupolvisiin talkoisiin

sankarihaudalla, että Talvisodan päättymisen muistopäivään. Samalla tutustuttiin kirkon arkkitehtuuriin ja taiteeseen, sekä kirkkomaan kautta paikalliseen historiaan. Taidetestaajat - vierailuista osallisiksi pääsevät myös kahdeksas luokkalaiset.

Konsertit ja teatteri:

Kesällä musiikki raikui Nuottalan lauluilloissa ja ”Tykkipuiston POP UP -konsertissa. Pelimannit esiintyivät lukuisissa tapahtumissa. Koululla / päiväkodilla vieraili kolme esiintyjäryhmää; Tanssiteatteri Raatikko, rap-artisti ja Teatteriryhmä Taimine. Esitysten päärahoittaja oli kulttuuritoimi, mutta osa esityksistä rahoitettiin yhteistyössä koulun, seurakunnan ja Jyväskylän kaupungin hallinnoiman kulttuurihankkeen kanssa. Kirjastolla esiintyi alkuvuodesta Santeri Rautiainen (klassinen musiikki, kitara) ja loppuvuodesta Tomi Paldanius (kitara). Musiikkiopiston ja kansalaisopiston yhteisiä konsertteja oli kolme: kevät- ja joulukonsertit, sekä oppilaskonsertti koululaisille. Vuonna 2023 Taidetestaajissa vierailtiin jazz-konsertissa Helsingissä ja teatterissa Jyväskylässä. Musikaalia Once käytiin katsomassa Helsingissä ja kesän kulttuurikattausta täydensi Kannonkosken Kesäteatteri Syrjäkylän salatut elämät.

Elokuvat ja näyttelyt:

Elokuvanäytöksiä oli yhteensä 18, sisältäen näytökset koululuokille, leiri- ja kerhoryhmille, yleiset näytökset perjantai-iltaisina ja sunnuntai-iltapäivisin sekä tilatut yksityisnäytökset (1). Kirjaston näyttelytilassa järjestettiin viisi näyttelyä: Jussi Raivion valokuvia ”Rajapinnalla”, Mervi Porrassalmen luontokuvia, Janika Kotilaisen maalauksia, kansalaisopiston kädentaitonäyttely, sekä loppuvuodesta useamman näytteilleasettajan yhteinen jouluteemainen kädentaitojen myyntinäyttely.

Yhteistyö:

Kannonkosken kunta tukee järjestötoimijoita monin tavoin: maksuttomat tilat, mahdollisuus julkaista tiedotteita kuntatiedotteessa maksutta, järjestöyhdyshenkilön tuki, 200 euron tapahtumakorvaus ja monipuolinen yhteistyö. Monet tapahtumista toteutetaan yhteistyössä kunnan ja 3. sektorin kanssa. Syksyllä 2023 avattiin ryhmille kylätalon maksuton kokoustila, joka on ollut ahkerassa käytössä.

Kuntalaistapaamisia järjestettiin 5 – kaksi järjestöiltaa keväällä, yksi liikuntatoimijoiden ilta syksyllä, sekä kahdet Kesätreffit torikahvilalla kesällä 2023. Vapaaehtoistoimijoille järjestettiin keväällä ja syksyllä Kiitos-tapahtumat kahveineen ja saunomismahdollisuuksineen. Kumppanuuspöytä on kokoontunut 4 kertaa vuoden 2023 aikana ja ollut mukana järjestämässä useita tapahtumia.

Kulttuuritoimi on tehnyt yhteistyötä niin poikkihallinnollisesti, paikallisesti, alueellisesti kuin maakunnallisestikin. Kulttuurivastaava on osallistunut Suomen Taikusydän-verkoston kokouksiin ja koulutuksiin, sekä Keski-Suomen kulttuurivastaavien verkostotyöskentelyyn, Saarijärven-Viitasaaren seutukunnan pyöreän pöydän toimintaan ja alueellisiin järjestöyhdyshenkilöiden tapaamisiin. Vuonna 2023 tarjoutui mahdollisuus ostaa kulttuurisen nuorisotyön palveluja Jyväskylän hallinnoimalta kulttuurihankkeelta noin 2.000 eurolla, josta omavastuuosuutta kunnalle kertyi 274,64 e.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Näyttelyt	8	7	4	5
Juhlat	1	3	2	5
Retket ja tapahtumat	12	23	8	4 / 15
Elokuvat/katsojat	23 / 209	28 / 217	15 / 150	18 / 133
Konsertit / teatteri				7 / 6
Suunnitelmat / ohjelmat				Kulttuurikasvatussuunnitelma 2022 Kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2023 Osallisuusohjelma 2023
Yhteishankkeet	0	1	0	1
Nettokustannukset, kulttuuri	13.923	14.933,42	17.770	15.532,17
Nettokustannukset, €/ asukas	10,62	11,77	13,55	12,77
Seutukunnallinen kulttuuriyhteistyö		274,64		270

Nuorisotyö

Nuorisotoimen tehtäväkenttä on laaja ja monialainen. Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaavan työajasta oli vuonna 2023 30–40 % (01–02 / 2023 40 % ja 03-12 / 2023 30 %) keskitetty nuorisotoimen työtehtäviin. Keskeisimpiä tehtäviä olivat lasten ja nuorten harrastusten ja vapaa-ajantoiminnan suunnittelu ja organisointi, hankkeiden hallinnointi, sekä lasten ja nuorten tieto- ja neuvontapalvelut. Nuoriso- ja kulttuurivastaava toimii myös lapsia ja nuoria osallistavien vaikuttajakanaavien ohjaajana (Lasten Parlamentti ja Nuorisovaltuusto) ja osallisuusryhmien valmentavana ohjaajana (Pro ja Jormaperunat). Nuorisotoimen organisoimat lasten ja nuorten vapaa-ajantoiminnot koostuvat kerhoista, tilanuorisotyöstä, Crazy Action-illoista, klubitoiminnasta, työpajoista, leireistä, retkistä, teemapäivistä ja tapahtumista.

Tiedolla johtaminen on kaiken toiminnan perustana. Tiedolla johtamista edistää nuoriso- ja kulttuurivastaavan perehtyminen ajankohtaisiin ilmiöihin ja osallistuminen koulutuksiin /

webinaareihin. Nuorisovastaava on osallistunut resurssiensa mukaan sekä koulunuorisotyöntekijöiden, että nuorisovaltuustoa ohjaavien henkilöiden ja ns. ison nuorisotyönverkoston kokoontumisiin Teams -yhteydellä. Lisäksi nuorisovastaava on ollut Keski-Suomen nuorisotyön koordinointi -hankkeen (AVI) ohjausryhmän jäsen, sekä Piispalan hallinnoiman alueellisen nuorisotyön ohjausryhmän jäsen.

Yhteistyö:

Yhteistyökumppaneista merkittävin on Kannonkosken koulu. Nuorisovastaava osallistuu koulun laaja-alaiseen oppilashuoltotyöryhmään, sekä koulun tapahtumatyöryhmään ja on aktiivisesti mukana suunnittelemassa oppitunneille integroituvia tapahtumia ja teemapäiviä. Muita merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat Suomenselän 4H-yhdistys, Piispalan nuorisokeskus, Suomenselän 4H-yhdistys, muut paikalliset yhdistykset, sekä yritykset ja Crazy Action -illoissa myös Kivijärven, Kyyjärven ja Kinnulan kunnat. Etsivän nuorisotyön palvelut ostetaan Karstulan kunnalta. Kannonkosken koululla sijaitsevasta ohjauksen yhteistoimistosta löytyvät nuoriso-, kulttuuri, ja hyvinvoinnin edistämisen toimialojen lisäksi koulunuorisotyöntekijä, 4H ja opinnonohjaaja. Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto on vuodesta 2022 saakka toiminut Kannonkosken, Kivijärven ja Kyyjärven kuntien yhteisenä. Kokouksia on vuodessa vähintään 2. Jokainen kolmesta kunnasta toimii vuorollaan kouluvuoden ajan ”isäntäkuntana”.

Koulunuorisotyö:

Koulunuorisotyö on oppilaiden arjen tukea, läsnäoloa ja yhteisöllisyyden kehittämistä. Toimintamuodot kehitetään Kannonkosken oppilaiden tarpeisiin ja lähtökohtiin. Koulunuorisotyön toimintamuotoja ovat mm. yksilötyö (Läksynurkka), pienryhmätoiminta yhteistyössä esim. kuraattorin tai toimintaterapeuttien kanssa (erilaiset kutsuryhmät), ryhmäyttäminen (kutosleiri ja ysien yökoulu), välituntitoiminta ja osallistavat oppitunnit. Yksilötyötä tehdään myös puhelimitse. Vuoden alussa toteutettiin Kivijärven kanssa yhteiset Feel Good -messut yläkoululaisille. 6.-8. luokkalaisten kanssa toteutettiin yhteisölliset Game Över -tunnit. Toukokuussa ja syyskuussa järjestettiin Crazy Art-tapahtumat yläkoululaisille (kulttuurinen nuorisotyö). Nuorisovastaavan lisäksi koulunuorisotyötä tekee 50 %:lla työajalla koulunuorisotyöntekijä (AVI-hanke).

Tilatyö ja jalkautuva nuorisotyö:

Crazy Action -iltoja järjestettiin talvikaudella joka toinen viikko yhteensä 10 kertaa Piispalassa sekä väliviikoilla nuokkarilla. Crazy Action -toimintaa rahoittaa Avi ja se toteutetaan yhteistyössä Suomenselän 4H-yhdistyksen kanssa. Hanketta hallinnoi Suomenselän 4H-yhdistys. Nuokkari-illat ovat avoimien ovien toimintaa nuorisotalolla peruskouluikäisille, klubi-illoissa nuorimmat kävijät ovat 8. luokkalaisia ja toiminta ostetaan Suomenselän 4H-yhdistykseltä. Klubi-illat toteutettiin talvella nuorisotalolla sekä alku- ja loppukesästä torikahvilalla. Samalla tehtiin jalkautuvaa nuorisotyötä torin alueella.

Demokratiakasvatus, yrittäjyys / yritteliäisyys ja työelämätaidot

Nuorten yrittäjyyttä ja työelämätaitoja edistettiin mm. vieraillemalla Yrittäjäkylässä Jyväskylässä 6. ja 9. luokkalaisten kanssa, sekä 4H:n yritysinfoissa yläkoululle ja ysien Ajokortti työelämään koulutuksessa sekä kesän Duunileireillä. Moni nuori työllistyy tai perustaa yrityksen Suomenselän 4H-yhdistyksen kautta. Demokratiakasvatusta toteutettiin vuonna 2023 mm. 8. ja 9. luokkalaisten Demokratiatyöpajassa Piispalassa.

Kerho-, retki- ja leiritoiminta:

Kerhotoiminta toteutuu miltei kokonaan hankerahoituksilla, joista merkittävin rahoittaja on AVI: Harrastamisen Suomen Malli (hallinnoi nuorisotoimi) ja Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta (hallinnoi Suomenselän 4H-yhdistys). Jokaiselle kouluvuodelle kootaan Kannonkosken lasten ja nuorten harrastekalenteri, jonka avulla pyritään välttämään päällekkäisyyksiä toiminnoissa, lisäämään yhteistyötä ja osallistamaan mahdollisimman monia lapsia ja nuoria harrastuksiin. Kerhotoiminta on pääsääntöisesti koko lukuvuoden kestävä. Harrastamisen Suomen Mallissa kerhot sijoittuvat pääsääntöisesti koulukampukselle tai sen välittömään läheisyyteen. Avustusta on kuitenkin saatu myös kerholaisten kuljetuksiin harrastuspaikoille, kuten Piispalaan.

Nuorisotoimi oli mukana kuudella retkellä: Yrityskylä x 2 sekä lasketteluretki, Osallisuusryhmä Pro:n retki Peurunkaan Moro-ryhmän retki driftaamaan ja Airsoftaajien retki Megazoneen. Leiritoimintaa järjestetään pääsääntöisesti nuorisotalolla, koulun tiloissa ja Piispalassa. Vuoden 2023 aikana järjestettiin Lumileiri, Summeri-kesäpäiväleiri, 2 Duunileiriä, Syysäpinäleiri, Kutosleiri ja 9. luokkalaisten yökoulu. Lisäksi Kannonkoskella toteutui kesällä 2023 useita leirejä lapsille ja nuorille Suomenselän 4H-yhdistyksen ja Piispalan välisenä yhteistyönä.

Tapahtumat ja työpajat:

Vuoden 2023 lasten ja nuorten tapahtumia olivat vappu, halloween ja koko koulun metsäpäivä, Yrkisapäivä ja talviliikuntapäivä. Vuoden 2023 työpajoja olivat pääsiäis- ja joulupajat, sekä Crazy Art x 2, Demokratia-työpaja ja alakoulun toivoma Yksisarvis-työpaja.

Hankkeet:

Nuorisotoimen hallinnoimat hankkeet vuonna 2023 1. Harrastamisen Suomen malli, AVI (kouluvuosi 2022-2023) – hanke on päättynyt, raportointi hyväksytty - Kokonaisbudjetti 43.750,00 e - Myönnetty avustus 35.000,00 e - Omavastuuosuus 8.750,00 e (koordinaattorin työaika) 2. Harrastamisen Kannonkosken malli, AVI (kouluvuosi 2023-2024 – jatkuu keväälle 2024 saakka) - Myönnetty avustus 37.700 e - omavastuuosuus (koordinaattorin työaika + euromääräinen 5 % kokonaisbudjetista, omavastuuosuus on osa nuorisotoimen vuosibudjettia) 3. Koulunuorisotyö 1.1.2023-31.12.2025 AVI - omavastuuosuus on osa nuorisotoimen varsinaista vuosibudjettia.

Vuoden 2023 nuorisotoimen henkilöstökuluista on siirtynyt palkkakuluja Harrastamisen Suomen Mallin 2022–2023 (kevätkausi) ja 2023–2024 (syyskausi) hankkeille. Tästä syystä nuorisotoimen henkilöstökulut näyttävät arvioitua pienemmiltä. Lisäksi nuorisotoimen toimintabudjetista on varattu 4.400 euroa Koulunuorisotyön ja Harrastamisen Suomen Mallin 2023–2024 hankkeiden omavastuuosuuksiin.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Kerhot kevät/syksy	9 / 24	25 / 24	10 / 10	22 / 21
Retket	2	6	2	6
Leirit	9	8	4	7
Tapahtumat	4	7	4	5
Kurssit/Työpajat	8	2	2	6
Lasten ja nuorten vaikuttajakanavat & osallisuusryhmät / tapaamiset	ryhmiä 3 / tapaamisia 10	ryhmiä 3 / tapaamisia 11	ryhmiä 3 / nuoria 79	ryhmiä 4 / tapaamisia 16 / nuoria 138
Avoin toiminta ilta / kävijät klubit, Crazy Action -illat ja nuokkarit	51	52 / 574	46 / 430	58 / 940
Hallinnoitavat hankkeet	2	2	2	3
Alle 29 v. määrä	282	275	282	265
Nettokustannukset, €	21.591	51.091,02	50.560	yht. 35.692,92 henkilöstö 19.416,36 toiminta 15.006,83 nuorten vaikuttaja- kanavat 1.269,73
Nettokust. / asukas	16,47	40,26	38,57	29,35
Nettokust./ alle 29-v.	76,56	185,79	179,29	134,69
Nuorisotyön valtionosuus €	1.363	1.292	1.256	1.256

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä. Merkittävin muutos so-te palveluissa oli hyvinvointialueille siirtyminen 1.1.2023. Yhdyspintoja hva:n ja kunnan välille etsittiin jo vuoden 2022 puolella ja työtä jatkettiin koko vuoden 2023 ajan.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin otettiin käyttöön vuonna 2023 ja se määrittelee osittain kuntaan kertyvän valtiovuonon kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella. Nykytilannetta mittaavat prosessi-indikaattorit (15 kpl) kuvaavat toimintaa ja tulosindikaattorit tuloksia eli muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Yhteensä indikaattoreita on 21.

Hyvinvoinnin edistämisen rakenteet, suunnitelmat ja tiedolla johtaminen: Kannonkosken kunnan hyvinvoinnin edistämisestä vastaa nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaava. Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaava toimii Kannonkosken kunnan ehkäisevän päihdetyön, mielen hyvinvoinnin edistämisen ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn yhdyshenkilönä. Hyvinvoinnin edistämiseen on käytettävissä 15 % kokonaistyöajasta. Hyvinvoinnin edistämisen toimialaa ohjaa ja seuraa Sivistyslautakunta, sekä sen alaisuudessa toimiva Hyvinvointi-työryhmä. Aiemmin ryhmä toimi nimellä Ehkäisevän päihdetyön ryhmä. Nimen muuttumisen lisäksi ryhmän käsittelemät asiat laajenivat koskemaan kaikkia hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä teemoja. Tiedolla johtamisen tukena käytetään paikkakunnan omia kyselyjä (ikäntyvien hyvinvointi ja lasten / nuorten hyvinvoinnin edistäminen), Move-mittauksia, ikäntyvien kuntokatsastuksen tuloksia, kaatumistapaturmatilastoja, sekä muita saatavilla olevia luotettavia tiedonlähteitä.

Sivistyslautakunta hyväksyi loppu vuodesta 2023 uuden Kannonkosken Osallisuussuunnitelman, sekä uuden Kannonkosken Kulttuurihyvinvointisuunnitelman ja uuden alueellisen Tehostetun nuorisotyön suunnitelman. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma päivitettiin. Suunnitelmat toimivat lähinnä toimialan tavoitteiden asettamisen, tulosten mittaamisen sekä toimenpiteiden valitsemisen ja seurannan ohjaavana työkaluna.

Hyvinvointivastaava tuottaa ja kokoaa hyvinvointitietoa kehittämisen tueksi, laatii yhteistyössä verkostojen kanssa hyvinvointisuunnitelmat ja -kertomukset sekä seuraa väestön hyvinvointia ja terveyttä edistävien tavoitteiden toteutumista. Hyvinvointikertomus vuodelta 2023 esitellään kuntapäätäjille keväällä 2024.

Hyvinvointivastaava toimii yhteistyössä kunnan toimialojen ja muiden toimijoiden kuten yritysten, 3. sektorin, hyvinvointialueen ja maakunnallisten verkostojen kanssa. Lisäksi hyvinvointivastaava kehittää hyvinvoinnin edistämisen toimialaa hankeavustusten kautta. Hyvinvointivastaava huolehtii oman toimialansa viestinnästä ja hyvien käytäntöjen levittämisestä.

Sivistyslautakunnan hyväksymän talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaisesti hyvinvointivastaava osallistui vuonna 2023 ensiapukouluttajan koulutukseen. Tarkoituksena on tuottaa säännöllisesti kunnan henkilöstölle toimialoille räätälöityjä ensiapukoulutuksia. Tavoitteena eivät ole todistukset vaan ensiaputaito kaikissa yksiköissä. Jatkossa kunta ei järjestä / kustanna työntekijöidensä EA1, EA2 tai Hätäensiapukoulutuksia vaan ensiapukoulutukset järjestetään sisäisesti. Ensimmäinen koulutus kohdistetaan varhaiskasvatuksen työntekijöille.

Hyvinvointivastaava sitoutuu järjestämään osana omaa työtään kunnan toimipisteille vähintään 3 koulutusta, joiden ostoarvo vastaa työntekijän koulutuksen hintaa. Ensiapukoulutuksia varten on hyvinvoinnin edistämisen toimialalle hankittu Defibrillaattori-koulutuslaite, sekä elvytysnukkeja. Koulutuksen hinta oli arvioitua pienempi ja siten budjetti mahdollisesti myös välineiden hankinnat.

Hyvinvointivastaava kutsuu koolle Vanhusneuvoston. Kannonkosken Perhekeskuksen järjestelyt aloitettiin vuonna 2023. Perhekeskus rakentuu keskustan kylätalolle yhteistyössä kunnan, hva:n ja järjestöjen kanssa. Toimintaa kehitetään edelleen vuonna 2024. Hyvinvointipiste on kokoontunut pääsääntöisesti kerran kuussa kunnantalolla. Vastaanottoa ovat pitäneet Liikuntaneuvoja sekä terveydenhoitaja. Liikuntaneuvonta ja ohjatut liikuntaryhmät on toteutettu pääsääntöisesti Liikunnallisen elämäntavan kehittämishankkeen rahoituksella. Myös nuoriso-, kulttuuri ja hyvinvointivastaava on osallistunut liikuntaneuvonnan verkoston työskentelyyn.

Maksuton aamupalakokeilu alkoi koululla syyskuussa 2022 ja jäi pysyväksi käytännöksi. Aamupalakokeilu pohjaa 4.-5. ja 8. luokkalaisille teetettyyn paikalliseen hyvinvointikyselyyn, josta ilmeni että moni oppilas ei syö aamupalaa kouluamuina. Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaava toimii työryhmän yhdyshenkilönä ja koolle kutsujana. Ravitsemusasioissa on tehty yhteistyötä myös hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointivastaava osallistuu Keski-Suomen omaan Ravitsemustyöryhmän (Hyvaks) verkostopalaveriin sekä Ruokakasvatuksen alueverkoston toimintaan.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Hyte-kerroin ja kertynyt valtionapu				Hyte-kerroin vuodelle 2023 0,94 Valtionapu 23.374 €
Hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus			1	1 toimintakertomus vuosittain
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma				1 (päivitetty 2023)
Osallisuussuunnitelma			1	1 (uusi 2023i)
Ehkäisevän päihdetyön, mielen hyvinvoinnin edistämisen ja lähisuuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelma				1 (päivitetty 2022)
Kulttuurihyvinvointisuunnitelma				1 (uusi 2023)
Tehostetun nuorisotyön suunnitelma, alueellinen				1 (uusi 2023)
Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto kokoukset		2	2	1 yhteinen alueellinen kokous
Ennaltaehkäisevä päihdetyö,		1 / 3	2 / 4	2 / 4 hyvinvointityöryhm

työryhmän kokoukset / tapahtumat, kampanjat, tietoiskut				än kokoukset 2, EPT-oppitunnit yläkoululle, Feel Good -messut, infojulisteita, Pyydä apua -nappi info
Liikenneturvallisuustyöryhmä, tapaamiset / tapahtumat, infot		3 / -	2 / 2	1 työryhmän kokous, 3 verkostotapaamista 1 tapahtuma (heijastinbongaus)
Ravinto- ja ruokakasvatus- työryhmätapaamisia / tapahtumia		7 tapaamista 1 tapahtuma (kekri)	3 / 3	1 paikallista Maistuuko työryhmäkokous, 5 alueellista verkostokokousta, 1 tapahtuma (4 Kaverusta)
Vapaaehtoistoimijoiden kiitoskahvitapahtuma		3	2	2
Kumppanuuspöytä kokoukset / tapahtumat	2 koko us	4 / 4, 1 esteettömyyskäv ely	3 / 2	4 kokousta, 4 tapahtumaa, 2 kampanjaa
Nettokustannukset, €			10.66 0	9.937,78
Nettokust. / asukas, €			8,13	8,17

Liikunta ja ulkoilu

Tehtäväalueen keskeisenä tavoitteena on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden edistäminen.

Liikuntapaikat:

Kunnan liikuntapaikkojen hoidosta vastaa tekninen toimi. Tukes suoritti vuonna 2023 kunnan liikuntapaikkoihin tarkastuskierroksen. Raportin mukaan kehittämistehtävänä on mm. laatia tarkempi roolijako liikuntapaikkojen hoitamisen ja vastuiden osalta kunnan ja Piispalan nuorisokeskuksen välillä. Kannonkosken peruskunnan vastuulla ovat seuraavat liikuntapaikat: Nuottalan ja Kankaalan uimarannat, urheilukenttä, koulun lähiliikunta-alueet ja ulkokuntolaitteet, koulun liikuntasali, talvipyöräreitti, maakuntaura, sekä pääosin välilatu keskustan ja Piispalan välillä. Nuorisokeskus Piispala vastaa Piispalankankaalla sijaitsevista liikuntapaikoista.

Liikuntapalvelut:

Liikuntapalveluja tuotetaan pääsääntöisesti Liikunnallisen elämäntavan kehittämishankkeen kautta. Hankkeen päätoimenpiteitä ovat ohjatut liikuntaryhmät ja liikuntaneuvonta. Vuoden 2023 pääteemana oli luontoliikunnan kehittäminen, sekä kaatumistapaturmatilastojen ohjaamana

kehitetty Voimaa ja tasapainoa -toiminta ikääntyville. Myös kansalaisopiston rooli Kannonkosken ryhmäliikuntapalvelujen tuottajana on merkittävä. Liikuntateema korostuu myös nuorisotoimen hankkeissa, koulun teemapäivissä, lasten leiritoiminnassa, sekä koulunuorisotyöntekijän toteuttamissa välituntitoiminnoissa. Nuoriso-, kulttuuri ja hyvinvointivastaava osallistuu hyvinvointialueen kutsumana Liikuntaneuvonnan verkoston kokouksiin.

Piispala ja palvelupaketti:

Piispala tarjoaa upeat ja monipuoliset liikuntatilat sekä ohjattuun, että omatoimiseen liikuntaan. Osa liikuntapalvelujen kuluista katetaan hankeavustuksella, osa asiakasmaksuilla ja osa kunnan palvelupaketin kautta. Palvelupaketti on sisältänyt mm. kunnan tyky-liikuntaa, koulun, varhaiskasvatuksen, nuorisotoimen ja järjestöjen liikuntapalveluita sekä kuntalaisten vakiovuoroja, saldokortteja ja hankkeen ohjattujen liikuntaryhmien tilavuokria. Palvelupakettiin on tulossa muutoksia 1.1.2024. Muutosta valmisteltiin hyvissä ajoin syksyllä 2023 mm kuntalaisia tiedottamalla.

Tiedolla johtaminen:

- kaatumistapaturmat
- ikääntyvien kuntokatsastuksen tulokset
- Lasten ja nuorten liikunnallinen elämäntapa ja kunto / vuosittain Move-mittauksilla (5.+ 8. lk), sekä joka toinen vuosi paikallisella hyvinvointikyselyllä (4.-5. ja 8.-9. lk)
- muut ajankohtaiset ja luotettavat tilastot (mm THL)

Kouluterveyskyselyn vastauksia emme saa kunnan luokkakokojen pienestä koosta johtuen. Tulokset käsitellään sivistyslautakunnassa, oppilashuoltotyöryhmässä ja hyvinvointityöryhmässä, sekä tarpeen mukaan myös opekokouksessa.

Hankkeet:

Liikunnallisen elämäntavan kehittämishankkeen (AVI) pääteemoina oli kaikenikäisten kuntalaisten luontoliikunnan kehittäminen ja ikääntyvien tasapaino ja voimaharjoittelu. Hankkeen hallinnoijana on kunta / Liikuntatoimi. Liikuntatoimen budjettiin on varattu hankkeen omavastuuosuus. Hankkeen projektipäällikkö työskentelee 60 % työajastaan Kannonkosken kunnalle ja 40 % Piispalan nuorisokeskukselle. Projektipäällikkö toteuttaa pääsääntöisesti ohjatut liikuntatuokiot. Hankkeen hyväksi havaittuina toimintoina jatkettiin Ikääntyvien ohjattua ryhmää koululla (voima ja tasapaino), sekä Teho-tiistai, Puoliteho-torstai ja ikääntyvien vesijumpparyhmiä Piispalassa. Hankkeen toimenpiteisiin kuuluivat myös Kuntokatsastus-tapahtuma loppuvuodesta seurakuntatalolla, kesän ohjatut liikuntatuokiot Piispalassa sekä liikuntaneuvonta. Liikuntaneuvonnan vastaanotto oli avoinna kunnantalon Hyvinvointipisteellä aina kuun ensimmäisenä keskiviikkona. Hankeavustuksen kautta hankittiin liikuntavälineitä kirjastoon. Lasten ja nuorten liikuntapalveluja toteutetaan myös nuorisotoimen hallinnoiman Harrastamisen Suomen mallin AVI-hankkeen kautta, sekä Suomenselän 4H-yhdistyksen hallinnoiman AVI-hankkeen Lasten ja nuorten paikallinen kerhotoiminta kautta.

Yhteistyö:

Kivijärven kanssa yhteistyössä järjestettiin kesäkuinen pyöräilytapahtuma Yläpäässä. Perinteisenä liikuntakampanjana järjestettiin yhteistyössä Kihon ja Pop-pankin kanssa Kävellessä kuntoon lokakuussa -kampanja.

Tunnustukset:

Kannonkosken kunnan vuoden 2023 liikuntatekona palkittiin Tarja Alainen (Harrastamisen Suomen malli). Myös Kannonkosken kunnalle myönnettiin Urheilugaalassa Jyväskylän Laajavuoressa tunnustus ansiokkaasta liikunnallisen harrastamisen edistämisestä koulupäivän yhteydessä.

Toiminnan tunnuslukuja

	Tot. 2021	Tot. 2022	Tav. 2023	Tot. 2023
Yksittäiset liikuntatapahtumat		34	2	vaellus / Karhun kierros ikäntyvien kuntokatsastus tanssikurssit x 3 tanssit Mäntykodilla x 2 Mäntykodin ulkoilut x 2 Kangoo Jumps & Freestyler uintikurssi uimataidottomat aikuiset pyöräilytapahtuma liikunnan jalkauttaminen muihin kuin liikunta-tapahtumiin x 3 Hyvinvointi-ilta – vaihdevuodet vierailut Virtapiirissä x 6, 64 hlöä yösuunnistus, 24 hlöä frisbeegolfkisat kävelytestit Unelmien liikuntapäivä yht. 27
Liikuntakampanjat	3	2	3	- kävelykampanja, kunta - Unicef-kävely, koulu - Vie vanhus ulos -kampanja - välituntiliikuntakampanja yht. 4
Viikoittaisia liikuntaryhmiä		8 ryhmää		Voimaa ja tasapainoa ryhmä 22 krt, 164 hlöä Tehotiistait 25 krt, 367 hlöä Puolitehotorstait 24 krt, 152 hlöä ikäntyvien vesijumppat x 2 / vk Treenitorstai 28 krt, 207 hlöä Treenilauantai 5 krt, 39 hlöä Mäntykodin tasapainojumppa 10 krt, 25 hlöä avantouinti

				Yht. 9 ryhmää
Liikuntaneuvonta, kerrat / kävijät		9 / 34		Hyvinvointipiste kerran kuussa kunnantalolla, sisältää myös liikuntaneuvontaa
Liikuntaneuvonta ajanvarauksella		8		Liikuntaneuvonnan asiakkaita 12 hlöä
Kirjaston lainattavat liikunta- välineet	tarkastus ja huolto	tarkastus ja huolto	tarkastus ja huolto	tarkastus, huolto lisätty 2 paria liukulumisuksia ja lumikenkiä
Suunnitelmat, ohjelmat				Liikuntaohjelma (päivitettävänä) Lasten terveystoimintaohjelma (uusi 2022) Luontoliikuntaohjelma (uusi 2023)
Edustukset (mm. viestit)	1	0	1	0
Palvelupaketin liikuntapalvelut	15.638	46.409,50	30.000	48.190,80
Nettokustannukset, €	27.026	66.856,10	40.980	Liikuntapalvelut 3.374,38 Liikuntapaikat 44.858,30 yhteensä 48.232,68
Nettokust. / asukas	20,61	52,68	31,26	39,67
Liikuntatoiminnan valtionosuus €	4.772	4.715	4.672	4.672

SIVISTYSLAUTAKUNTA

SISÄISEN VALVONNAN SELONTEKO VUODELTA 2023

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sivistystoimen sisäisen valvonnan järjestäminen

Sivistystoimen toiminta pohjaa valtuuston asettamiin strategisiin tavoitteisiin sekä talousarvioon ja -suunnitelmaan. Lautakunta seuraa talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumaa kokouksissaan neljännesvuosittain. Tätä ovat edelleen ajoittain vaikeuttaneet kunnan kirjanpidon kirjautumisviiveet. Sivistyslautakunnan kokousten esityslistat ja pöytäkirjat ovat luettavissa kunnan kotisivuilla.

Henkilöstö- ja toimielinrakenteet, tehtäväkuvat ja niiden ajantasaisuus

Sivistystoimen tehtäväalueesta vastaa sivistyslautakunta. Tehtäväalueen tulosityksiköiden vastuuviranhaltijat ja muu henkilöstö on pääosin kuvattu toimintakertomuksessa. Sivistystoimen viranhaltijoiden tekemät viranhaltijapäätökset käsitellään lautakunnan jokaisessa kokouksessa.

Kunnan omaisuutta koskevat muutokset (hankinnat, myynnit, poistot)

Koulun luokkatilojen esitystekniikkaa päivitettiin vaihtamalla vanhaa esitystekniikkaa vastaavankokoisiin kosketusnäyttöihin.

Kuntaa velvoittavat uudet sopimukset ja niiden seuranta

Uusia sopimuksia ei solmittu.

Talouden ja toiminnan suunnittelu ja seuranta

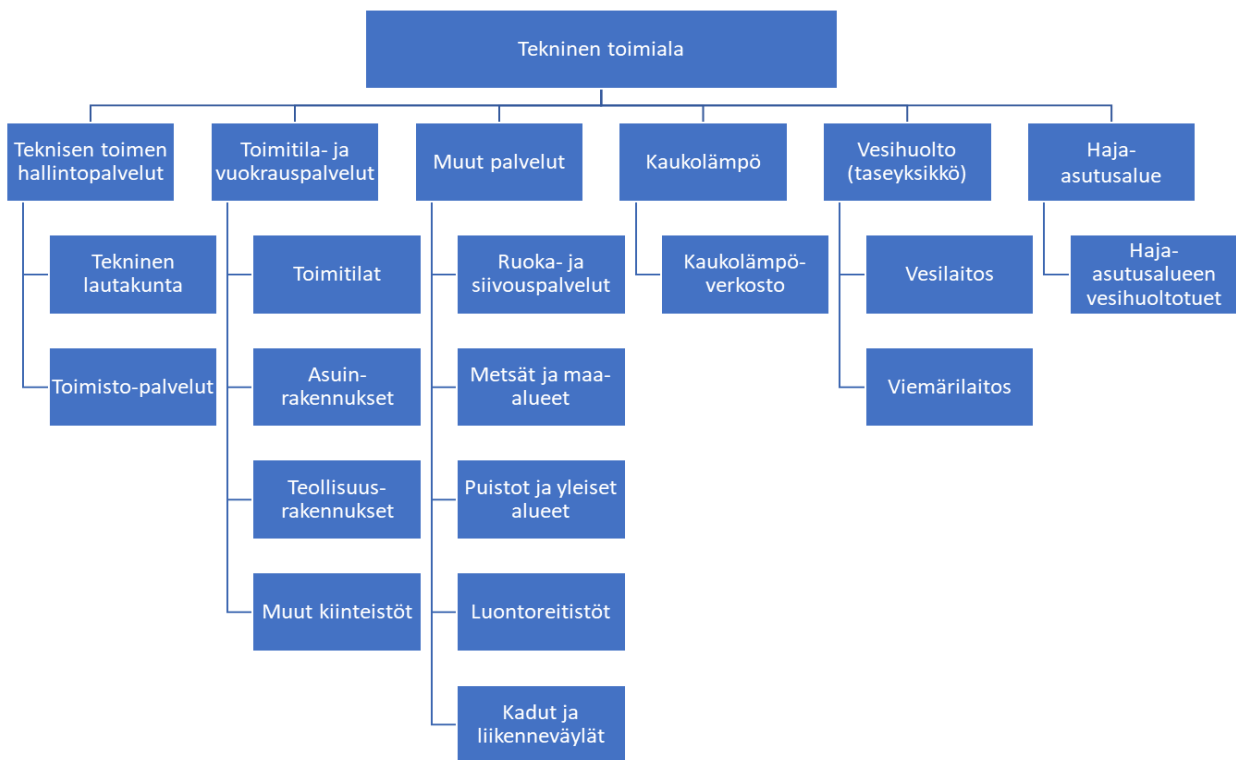
Laskujen vastaanottaja ja hyväksyjä on eri henkilö. Viranhaltijoiden omat laskut hyväksyy esihenkilö tai lautakunnan puheenjohtaja. Tulosityksiköiden vastuuhenkilöt seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain.

Ulkopuolista rahoitusta sivistystoimi pyrki hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti. Hakemukset ja niiden loppuraportit annetaan tiedoksi lautakunnalle. Tarkastuslautakunta kuulee sivistysjohtajan ajankohtaiskatsauksen oman aikataulunsa mukaisesti.

Merkittävimmät riskit

Sivistyspalveluista sivistystoimen johto, kirjasto sekä nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, ja hallintopalvelut toimivat edelleen vähäisellä henkilöstömäärällä, käytännössä yhden ihmisen varassa. Tämä aiheuttaa riskin toiminnan jatkuvuudelle esimerkiksi pidemmissä sairauslomissa tai henkilöstövaihdosten yhteydessä. Oppilasmäärän väheneminen synnyttää tarvetta toimintojen sopeuttamiseen. Piispalan palvelupaketin päättymisen lisää toimintakuluja, jos vastaavasta palvelusta kuntalaisille halutaan pitää kiinni.

2.1.0.5 Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta johtaa ja kehittää teknistä toimialaa vastaten palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Teknisen lautakunnan alla on 6 eri tulosaluetta:

- Teknisen toimen hallintopalvelut
- Toimitila- ja vuokrauspalvelut
- Muut palvelut
- Kaukolämpö
- Vesihuolto
- Haja-asutusalue

Teknisen toimialan viran- ja toimenhaltijat:

- tekninen johtaja
- toimistosihteeri
- kiinteistöpäällikkö (virka 1.5.2022 lähtien)
- laitosmiehet, 2 vakituista, yksi määräaikainen
- ruoka- ja siivouspalvelutyöntekijät, 6 hlöä

Lisäksi tekninen toimiala on työllistänyt määräaikaaisesti tuki- ja veloitetyöllistettyjä henkilöitä puistojen ja yleisten alueiden sekä liikuntapaikkojen hoitoon sekä ruoka- ja siivouspalveluihin.

Toimistopalveluissa kertomusvuonna työllistivät erityisesti yleishallinnon henkilöstövajaus, toimialan sisäiset henkilöstövaihdokset sekä rakennushankkeiden valmistelu ja hankesuunnittelu.

TEKNISEN TOIMEN HALLINTOPALVELUT

Hallintopalvelut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023	Tot-%
Tekninen lautakunta	-5 626	-7 656	-4 320	-9 578	-4 568	47,7 %
Toimistopalvelut	-128 105	-127 607	-225 742	-168 140	-212 887	126,6 %
Yhteiset muut menot	-21 879	-39 965	-32 548	-26 544	-32 968	124,2 %
Rakennusvalvonta	-14 750	-10 676	-19 097	-21 956	-23 379	106,5 %
Kaavoitus ja maankäyttö	-15 889	-33 414	-14 470	-49 060	-35 730	72,8 %
Ympäristönsuojelu	-10 549	-9 527	-11 728	-14 756	-11 078	75,1 %
Ympäristöterveydenhuolto	-58 027	-58 971	-57 858	-70 551	-64 041	90,8 %
Palo- ja pelastustoimi	-124 433	-127 616	-130 943	0	0	0 %
Nettokustannukset, €	-379 259	-415 432	-496 708	-360 585	-384 654	105,6 %
Nettokust, €/ asukas	-287	-317	-391	-296	-316	

Hallinto ja viranomaispalveluihin kuuluvat tekninen lautakunta, toimistopalvelut, yhteiset muut menot sekä kunnan maksusuudet muilta kunnilta ostettavista rakennusvalvonnasta, kaavoituksesta ja maankäytöstä, ympäristönsuojelusta, ympäristöterveydenhuollosta ja palo- ja pelastustoimesta.

Teknisen lautakunnan vastuualueena ovat kaikki teknisen toimiston ja lautakunnan hallinnolliset tehtävät. Tekninen lautakunta kokoontui kertomusvuonna 6 kertaa ja käsitteli 33 asiaa.

Kunnanvaltuuston päätöksellä 20.6.2022 §13 kunnaninsinöörin tehtävänimike muutettiin tekniseksi johtajaksi. Tekninen johtaja Jukka Tuohimaa on toiminut teknisen toimen toimialajohtajana ja teknisen hallinnon alan tilivelvollisena viranhaltijana 1.8.2022 alkaen.

POHJOISEN KESKI-SUOMEN YMPÄRISTÖTOIMI

Ympäristöterveydenhuolto, ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta ovat kuuluneet vuoden 2013 alusta lukien Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen alaisuuteen ja yhteisenä toimielimenä hallinnollisia tehtäviä hoitaa Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta. Ympäristölautakunta kokoontui vuoden 2023 aikana yhteensä 7 kertaa ja käsitteli 91 asiaa.

Toimintavuoden aikana sähköisen asioinnin kehittäminen jatkunut. Käytännössä lähes kaikki rakennusvalvonnan asiakkaat käyttivät vuonna 2023 sähköistä luvanhakua. Yhteistoiminta-alue laajeni siten, että Karstulan rakennusvalvonnan osalta liittymisprosessi käytiin läpi vuoden 2023 aikana ja sopimus astui voimaan vuoden 2024 alusta. Vuoden aikana käytiin myös neuvotteluja Saarijärven ympäristönsuojelun liittämistä yhteistoiminta-alueeseen.

Ympäristötoimen nettomenot toteutuivat noin 75 000 euroa pienempinä kuin talousarviossa. Toimintatuotot toteutuivat 35 000 euroa pienempinä ja toimintamenot 111 000 euroa pienempinä. Lakisääteiset palvelut pystyttiin pääosin tuottamaan vaaditulla tavalla. Suunnitelmallisessa valvonnassa on edelleen puutteita ja tämä vaatii myös jatkossa työstämistä.

Ympäristötoimen toimintakertomus on käsitelty Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunnan kokouksessa 13.2.2024 §4. Toimintakertomus on tiivis kooste koko toimialan tavoitteiden ja talouden toteutumisesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Yksikkökohtaiset tiedot ovat suppeammat kuin vuoden 2022 tilinpäätöksessä.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan tehtäviä hoitaa Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi.

Rakennusvalvonnassa toimii kolme rakennustarkastajaa ja lisäksi lupasihteerin työajasta 70 % on jyvitetty rakennusvalvonnalle. Kannonkosken ja Viitasaaren rakennusvalvonnan tehtäviä hoitaa rakennustarkastaja Antti Latikka. Rakennustarkastajan toimisto-aika on Kannonkoskella aamupäivisin maanantaina ja keskiviikkona. Rakennuslupiin liittyviä katselmuksia suoritettiin 49 kpl. Kunnan toimivallassa olevien poikkeamislupahakemuksia käsiteltiin 1 kappale toimintavuoden aikana. Rakennuslupien käsittelyaika on lyhyt, noin 1–3 viikkoa. Uusien omakotitalojen rakennuslupia käsiteltiin 1 kappale sekä uusia vapaa-ajan asuinrakennuksia 2 kappaletta. Rakennuslupia Kannonkoskella käsiteltiin yhteensä 18 kappaletta sekä toimenpidelupia 10 kappaletta.

Rakentamisen poikkeamishakemukset ja maa-ainesluvut valmistellaan ympäristölautakunnassa. Viitasaaren kaupungin vuonna 2017 toteuttamasta hallintosääntöuudistuksesta johtuen rakentamisen poikkeamishakemukset mm. käyttötarkoituksen muutoksesta on delegoitu viranhaltijoille, eikä näin ollen vaadi lautakuntakäsittelyä.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelun tehtäviin kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa- ja valvontaviranomaisen tehtävät sekä ympäristönsuojelun edistämisen ohjauksella, neuvonnalla ja tiedottamisella. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta pyydetään lausuntoja mm. valtion luvittamiin ympäristö- ja vesitalouslupiin. Ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristölautakunta ja ympäristölautakunta on delegoinut osan päätäntävällään ympäristösihteereille. Viranhaltijoina toimii kaksi ympäristösihteerä, joiden toimistot sijaitsevat Viitasaaren ja Saarijärven kaupungintaloilla. Ympäristösihteerien toiminta-alueet on jaettu Kannonkosken, Kivijärven ja Kyyjärven kattavaan alueeseen sekä Kinnulan, Pihtiputaan ja Viitasaaren kattavaan alueeseen. Kannonkosken kattavan toiminta-alueen ympäristösihteerinä toimii Nina Pimiä.

Ympäristönsuojelussa lautakunnan tehtävänä on valvoa ja edistää alueellaan ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan

asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava elinympäristö. Tärkeimmät lautakunnan tehtävät on määritelty ilmansuojelu-, ympäristölupamenettely-, jäte- sekä vesilaisissa.

Kannonkoskella ympäristönsuojelun tarkastuksia vuonna 2023 kirjattiin yhteensä 21 (v. 2022: 18).

Ympäristöterveysvalvonta

Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviin kuuluvat elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka-, lääke-, ja eläinsuojelulain mukaiset viranomaistehtävät. Ympäristöterveysvalvonnassa on neljä ympäristöterveystarkastajan virkaa ja yksi vastaava ympäristöterveystarkastaja, joka toimii ympäristöterveystarkastajien lähiesimiehenä.

Kahden ympäristöterveystarkastajan työpiste on Viitasaarella ja kolmen Saarijärvellä. Lisäksi valvontaeläinlääkäri tekee eläinsuojelutyön ohella elintarvikevalvonnan tehtäviä.

Ympäristöterveysvalvonnan valvontasuunnitelman toteuma oli vuonna 2023 jopa 76 %. Toteuma on ollut aiempina vuosina 40–60 %:n luokkaa. Suunnitelmallisista tarkastuksista saatiin noin 5 000 euroa edellisvuotta enemmän tuottoa. Toteuman paranemiseen vaikutti mm. onnistuminen sijaisten hankinnassa. Myös uudet elintarvike- ja terveydensuojelulain mukaiset perusmaksut kasvattivat tuloja.

Loppuvuodesta ympäristöterveysvalvontaan haettiin puolikasta vakinaista virkaa lisäresurssiksi suunnitelmallisen valvonnan toteuttamiseen ja se myönnettiin vuoden 2024 alusta alkaen.

Vuoden 2023 aikana toteutettiin Laukaan ympäristöterveysvalvonnan kanssa yhteistyössä vesisäiliöiden veden mikrobiologinen laatu sekä pintahygienia elintarvikekohteissa valvontaprojektit.

Eläinlääkintä ja eläinsuojelu

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimi vastaa kahdeksan kunnan (Viitasaari, Pihtipudas, Kinnula, Saarijärvi, Karstula, Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi) peruseläinlääkäripalveluista ja kiireellisen eläinlääkärinavun, valvontaeläinlääkärin sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja muiden kunnaneläinlääkärille eläinlääkintähuoltolaissa säädettyjen tehtävien hoidosta. Eläinlääkärien vastaanotot sijaitsevat Pihtiputaalla, Saarijärvellä ja Karstulassa. Tuotantoeläinpäivystys on jaettu kahteen alueeseen, eteläiseen (Saarijärvi, Karstula, Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi) sekä pohjoiseen (Viitasaari, Pihtipudas ja Kinnula) alueeseen. Pieneläinpäivystyksestä on tehty maakunnallinen sopimus, jonka kautta pieneläinpäivystys ostetaan Jyväskylän eläinsairaalta.

Tila- ja terveydenhuoltokäyntien määrä on selvästi edellisvuodesta laskenut. Trendi on ollut samansuuntainen jo useita vuosia. Toisaalta on kuitenkin huomioitava, että tilakoot ovat kasvaneet ja käyntiin kuluva aika on myös kasvanut aiempaan verrattuna. Kappalemäärä ei siten suoraan kuvaa muutosta. Tilakäynneistä noin 27 % ajoittui päivystysajalle. Päivystysaikaisia käyntejä on selvästi enemmän pohjoisella päivystysalueella. Pieneläinkäyntien määrä on sen sijaan edelleen kasvanut. Myös tältä osin viimeaikainen trendi näyttää jatkuvan. Pieneläinkäynneistä noin 1 % hoidettiin päivystysaikana. Myös pieneläinten päivystysaikaiset käynnit painottuvat pohjoiselle päivystysalueelle. Pääsääntöisesti asiakkaat ohjataan pieneläinpäivystyssopimuksen

mukaisesti Jyväskylään. Sijaisia on erityisesti jälkimmäisen vuosipuoliskon aikana saatu hyvin. Välillä sijaisista on ollut jopa ylitarjontaa. Eläinlääkinnän palveluita on ollut hyvin saatavilla.

Valvontaeläinlääkärin tehtäväkuvaan kuuluvat eläinsuojelu- ja eläintautilain mukaiset valvontatehtävät, sivutuotevalvonta sekä elintarvikevalvonnan laitos- ja alkutuotannon valvontatehtävät. Valtio korvaa eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan sekä eläinsuojelua ja eläintautien vastustamista koskevan valvonnan kustannukset. Muiden Keski-Suomen ympäristöterveydenhuollon yksiköiden kanssa on tehty yhteistyösopimus eläinsuojelulain ja eläintautilain mukaisten valvontatehtävien hoitamisesta. Yhteistyösopimuksella valvontaeläinlääkärit saavat laajempaa kollegiaalista tukea sekä tarvittaessa konkreettista tarkastusapua

Kannonkosken kunnalla on ollut 1.1.2021 alkaen yhteistyösopimus eläinsuojelulain 15 §:n mukaisista irtto- ja löytöeläinten talteenottopalveluista ja tilapäisestä hoidosta Juha-Matti Paanasen kanssa.

KAAVOITUS JA MAANKÄYTTÖ

Kaavoitus ja maankäyttö pitävät sisällään kaavoitukseen ja maankäyttöön liittyviä valmistelutehtäviä, mm. yleiskaavoitus- ja asemakaavatehtävät, ranta-asemakaavojen seuranta ja lausunnot, poikkeuslupien valmistelu, kaavojen maastoon merkitseminen ja kartastojen ylläpitämisen sekä maa-ainesten ottamisen valvonnan. Kaavoituksen valmistelu- ja asiantuntijapalvelut hankitaan ostopalveluina Saarijärven kaupungilta. Aluearkkitehtipalvelut valmistelevat yleiskaava- ja asemakaava-alueilla pääsääntöisesti suoraan kunnanhallitukselle. Tekninen lautakunta huolehtii kaavoituksen osalta toimeenpanoon liittyvistä päätöksistä. Poikkeus- ja maa-aineslupien valmistelun, maa-ainesten ottamisen valvonnan ja niihin liittyvät lausunnot hoitaa Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta Viitasaarella.

Kaavoituksen osalta tavoitteena olivat:

- Nuorisokeskus Piispalan asemakaavan edistäminen
- Piispalan kyläyleiskaavan edistäminen
- Kismanniemen asemakaavan päivitetty ehdotus nähtäville
- Vuorijärvien tuulivoimahankkeen kaavoitustyön eteneminen
- Keskustan asemakaavan päivittäminen

Keskeneräisinä kaavahankkeina meneillään on Nuorisokeskus Piispalan alueen asemakaava, sekä Piispalan alueen kyläyleiskaava, Kismanniemen (Öijänniemen) asemakaava, Vuorijärven tuulivoimayleiskaava ja Kannonkosken kirkonkylän asemakaavan tarkistustarpeet.

Toimintavuonna kaavoitus pääsi tavoitteisiin pääosin. Aluearkkitehtipalveluiden osalta budjetoituja kuntaosuuksia palautettiin Kannonkosken kunnalle 9785€. Piispalan asemakaavatyö edistyi lukuisina viranomaisneuvotteluina elyn ja museoviraston kanssa, ja luonnosaineisto on

saatu valmiiksi siten, että kaavat ovat nähtävillä kevättalvella 2023. Öijänniemen asemakaavaehdotus on asetettu nähtäville kunnanhallituksessa 15.1.2024 §1.

Keskustan asemakaavan päivitys on valmistunut Mannilantien osalta toimintavuoden aikana. Vuorijärvien tuulivoimahanke on hanketoimijan toimesta viivästynyt edelleen luontoselvitysten johdosta. Tavoitteena on että asemakaavaehdotus tulee nähtäville vuoden 2024 aikana..

Lähitulevaisuuden kaavahankkeina tiedossa on Hangaslahden ja Nuottaniemen asemakaavahanke, Vuosjärven, Pudasjärven ym. rantaosayleiskaavan sekä Kivijärven rantaosayleiskaavan numeeristaminen, Kannonkosken keskustan yleiskaavan laadinta ja kolmen rantaosayleiskaavan muutos ja ranta-asemakaavojen kumoaminen.

TOIMITILA- JA VUOKRAUSPALVELUT

Toimitila- vuokrauspalvelut ja	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023
Toimitilat		245 338	245 420	126 772	138 102
Asuinrakennukset		59 162	38 771	-7884	47 438
Asunto-osakehuoneistot		37 834	16 325	24 550	19 985
Muut osakehuoneistot		-261	-4 822	-540	-2 105
Muut kiinteistöt		-35 926	-40 276	-42 106	-51 351
Teollisuusrakennukset		108 150	101 807	95 960	117 128
Nettotulo, €	+443 312	+414 297	+340 900	+196 752	+269 196
Nettotulo, €/asukas	+335	+326	+269	+162	+221

Toimitila- ja vuokrauspalvelut käsittävät kunnan toimintojen käytössä olevien toimitilojen hallinnoinnin, kiinteistönhoidon ja kunnossapidon ja lisäksi asutokäyttöön tarkoitettut rivi- ja omakotitalot sekä osakehuoneistot. Toimitila- ja vuokrauspalveluihin kuuluu myös teollisuusrakennukset ja muut kiinteistöt. Myös liikuntapaikkojen ja leikkikentän kustannuspaikat ovat toimitila- ja vuokrauspalveluiden alla.

Toimitila- ja vuokrauspalveluiden vuoden 2023 asetetut tavoitteet talousarviossa:

1. Uusi kiinteistöstrategia otetaan käyttöön

Tavoitteesta kiinteistöstrategiaa on toteutettu toimintavuoden aikana:

- Lääkäritalosta luopuminen – purku myöhemmin kun talousarviossa mahdollista
- Eri kiinteistöjen myyntien valmistelua. Mm. Kannonjärven rivitalo ja Hilmonkosken kiinteistö.

- Huopanan rivitalon myyntiin asettaminen ei hyväksytty kunnanhallituksessa – kiinteistöstrategia päivitettävä tältä osin.
2. Osallistamalla kuntien tilatieto -hankkeeseen. Kehitetään toimitilajohtamista
    - Toimitilajohtamisen konkreettisin toimenpide on eners- huoltokirjaohjelmiston tehokkaampi käyttöönotto, jolla pystytty jo toimintavuoden aikana parantamaan toimitilojen järjestelmällistä huoltoa, palvelupyyntöprosessia ja dokumentointia.
  3. Turvata hyvinvointialueen kiinteistöjen vuokraus myös siirtymäajan jälkeen
    - Toimintavuoden aikana hyvinvointialueen kanssa on neuvoteltu ja varauduttu suunnitelmatasolla palvelutasopäätöksiin. Vaihtoehtojen kartoittamista mm. kylätalon toimintojen ja tulevan kirjaston sijainnin suhteen, mutta vaikutusmahdollisuuksia tilojen jatkokäyttöön rajallisesti.

Henkilöstöresurssit

Yhden laitospäivittäjän työpanoksesta 60 % oli resursoitu toimitila ja vuokrauspalveluille ja lisäksi toisen laitospäivittäjän työpanosta on resursoitu yhteensä 78 % toimitila- ja vuokrauspalveluille. Lisäksi toimitila- ja vuokrauspalvelut ovat työllistäneet määräaikaista tuki- ja velvoitetöissä, työkokeiluissa olleita henkilöitä kiinteistön hoitoon sekä remonttipalveluihin.

Yleisesti ottaen kunnan vuokrattavien tilojen vuokrausaste on ollut korkea. Kuntastrategian tavoitteen mukainen Kannonkosken kunnan kiinteistöstrategia valmistui syksyllä 2021 ja hyväksyttiin käyttöön kunnanvaltuustossa 8.11.2021 (§ 60).

Toimitilat

Toimitilojen toimintakate ylittyi talousarviosta noin 72 444 €.

Toimintakulut alittuivat 139 569 euroa. Suurin ero alitukseen on sähkölaskujen jääminen ennakoitua paljon pienemmäksi. Syynä tähän on talousarviossa korkeammaksi ennustettu sähkön hinta, sekä useat toteutetut sähkönsäästötoimenpiteet.

Maksetuissa leasing-vastuissa oli merkittävä korotus, yhteensä 67 501€. Leasing-vastuita nostettiin talousarviovaiheesta vuodesta 2022, mutta korkojen nousu ylitti talousarviovaiheesta arvioidun ennusteen.

Kunnantalolla korjattiin palvelintilan jäähdytyksen ilmalämpöpumppuja edelleen. Koulun pihaan rakennettiin varastorakennus, remontoitiin yhteistiloja ns. kylätalolle.

Asuinrakennukset

Toimintavuoden aikana tehtiin kevyttä pintaremonttia asukkaiden vaihtuessa.

Entisen lääkärintalon poistettiin käytöstä toimintavuoden aikana. Sadevesijärjestelmiä korjattiin Koivulan ja keltaisen talon takapihan puolelle. Yleisesti asuntoihin uusittiin rikkoutuneiden tai huonokuntoisten tilalle uusia kodinkoneita, kiertovesipumppuja, kiukaita yms. tarpeen mukaisesti.

Positiivista tulosta selittää eniten vuokrausasteen selkeä paraneminen vuodesta 2022. Lisäksi sähkökulut jäivät arvioitua alemmaksi. Pelkästään kuusirinteen uusi vuokrasopimus toi tuloja tuhansia euroa, samalla myös sähköliittymän kulut (suora sähkölämmitys) poistuivat huoneistosta. Kujatien rivitalojen kustannukset ollaan saatu pidettyä matalalla, ja sen lisäksi vuokrausaste on noussut kiinteistöllä.

Asunto-osakehuoneistot

As Oy Aholaitalan vuokrat jäivät n. 3000€ talousarviota pienemmäksi. Alijäämää kertyi n. 1500€. Tällä hetkellä molemmat vuokra-asunnot ovat vuokrattuna, jolloin tilanne on korjautunut.

As Oy Satokannon vuoden 2022 aikainen heikko tilanne on korjautunut, vuoden 2022 n. 9000€ alijäämä on korjaantunut n. 2500€ ylijäämäksi. Suurin selittävä tekijä on vuokra-asteen parantaminen ja vastikerasitteiden pieneminen.

Kunta on ostanut As Oy Aurinkorinteen osakkeet syksyllä 2023, eikä toimintavuoden aikana uudesta huoneistosta saatu vuokratuloja. Vastikevastuiden nousu laskee Aurinkorinteen katteen arvioitua pienemmäksi, vaikka vuokratuotot ovat toteutuneet lähes talousarvion mukaisesti.

Perinnöksi saatu 65 m² kolmio Kankaalantiellä (As Oy Järvitoukola) rasitti toimintavuotta vastikemaksuilla n. 5000€. Asuntoon päätettiin asuntotuotannon kehittämiseen varatuilla investointimäärärahoilla toteuttaa remontti, jotta asunto voidaan ottaa vuokrauskäyttöön. Vuoden 2023 aikana ei vielä asuntoon saatu vuokralaista. Samalla määrärahalla toteutettiin myös Huopanan rivitalon asunnon täysremontti.

Vuosi meni talousarvion mukaisesti pääosin, mutta uudet osakkeet, niiden vastikkeet ja vuokraamattomuus pienentivät tulosta.

Muut kiinteistöt

Kannonhovin toimintakate on 1500€ alijäämäinen talousarvioon nähden. Tätä selittää pelkästään kunnossapitopalveluiden kustannukset, koska vuokrasopimuksissa ei ole tapahtunut muutoksia.

Palvelutalo Kotipihan viemäreitä on huuhdottu toimintavuoden aikana usein. Kotipihan toimintakate on kunnalle edelleen 47 519 alijäämäinen. Vuokrat eivät kata leasing-vastuita. Lisäksi toimintavuoden aikana toimintakulut kasvoivat viemäriongelmien vuoksi. Paloaseman vuokratiloissa ei ole ollut vuokralaista kuin joulukuussa, tilanne paranee tulevaisuuteen. Alijäämää vuokratilat tuottaneet vuonna 2023 käyttökatteen osalta yhteensä 3832 €. Jäähileaseman toimintakate on ennakoitua parempi. Tilikauden tulos on 0€, eli kiinteistö kattaa kulunsa. Poistoja rakennuksella ei ole.

Teollisuusrakennukset

Teollisuusrakennusten vuosikate Kannonpuun hallilla on 78 963 euroa ylijäämäinen, poistojenkin jälkeen sopimuksesta jää maltillisesta katetta, jolloin voidaan todeta vuokran täyttävän markkinaehtoisuuden vaatimukset. Kannonpuun ns. entisen RPN-woodin hallin toimintakate on 38 165€, toimintakate ei kata kaikkia poistoja. Tilanne on teollisuustilojen osalta hyvä.

MUUT PALVELUT

Teknisen toimen muut palvelut pitävät sisällään siivous- ja ruokapalvelut, metsän ym. muut kunnan alueet, maa-alueiden vuokraustoiminnot, puistot ja muut yleiset alueet, luontoreitistöt, jätehuollon (lähinnä maankaatopaikka ja vanhan kaatopaikan velvoitetarkkailu), venesataman, maisemanhoidon, velvoitetyöllistetyt, ulkopuolisille tehtävät työt, teiden kunnossapidon ja valaistuksen, yksityistietoiminnan ja muut tieasiat.

Muut palvelut	TP 2019	TP 2020	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023
Siivouspalvelut	-370	0	4 770	0	-6682
Ruokapalvelut	-27 785	-15 466	11 461	0	-79 572
Metsät ym. maa-alueet	21 073	26 386	79 703	16 800	6 968
Puistot ja muut yleiset al.	-32 017	-46 273	-34 710	-41161	-48 292
Luontoreitistöt		-522,16	-1 610	-7 904	-7 390
Maankaatopaikka	-1 508	-1 933	-3 355	-2 070	-2 297
Venesatama	471	589	840	-1 100	-1 283
Maisemanhoito, velv.työll.	-5 787	-7 728	-5 520	-9 891	-8 327
Ulkopuolisille tehtävät työt	324	-829	0	11	0
Teiden kunnossapito ja val.	-41 943	-28 861	-52 684	-56 634	-44 788
Yksityistietoiminta	-15 618	-20 707	-20 534,48	-21 100	-20 767
Nettokustannus, €	-104 277	-91 250	-82 147	-123 049	-210 441
Nettokust, €/ asukas	-79	-70	-65	-167	-187

SIIVOUS- JA RUOKAPALVELUT

Kunnan ruoka- ja siivouspalveluyksikkö on kuulunut teknisen toimen alaisuuteen vuodesta 2009. Ruoka- ja siivouspalveluyksikkö vastaa ruokapalvelujen järjestämisestä koululla, päiväkodissa. Mäntykodin ruoan tuotannon osalta vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi, kun palveluita ei enää tarjottu Saarikalle eikä sopimus myöskään jatkunut hyvinvointialueen kanssa.

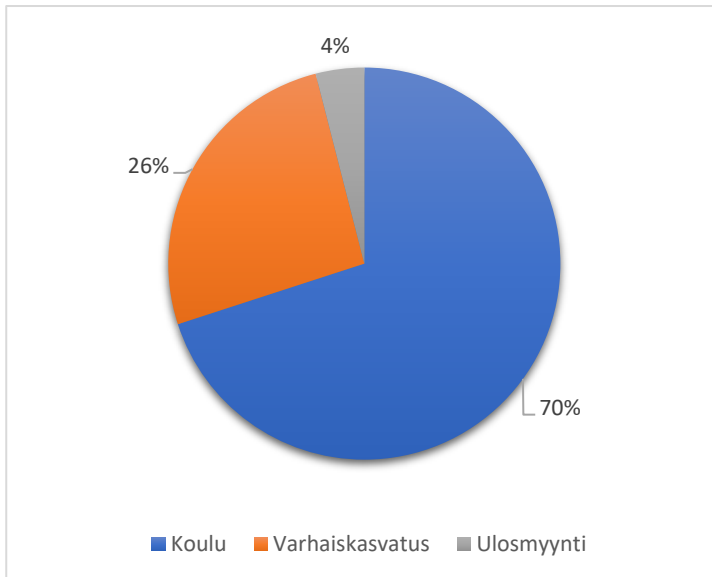
Ruokapalveluyksikön suurin asiakas on aiemmin ollut Perusturvaliikelaitos Saarikka. Saarikka on kattanut 58% ruokapalveluyksikön ateriosta. Kunta järjesti myös ateriakuljetukset kotipalveluasiakkaille, jolloin Saarikan osuus liikevaihdosta oli yli 65%. Toimintavuosi 2023 on siis ollut suuri muutos, ja toimintavuoden aikana suurin tavoite on ollut alkaa kehittämään yksikköä uuteen toimintaympäristöön.

Koko ruokapalveluyksikön osalta perusopetus on suoritelmäärällä mitattuna merkittävästi varhaiskasvatusta suurempi asiakasryhmä. Ruokapalveluyksikkö myy ateriapalveluita sopimusperusteisesti myös kuntaorganisaation ulkopuolelle, mutta hyvin pienessä mittakaavassa, ulosmyynnin ollessa alle 5 %. Koulun valmistuskeittiö vastaa koulun, päiväkodin ateriatuotannosta. Mäntykodin keittiö on kokonaisuudessaan vuokrattu hyvinvointialueelle, jolloin kunnan omaa tuotantoa ei enää ole ollenkaan mäntykodilla. Ruokapalvelut vastaavat osaltaan myös kunnantalon kokouskahvitusten leivistä sekä tarvittaessa muista kunnan catering-tarjoiluista.

Ateriakuljetuksia ei myöskään enää toteuteta kunnan omana tuotantona, vaan siitä vastaa hyvinvointialue.

Siivouspalveluilla muutos on pienempi. Edelleen siivouspalveluyksikkö huolehtii koulupäiväkodin, kirjaston, nuorisotalon, teknisen työn opetustilan, kunnantalon, paloaseman, koulumäen yhteisten tilojen ja rappukäytävien, Kujatien saunaosaston, kunnanvaraston sekä jätevedenpuhdistamon puhtaanapidosta siivoustyön mitoituksen mukaisesti niin ylläpito-, kuin perussiivouksenkin osalta. Tarvittaessa siivouspalvelut ovat huolehtineet myös kunnan vuokra-asuntojen remontti- ja muuttosiivouksista. Siivouspalvelut on tuotettu kunnan omana palvelutuotantona.

Vuoden 2023 aikana siivouspalveluyksikön toimintoja kehitettiin. Tavoitteena oli parantaa työssä jaksamista, työn tekemisen tehostamista oikealla mitoituksella ja työvälineillä sekä laatia järkevämät siivousaikataulut yhdessä tilojen käyttäjien kanssa. Lopputuloksena henkilöstömitoituksessa pystyttiin toteuttamaan työt vakituisen henkilöstön voimin ilman lisäresursseja. Perussiivouksen ja ylläpitosiivouksen suunnitelmallinen sulauttaminen osaksi arkea on ollut tärkein muutos, niin että on voitu lopettaa kesäaikainen työllistävä perussiivous. Työvuoroissa pystyttiin luopumaan yövuoron tekemisestä. Myös siivouspalveluiden toimintojen suoraviivaistaminen on antanut liikeneviä resursseja keittiön käyttöön avustaviin töihin (tiskilinjasto, ruokailulinjaston tarjoilut).

Kaavio 1. Ruokapalveluiden suoritteiden jakaumasta

Henkilöstöresurssit

Ruokapalveluissa työskenteli toimintavuoden aikana 4 ravitsemustyöntekijää tammikuulta marraskuulle. Marras- ja joulukuun jälkeen keittiöllä on ollut 3 vakituista ravitsemustyöntekijää.

Vuonna 2023 siivouspalveluissa työskenteli 3 laitoshuoltajaa, joka on yksi vähemmän kuin vuonna 2022. Määräaikaiset sopimukset päättyivät joulukuussa 2022 tulevan organisaatiomuutoksen vuoksi (v.2023 vanhuspalveluaterioiden tuottaminen siirtyy hyvinvointialueelle).

Ruoka- ja siivouspalveluyksikkö turvaa palvelun tarvittaessa henkilöstön sisäisillä sijaisuuksilla. Lisäksi ruoka- ja siivouspalveluyksikkö toimii yhteistyössä työllisyyspalveluiden kanssa työllistäen tilapäisiä työntekijöitä tarvittaessa. Ruoka- ja siivouspalveluyksikön henkilöstössä oli vuoden 2023 aikana vaihtuvuutta. Ruoka- ja siivouspalveluyksikön toiminnasta vastaa tekninen johtaja. Ruoka- ja siivouspalveluyksikköön perustettiin määräaikainen ruoka- ja siivouspalveluyksikön esimiehen toimi, joka täytettiin kesäkuussa.

Katsaus vuoteen 2023

Vuosi 2023 oli uuden toimintaympäristön haltuunottoa ja valmistelua. Lopullisena tavoitteena on vuoden 2024 aikana saada sopeutettua sekä siivous että ruokapalveluyksikkö uuteen toimintaympäristöön tarkoituksenmukaisella henkilöstömäärällä, mukaan lukien yhteistyö Piispalan kanssa. Koska työmäärä keveni mm. lomaviikkojen ym. suhteen, henkilöstöllä oli mahdollisuus pitää pitämättömiä lomia, ja vuoden aikana saatiin käytännössä koko henkilöstön liukumat sekä aiemmat pitämättömät vuosilomat järjesteltyä ja pidettyä. Tilanne on vakiintunut. Haastavasta vuodesta selvitettiin ammattitaitoisen ja motivoituneen henkilöstön avulla.

Vuonna 2023 siivousyksikössä luovuttiin yövuoron mukaisista tunteista ja siirryttiin kahteen vuoroon siten että 2 työntekijää on aamuvuorossa, ja 1 työntekijä on iltavuorossa. Työn kierrolla jokaiselle työntekijälle iltavuoro osuu tasaisesti. Iltavuoro mahdollisti mm. päiväkotitilojen siivoamisen ja luokkien käytävien siivoamisen siten, että siivoamista ei tarvinnut tehdä päiväkodin

aukioloaikaan, ja se vähensi kiireen tuntua työn teolta, kun työvaiheita voi tehdä suunnitelmallisesti ilta-aikaan.

Myös peselatoimintoja tehostettiin. Merkittävämpänä muutoksena on ollut perussiivousten ottaminen mukaan normaaliin työn kiertoon. Aiemmin suurin osa perussiivouksista on hoidettu koulujen taukojen aikana, joka on hankaloittanut henkilöstön lomasuunnittelua sekä lisännyt määräaikaisten työntekijöiden tarvetta mm. kesäaikaan. Muutoksilla on saavutettu vähempää kemikaalien käyttöä, perussiivouksen toteuttamista ympäri vuoden, joka parantaa mm. sisäilmaa ja yleistä ilmettä, kustannussäästöjä sekä parantanut työssä viihtyvyyttä selkeydellään.

Ruokapalveluiden talousarvio taas käytännössä kallistui merkittävästi, koska yli puolet tuloista menetettiin Saarikan sopimuksen loputtua. Kuitenkaan kulujen karsimista ei samassa suhteessa ei ole pystytty tekemään, koska annosmäärästä huolimatta keittiöllä tulee olla riittävästi työntekijöitä.

Vuoden aikana ruokapalveluyksikön suunnitteluun on kiinnitetty huomiota, mutta pääasia ruokapalveluyksikön toimenpiteistä painottuu vuodelle 2024. Toimenpiteinä henkilöstömitoituksen tarkastus, töiden selkeyttäminen ja ylimääräisen henkilöresurssin hyödyntäminen siivouspalveluyksikön kanssa. Lopullinen tavoite on saada keittiö toimimaan 2,6 vakituisella työntekijällä siten, että lisäresursseja saadaan kiireaikana siivousyksiköstä ja tarvittaessa yhteistyössä Piispalan kanssa.

Ateriakuljetuksia varten olevan pakettiauto leasing-sopimus päättyi toimintavuoden aikana, eikä sopimusta jatkettu.

Toiminnalliset ja laadulliset tavoitteet

Ruokapalvelun tavoitteena on turvata kunnan tarjoamat ateriapalvelut laadukkaina ja kustannustehokkaasti.

Kuntastrategian mukaisesti elintarvikehankinnoissa huomioidaan ohjaavana tekijänä elintarvikkeiden kotimaisuus ja mahdollisuus lähiruokaan.

Siivouspalvelun tavoitteena on saavuttaa ja ylläpitää haluttu siisteystaso, huomioon ottaen käyttäjien turvallisuus ja viihtyvyys sekä materiaalien ja pinnoitteiden elinkaari.

Toiminnalliset ja laadulliset tavoitteet saavutettiin kaikilta osa-alueilta. Kustannustehokkuuden osalta tavoitteita ei pystytty saavuttamaan, vaikkakin kehitystä kustannusten hillitsemiseen toteutettiin. Ruokapalveluilla on 6 viikon kiertävä kouluruokailusuosituksen mukainen ruokalista, missä kuitenkin huomioidaan teemat ja perinteet. Lähtökohtaisesti tarjolla on vain yksi ruokalaji kerrallaan ja kerran viikossa tarjoillaan kasvisruoka. Ruokahävikkiä seurataan ja ruokahävikin määrä on saatu pysymään pienenä. Kouluruokailu ei ole vain ravintoa, vaan myös osa peruskoulujen opetussuunnitelman terveys-, ravitsemus- ja tapakasvatusta, sosiaalista merkitystä väheksymättä. Kouluruokailu edistää oppilaiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, auttaa säilyttämään hyvän vireystilan ja keskittymään koulupäivän aikana.

Lähiruoka on toteutunut mm. perunan ja tuoreen leivän osalta hyvin. Paikallista marjaa ja kalaa on käytetty satunnaisesti ja kalaa lähinnä sote-aterioihin pienempien hankintaerien takia. Hansel-

puitehankintasopimus mahdollistaa lähiruoan suorahankinnat ja puitesopimushankinnoista ensisijaisesti käytetään kotimaisia raaka-aineita.

Määrälliset tavoitteet ja mittarit

Ruokapalvelut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2024
Aterioiden määrä (kunta)	31 257	31 662	38760	32 000	29 617
Aterioiden määrä (SoTe)	24 103	17 332	16218	0	0
Suoritteiden määrä (kunta)	33 963	38 341	35374	40 500	36 528
Suoritteiden määrä (SoTe)	72 041	64 574	61012	65 000	
Suoritteen hinta (ateria=1 suorite)	3,66	3,67	3,40	<4,00	3,40
Aterian hinta		7,71	5,96	4,00-7,00	5,96
Siivouspalvelut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023
Siivottavien tilojen laajuus (m ²)	4 663	4 663	4 663	4 663	4 663
Yksikkökustannus (€/m ²)	22,76	37,91	39,44	34,65	29,22
Ruoka- ja siivouspalvelut					
Nettokustannus, €	+5 035	-15 466	+16 231	+4096	-84 206
Nettokustannus, € / as.	+4	-12	+12.80	+3,38	+69

MAA- JA METSÄTILAT

Kannonkosken kunta omistaa tällä hetkellä noin 463 hehtaaria maata ja 63 erillistä kiinteistöä. Kunnan maaomistuksista 368,5 hehtaaria metsää, yhteensä 18 eri metsätalalla. Kannonkosken kunnalla on kaavoitettuja tontteja myytävänä 16 kappaletta, mistä 6 omarantaisia ja lisäksi jo myytyihin tontteihin on myytävissä rantakaista- ja lisämaaosuuksia. Kunnalla on myös hinnoittelematonta kuivanmaan tontteja 9 kappaletta ja lisäksi hinnoittelematonta kuivanmaan lisäosuutta olemassa oleviin tontteihin. Toimintavuoden aikana kunta sai perintönä kaksi kiinteistöä, jotka ovat maa- ja metsätiloja.

Kannonkosken kunnalla on Metsänhoitoyhdistyksen tekemä metsäsuunnitelma vuosille 2018-2027. Metsäsuunnitelman tavoitteena on kestävä puuntuotanto ja tasaiset hakkuutulot. Maastossa eri metsäkuvioilta on kerätty tietoja maaperästä, puustosta, hakkuu- ja metsänhoitotarpeista sekä luonnonhoidosta. Kuvioiden rajauksessa on käytetty apuna ilmakuvia. Metsäsuunnitelma sisältää metsälön yhteenvetotiedot, perustiedot kuvioittain ja metsäkartat. Metsäsuunnitelmassa on kuvattu millaiset ovat metsän hakkuumahdollisuudet ja hoitotarpeet

lähivuosina. Ehdotukset eivät ole sitovia ja esimerkiksi puumarkkinatilanteen mukaan voidaan harkita muitakin vaihtoehtoja. Metsäsuunnitelma varmentaa päätöksentekoa.

Metsäsuunnitelma käsittää 370,5 hehtaarin maaomistuksen, mistä metsämaata on 358,5 ha, kitumaata 0,6 ha, joutomaata 0,5 ha ja muuta maa-alaa 10,9 ha. Metsät ovat selkeästi mäntyvaltaisia ja puusto vuonna 2017 on ollut 44 566 m³, mistä tukkipuun osuus on ollut 36 % ja kuitupuun osuus 64 %. Ainespuun lisäksi metsä- ja kitumaalla on ollut vuonna 2017 hukkapuuta 1 963 m³.

Metsäsuunnitelman suunnitelmakaudella hakkuumääräksi on määritetty 11 019 m³ suunnitelmakauden loppupuustoksi on arvioitu 52 810 m³. Kasvu metsämaalla on 5,6 m³/ha/vuosi ja hakkuumäärä 3,4 m³/ha/vuosi. Hakkuukertymä syntyy 135,2 hehtaarilta, ollen keskimäärin 81 m³/ha. Kantorahatuloksi suunnitelmakaudella on arvioitu kaikkiaan 329 982 € ja hakkuista aiheutuvien hoitotöiden kustannukset ovat arviolta 23 697 €. Energiapuun kertymäksi on arvioitu 52 m³. Hakkuupinta-alasta 9 % on ensiharvennusta, 76 % on harvennushakkuuta ja 15 % avohakkuuta. Noin 54 % hakkuukertymästä muodostuu harvennushakkuista ja 41 % avohakkuista, ensiharvennuksen osuuden jäädessä noin 5 %:iin.

Kertomusvuoden aikana ei toteutunut metsäkauppoja metsäsuunnitelman mukaisesti, mutta maankaatopaikan raivauksesta syntyneet metsäkaupat toivat tuloja metsätilojen kustannuspaikalle. Kesäkaudelle varsinaisesti suunniteltu metsäkauppa peruuntui, ja työt siirrettiin vuodelle 2024. Metsäkaupat eivät siis toteutuneet talousarvion mukaisesti.

PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET

Tekninen toimi on kertomusvuoden aikana huolehtinut taajaman viihtyisyydestä sekä yleisten alueiden siisteydestä ja turvallisuudesta. Yleisistä alueista teknisen toimen hoitovastuulla ovat olleet mm. Kotiseutupuisto, tori, Kankaalan leikkikenttä ja Kankaalan niitty (tontti 3), Nuottala ja Nuottalan uimaranta, Kankaalan uimaranta ja matonpesupaikka sekä koulun ja päiväkodin leikkipiha. Lisäksi tekninen toimi on hoitanut mm. Leppälänkyläntien ja kevyenliikenteenväylien väliset viheralueet keskusta-alueella, Nappulan puistikon sekä Laitalantien puistikon.

Henkilöstöresurssit

Laitosmiehen työpanoksesta 20 % on resursoitu puistot ja muut yleiset alueet kustannuspaikalle. Lisäksi yleisten alueiden hoitoon osallistuu määräaikaista kausityöntekijöitä ja tuki- ja velvoitetöyöllistettyjä.

Kertomusvuoden aikana keskustan viihtyisyyttä ja siisteyttä ylläpidettiin entisellä tasolla. Yleisillä alueilla työllistivät myös ilkivalta ja vieraskasvilajien torjunta. Torin ja puiston sekä liikenteenjakaajan kesäkuukausitukset on asettanut ja hoitanut ostopalveluna Suomenselän 4H-yhdistys. Puiston perennojen, puiden ja pensaiden hoitotyötä on hoitanut ostopalveluna Oivatyö. Kankaalan leikkikenttään investoitiin toimintavuoden aikana sekä kunnostettiin vanhoja rakenteita. Leikkipuistoa kehitettiin yhdessä MLL-yhdistyksen kanssa.

LUONTOREITISTÖT

Luontoreitistöjen kustannuspaikalle on osoitettu ainoastaan reitistöjen maankäyttö- korvausten kulut. Luontoreitistöjen hoito ja taukopaikkojen ylläpito on sisällytetty puistojen ja yleisten alueiden hoitoon ja lisäksi osa kustannuksista on ohjautunut mm. Maisemanhoidon ja velvoitetyöllistettyjen kustannuspaikalle.

Tekninen toimi on huolehtinut perinteisesti maakuntauran taukopaikoista Rakennuslammella, Isolähteenpurolla ja Karhulehdossa. Maakuntauran pohjoisosan reitistöä on kunnostettu elinkeinotoimen hankkeen osalta toteuttavana tahona.

JÄTEHUOLTO

Jätehuolto kustannuspaikkana käsittää vanhalla kaatopaikalla toimivan maankaatopaikan ja lisäksi vanhan kaatopaikan velvoitetarkkailun. Rapakonkorven maankaatopaikalla on ympäristösuojelulain 28 §:n mukainen ympäristölupa maankaatopaikan toimintaan ja jätteiden välivarastointi- ja hyödyntämistoimintaan.

Rapakonkorven maankaatopaikan uusi hinnasto astui voimaan 1.1.2020. Uuden hinnaston voimaan astuminen parantaa toiminnan kannattavuutta, sillä aikaisemman hinnoittelun mukaan etenkin välivarastointialueen toiminta oli käytännössä tappiollista. Rapakonkorven maisemointityöt ovat aiheuttaneet kustannuksia vuonna 2023, tästä johtuen alijäämää kertyi suunniteltua enemmän. Maisemointitöihin vaatimus on tullut ympäristönsuojeluviranomaiselta, mm. puretun koulun betonien osalta, sekä haittakasvien poiston osalta. Myös vanhoja hakekasoja on tullut poistaa alueelta. Vuoden 2023 maisemointia on edistetty.

VENESATAMA

Kunta ylläpitää Nuottalan rannassa pienvenesatamaa. Venesatamassa on laiturissa 12 vuokrattavaa laituripaikkaa ja 2 vierasvenepaikkaa sekä 34 kpl rannan venepaikkoja. Laituripaikkoja oli vuokrattuna 10 ja rantapaikkoja 22.

Vuoden 2023 aikana ei ole tehty venesatamassa merkittäviä toimenpiteitä. Toimintavuoden aikana on suunniteltu vuoden 2024 investointia, mm. vierasvenepaikkojen parantamiseen ja nykyisten vuokrapaikkojen ehostamiseen.

MAISEMANHOITO, VELVOITETYÖLLISTETYT

Puistojen ja yleisten alueiden sekä liikuntapaikkojen hoitoa toteuttivat myös työllistämistuella palkatut henkilöt. Lisäksi ruoka- ja siivouspalveluyksikössä työskenteli useita henkilöitä työllistämistuella.

LIIKENNEVÄYLÄT

Kaavateillä suoritettiin kuluneen vuoden aikana normaalit kunnossapitotyöt, kuten hoitolanaus alkukesällä ja syksyllä sekä piennarten niittotyöt ja sorateiden pölynsidonta kesällä. Varsinaisia perusparannuksia katualueilla ei toteutettu, mutta yleisenä kunnostuksena sorateiden kulutuskerroksia täydennettiin murskeistuksella ja lisäksi ojanpiennarten reunapaltetta kaivettiin pois. Toimintavuoden aikana investointimäärärahaa käytettiin lautakunnan ohjeistusten mukaisesti katuvalojen led-investointeihin.

Talvikunnossapidon urakka kunnan kaavateiden, kunnan hoitamien yksityisteiden sekä kunnan piha- ja liikennealueiden osalta kilpailutettiin syksyllä 2023 ja uusi urakoitsijasopimus solmittiin ajalle 1.11.2023 – 30.4.2025. Varsinkin loppuvuosi 2023 oli runsasluminen. Normaalisti aurauslähtöjä syksytlavelle tulee joulukuun lopussa korkeintaan muutamia, mutta toimintavuonna marras- ja joulukuu oli jatkuvan aurauksen kuukausia.

Yksityistieavustuksiin talousarviossa oli varattuna 20.000 euron määräraha, mikä käytettiin kunnossapitoavustuksen osalta kokonaan, myös perusparannusavustukset.

Kannonkosken kunnalla on hoitovastuu velvoitealueellaan sijaitsevasta Kivijärven veneilyreitistä väylämerkintöineen. Veneilyreitit tulee ylläpitää sekä tarkastaa ja raportoida vuosittain.

Kannonkosken kunta on ollut mukana liikenneturvallisuustoimijatyössä.

Kulkuväylät ja yhteiset alueet	Tot. 2023
Kaavatiet, km	10,585
Kaavatiet, sora, km	8,810
Kaavatiet, pääll., km	1,775
Yl.alueet/puistot, m2	34 520
Kevyenliikenteenväylät, km	6,340
Ylläpidettävät vesiväylät, km	27,4
Venesatamat, kpl	1
Retkeilyreitit, km	31,5
Uimarannat, kpl	2
Kunnan av. yksityisteille, kpl	36
Leikkipaikat, kpl	2
Liikuntapaikat, kpl	3
Katuvalaistus, km	11,8

KAUKOLÄMPÖ

Kannonkosken kunnalla on sopimus Helppo Lämpö Oy:n kanssa lämpöenergian toimittamisesta kaukolämpöverkostoon tukkulämpönä. Sopimuksen perusteella lämmöntuottaja vastaa kaikesta lämmöntuotantoon liittyvästä toiminnasta ja Kannonkosken kunta vastaa kaukolämpöverkostosta sekä lämmönjakelusta asiakkaille. Lämpö verkostoon tuotetaan puuteollisuuden purulla ja metsähakkeella. Nykyinen sopimus lämmöntuotannosta on voimassa 30.6.2024 saakka.

Huipputehontarve on ollut suurimmillaan 2,3 MW. Vuosi 2023 oli lämmitystarpeella tarkasteltuna pitkän keskiarvon ns. keskimääräinen vuosi.

Henkilöstöresurssit

Helppo Lämpö Oy tuottaa lämmön kunnan omistamaan verkkoon sopimusperusteisesti. Kaukolämpöverkoston ylläpidosta vastaa kunnan oma henkilöstö ja kaukolämpöverkostolle on resursoitu 10 % työaikapanos laitospäälliköltä/kiinteistöhoitajalta.

Tavoitteet:

- Lämmönjakeluverkoston kunnossapidon tehostaminen
- Kaukolämpövuotojen ehkäiseminen
- Hävikkiprosentin pienentäminen
- Häiriöttömän lämmöntoimituksen takaaminen asiakkaille
-

Kaukolämmön toimintakate oli 21 630 euroa ja se ylitti talousarvion 8521 eurolla. Kaukolämmön toimintatuotot, että toimintakulut ylittivät talousarvion. Näin pienen positiivisen tuloksen arviointi on monen asian summa. Kokonaisympäryntimäärä ei kasvanut kuitenkaan olennaisesti eikä vielä Betolarin sopimus kokonaisuudessaan lisännyt niin paljon kysyntää, että hävikki olisi alkanut vähenemään verkostossa. Hinnoittelumuutosten voidaan todeta onnistuneen siten, että energia- ja perusmaksujen suhde on oikean tasoinen taloudelliseen tulokseen. Poistojenkin jälkeen tulos on vielä positiivinen.

Kaukolämpöverkoston vedessä käytetään lisäkemikaalia suojaamaan putkistoa ja erillistä väriainetta mahdollisten vuotojen havainnoinnin helpottamiseksi. Verkostovedestä on otettu näytteitä oikean kemikaalisuhteen selvittämiseksi, ja tutkimusten perusteella kaukolämpöverkoston vedenlaatu on ollut tavoitteiden mukainen.

Kaukolämpöverkostossa ei ollut vuoden 2023 aikana yhtään verkostovuotoa, ainoastaan ylipaineventtiilistä ja paineensäätimen anturiviasta aiheutunutta vähäistä verkostoveden lisäystarvetta. Lisäystarvetta aiheutti myös kaukolämpötyömaat. Laitalanpellolla eristettiin kaukolämpöverkoston rakenteita. Kertomusvuoden aikana kaukolämpöverkostoon tuli kolme uutta asiakasta, joka on ennätyksellisen paljon.

Vuonna 2023 nostettiin kaukolämmön perusmaksuja sekä kulutusmaksuja energian ostohintojen noustessa poikkeuksellisen paljon.

Kaukolämpö	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023
Verkoston pituus, m	4 382	4 382	4 382	4 700	4 782
Myyty energia, MWh	4 037	4 605	4 292	5000	4341
Ostettu energia, MWh	5 256	5 642	5318	5400	5477
Verkoston hyötysuhde	83 %	82 %	80 %	81 %	80 %
Lisäysvesi, m ³ /v	410	22	15	15	118
Lämm.siirtosähkö, kWh	36 480	36 200	34 130	36 000	17 700
Nettotulo/vuosikate, €	-11 870	+22 345	+ 45 228	+ 13 109	+ 21 630
Vuosikate / asukas	- 32	+ 14	+ 36	+ 11	+ 18

VESIHUOLTO

Kannonkosken kunnan vesihuoltolaitos vastaa keskitetystä talousveden hankinnasta ja jakelusta sekä jätevedenpuhdistamosta ja viemäriverkostosta määritellyillä toiminta- ja kehittämisalueillaan. Vesihuoltolaitokselle kuuluu vesihuoltolaitosten ja -verkostojen hoitaminen, huoltaminen, rakentaminen ja saneeraaminen. Kannonkosken kunnan vesihuoltolaitos on toiminut vuoden 2016 alusta lähtien kunnan erillisenä taseyksikkönä.

Kannonkosken kunta on taajama-asteeltaan poikkeuksellisen alhainen, 37,2 % ja kunnan vesihuoltolaitos on taajamapainotteinen. Toiminta-alueita kasvattavat taajaman ulkopuoliset Kurenniemen ja Piispalan verkostot. Kunnan alueella toimii myös 7 vesiosuuskuntaa ja lisäksi Nuorisokeskus Piispala käyttää omassa toiminnassaan pääosin omaa vedenottamoaan kunnan vesihuoltolaitoksen tukemana. Vesilaitoksella on toiminnassa yksi jätevedenpuhdistamo ja yksi vedenottamo Metsomäessä.

Henkilöstöresurssit

Vesihuoltolaitos edellyttää varallaolon ylläpitämisen ja teknisen päivystyksen hoitaa vuoroviikoin 2 laitosmiestä ja kiinteistöhoitaja. Laitosmiesten työpanosta vesihuoltolaitokselle on ohjattu yhteensä 72 % ja lisäksi teknisen toimiston hallintokustannuksia on osoitettu toteuman mukaan vesihuoltolaitokselle toimistopalveluiden sisäisenä palveluostona. Teknisen toimiston työaikaa kului vesihuoltolaitoksen selvittelyissä huomattavasti talousarviota enemmän, ylityksen ollessa noin 8.700 euroa.

Katsaus vuoteen 2023

Vesilaitoksen valvontatutkimusohjelma on päivitetty vuoden 2020 aikana ja uusi valvontatutkimusohjelma on voimassa vuoden 2024 loppuun asti. Vesilaitoksen valvontatutkimusten laboratoriopalveluiden sopimuskausi päättyi 2023 vuoden loppuun. Jätevedenpuhdistamon velvoitetarkkailun sopimuskausi päättyi myös vuoden 2023 loppuun. Vesilaitoksen valvontatutkimusten laboratoriona ja jätevedenpuhdistamon velvoitetarkkailun toteuttajana toimii KVVY Tutkimus Oy. Vesihuoltolaitoksesta koostettiin nykytilaselvitys ja päivitetty kehittämissuunnitelma omana työnä.

Toimintavuoden aikana rakennettiin 2 kpl vesi- ja viemäri liittymiä. Viemäriverkostossa oli kertomusvuoden aikana 3 toimenpiteitä aiheuttanutta tukosta tai toimintahäiriötä viemäriputkissa tai viemäriin- tarkastuskaivoissa. Yksi jätevesipumppaamo saneerattiin täysin. Jätevedenpuhdistamolla uusittiin automaatio sekä puhallinkompressori.

Vesihuoltolaitoksen talous

Kunnan vesihuoltolaitoksesta on laskennallisesti laadittu eriytetyn vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma ja muodostettu tase vuodesta 2002 vuoteen 2015 asti. Vesihuoltolaitos on toiminut eriytettynä taseyksikkönä 1.1.2016 lähtien. Taseyksikössä toiminnan määrärahat ja tuloarviot ovat mukana kunnan talousarvion käyttötalous- ja investointiosassa sekä kunnan tulos- ja rahoituslaskelmassa. Vesihuoltolaitoksesta esitetään erikseen tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma, jotka ovat mukana teknisen lautakunnan budjetissa.

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelman sitovat erät:

- toimintakate
- korvaus peruspääomasta (talousarviossa 1 %)
- muut rahoitustuotot ja -menot (sis. lainan korko)
- suunnitelmapoistot

Korvaus peruspääomasta ja sisäisen lainan korkomeno ovat kunnan kokonaistuloslaskelmassa rahoitustulona ja rahoitusmenona (sisäinen erä).

Vesihuoltolaitos	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023
Toimintakate	26 699	35 861	31 344	11 192	8 282
Korvaus peruspääomasta (1 %)	-738	-862	-1 900	-620	862
Muut rahoitustuotot ja -menot	-10 415	-10 420	-10 415	-10 500	10 415
Suunnitelmapoistot	-65 789	-67 386	- 77 596	-79 594	-68 673

Vesihuoltolaitoksen taseyksikön toiminta on ollut tappiollista perustamisestaan lähtien. Taseyksikölle on kertynyt kumulatiivista alijäämää edellisiltä tilikausilta (-525 613,53) euroa ja pitkäaikaista lainaa kunnalta (79 924,37) euroa. Vesihuoltolaitoksen tulisi nostaa

toimintatuottojaan kokonaisuudessaan noin 20 % saavuttaakseen talouden tasapainon toiminnassaan.

Vesihuoltolaitoksen yhteenlasketuista toimintakuluista noin 44 % on kiinteitä kuluja, kuitenkin niin, että vedenjakelun puolella kiinteiden kulujen osuus on 50 % ja jätevedenkäsittelyn puolella 40 %. Tuloksellisesti jätevesienkäsittely ja viemäriverkosto rasittavat vesihuoltolaitoksen taloutta vedenjakelua enemmän toimintakulujen ollessa noin kaksinkertaiset vedenjakeluun verrattuna ja lisäksi rahoituskulut sekä poistot painottuvat jätevesienkäsittelyn ja viemäriverkoston osalle.

Vesihuoltolain (119/2001) 18 §:n mukaan pääsääntönä vesihuoltolaitoksen maksujen muodostamiselle on se, että maksujen tulee kattaa laitoksen uus- ja korvausinvestoinnit sekä käyttö- ja ylläpitokustannukset pitkällä aikavälillä. Maksujen tulee olla kohtuullisia sekä tasapuolisia ja niiden määrittelyssä sovelletaan aiheuttamisperiaatetta. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. Vesihuoltolaitoksen tai vesiosuuskunnan normaalia toimintaa ei tule ylläpitää kunnan varoilla.

Keväällä 2017 valmistuneissa vesihuoltolaitosten maksuja koskevissa ohjeissa ja suosituksissa esitetään, että vesihuoltolaitosten perusmaksutulojen tulisi kattaa 50 % käyttö- ja perusmaksutuloista. Tälle tasolle tulisi kuitenkin pyrkiä asteittain. Nykytilassa perusmaksujen osuus käyttö- ja perusmaksutuloista on vesihuoltolaitoksilla yleisesti tasolla 10-30 %. Kannonkosken kunnan vesihuoltolaitoksen perusmaksutulojen osuus perus- ja käyttömaksujen tulovirrasta on kokonaisuudessaan noin 16 %, kuitenkin niin, että vedenjakelun puolella perusmaksutulojen osuus on noin 20 % ja jätevedenkäsittelyn puolella 13 %.

Tekninen lautakunta korotti 14.12.2022 §37 perusmaksupainotteisesti. Perusmaksuja nostettiin 15% sekä kulutusmaksuja korotettiin 5%.

Tulevan talouskehityksen tarkastelu osoittaa, että:

- jäteveden käyttömaksua tulisi edelleen nostaa, aiemmat suunnitelmat että vuonna 2024 oltaisiin kustannusten osalta tasapainossa ei ole toteutunut, koska maailmantilanne ja kustannustaso on muuttunut olennaisesti. Erotus on kuitenkin suhteellisen pieni verrattuna lähtötilanteeseen. Tavoitteena on että käyttömaksu palautuisi takaisin tasolle 2,20 €/m³.
- Aiemmin on suunniteltu, että käyttömaksu voisi laskea vuoteen 2027 mennessä tasolle 1,06 €/m², mutta perusteita tulee tarkastella kustannustason muutosten mukaisesti.
- veden perusmaksuja tulisi korottaa vuoteen 2026 asti 15 % vuosittain ja edelleen noin 2 % vuonna 2027, minkä jälkeen perusmaksukertymän tavoiteosuus toimintatuotoista olisi saavutettu
- jäteveden perusmaksuja tulisi korottaa vuoteen 2029 asti 15 % vuosittain ja edelleen noin 1,5 % vuonna 2030, minkä jälkeen perusmaksukertymän tavoiteosuus toimintatuotoista olisi saavutettu
- lietemaksuja tulisi korottaa vuosittain 15 % sakokaivolietteen osalta vuoteen 2027 asti ja umpikaivolietteen osalta vuoteen 2030 asti

Tällaisella hinnoittelukehityksellä vedenjakelulla tavoitellaan talouden tasapainon vuonna 2024 ja perusmaksukertymä olisi tavoitetasolla vuonna 2026. Ennustettavuus on vaikeaa

kustannusnousuista johtuen. Viemärilaitos saavuttaisi talouden tasapainon mahdollisesti vuonna 2024-2025 ja perusmaksukertymä olisi tavoitetasolla vuonna 2029.

Vesihuoltolaitoksen taksat ja maksut vuonna 2023	Vesilaitos alv 0 %	Viemärilaitos alv 0 %
Perusmaksut		
1-2 asunnon talot	65,40	69,97
3-6 huoneiston talot	136,89	136,89
Yli 6 huoneiston talot	273,76	273,76
Liike- ja muut kiinteistöt	120,15	129,27
Loma-asunnot	92,77	97,95
Liittymismaksun yksikköhinta y (€/ka-m ²)	1,49	1,54
Käyttömaksu €/m ³	1,52	2,77
Sakokaivoliete €/m ³		10,12
Umpikaivoliete €/m ³		5,06

Liittymismaksu $L = k \times A \times y$

L = liittymismaksu, €

k = kiinteistötyypin mukainen kerroin (omakotitalo = 6)

A = rakennusluvan mukainen kerrosala, m² (A = vähintään 90)

y = liittymismaksun yksikköhinta, €/m²

Vesilaitos

Kannonkosken kunnan vesihuoltolaitoksella on yksi toiminnassa oleva vedenottamo Metsomäessä. Metsomäen vedenottamo on yhteiskäytössä Joenniska-Vuoskoski vesiosuuskunnan kanssa. Vanha vedenottamo Nuottaniemessä ei ole enää käyttökuntoinen, eikä sitä ole yhdistetty kunnan vesijohtoverkoston. Piispalan pohjavesialueelle on suunniteltu varavedenottamon rakentamista, mutta uuden vedenottamon lupahakemus edellyttää alueella lisätutkimuksien tekemistä ja edellyttäisi lisäksi toimenpiteitä Piispalan ja taajaman väliseen vesijohtolinjaan.

Metsomäen vedenottamo sijaitsee Metsomäen pohjavesialueella (0921602). Pohjavedenottamo on valmistunut vuonna 1994. Vesi pumpataan verkostoon kahdesta 8 metriä syvästä siiviläputkikaivosta, joissa molemmissa on omat uppopumput. Uppopumppujen käyntiä ohjataan

vedenottamorakennuksessa sijaitsevan taajuusmuuttajalaitteiston avulla. Lähtevään veteen lisätään soodaliuosta sopivan pH-arvon saavuttamiseksi. Metsomäen vedenottamo on varustettu valmiudella kloorinsyöttöön (natriumhypokloriitti) poikkeustilanteissa. Vedenottamolta lähtee keskustaajamaan yksi 160 mm putkilinja ja lisäksi Joenniskan suuntaan yksi 110 mm putkilinja vesiosuuskunnalle. Vedenottamon vettä käyttävät kunnan vesihuoltolaitoksen asiakkaiden lisäksi Joenniska-Vuoskoski vesiosuuskunta, Kannonsaha-Vihtaperä vesiosuuskunta ja Isokoiraniemen vesiosuuskunta sekä osittain Piispalan nuorisokeskus oman vedenottamonsa tukena. Kannonsahan-Vihtaperän vesiosuuskunta keskeytti vedenhankinnan kunnan vesihuoltolaitokselta vuoden 2021 lopussa. Vedenottamolla on Itä-Suomen vesioikeuden vuonna 1992 myöntämä ottolupa vesimäärälle 500 m³/vrk.

Metsomäen vedenottamosta pumpattiin vettä 115 461 m³ vuonna 2023 ja 70,48 % käytöstä oli kunnan vesihuoltolaitoksen käyttöä ja 29,52 % Joenniska-Vuoskosken vesiosuuskunnan käyttöä. Metsomäen vedenottamon käyttökustannukset vuonna 2023 olivat 47 764,90 euroa ja käyttökustannukset on jaettu Joenniska-Vuoskoski vesiosuuskunnan kanssa veden käytön mukaisessa suhteessa. Metsomäen kulutus on noussut merkittävästi vuonna 2023 johtuen pääosin vuodoista.

Nuottaniemen pohjavedenottamon alue sijaitsee Kannonkosken pohjavesialueella nro 09 216 01. Nuottaniemen vedenottamon lähialueella toteutettiin keväällä 2020 koekairauksia sekä vesinäytteen laadunmääritys 8-10 metrin syvyydeltä uudesta kairausreiästä P3.

Kannonkosken kunnan taajamassa vesijohtoverkoston rakentaminen on alkanut vuonna 1968 ja ensimmäiset liittymäsopimukset on tehty vuonna 1969. Kunnan vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkoston pituus on 31494 metriä. Verkostoon ei kuulu ylävesisäiliöitä tai paineenkorotusasemia. Kaikki vesijohtoverkoston putket ovat muoviputkia, mutta esimerkiksi Pellonpään alue on toteutettu PVC-putkin.

Oravaniemestä Mannilantielle rakennettiin uusi rinnakkainen syöttölinja vuonna 2018. Vesistöihin sijoitetut putkilinjat tarkastettiin sukeltamalla vuonna 2013. Vuonna 2010 laajennettiin vesijohtoverkostoa Öijänniemeen ja Yhteisahonmäelle. Vesijohtolinja Kurssitien risteyksestä Likolahteen oli rakennettu jo vuonna 2001. Kurenniemen vesijohtoverkosto on rakennettu vuonna 2002. Lahdentauksen uudelle asuinalueelle on tehty valmiit suunnitelmat vesijohtoverkostosta vuonna 2018, mutta kunnallistekniikkaa ei ole rakennettu.

Vesilaitoksen tavoitteet:

- Veden laadun säilyttäminen nykytasolla
- Vedenjakelun varmistaminen

Veden laadussa ei ole ollut kuluneena vuonna ongelmia ja laatu säilyi erinomaisella tasolla. Veden laadun turvaamiseksi tehdään tarkkailua verkostoon liitetyille laitteistoille tutkimusohjelman mukaisesti. Näin pyritään varmistamaan mahdollisimman pieni riski veden laatuongelmien ilmenemiselle. Kertomusvuoden aikana vesijohtoverkostossa ei korjattu vesijohtoverkoston vuotoja, mutta vuodenvaihteessa tiedossa oli verkostovuoto, jota ei ollut vielä paikallistettu.

Viemärlaitos

Viemärlaitoksella on yksi jätevedenpuhdistamo ja viemäriverkostossa on 18 jätevesipumppaamoja, mistä 9 on linjapumppaamoita.

Kannonkosken kunnan vesihuoltolaitoksen Puurokorven jätevedenpuhdistamolla käsitellään kirkonkylän ja Piispalan alueen talousjätevedet. Näihin sisältyvät Piispalan luonto-, liikunta- ja nuorisomatkailukeskuksen talousjätevedet. Viemärintiimiin on liitetty myös Kannonsahan-Vihtaperän sekä Isokoiraniemen vesiosuuskunnat. Lisäksi puhdistamolla vastaanotetaan sako- ja umpikaivolietettä. Puhdistamolla käsitellyt jätevedet johdetaan purkuputkea pitkin 130 metriä Pudasjärven Sammallahten rantaan ja edelleen Pudasjärveen Sammallahten eteläosan läpi 1,0 km pituisella viemäriputkella Kalmo- ja Honkasaaren väliin, noin 475 metrin etäisyydelle rannasta ja noin 6 metrin syvyyteen.

Keski-Suomen ympäristökeskus on myöntänyt jätevedenpuhdistamolle ympäristöluvan 27.10.2006. Ympäristölupa sisältää Kannonkosken kunnan kirkonkylässä olevan jätevedenpuhdistamon toiminnan sekä puhdistamolla käsitellyn talousveden johtamisen purkuputkella Pudasjärveen.

Puhdistamo on saneerattu perusteellisesti vuonna 1996. Jätevedenpuhdistamo on biologis-kemiallinen rinnakkaissaostuslaitos. Ilmastusaltaat ovat kahdessa linjassa ja niiden yhteistilavuus on 140 m³ ja selkeytysallas on pinta-alaltaan 48 m². Saostuskemikaalina käytetään ferrosulfaattia ja apukemikaalina lietteeseen polymeeriä. Liette tiivistetään tiivistyskoneistolla varustetulla sakeuttimella. Liette ruuvikuivain ja sakokaivolietteen vastaanotto otettiin käyttöön vuoden 2010 lopulla puhdistamon laajennuksen yhteydessä. Kuivattu liete toimitetaan kompostoimalla jatkokäsiteltäväksi puhdistamolta Sammakkokankaan jätekeskukseen. Sako- ja umpikaivolietteiden uusi vastaanotto on kuivaamon yhteydessä, mistä ne johdetaan jätevedenkäsittelyyn. Ruuvipuristinkuivain on huollettu vuosina 2012, 2014 ja kertomusvuonna 2021. Vuonna 2016 jätevedenpuhdistamolle investoitiin uusi jätevesivälppä ja lisäksi investoitiin puhdistamon automaatioon ja kaukovalvontaan. Uusi jätevesivälppä on ruuvivälppä hiekanerotuksella. Jätevedenpuhdistamo on varustettu varavoimajärjestelmällä vuonna 2017. Lietteenkäsittelyä on tehostettu 2017 hankkimalla uusi isompi lietelava. Vuonna 2020 jätevedenpuhdistamolle on uusittu ja kalibroitu virtausmittari.

Puhdistamolla on desinfiointivalmius natriumhypokloriitilla. Desinfiointia ei ole käytetty, eikä laitoksella ole hypokloriittia varastoituna.

Vuonna 2023 puhdistamolta johdettiin puhdistettua jätevettä vesistöön yhteensä 139 403 m³. Käsittelemätöntä jätevettä jouduttiin ohittamaan puhdistamolla vuoden 2021 aikana yhteensä 12 412 m³. Puhdistamolle on vastaanotettu sakokaivolietettä ja umpikaivolietettä yhteensä 1865 m³.

Viemärlaitoksen tavoitteet:

- Entistä puhtaamman lopputuloksen saaminen sekä lupaehtojen jatkuva täyttäminen
- Vuotovesien vähentäminen linjaston betoniviemäreitä sujuttamalla ja kaivoja uusimalla

Vuonna 2023 jätevedenpuhdistamon näytteet otti KVVY:n näytteenottajat. Näytteitä otettiin 8 kertaa ja näytteet otettiin 24 tunnin kokoomanäytteinä puhdistamolle tulevasta ja lähtevästä vedestä. Jokaisen näytteenottokerran yhteydessä otettiin kertanäytteet myös ilmastusaltaasta ja palautuslietteestä.

Toimintavuoden saneerattiin Järvitien pumppaamo ja pumppaamon tikkaat ja niiden turvarakenteet.

Vuoden 2023 aikana jätevettä käsiteltiin yhteensä 159 255 m³ (335 m³/d), ja käsittelemätöntä jätevettä ohitettiin puhdistamolla yhteensä 19 732 m³. Puhdistamolla otettiin vastaan sako- ja umpikaivolietteitä yhteensä 1922 m³. Saostuskemikaalia (ferrosulfaatti) käytettiin yhteensä 22 555 kg/a (62 kg/d)

Vuosi 2023 lupamääräyksiin verrattavat käsittelytulokset vuosineljänneksittäin. Tuloksissa kolmen vuosineljänneksen keskiarvo, vuoden 2023 vuosiyhteenveto ei valmis. Viimeinen vuosineljännes parantaa joka vuosi tuloksia, koska viemärlaitosta ei silloin rasita ylimääräiset hulevedet. Punaisella värillä puhdistustehon raja-arvon ylitykset.

	Jaksoraporttien ka. 1-3 vuosineljänneksiset				
	mg/l	puhdistusteho %	Tarkastelujakso		
BOD7ATU	17	92,6	3/4a		
kok.P	0,54	91	3/4a		
CODCr	59	91	3/4a		
Kiintoaine	22	93	1/4a	35	

	Luvan mukaiset			Vna 888/2006	
	mg/l	puhdistusteho %	Tarkastelujakso	mg/l	%
BOD7/ATU				30	70
BOD7ATU	12	93	1/4a		75
kok.P	0,8	93	1/4a	2	90
CODCr	125	75	1/4a	125	80
Kiintoaine	35	90	1/4a	35	

Taulukossa on esitetty voimassa olevat lupaehdot. Kiintoaineen raja-arvoissa riittää, jos toinen arvoista täyttyy. Raja-arvoihin sisältyvät mahdolliset ohjuoksutukset ja ylivuodot. Ympäristöluvan asettamia raja-arvoja tarkastellaan neljännesvuosikeskiarvoina. Valtioneuvoston asetuksen raja-arvojen toteutumista seurataan näytekohtaisesti.

Hulevesiviemäroinnin tavoitteet:

- Taajaman hulevedet imeytetään tai johdetaan niin, ettei niistä aiheudu merkittävää haittaa rakennetulle ympäristölle

Taajaman hulevesijärjestelyjä tulee vuoden 2023 aikana selvittää tarkemmin ja määrittellä lautakunnassa vesihuoltolaitoksen ja kunnan välisestä vastuun rajauksesta ja kustannusten jaosta. Varsinainen hulevesiviemärointi on järjestetty vain koulun alueelta, Järvitien alkupäässä ja ELY:n toimesta Leppälänkyläntien kevyen liikenteen väylien varrella. Jätevedenpuhdistamo rasittavaa hulevesikuormitusta on pyritty edelleen selvittämään ja paikallistamaan kuormitushuippujen aikana jätevedenpuhdistamon toiminnan parantamiseksi. Lahdentauksen uudelle asuinalueelle on suunniteltu hulevesiverkosto, mutta kunnan vesihuoltolaitos ei ole määritellyt erillistä hulevesitaksaa tai liittymismaksua.

Vuonna 2023 vesijohtoverkostossa toteutettiin letkumutkan vuotokorjaus sekä yksittäisiä kiinteistöjen vuotavien sulkujen korjauksia. Vesilaitosta rasittanut vuoden aikana useat vuodot. Järvitien pumppaamon saaneeraus toteutettiin syksyllä.

Vesijohtoverkosto	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023
Uutta linjaa/liittymiä / v.				0/1	0/2
Verkoston pituus, m.	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Verkostoon pumpattu vesi, m ³	50 105	57 514	57 204	57 000	79 668
Myyty vesi, m ³	47 913	34 499	28 449	48 000	35 204
Vesimaksu, e/m ³ (alv 0)	1,45	1,45	1,45	1,45	1,45
Viemäriverkosto	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	Tot. 2023
Uutta linjaa/liittymiä / v.	40			500/1	
Verkoston pituus, m	28 542	28 542	28 542	29 402	28 542
Laskutettu jätevesi, m ³	24 118	37 205	43 771	-	43 081
Käsitelty jätevesi, m ³	102 852	115 628	139 403	100 000	159 255
Jätevesimaksu, (alv 0)	2,20	2,20	2,40	2,40	2,40

Toimintakate, €	+ 27 038	+26 699	+35 861	+9 350	+31 344
Toimintakate / asukas	+20	+20	+27	+20	+27

Huom. taulukko ei ole vesilaitoksen eriytetyn taseyksikön tilinpäätös.

HAJA-ASUTUSALUE

Haja-asutusalueen vesihuolto käsittää etupäässä osuuskuntien rakentamat verkostot. Kunta on mukana hankkeissa avustusosuudella.

Toimintakertomusvuonna 2023 Kannonjärven vesiosuuskunnan avustushanke toteutui, ja pääosa maksuosuuksista realisoitui vuodelle 2023.

Toiminnalliset ja laadulliset tavoitteet

- Kehitetään haja-asutusalueen vesihuoltoa olemalla mukana kyläkuntien vesihuolto-hankkeissa kunnanhallituksen ja -valtuuston päättämien perusteiden mukaisesti.
-

Kannonkosken kunnanvaltuusto käsitellyt vesiosuuskuntien vesihuoltohankkeiden avustusperiaatteista kokouksessaan 3.9.2012 §:ssä 20. Kannonkosken kunta voi osallistua vesiosuuskuntien vesihuoltohankkeiden kustannuksiin, mikäli kunnanvaltuusto myöntää talousarviossa tähän tarkoitukseen varoja. Tekninen lautakunta käsittelee mahdolliset avustushakemukset kunnan alueella toteutettavaksi suunniteltujen vesihuoltohankkeisiin.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on mm., että:

- avustusta haetaan kunnalta ennen hankkeen toteuttamiseen ryhtymistä elokuun loppuun mennessä, jolloin avustus voidaan huomioida seuraavan vuoden talousarviosuunnittelussa. Pienet (jätkiliittyjä ym.) avustukset voidaan maksaa kuluvana vuonna, mikäli määrärahat riittävät.
- hankkeen vaikutukset vesihuoltoon, ympäristönsuojeluun tai vesiensuojeluun ovat merkittävät.
- hankkeen toteuttamiskustannukset ovat kohtuulliset.
- hanke edistää alueellisesti kunnan tasapainoista kehittämistä.
- vesiosuuskuntahankkeiden osalta vesiosuuskunta on perustettu ja rekisteröity.
- vesiosuuskuntaan on liittynyt vähintään viisi kiinteistöä.
- osuuskunta-alueesta on tehty asiantuntijan laatima vähintään yleissuunnitelmatasoinen vesihuoltosuunnitelma kustannusarvioineen.

Kunta avustaa alueellaan toimivien vesiosuuskuntien verkostojen rakentamista vuotuisten määrärahojen puitteissa, kuitenkin enintään 20 % hankkeen toteutuneista kustannuksista. Avustuksen enimmäismäärä on budjettiin varattu määräraha €/v (hankkeet yhteensä). Mikäli tämä ylittyy, on mahdollista maksaa avustusta seuraavana vuonna taannehtivasti ilman korkoa. Kunta valvoo varojen käyttöä sekä työn suorittamista ja maksaa suorittamiensa tarkastusten perusteella

myönnetty avustukset. Avustuksen saaja on velvollinen antamaan kunnalle valvontaa varten tarpeelliset tiedot, asiakirjat ja valvonnan kannalta muun tarpeellisen aineiston.

Avustusten maksamisessa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- avustuksen maksaminen tapahtuu vuotuisen määrärahan puitteissa hankkeisiin kohdennettuna enintään neljässä erässä valmiusasteen mukaan siten, että viimeinen erä 20 % maksetaan silloin, kun työ on hyväksyttävästi loppuun suoritettu, hyväksytysti vastaanotettu, tarkemittaukset suoritettu ja taloudellinen loppuselvitys on tehty.
- tai taannehtivasti niinä vuosina, kun ei ole varsinaisia rakennushankkeita.
- osuuskunnan tulee toimittaa kunnalle täydelliset urakalaskenta-asiakirjat, hankintaohjelmat ja muut rakentamiseen liittyvät asiakirjat sekä listat tarjoajista ennen laskentaa.
- osuuskunnan tulee tarvittaessa ottaa huomioon kunnan vaatimukset liittyen rakentamiseen ja materiaaleihin.
- kunnan edustaja voi osallistua työmaakokouksiin sekä tehdä työmaatarkastuksia yhdessä vesiosuuskunnan valvojan kanssa.
- hankinnoissa on noudatettava lakia julkisista hankinnoista.
- rakennuskustannuksiin ei lasketa johtalueiden käyttöoikeuskorvauksia eikä kasvustokorvauksia.
- takaus voidaan myöntää tapauskohtaisen harkinnan perusteella, takauksen myöntää kunnanvaltuusto ja sen edellytyksenä on vastavakuus, joka muodostuu vesiosuuskunnan koko rakennetusta verkostosta.
- takauksen myöntäminen edellyttää, että osuuskunnan tulee toimittaa kunnalle vuosittain huhtikuun loppuun mennessä osuuskuntakokouksen vahvistama tilinpäätös, liitetietoineen sekä tarvittaessa myös tuloslaskelma-, rahoituslaskelma- ja taseraportit tilikauden aikana.
- kunnalle annetaan mahdollisuus nimetä edustajansa osuuskunnan hallitukseen.

Kunnanhallituksen 9.5.1995 (§109) tekemän päätöksen mukaan kunnanhallitus päättää:

1. avustaa kunnassa vakinaisesti asuvien yksityishenkilöiden vesihuoltohankkeita siinä tapauksessa, että vesiosuuskuntaan liittyminen ei kiinteistön syrjäisen sijainnin, harvan asutuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi ole mahdollista ja että kiinteistö on ympärivuotisessa asuinkäytössä.
2. että hankkeita avustetaan enintään 20 %:lla rakentamiskustannuksista ja että avustuksen markkamäärä on enintään 2.000 markkaa.
3. oikeuttaa teknisen lautakunnan myöntämään avustukset tarkoitukseen varatun määrärahan puitteissa.

Kunnanhallituksen 23.6.2003 tekemän päätöksen mukaan vesiosuuskuntaan liittyviä ympärivuotisessa käytössä olevia asuntoja avustetaan rakentamiskustannusten osalta 20 % suuruuisella avustuksella, kuitenkin enintään 340 eurolla. Liittymiskustannukset otetaan huomioon avustusta myönnettäessä.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ 2023

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Henkilöstö- ja toimielinrakenteet

Teknisen toimen tehtäväalueesta vastaa tekninen lautakunta. Tehtäväalueen tulosityksiköihin kuuluivat kertomusvuonna:

- teknisen toimen hallintopalvelut
- toimitila- ja vuokrauspalvelut
- muut palvelut
- kaukolämpö
- vesihuolto
- haja-asutusalue

Henkilökunta/Hallinto

- Tekninen johtaja
- Kiinteistöpäällikkö
- toimistosihteeri

Tekninen huolto- ja käyttöhenkilökunta

- laitosmiehet, 3 hlöä

Henkilökunta/Siivous- ja ruokapalvelut

- ravitsemustyöntekijät, 3 hlöä
- Ruoka- ja siivouspalveluesimies
- laitoshuoltajat, 3 hlöä

Teknisen toimen viranhaltijan tekemät viranhaltijapäätökset käsitellään lautakunnassa kokousten yhteydessä. Teknisen lautakunnan pöytäkirjat ovat luettavissa kunnan kotisivuilla.

Tehtäväkuvien ajantasaisuus ja niiden tarkistusmenettely

Teknisen toimen tehtäväkuvaukset on pääosin tarkistettu ja läpikäyty vuoden 2022 ja 2023 aikana. Henkilöstömuutosten myötä saatetaan tehtäväkuvauksia joutua tarkistelemaan kevään 2024 aikana.

Kunnan omaisuutta koskevat muutokset (hankinnat, myynnit, poistot)

Teknisen toimialan kaluston ja laitteet sisältävä kalustoluettelo on päivitetty kertomusvuoden aikana ja kalustoluettelo on ajantasainen. Kunnan myytävän omaisuuden luettelointi on aloitettu, mutta työtä tulee vielä jatkaa vuonna 2024. Huoltokirjan hankinta on osa kalustosuunnitelmaa.

Omaisuuuden huolto- ja hoitokäytännöt

Teknisen toimen hoidossa olevaa kunnan omaisuutta ovat mm. kiinteistöt, kunnallistekniikka ja kalusto. Kiinteistöjen huolto ja hoito tapahtuu laitosmiesten ja kiinteistöhoitajan toimesta. Sähköinen huoltokirja on ollut aiemmin käytössä koululla, kunnantalolla ja mäntykodilla. Nyt hankittu huoltokirjaohjelmisto on otettu käyttöön kaikilla. Myös muille kiinteistöille ja järjestelmille on luotu sähköinen huoltokirja ja käyttöön otettu mobiilidokumentaatio. Huoltokäytäntöjä valvotaan ja ohjataan niin, että niillä säilytetään kiinteistön toiminta ja kunto, mutta ei siirretä laajempaa peruskorjausta. Järjestelmien ja verkostojen kuntoa tullaan selvittämään tarkemmin korjausvelan selvittämiseksi ja korjausmäärärahojen kohdistamiseksi järkevästi. Moottorikäyttöisille laitteille on tehty määräaikaishuollot käyttötuntien mukaan.

Kuntaa velvoittavat sopimukset ja niiden seuranta

Vuonna 2023 tekninen toimi noudatti seuraavia merkittäviä sopimuksia:

- Sopimus rakennusvalvonnan, ympäristövalvonnan, ympäristöterveyshuollon ja eläinlääkinnän palvelujen ostamisesta Pohjoisen Keski-Suomen ympäristö- toimelta
- Aluearkkitehtipalveluiden hankintasopimus Kannonkosken kunnalle Saarijärven kaupungilta
- Leasing-rahoitus sopimus, Mäntykoti
- Leasing-rahoitus sopimus, Teknisentyöntilan rakentaminen
- Leasing-rahoitus sopimus, Mäntykodin ja teknisen työn opetustilan varustaminen
- Leasing-rahoitus sopimus, Kotipiha
- Leasing-sopimus Toyota pakettiauto
- Leasing-sopimus Can-Am Outlander 650 traktorimönkijä
- Helppo-Lämpö Oy:n tukkulämpösopimus

Teknisen toimen sisäisen valvonnan järjestäminen

Toiminnassa on noudatettu Kannonkosken kunnan hyväksymää hallintosääntöä, sisäisen valvonnan ohjetta sekä talousarvion täytäntöönpanomääräyksiä ja muita annettuja ohjeita. Laskujen hyväksymisessä periaatteena on, että laskun vastaanottaja ja hyväksyjä on eri henkilö. Viranhaltijan omat laskut hyväksyy esimies.

Talousarvion toteutumisraportit on esitetty lautakunnalle kuukausittain. Tulosityksikön vastuuhenkilö seuraa talousarvion toteutumista kuukausittain. Kustannusarvioiden riittävyttä on lisäksi seurattu maksatusten yhteydessä. Teknisen lautakunnan määrärahojen nettoalitus on -322 612 euroa on tänä vuonna -15 720 euroa talousarvioon verrattuna.

Rakennusurakoiden rakennus- ja takuuaikaiset vakuudet ovat sopimusten mukaisia. Työmaakokouksissa ja lopputarkastuksissa on huolehdittu vakuuksien ajantasaisuudesta. Omaisuus on täydestä arvosta vakuutettu ja vakuutusten riittävyys tarkastetaan vuosittain.

Kaukolämpöasiakkaiden sekä vesi- ja jätevesiasiakkaiden kanssa laaditaan liittymä- ja käyttösopimukset. Vesihuoltoverkoston isompien runkolinjojen rakentamisesta laaditaan sopimukset maanomistajien kanssa.

Talousveden laadun tarkkailua on tehty valvontatutkimusohjelman mukaisesti eikä vedenlaadussa ole havaittu muutoksia. Viranomaisvalvontaa suorittaa Keski-Suomen Ely-keskus. Puhdistamon toiminta ei ole kaikilta osin täyttynyt asetettuja lupaehtoja kaikilla vuosineljänneksillä.

Merkittävimmät riskit

Henkilöstövaihdokset ja poissaolot ovat osoittautuneet peruspalvelutuotannon merkittäväksi lisäkuormittajaksi ja siten myös riskitekijäksi. Aikaisemmin riskinä on tunnistettu avainhenkilöiden vaihtuvuus tai poissaolot, mutta pienessä organisaatiossa riskin muodostaa koko henkilöstö ja osin myös sidosryhmien henkilöstön vaihtuvuus. Henkilöstöorganisaatio on mitoitettu normaalin toimintatilanteen mukaisesti ja poikkeamat tai muutokset itsessään lisäävät kuormitusta normaalitilanteesta. Operoitaessa minimihenkilöstöllä pienellä organisaatiolla ei ole enää merkittävää sisäistä joustovaraa ja toisaalta henkilöstöresurssi kohdistuu operatiiviseen perustoimintaan, eikä varautumista tukeviin kirjallisiin prosessikuvauksiin tai toimintaohjeiden päivittämiseen. Osa henkilöstövaihdosten mukanaan tuomaa lisäriskiä on vaaralliset tehtäväyhdistelmät, jotka aluksi syntyvät tilanteen pakottamina, mutta saattavat jäädä ennalleen tunnistamatta niitä riskeiksi.

Edelleen merkittäviä toiminnan riskejä ovat odottamattomat laitteiden, verkostojen ja järjestelmien rikkoutumiset. Verkostojen ja infran ikä yhdistettynä dokumentoinnin puutteisiin on myös riskiä lisäävä tekijä. Tietosuojariskien merkitys on kasvanut ja tietosuojatyöhön tulisi kyetä osoittamaan riittävästi henkilöstöresursseja. Tietojärjestelmistä ja automaatiosta on haettu resurssitehokkuutta, mutta jokaiselle järjestelmälle ja automaation sovellukselle tulisi pystyä ylläpitämään myös ajantasainen toimintaohje ja valmius manuaaliselle operoinnille.

2.2. Yhteenvedo talousarvion toteutumisesta vuodelta 2023

TOIMINTAKULUMÄÄRÄRAHA

KÄYTTÖTALOUSOSA	TA 2023	Muutos 2023	TA+Muutos	Toteutuma	Poikkeama
Kunnanhallitus	-573 085,00	-75 000,00	-648 085,00	-692 348,08	44 263,08
Maaseututoimi	-23 190,00	0,00	-23 190,00	-19 774,20	-3 415,80
Sosiaali- ja terveystoimi	-51 300,00	0,00	-51 300,00	-88 498,52	37 198,52
Sivistyslautakunta	-2 199 870,00	0,00	-2 199 870,00	-2 311 323,93	-111 453,93
Tekninen lautakunta	-2 349 410,00	0,00	-2 349 410,00	-2 458 909,34	109 499,34
Yhteiset menot	-64 300,00	0,00	-64 300,00	-48 190,80	-16 109,20
YHTEENSÄ	-5 261 155,00	75 000,00	-5 536 155,00	-5 619 044,87	282 889,87

TOIMINTATUOTTOMÄÄRÄRAHA

KÄYTTÖTALOUSOSA	TA 2023	Muutos 2023	TA+Muutos	Toteutuma	Poikkeama
Kunnanhallitus	18 050,00	0,00	18 050,00	20 247,84	-2 197,84
Maaseututoimi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sosiaali- ja terveystoimi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sivistyslautakunta	187 190,00	0,00	187 190,00	326 231,50	-139 041,5
Tekninen lautakunta	1 418 960,00	0,00	1 418 960,00	1 534 102,35	-115 142,35
Yhteiset menot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
YHTEENSÄ	1 624 200,00	0,00	1 624 200,00	1 880 581,69	-256 381,69

NETTO/SITOVUUSTASO

KÄYTTÖTALOUSOSA	TA 2023	Muutos 2023	TA+Muutos	Toteutuma	Poikkeama Muutos 2023	%
Kunnanhallitus	-555 035,00	-75 000	-630 035,00	-672 100,24	42 065,24	-6,68
Maaseututoimi	-23 190,00	0,00	-23 190,00	-19 774,20	-3 415,80	14,73
Sosiaali- ja terveystoimi	-51 300,00	0,00	-51 300,00	-88 498,52	-37 198,52	-72,51
Sivistyslautakunta	-2 012 680,00	0,00	-2 012 680,00	-1 985 092,43	-27 587,57	1,37
Tekninen lautakunta	-930 450,00	0,00	-930 450,00	-924 806,99	-5 643,01	0,61
Yhteiset menot	-64 490	0,00	-64 490,00	-48 190,80	-16 109,20	25,27
YHTEENSÄ	-3 636 955,00	-75 000	-3 712 145,00	-3 738 463,18	-26 318,18	0,72

2.2.1. Tuloslaskelmaosa: kunta ja liikelaitos

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu ulkoiset

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	4 983 084,00	31 500,00	5 014 584,00	5 558 108,53	543 524,49
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00			
Toimintamenot	-8 185 039,00	-511 163,90	-8 696 203,00	-9 139 477,29	-443 274,39
Toimintakate	-3 201 955,00	-479 663,86	-3 681 618,86	-3 581 368,76	100 250,10
Verotulot	2 844 000,00	0,00	2 844 000,00	2 907 533,10	63 533,10
Valtionosuudet	1 088 854,00	10 000,00	1 098 854,00	1 144 604,00	45 750,00
Rahoitustulot ja -menot	40 120,00	-125 000,00	-84 880,00	-200 452,23	-115 572,23
Korkotulot	2 620,00	0,00	2 620,00	3 129,94	509,94
Muut rahoitustulot muilta	89 380,00	75 000,00	164 380,00	110 880,99	-53 499,01
Korkomenot	-10 000,00	-200 000,00	-210 000,00	-305 351,08	-95 351,08
Muut rahoitusmenot	-41 880,00	0,00	-41 880,00	-9 112,08	-2 767,92
Vuosikate	771 019,00	-594 663,90	176 355,10	270 316,11	93 961,01
Poistot ja arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00		0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 026 372,00	15 070,00	-1 011 302,00	-968 903,19	42 398,83
Arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	-486 335,05	-486 335,05
Satunnaiset erät	0,00	0,00	0,00		0,00
Satunnaiset tulot	0,00	0,00	0,00		0,00
Satunnaiset menot	0,00	0,00	0,00		0,00
Tilikauden tulos	-255 353,00	-579 593,00	-834 946,90	-1 184 922,13	-349 975,23
Poistoeron lisäys tai vähennys	0,00	0,00	0,00	647,30	647,30
Varausten lisäys tai vähennys	0,00	0,00	0,00		0,00
Rahastojen lisäys tai vähennys	0,00	0,00	0,00		0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-255 353,00	-579 593,90	-834 946,90	-1 184 274,83	-346 327,93

2.2.2. Investointiosa:

TA - TOTEUTUMAVERTAILU

INVESTOINTIOSA VUONNA 2023 KUNTA	TA 2023	MUUTETTU 2023	TA MUUT. jälkeen 2023	TOTEUMA 2023	POIKKEAMA 2023
Atk-hankinnat, yleishallinto	-5 000,00	0,00	-5 000,00		-5 00,00
Kaavoitettujen peruskorjaus	-30 000,00	0,00	-30 000,00		-30 000,00
MAA-ALUEET	0			1 429,60	-1 429,60
Koulun alue	0		0	-3 093,53	3 093,53
Koulun alueen ulkoviivasto	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-20 891,64	891,64
UUSI PALOASEMA	-1 800 000	125 000	-1 675 000	-105 842,80	-1 569 157,20
Kankaalantien leikkipuiston kehittäminen	-15 000	-3 000,00	-18 000,00	-19 515,39	1 515,39
VUOKRA-ASUNTOJEN PERUSKORJAUKSET	-20 000,00	0,00	-20 000,00		-20 000,00
KANNONPUU ent.			0	-69,22	69,22
MAAKUNTAURAN POHJOISOSAN KUNNOSTAMINEN				16 447,58	-16 447,58
Kaukolämpöverkosto investoinnit ja saneeraus	-25 000,00	-10 000,00	-35 000,00	-80 440,06	45 440,06
VESIJOHTO-JA VIEMÄRIVER. PERUSKOR.	-40 000,00	0,00	-40 000,00	-20 846,00	-19 154,00
MANNINLANTIE TEOLLIS.RAKENTAM.		-125 000,00	-125 000,00	-3 741,82	-121 258,18
JÄTEVEDENPUHD. AUTOM.KORJAUSINV.	-60 000,00	0,00	-60 000,00	-28 017,00	-31 983,00
VARAVOIMAHANKINNAT	-30 000,00	0,00	-30 000,00	0,00	-30 000,00
ASUNTOTUOTTANNON KEHITTÄMINEN	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-44 324,75	-55 675,25
NETTO/INVESTOINTIEN RAHOITUSTARVE	-2 145 000,00	-13 000,00	-2 158 000,00	-308 905,03	-1 849 094,97
INVESTOINTIOSA VUONNA 2023 LIIKELAITOS	TA 2023	MUUTETTU 2023	TA MUUT. JÄLKEEN2023	TOTEUMA 2023	POIKKEAMA 2023
NETTO/INVESTOINTIEN RAHOITUSTARVE	0,00				
YHTEENSÄ	-250 000,00		250 000,00	29 200,00	220 800,00

	Alkuper. talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Verotulot					
Kunnan tulovero	1 701 000,00	0,00	1 701 000,00	1 785 145,04	-84 145,04
Osuus yhteistöveron tuotosta	536 000,00	0,00	536 000,00	568 744,41	-32 744,41
Kiinteistövero	607 000,00	0,00	607 000,00	553 643,65	53 356,35
Tuloveroprosentti					
2020	21%				
2021	21,5%				
2022	21,5%				
2023	21,84%				

	BUDJETTI 2023	KÄYTTÖ 2023 01-12	Netto	Käyttö-%
5000 Verotulot				
5000 Kunnan tulovero	1 701 000	1 785 145,04	-84 145,04	104,9
5100 Kiinteistövero	536 000	569 744,41	-32 744,41	106,1
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	607 000	553 643,65	53 356,35	91,2
5000 Verotulot	2 844 000	2 907 533,10	-63 533,10	102,2
5500 Valtionosuudet				
5700 Kunnan opetus- ja kulttuuritoim. valtionos.		-255 069,00	255 069,00	-100,0
5860 Valtiovarainministeriö	785 615	1 098 197,00	-312 582,00	139,8
5861 Veromenetyksen kompensatio	303 239	301 476,00	1 763,00	99,4
5500 Valtionosuudet	1 088 854	1 144 604,00	-55 750,00	105,1

2.2.3. Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta (ilman liikelaitosta)

	TALOUSARVIO v. 2023 eur	TOTEUTUMA v. 2023 eur	POIKKEAMA v. 2023 eur	TOTEUTUMA v. 2022 eur
TULOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	1 624 200,00	1 880 581,69	-256 381,69	2 074 231,16
Verotulot	2 844 000,00	2 907 533,10	-63 533,10	4 958 268,48
Valtionosuudet	1 098 854,00	1 144 604,00	-45 750,00	6 448 968,46
Korkotuotot	2 620,00	2 108,16	511,84	2 937,67
Muut rahoitustuotot	164 380,00	159 070,99	5 309,01	114 729,72
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjaukset - Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntayhtymäosuuden poisto taseesta Käyttöomaisuuden myyntitulot	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00	0,00	0,00
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kokonaistulot yhteensä	5 734 054,00	6 093 897,94	-359 843,94	13 599 135,49

MENOT**Varsinainen toiminta**

Toimintakulut	5 261 155,00	5 666 846,09	-405 691,09	12 225 176,05
- Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00		0,0
Korkokulut	210 000,00	306580,08	-96 580,08	52 084,05
Muut rahoituskulut	41 880,00	8 135,32	33 744,68	10 622,46
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjaukset				
+/- Pakollisten varausten muutos				
- Käyttöomaisuuden myyntitappiot				

Investoinnit

Käyttöomaisuusinvestoinnit	2 158 000 ,00	308 905,03	1 849 094,97	195 829,60
----------------------------	---------------	------------	--------------	------------

Rahoitustoiminta

Antolainasaamisten lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	195 512,00	195 512,00	0,00	186 626,00
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	320 000,00	320 000,00	0,00	0,00
Oman pääoman vähennykset				

Kokonaismenot yhteensä	8 186 547,00	6 805 978,52	1 380 568,48	12 670 338,16
-------------------------------	---------------------	---------------------	---------------------	----------------------

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Kunnan virallinen tuloslaskelma: kunta ja liikelaitos

Kunta ja liikelaitos	01.01. -31.12.2023	01.01. -31.12.2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	3 097 161,29	3 178 095,63
Maksutuotot	18 707,72	53 346,73
Tuet ja avustukset	1 357 463,88	1 062 468,16
Muut toimintatuotot	1 084 775,64	1 078 728,93
	5 558 108,53	5 372 639,45
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Toimintamenot		
henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-3 655 937,70	-3 606 612,06
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-735 236,31	-811 669,54
Muut		
henkilösivukulut	-140 615,35	-123 277,86
Palvelujen ostot	-1 980 559,75	-10 155 566,31
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 088 604,30	-1 427 115,22
Avustukset	-165 608,67	-158 004,60
Muut toimintakulut	-1 372 915,21	-557 049,82
	-9 139 477,29	--16 839 295,41
Toimintakate	-3 581 368,76	-11 466 655,96
Verotulot	2 907 533,10	4 958 268,48
Valtionosuudet	1 144 604,00	6 448 968,46
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	3 129,94	4 346,64
Muut rahoitustuotot	110 880,99	91 380,22
Kunnan liikelaitos	0,00	0,00
Korkokulut	-305 351,08	-52 084,05
Muut rahoitustuskulut	-9 112,08	-12 322,47
	-200 452,23	31 320,34
VUOSIKATE	270 316,11	-28 098,68
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-968 903,19	-1 132 829,43
Arvonalentumiset	-486 335,05	0,00
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Tilikauden tulos	-1 184 922,13	-1 160 928,11
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	647,30	686,93
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 184 274,83	-1 160 241,18

Kunnan virallinen rahoituslaskelma: kunta ja liikelaitos

		KUNNAN TILINPÄÄTÖS v. 2023	PIISPALAN TILINPÄÄTÖS v. 2023	ELIMINOINTI KIRJAUS v. 2023	TILINPÄÄTÖS YHTEENSÄ v. 2023
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	+/-	193 962,45	76 353,66	0,00	270 316,11
Satunnaiset erät	+/-	0,00			0,00
Tulorahoituksen korjaukset	+/-	-7 070,40	-20 258,07		-27 328,47
Toiminnan rahavirta, netto	+/-	186 892,05	56 095,59	0,00	242 987,64
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-	-355 592,99	-47 098,69		-402 691,68
Investoinnit kuntayht. / osuuden poisto taseesta	-				0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	0,00	38 172,92		38 172,92
Käyttöomaisuuden myyntitulot	+	0,00			0,00
Käyttöom. myyntitulo (voitto/tappio)	+/-	0,00			0,00
Investoinnit, netto	+/-	-355 592,99	-8 925,77	0,00	-364 518,76
Toiminnan ja investointien rahavirta, netto	+/-	-168 700,94	47 169,82	0,00	-121 531,12
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-	0,00	-4 106,66		-4 106,66
Antolainasaamisten vähennykset	+	0,00	63702,37		63 702,37
		0,00	59 595,71	0,00	59 595,71
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0,00			0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-192 512,00			-192 512,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-320 000,00			-320 000,00
		-512 512,00	0,00	0,00	-512 512,00
Oman pääoman muutokset	+/-	262 561,92			262 561,92
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		103 260,52			103 260,52
Vaihto-omaisuuden muutos		92,90	9 261,77		9 354,67
Saamisten muutos		-3 915,21	65 657,57	0,00	61 742,36
Korottomien velkojen muutos		-465 679,80	-365 101,76	0,00	-830 781,56
Rahoituksen rahavirta		-616 191,68	-230 586,71	0,00	-846 778,39
Rahavarojen muutos		-784 892,62	-183 416,89	0,00	-968 309,51
Rahavarat 31.12.		3 019 663,40	345 193,19		3 364 856,59
Rahavarat 01.01.		3 804 556,02	528 610,08		4 333 166,10
Rahavarojen muutos		-784 892,62	-183 416,89	0,00	-968 309,51

	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 197 098,78	3 504 528,35
Edellisten tilikausien yli-/alijäämät	6 597 315,81	7 757 556,95
Tilikauden yli-/alijäämä	8 610 139,73	10 101 844,16
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Kertynyt poistoero	<u>8 670,24</u>	<u>9 317,54</u>
PAKOLLISET VARAUKSET	135 424,27	135 424,27
Muut pakolliset varaukset	<u>135 424,27</u>	<u>135 424,27</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	<u>251 601,02</u>	<u>20 876,02</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	2 050 653,00	2 243 165,00
Lainat julkisyhteisöiltä		
Muut pitkäaikaiset velat	<u>2 050 653,00</u>	<u>2 243 165,00</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	6 715 512,00	7 035 512,00
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta		
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	24 118,33
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	23 838,72	21 534,72
Ostovelat	352 759,59	680 250,47
Muut lyhytaikaiset velat	170 433,98	147 132,81
Siirtovelat	<u>985 668,63</u>	<u>1 491 390,96</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>19 304 701,29</u>	<u>21 910 566,28</u>

3.1 Konsernilaskelmat

3.1.0 Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA	v. 2023	v. 2022
Toimintatuotot	7 282 747,98	18 832 343,75
Toimintamenot	-10 802 617,82	-29 501 660,60
Osuus osakk. yhteisöjen voitosta (tappiosta)	-335,65	89 994,22
Toimintakate	-3 520 205,49	-10 579 322,63
Verotulot	2 907 533,10	4 958 268,48
Valtionosuudet	1 144 604,00	6 448 968,46
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	5 679,21	6 284,40
Muut rahoitustuotot	111 584,83	143 881,31
Korkokulut	-305 464,37	-98 337,82
Muut rahoituskulut	-9 439,56	-14 909,55
Vuosikate	334 291,71	864 832,65
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 029 921,67	1 563 656,0
Arvonalentumiset	-486 335,05	-1 563 656,03
Satunnaiset erät	-1 000,00	99 639,02
Tilikauden tulos	-1 182 965,01	-599 184,36
Tilinpäätössiirrot	1 525,99	1 763,43
Laskennalliset verot	-2 737,73	-4 657,48
Vähemmistöosuudet	7 082,20	-8 861,03
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 177 094,55	-610 939,44

3.1.1 Konsernirahoituslaskelma

	01.01. - 31.12.2023		01.01. - 31.12.2022	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	+/-	334 291,71	+/-	864 822,15
Satunnaiset erät	+/-	-1 000,00	+/-	99 671,50
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	-27 328,47	+/-	202 602,05
Toiminnan rahavirta, netto	+/-	305 963,24	+/-	1 165 095,70
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-	-373 111,68	-	-402 642,59
Investoinnit kuntayht./osuuden poisto taseesta	-	-29580,00	-	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	17 914,85	+	6 761,36
Käyttöomaisuuden myyntitulot	+	20 258,07	+	28 850,88
Käyttöom. myyntitulo (voitto/tappio)	+/-	0,00	+/-	0
Investoinnit, netto	+/-	-364 518,76	+/-	-367 030,35
Toiminnan ja investointien rahavirta, netto	+/-	-58 555,52	+/-	798 065,35
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-	-4 106,66	-	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	+	63 702,37	+	0
		59 595,71		55 266,62
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0,00	+	388 149,45
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-192 512,37	-	-405 954,37
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-320 000,00	+/-	-4 942,85
		-512 512,00		-22 747,77
Oman pääoman muutokset	+/-	262 561,91	+/-	-38 629,23
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		-69 281,26		-5 672,36
Vaihto-omaisuuden muutos		88 968,75		20 719,18
Saamisten muutos		-1 655 956,72		-789 968,67
Korottomien velkojen muutos		156 178,44		323 539,97
Rahoituksen rahavirta		-1 670 445,20		-501 414,16
Rahavarojen muutos		-1 729 000,72		296 651,19
Rahavarat 31.12.		4 245 366,70		5 974 367,42
Rahavarat 01.01.		5 974 367,42		5 677 716,23
Rahavarojen muutos		-1 729 000,72		296 651,19

3.1.2 Konsernitase

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	97 341,22	476 396,38
Muut pitkävaikutteiset menot	32 249,53	184 781,32
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	<u>18 611,56</u>
	129 590,74	679 789,26
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 098 280,21	1 329 102,21
Rakennukset	11 087 592,38	16 384 855,58
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 460 659,09	2 012 238,31
Koneet ja kalusto	199 508,26	490 214,29
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	4 308,31
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	<u>435 828,23</u>	<u>12 386,61</u>
	14 281 868,16	20 233 105,31
Sijoitukset		
Osakkuus ym.yhteisöosuudet	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	606 572,80	923 094,65
Muut lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	<u>0,00</u>	<u>18 030,52</u>
	606 572,80	941 125,17
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Toimeksiantojen varat	<u>160 508,18</u>	<u>33 007,49</u>
	160 508,18	33 007,49
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	<u>30 139,58</u>	<u>119 108,33</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	<u>20 392,83</u>	<u>48 728,79</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	<u>687 343,70</u>	<u>2 343 300,71</u>
Rahoitusarvopaperit		
Rahoitusarvopaperit	<u>2 525 973,05</u>	<u>2 593 403,28</u>
Rahat ja pankkisaamiset	<u>1 719 393,65</u>	<u>3 379 373,59</u>
	1 719 393,65	3 379 373,59
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>20 161 782,81</u></u>	<u><u>30 370 941,92</u></u>

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	3 197 098,48		3 504 528,35	
Muut omat rahastot	644,17		523,84	
Arvonkorotusrahasto	38 195,21		38 195,21	
Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä)	6 901 398,60		7 514 087,93	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u>-1 177 094,55</u>	8 960 241,91	<u>-610 939,44</u>	10 446 395,89

VÄHEMMISTÖOSUUDET

	166 392,38	166 392,38		235 673,64
--	------------	-------------------	--	-------------------

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET**VARAUKSET**

Kertynyt poistoero	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
--------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

PAKOLLISET VARAUKSET

Eläkevaraukset	0,00		0,00	
Muut pakolliset varaukset	<u>135 424,27</u>	135 424,27	<u>349 686,32</u>	349 686,32

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Muut toimeksiantojen pääomat	<u>322 549,90</u>	322 549,90	<u>58 580,68</u>	58 580,68
------------------------------	-------------------	-------------------	------------------	------------------

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen**

Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	2 050 653,00		7 695 149,83	
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	<u>0,00</u>	2 050 653,00	<u>0,00</u>	7 695 149,83

Lyhytaikainen

Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	6 715 512,00		7 306 708,57	
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	<u>1 811 009,36</u>	8 526 521,36	<u>4 278 747,00</u>	11 585 455,57

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ

		10 577 174,36		19 280 605,40
--	--	----------------------	--	----------------------

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

	20 161 782,81		30 370 941,92	
--	----------------------	--	----------------------	--

4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.0 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetieto 1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelma-poistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon. (asunto-osakkeet yms.)

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen menojen siirtyminen hyvinvointialueelle sekä Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin että Saarikkan -kuntayhtymien poistuminen konsernitilinpäätöksestä valtakunnallisen uudistuksen myötä 1.1.2023. Näistä muutoksista johtuen tilikauden tiedot eivät ole vertailukelpoisia edellisen vuoden tietoihin.

Liikelaitos

Kunnallinen liikelaitos on yhdistelty tilinpäätökseen ryhmittäin. Lukuja yhdisteltäessä on eliminoitu kunnan ja liikelaitoksen keskinäiset (sisäiset) erät. Liikelaitos on mukana kunnan virallisissa tilinpäätöslaskelmissa, mutta se esitetään myös omana ryhmänään liitetiedoissa.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

5. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöistä Muonion Järvirinne Oy, OiväTyö Oy, AS Oy Aurinkorinne, Piispalan kokous- ja hyvinvointipalvelut ja Sinisen Tien Helmi.
6. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.
7. Osakkuusyhteisöstä konsernitilinpäätökseen on yhdistelty As OY Järvihoivi, As Oy Aholaitala, As Oy Sammalsato ja As Oy Järvitoukola, joiden osalta on konsernitilinpäätöksessä tehty omistuksen eliminointi.
8. Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä samiset ja velat on vähennetty olennaisuus huomioon ottaen.
9. Kunnan ja tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäiset omistuksen eliminointina on käytetty menetelmää, joka vastaa olennaisilta osin hankintamenoa. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

4.1.3 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen menojen siirtyminen hyvinvointialueelle sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän poistuminen konsernitilinpäätöksestä valtakunnallisen uudistuksen myötä 1.1.2023.

4. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6) toimintatuotot kunnan määritteleminä tehtäväkokonaisuuksina. Liiketoimintojen toimintatuotot esitetään tehtäväalueisiin tai kuntayhtymän tulolajeihin sisällytettynä;

Toimintatuotot tehtäväalueittain *) kunta ilman liikelaitosta				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Toimistopalvelut ym. Yleishall.	707 705,50	541 566,62	28 748,62	152 040,54
Vaalit	2 541,6	3 021,30	2 541,60	3 021,30
Elinkeinotoimi	0	0,00	0,00	0,00
Maaseututoimi	0	0,00	0,00	0,00
Sosiaalipalvelut ym. (työllisyys)	0,00	11 657 445,78	0,00	-618,01
Tukipalvelut ym.sos.toimi	0	0,00	0,00	0,00
Sivistystoimi	53,76	-864,00	53,76	-864,00
Varhaiskasvatus	62 580,70	29 723,78	62 508,70	29 723,78
Peruskoulu	125 242,79	73 839,52	125 242,79	73 839,52
Muu koulutus/musiikkikoulutus	350 696,07	339 299,53	34 280,82	30 017,85
Kirjasto ja kulttuuripalvelut	4 125,03	2696,84	4 125,03	2 696,84
Nuorisotoimi	3 043 225,13	2 399 870,07	61 520,40	28 739,59
Tekninen toimi	8 411,75	5 342,92	8 411,75	5 342,92
Toimitila ja vuokrauspalvelut	2 550 315,47	3 098 420,27	1 089 915,04	1 068 309,71
Ruoka- ja siivousyksikkö	11 956,23	224 467,07	11 956,23	224 467,07
Maa- ja metsätilat	9 728,19	90 602,02	9 728,19	90 602,02
Puistot ja muut alueet	27 978,43	21 775,88	27 978,43	21 775,88
Venesatama	0	0,00	0	0,00
Tekninen toimi/alueet ym. (työll.)	0	0,00	0	0,00
Kaukolämpölaitos	223 817,21	172 870,34	223817,21	172 870,34
Vesilaitos	62 350,17	47 063,19	62350,17	47 063,19
Viemärlaitos	127 402,95	125 202,62	127 402,95	125 202,62
Toimintatuotot yhteensä *)	7 282 747,98	18 832 343,75	1 880 581,69	2 074 231,16

Liitetieto 7) verotulot eriteltyinä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta ja kiinteistöveroon

Verotulojen erittely		
	2023	2022
Kunnan tulovero	1 785 145,04	3 457 051,22

Osuus yhteisöveron tuotosta	553 643,65	947 596,20
Kiinteistövero	568 744,41	553 621,06
Verotulot yhteensä	2 907 533,10	4 958 268,48

Liitetieto 8) valtionosuudet eriteltyinä

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely		
	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus		4 559 804,80
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+/-)	1 098 197,00	1 193 991,39
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-255 069,00	-307 247,00
Verotulomenetysten korvaus/- kompensatio	301 476,00	1 002 419,27
Jaksotusten korjaus		
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	1 144 604,00	6 448 968,46

Liitetieto 9) palvelujen ostot eriteltyinä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin

Palvelujen ostojen erittely		
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	919 714,29	8 607 590,28
Muiden palvelujen ostot	1 006 548,47	1 011 895,40
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	1 926 262,76	9 619 485,68

Liitetieto 11) selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten menojen poistosuunnitelma 1.1.2013 alkaen

1. Aktivoitavat menot

Alle 5000€ hankinnat kirjataan hankintakauden kuluksi, vaikka hyödyke vaikuttaisi kunnassa useammalla tilikaudella.

2. Käyttöomaisuuden arvostus

Poistoperustana käytetään hankintahintaa, josta vähennetään saadut valtionosuudet.

3. Poistojen aloittamisajankohta ja poisto aika

Poistot käyttöomaisuuden hankintamenosta aloitetaan hyödykkeen käyttöönottoa seuraavan kuukauden alusta.

Käyttöomaisuutta myytäessä poistojen laskenta lopetetaan sen kuukauden loppuun jolloin hyödyke on luovutettu.

Poisto aika määräytyy oheisen taulukon alarajojen perusteella, ellei tietyllä hyödykkeelle ole syytä käyttää erillistä hyödykekohtaista pidempää poisto aikaa.

Alaraja koskee uusia hankkeita vuodesta 2013 alkaen. Käytetyn käyttöomaisuuden ostaminen tai peruskorjaus:

Poistoajaksi otetaan jäljellä oleva taloudellinen poisto aika, jonka määrittelee kunnaninsinööri.

Pysyvät vastaavat	Poistoaika	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	5-20	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	2-5	tasapoisto
Tutkimus- ja kehittämismenot	2-5	tasapoisto
Konserniliikearvo	2-5	tasapoisto
Liikearvo	2-5	tasapoisto
ATK-ohjelmistot	2-5	tasapoisto
Muut	2-5	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30	tasapoisto
Talousrakennukset	10-20	tasapoisto
Vajaa-ajan rakennukset	20-30	tasapoisto
Asuinrakennukset	30-50	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15-20	tasapoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	10-30	tasapoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	15-30	tasapoisto
Vedenjakeluverkosto	30-40	tasapoisto
Viemäriverkko	30-40	tasapoisto
Kaukolämpöverkko	20-30	tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkoval. lait.	15-20	tasapoisto
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskuk.	10-20	tasapoisto
Maakaasuverkko	20-25	tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15-20	tasapoisto
Sähkö-, vesi-, yms. Laitosten laitoskon. ja lait.	10-20	tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15-20	tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	10-15	tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10-15	tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15-20	tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8-15	tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	4-7	tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5-10	tasapoisto
Muut raskaat koneet	10-15	tasapoisto
Muut kevyet koneet	5-10	tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto- ja yms. Laitteet	5-15	tasapoisto
ATK-laitteet	3-5	tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3-5	tasapoisto
Piispalan vanha kalusto	25 %	menojäännös
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukaan	Käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa

Liitetieto 15) yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä olennaisista tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Konserni	
	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		24
Osinkotuotot muista yhteisöistä	75 000,00	496,35
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Yhteensä		

Liitetieto 16) erittely poistoeron muutoksista.

Erittely poistoeron muutoksista

	Konserni	
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	647,30	686,93
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus		
Poistoeron muutokset yhteensä	647,30	686,93

4.2. Tasetta koskevat liitetiedot

4.2.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 19) tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					
	Muut pitkävaikutteiset menot		Maa- ja vesialueet		Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskener.h.	Yhteensä
		Yhteensä		Rakennukset				
Poistamaton hankintameno 1.1	110 689,11	110 689,11	1 065 360,18	10 942 422,82	1 638 090,55	169 536,55	233 755,94	14 049 166,04
Lisäykset tilik.	24 753,41	24 753,41		20 258,07		1 345,77	360 274,77	381 878,61
Rah.os tilikaudella								0,00
Väh. Tilikaud.			-1 429,60	-31703,36	-36 538,51	-4 491,54	-164 074,9	-238 237,31
Siirrot erien välillä								
Tilikauden poisto	-11 445,27	-11 445,27		-805 783,10	-151 674,80			-957 458,19
Poistamaton hank.	123 997,25	123 997,25	1 063 930,58	10 125 194,43	1 449 877,24	166 390,78		12 805 393,63
Arvonkorotukset								
Kirjanpitoarvo 31.12	123 997,25	123 997,25	1 063 930,58	10 125 194,43	1 449 877,24	166 390,78	429 955,86	13 235 348,89

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet	1098280,21	1329102,21	1 063 930,58	1065360,18
Kiinteistöjen liittymismaks.				
Muut maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueet yhteensä	1098280,21	1329102,21	1 063 930,58	1065360,18

Pysyvien vastaavien sijoitukset											
	Osakkeet ja osuudet						Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet kons.yht.	Peruspääoman sij.	Osakkeet omistusyht. Yhteisöt	Kuntayhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk-lainat	Saam. konserniyht.	Saam. kuntayhtymät	Saam. muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1	331 552,01	1699861,08		631 843,62	1 392 280,23	4 055 536,94					
Lisäykset				0,00	29 580,00	29 580,00					
Vähennykset	-201 552,01			-569 990,92		-771 542,93					
Siirrot erien välillä				0,00							
Hankintameno 31.12	130 000,00	1699861,08		61 852,70	1 421 860,23	3 313 573,41					
Kirjanpitoarvo 31.12	130 000,00	1699861,08		61 852,70	1 421 860,23	3 313 573,41					

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot:

Liitetieto 20) tytäryhteisöistä, mukaan lukien yhdistykset ja säätiöt, joissa kunnalla on määräämisvalta, nimi, yritys- ja yhteisötunnus ja kunnan ja kuntakonsernin omistusosuus tytäryhteisöstä ja selvitys jos määräysvallan peruste ei ole äänten enemmistön tuottava omistus yhteisössä sekä kuntakonsernin osuus sen omasta ja vieraasta pääomasta sekä voitosta tai tappiosta viimeksi laaditussa tilinpäätöksessä

Liitetieto 21) kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä, kuntayhtymän nimi, yritys- ja yhteisötunnus, kunnan omistusosuus kuntayhtymästä sekä kunnan osuus sen omasta ja vieraasta pääomasta sekä yli- tai alijäämästä viimeksi laaditussa tilinpäätöksessä

Liitetieto 22) yhteisyhteisöistä sekä yhden viidesosan tai sitä suuremman omistusosuuden kohteena olevista yrityksistä tai yhteisöistä ja muista omistusyhteisyhteisöistä nimi, yritys- ja yhteisötunnus, kunnan ja kuntakonsernin omistusosuus sekä kuntakonsernin osuus sen omasta ja vieraasta pääomasta sekä voitosta tai tappiosta viimeksi laaditussa tilinpäätöksessä.

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistusos.	Konsernin omistusos.	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappi osta
Tytäryhteisöt						
Muonion Järvirinne Oy	1466336-6	100	100	60	0	0
OivaTyö Oy	2263210-5	100	100	302	306	19
As Oy Aurinkorinne	2220234-0	73,35	73,35	723	4	-2
Piispalan kokous- ja hyvinvointipalvelut Oy	2406304-9	100	100	122	328	15
Sinisen Tien Helmi	2462443-2	100	100	7	1	0
			Yhteensä	1 214	639	32
Kuntayhtymät						
Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä	0208589-6	1,59	1,59	374	40	-7
Keski-Suomen liitto	0830155-3	0,42	0,42	4	8	1
			Yhteensä	378	48	-6
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Kannonkosken Järvihoivi	1918795-2	48,52	48,52	358	2	0
As Oy Aholaitala	0419785-9	23,6	23,6	50	-3	2
As Oy Järvitoukola	017808-3	10,35	10,35	-39	-4	-1
As Oy Sammalsato	0765688-9	25,16	25,16	105	1	1
			Yhteensä	474	-4	2
Muut omistusyhteisöt						
		-	-			

Liitetieto 24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot				0,00
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	0,00	18 504,86		
EU-tuet ja avustukset				
Muut tulojäämät	155 416,43	36 618,44	26 343,31	26 415,43
Tulojäämät yhteensä				
Siirtosaamiset yhteensä	155 416,43	385 319,30	26 343,32	26 415,43

4.2.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 25) tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1	3 504 528,35	3 504 529,98	3 504 528,35	3 504 528,35
Lisäykset	234 299,03		234 299,03	
Vähennykset	-541 728,6		-541 728,60	
Peruspääoma 31.12	3 197 098,78	3 504 529,98	3 197 098,78	3 504 528,35
Arvonkorotusrahasto 1.1	38 195,21	38 195,21		
Lisäykset	0,00	0,00		
Vähennykset	0,00	0,00		
Arvonkorotusrahasto 31.12	38 195,21	38 195,21		
Muut omat rahastot				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12	644,17	523,84		
Edellisten kausien ylijäämä 1.1	7 514 087,93	7 550 182,53	7 757 556,95	8 046 953,41
Edellisten kausien ylijäämä 31.12	6 901 398,60	7 514 087,93	6 597 315,78	7 757 556,95
Edellisten kausien voitto/tappio				
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 177 094,55	-610 939,44	-1 184 274,83	-1 160 241,14
Oma pääoma yhteensä	8 960 242,21	10 446 395,89	8 610 139,73	10 101 844,16

Hyvinvointialueelle siirtyneiden tase-erien vaikutus peruspääomaan

Kannonkosken kunnan sosiaali- ja terveystalouden sekä Saarikan -liikelaitoksen toiminta osana Kannonkosken kuntaa päättyi 31.12.2023. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyi kunnalta Keski-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023. Hyvinvointialueelle siirtyneet pääomaerät tuli kirjata alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023

Hyvinvointialueelle siirtyneet kuntayhtymien jäsenosuudet on vähennetty kunnan taseen omaisuus-eristä ja kirjattu kunnan peruspääomaa vastaan. Myös Saarikan -liikelaitoksen osalta hyvinvointialueelle siirtyneet kuntayhtymien jäsenosuudet on kirjattu kunnan peruspääomaa vastaan. Alkusaldojen muutoksina kirjattujen erien vuoksi taseet 2022 ja 2023 eivät ole suoraan vertailukelpoisia keskenään.

Hyvinvointialueelle siirtyneet erät pienensivät Kannonkosken kunnan peruspääomaa yhteensä 307.429,57 euroa.

Siirtyneet varat tiliryhmittäin

Tiliryhmä

Osakkeet ja osuudet	€
Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri	541 728,60
Saarikka	28 262,92
Siirtyneet varat yhteensä	569 991,52

Peruspääoman palautus, Saarikka (arvonmuutos) 234 299,03

Peruspääoman muutos

Lisäykset, Saarikka (arvonmuutos)	234 299,03
Vähennykset, KSSH	-541 728,60
Peruspääoman muutos yhteensä	-307 429,57

Peruspääoma 31.12.2022 3 504 528,35

Peruspääoma 1.1.2023 3 197 098,78

Peruspääoman muutos -307 429,57

Edellisten tilikausien yli-/ alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kunta	
	2023	2022
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	6 597 315,81	7 757 556,95
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 184 274,83	-1 160 241,14
Kertynyt poistoero 31.12	8 670,24	9 317,54
Vapaaehtoiset varaukset 31.12		
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	5 421 711,19	6 606 633,35

Liitetieto 26) erittely poistoerosta

Erittely poistoeroista		
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	8 670,24	9 317,54
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero		
Poistoero yhteensä	8 670,24	9 317,54

Liitetieto 29) erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä, jos se on tarpeen taseerien selventämiseksi

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset	135 424,27	349 686,32		
Osuus kuntayhtymän alijäämistä			135 424,27	135 424,27
Muut pakolliset varaukset yhteensä	135 424,27	349 686,32	135 424,27	135 424,27

Liitetieto 30) erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä, sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisyyksille

Vieras pääoma	2023		2022	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		2 239,84		
Muut velat		15 738,99		
Siirtovelat				
Yhteensä				
Velat jäsenkuntayhtymille				
Ostovelat				259 877,99
Siirtovelat				121 463,39
Velat muille				
Saadut ennakot		23 838,72		21 534,72
Ostovelat		352 759,59		420 372,48
Muut velat		170 433,98		147 132,81
Siirtovelat		985 668,63		1 369 927,57
Yhteensä		1 532 701,03		2 340 308,96

Liitetieto 33) siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	489 431,03	1 056 172,06	473 528,60	427 913,61
Korkojaksotukset	54 844,27	24 629,54	54 844,27	12 250,41
Muut menojäämät	526 280,95	632 006,60	457 295,76	1 051 226,94
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 070 556,25	1 712 808,20	985 668,63	1 491 390,96
Siirtovelat yhteensä	1 070 556,25	1 712 808,20	985 668,63	1 419 390,96

4.3. Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Liitetieto 38) vuokravastuut

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
SoTe kuntayhtymä Saarikka	0,00	628 068,54		
K-s liitto leasing- ja vuokravastuut	250,73	250,73		
Kannonkosken kunnan leasingvastuut	2 274 668,95	33 885,24	2 274 668,95	33885,24
Leasing- ja vuokravastuut K-S SHP	0,00	401 983,35		
Konsernin leasingvastuut yhteensä	2 274 919,68	1 064 187,86		
Sitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet				
Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.				

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12	10 527 407,00	9 925 080,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12	8 380,00	5 740,00

4.4. Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Liitetieto 42) henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain tai muuta kunnan määrittelemää ryhmittelyä käyttäen

Henkilöstön lukumäärä 31.12		
	2023	2022
Keskushallinto	3	2
Ateria- ja siivouspalveluyksikkö	6	6
Sivistystoimi	22	25
Tekninen toimi	5	5
Muut palvelut		0
Liiketoiminta		0
Yhteensä	36	38

Liitetieto 43) taseeseen aktivoitunut henkilöstömenot

Henkilöstökulut		
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	4 531 789,36	4 541 559,46
Henkilösivukuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	4 531 789,36	4 541 559,46

Liitetieto 44) luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2023	2022
Keskusta/Kannonkosken paikallisyhdistys	635,00	662,00
Kannonkosken Kokoomus ry	90,00	388,00
Kannonkosken Perustuomalaiset ry	224,50	239,00
Pohjois-Kesk-Suomen Vihreät ry	42,00	36,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	991,50	1 325,00

Liitetieto 45) tilintarkastusyhteisölle suoritettut palkkiot eriteltyinä

Tilintarkastajan palkkiot		
	2023	2022
Tarkastusyhteisö A		
Tilintarkastuspalkkiot	7 774,34	7 675,89
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	7 774,34	7 675,89

5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

Piispala -liikelaitoksen tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Liikevaihto	2 643 105,35		2 580 892,24	
Liiketoiminnan muut tuotot	1 234 001,49		837 644,37	
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	3 877 106,84		3 418 536,61	
Vertailutilikauden tietoa oikaistu; saadut tuet ja avustukset siirretty liiketoiminnan muut tuotot riville				
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-710 409,32		-570 910,79	
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (+)	-9 261,77	-719 671,09	-13 279,96	-584 190,75
Palvelujen ostot		-115 022,99		-200 662,19
MATERIAALIT JA PALVELUT YHTEENSÄ	-834 694,08		-784 852,94	
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 636 682,97		-1 633 287,89	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-288 256,69		-297 165,49	
Muut henkilösivukulut	-52 221,05	-340 477,74	-62 128,73	-359 294,22
HENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	-1 977 160,71		-1 992 582,11	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-345 937,23		-466 074,45	
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	-413 558,28	-759 495,51	0,00	-466 074,45
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-759 495,51		-466 074,45	
Liiketoiminnan muut kulut	-907 317,41		-956 812,59	
Liikevoitto (-tappio)	-601 560,87		-781 785,48	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista				
Saman konsernin yrityksiltä	0,00		23 060,00	
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muilta	1 021,78	1 021,78	1 408,97	24 468,97
Korko ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille	-48 190,80		-46 409,50	
Muille	-975,96	-49 166,76	-1 700,01	-48 109,51
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-48 144,98		-23 640,54	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-649 705,85		-805 426,02	
TILIKAUDEN VOITTO (-TAPPIO)	-649 705,85		-805 426,02	
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-11,25 %		-12,64 %	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto %	-11,26 %		-12,67 %	
Voittoprosentti %	-24,58 %		-31,21 %	

Piispala -liikelaitoksen rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
+/- Liikelyljäämä (-alijäämä)	-601 560,87	-781 785,48
+ Poistot ja arvonalentumiset	759 495,51	466 074,45
+/- Rahoitustuotot ja -kulut	-48 144,98	-23 640,54
+/- Tulorahoituksen korjaukset	-20 258,07	0,00
	89 531,59	-339 351,57
Investointien rahavirta		
- Investointimenot	-47 098,69	-151 184,74
+ Rahoitusosuudet investointimenoihin	17 914,85	106 400,00
+ Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	20 258,07	
Toiminnan ja investointien rahavirta	80 605,82	-384 136,31
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
- Antolainasaamisten (lyh.aik) lisäykset muilta	-4 106,66	0,00
+ Antolainasaamisten vähennykset konserniyhtiöiltä	63 702,37	111 665,16
Muut maksuvalmiuden muutokset		
+/- Vaihto-omaisuuden muutos	9 261,77	13 279,96
+/- Saamisten muutos konsernilta	20 885,11	123 057,08
+/- Saamisten muutos muilta	44 772,46	19 819,85
+/- Korottomien velkojen muutos konsernilta	-94 379,91	88 848,17
+/- Korottomien velkojen muutos muilta	-304 157,85	238 851,24
Rahoituksen rahavirta	-264 022,71	595 521,46
Rahavarojen muutos	-183 416,89	211 385,15
Rahavarojen muutos		
+ Rahavarat 31.12.	345 193,19	528 610,08
- Rahavarat 1.1.	528 610,08	317 224,93
	-183 416,89	211 385,15

Piispala -liikelaitoksen tase

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	54 300,00		54 300,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	32 249,53	86 549,53	56 973,29	111 273,29
		86 549,53		111 273,29
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	66 915,30		66 915,30	
Rakennukset	4 931 865,57		5 437 541,49	
Koneet ja kalusto	150 190,99		151 536,76	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset inv.	2 985,79	5 151 957,65	0,00	5 655 993,55
		5 151 957,65		5 655 993,55
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	130 000,00	130 000,00	331 552,01	331 552,01
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		5 368 507,18		6 098 818,85
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	22 874,58	22 874,58	32 136,35	32 136,35
Vaihto-omaisuus yhteensä		22 874,58		32 136,35
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
Lainasaamiset saman kons. yrityksiltä	191 107,08	191 107,08	254 809,45	254 809,45
Lyhytaikaiset saamiset				
Lainasaamiset saman kons. yrityksiltä	31 851,18		31 851,18	
Lainasaamiset muilta	4 106,66	35 957,84	23 111,52	54 962,70
Myyntisaamiset saman kons. yrityksiltä	20 032,10		1 286,00	
Myyntisaamiset muilta	76 834,37	96 866,47	53 734,88	55 020,88
Muut saamiset saman kons. yrityksiltä	96 238,81		135 870,02	
Muut saamiset muilta	1 912,18	98 150,99	58 997,50	194 867,52
Siirtosaamiset	25 639,32	25 639,32	13 314,43	13 314,43
Rahat ja pankkisaamiset				
Rahat ja pankkisaamiset	345 193,19	345 193,19	528 610,08	528 610,08
Saamiset yhteensä		792 914,89		1 101 585,06
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		815 789,47		1 133 721,41
VASTAAVAA YHTEENSÄ		6 184 296,65		7 232 540,26
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osake-, Osuus- tai muu vastaava pääoma		1 716 042,89		1 716 042,89
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		4 273 515,54		5 078 941,56
Tilikauden voitto (tappio)		-649 705,85		-805 426,02
OMAPÄÄOMA YHTEENSÄ		5 339 852,58		5 989 558,43
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen				
Saadut ennakot	4 000,00	4 000,00	1 500,00	1 500,00
Ostovelat saman konsernin yrityksille	7 165,09		0,00	
Ostovelat muille	131 190,57	138 355,66	94 651,28	94 651,28
Muut velat saman konsernin yrityksille	95 437,23		162 604,33	
Muut velat muille	29 227,88	124 665,11	31 643,19	194 247,52
Siirtovelat	577 423,30	577 423,30	952 583,03	952 583,03
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		844 444,07		1 242 981,83
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		6 184 296,65		7 232 540,26
Taseen tunnusluvut				
Omavaraisuusaste, %		86,4 %		82,8 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		21,7 %		36,3 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1 000 euroa		3 623,8		4 273,5
Lainakanta 31.12.		0,00		0,00

Piispala -liikelaitoksen talousarvion toteutumisvertailu

1 000 euroa	TA 2023	Toteuma	Poikkeama
TULOSLASKELMA			
Toimintatulot	3390,4	3877,1	486,7
Toimintamenot	-3435,0	-3719,2	-284,1
Toimintakate	-44,7	157,9	202,6
Rahoitustulot ja -menot			
Muut rahoitustulot	0,0	1,0	1,0
Muut rahoitusmenot	0,0	-49,2	-49,2
Vuosikate	-44,7	109,8	154,5
Poistot	-344,9	-759,5	-414,6
Satunnaiset tuotot	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	-389,6	-649,7	-260,1
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (sitova)	-389,6	-649,7	-260,1
RAHOITUSLASKELMA			
Toiminnan rahavirta	-44,7	89,5	134,2
Satunnaiset erät	0,0	20,3	20,3
Investointien rahavirta	-250,0	-29,2	220,8
Toiminnan ja investointien rahavirta	-294,7	80,6	375,3
Antolainauksen muutokset	0,0	59,6	59,6
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,0	-323,6	-323,6
Rahoituksen rahavirta	0,0	-264,0	-264,0
Rahavarojen muutos	-294,7	-183,4	111,2

5.1. Kunnan liikelaitos Nuorisokeskus Piispalan toimintakertomus

Yleistä

Nuorisokeskus Piispala on Kannonkosken kunnan omistama liikelaitos, joka yhtenä valtakunnan yhdeksästä nuorisokeskuksesta toteuttaa nuorisolain mukaista nuorisotoimintaa. Toimintavuonna 2022 toimintaa varjosti edelleen hyvin vahvasti koronan vaikutukset, jotka näkyivät etenkin ryhmien varauskäyttäytymisessä sekä uusien leirikouluryhmien varainhankinnan haasteina. Lisäksi Venäjän hyökkäys keväällä 2022 Ukrainaan ja sen aiheuttamat EU:n pakotteet nostivat energian, palveluiden sekä tarvikkeiden hintoja sekä aiheuttivat sen, etteivät Piispalan varsinaisten sesonkien ulkopuolella varausastetta täyttäneiden venäläisten ryhmien ollut mahdollista tulla Piispalaan. Venäjän tilanne sekä Kiinan paikallinen koronatilanne aiheuttivat sen, ettei vuonna 2022 toteutunut kuin yksi kiinalaisen matkanjärjestäjän ryhmä. Kevään 2022 leirikoulumyynti muodostui ennätyksellisen hyväksi johtuen pitkälti syksyltä 2021 koronan vuoksi siirtyneistä varauksista.

Kesän perhelomatoiminta, jääkiekkoleirit sekä seurakuntien rippileirit päästiin toteuttamaan lähes koronaa edeltävällä volyymilla. Mutta tavanomaista oli, että sairastumisista johtuen leireiltä ja lomilta jäi hyvin lyhyellä varoitusajalla osallistujia tai kokonaisia joukkueita pois.

Vuonna 2023 majoitusvuorokausia oli tarkistuksen jälkeen kaikki henkilöt huomioiden (myös ilmaispaiikat ym.) yhteensä 42 677 vrk (2022: 32 596, 2021: 31 958, 2020: 16 146, 2019: 46 057, 2018: 53 701, 2017 50 794, 2016 51 198 vrk). Majoitusvuorokausien määrä on elpymässä koronavuosien dramaattisen laskun jälkeen. Mutta meidän on tehtävä markkinoinnillisesti harvivoimin töitä, jotta pääsemme taloudellisesti vaaditulle, kestäväälle tasolle yli 50 000:een majoitusvuorokauteen.

Piispalalla oli vuonna 2023 henkilötyövuosia yhteensä 44,39 (2022 55,05), jotka jakaantuivat seuraavasti:

- Keittiö 8,01
- Kiinteistö 6,55
- Ohjaus + projektit 13,71
- Siivous 7,46
- Hallinto 3,21
- Myynti, markkinointi ja vastaanotto: 5,44

Tilikauden liikevaihto oli 2.643.105,35 euroa, joka oli 62.213,11 euroa enemmän kuin vuonna 2022 (2022 / 2.580.892,24 e. Vuoden 2022 liikevaihtoa on oikaistu, koska vertailuvuodella saadut avustukset ja tuet oli virheellisesti sisältyneet liikevaihtoon, kuuluvat liiketoiminnan muihin tuottoihin). Tulos oli -649.705,85 euroa tappiollinen sisältäen yhteensä - 345.937,23 euron suunnitelman mukaiset poistot sekä - 413.558,28 euron taseen pysyvien vastaavien eriin liittyvät arvonalentumiset.

Piispalan yleishyödyllisen nuorisokeskustoiminnan asiakasmaksutulot olivat vuonna 2023 yhteensä 1.567.265,26 euroa (vuonna 2022: 1.883.027,06 e). Lisäksi nuorisokeskustoimintaan saatiin opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusta 545 000 euroa (vuonna 2022: 545 000 euroa). Yleisavustuksen osuus oli 14,1 % Nuorisokeskus Piispalan liiketoiminnan kaikkien tuottojen yhteissummasta (2022 / 15,9 %). Piispalan elinkeinotoiminnan tuotot olivat 1.075.840,09 euroa (vuonna 2022: 638.850,65 euroa).

Leirikoulutoiminta oli edellisen vuoden tapaan selvästi liikevaihdolla mitattuna Piispalan suurin yksittäinen toiminto tuottaen 581 626,50 euron liikevaihdon (2022 596 359,80 euroa). Muita merkittäviä toimintoja olivat lasten ja nuorten jääleirit noin 392 000 euron liikevaihdon (2022 320 000 euroa), Seurakuntien nuorisotoiminta noin 235 000 euron liikevaihdon (2022 275 000 euroa) sekä perhe- ja järjestöloomat noin 312 000 euron liikevaihdon, minkä lisäksi yhtiön puolella kyseinen toiminta tuotti 142 000 euron liikevaihdon (MTLH).

Toimintavuoden aikana jatkettiin Nuorisokeskuksen alueellisen nuorisotoiminnan kehittämistä, Nuotta-valmennusten toteuttamista sekä kansainvälistä nuorisotyötä. Vuonna 2021 käynnistynyt virtuaalisten leirikoulujen kehittämisen hanke saatiin päätökseen, kuten myös nuorisokeskusverkoston seuranta- ja arviointijärjestelmä SARVI-hanke. Erasmus+ -akkreditointi sekä ESC-laatu- ja ympäristömerkki mahdollistivat laadukkaan kansainvälisen nuorisotyön edelleen kehittämisen. Piispalan kestävä kehitys työtä jatkettiin mm. Green Key sekä Sustainable Travel Finland -laatu- ja ympäristömerkkien edellyttämällä tavalla.

Sisäinen valvonta

Piispala toimii Kannonkosken kunnan omistamana liikelaitoksena, jota sitoo kaikki kunnanvaltuuston vahvistamat toiminnan ohjauksen ja valvonnan säännöt.

Piispalalla on oma sisäisen valvonnan ohjeisto, joka suuntaa keskuksen seuranta- ja valvontaa toiminnan kannalta merkittävimpiin kohteisiin.

Laskujen vastaanotto (toimisto), tarkastus ja hyväksyminen (yksiköiden vastuuhenkilöt) sekä maksuun määrääminen (johtaja) toteutettiin valvontaohjeiston mukaisesti.

Sisäisen valvonnan huomiot ja toimenpiteet

Johdon raportoinnin, kustannuspaikkakohtaisen kuukausiraportoinnin sekä selkeämmän valtionavustusten raportoinnin mahdollistamiseksi toimintavuoden 2022 päätteeksi otettiin käyttöön uudistetut kustannuspaikat, projektit sekä tilikartta. Niiden toimivuutta on nyt ajettu sisään vuoden 2023 aikana. Ongelmana on, että tilikartta ja sitä kautta raportointi ei vastaa kuntaraportin vaatimaa esitysmuotoa. Haasteena on näin sovittaa liikelaitoksen ja kunnan raportointi samaan formaattiin. Syynä tilanteeseen on, että Liikelaitoksen liiketoiminta eroaa kunnan harjoittamasta toiminnasta varsin merkittävästi.

Vuonna 2023 jatkettiin Piispalan tasetileissä olevien epäselvien tasekirjauksien selvittelyä. Keskiössä ovat olleet tili 11432 Piispalan kankaan virkistysalue ja tili 1759 kuluennakko. Selvittelyjen tuloksena on käynyt ilmi, että Piispalankankaan virkistysalue käsittää laskittelurinteen alueelle tehtyä rakentamista ja maaston muokkausta. Suurin kustannuserä on ollut lumikourun (halfpipe) rakennustyöt. Selvitystyöhön ja virkistysalueen tasearvoon viitaten Piispalankankaan virkistysalueen jäljellä oleva tasearvo 166 571,43 euroa kirjattiin alas. Tilille 1759 on jäänyt käsittelemättä 23 111,52 €:n suuruinen kuluennakko, joka on vastapuolen kirjapitossa merkitty suoritetuksi jo vuonna 2013. Selvityksen perusteella kyseinen saaminen kirjattiin niin ikään alas perusteettomana.

Tulevaisuuden näkymät

Tulevaa ennustettaessa on selvää, että naapurimaan vierailevista jääkiekkoseuroista emme tule samaan pitkään aikaan vetoapua hiljaisimmille talvisesongeille, kuten aikaisemmin. Kyseisiä aikoja meidän tulee täyttää muulla toiminnalla. Meidän tulee keskittyä kehittämään ”ostamisen helppoutta” ja paketoita tuotteitamme selkeisiin ostettaviin kokonaisuuksiin. Samalla on löydettävä uusia potentiaalisia asiakasryhmiä, joilla on mahdollista vierailla Piispa-

lassa erityisesti myös viikolla. Kaiken kaikkiaan meidän tulee kääriä hihat selättääksemme Piispan ja Kannonkosken tunnettavuusongelman. Tähän työhön tulemme toivottavasti saamaan vetoapua juuri alkaneesta Kannonkosken kunnan matkailuhankkeesta, jossa tarkoituksena on tuoda kollektiivisesti esille alueemme palveluita ja lisätä alueen tunnettavuutta.

Kärkituotteistamme leirikoulut ovat osoittaneet jo pitkää progressiivista laskua. Tähän ilmiöön on varmasti useita syitä, eikä vähiten alati pienenevät ikäluokat, koulujen määrän selkeä väheneminen, yleiset taloudelliset haasteet niin yksityistalouksissa kuin kunnissakin. Samalla opettajien työn henkinen kuormitus on kasvanut yhdessä luokkakokojen kanssa. Lisää hiekkaa rattaisiin on tuonut opettajien pinnalle nousseet vastuukysymykset ja luokkaretkiprosessiin osallistuvien päättäjien osin negatiivinen suhtautuminen koulun ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen. Meidän palveluntuottajien markkinoinnillisena haasteena on osoittaa etujen voittavan mahdolliset haitat. Nuorissa on tulevaisuus ja meidän kaikkien tulee ymmärtää panna nostaa nuorten vastuulliseen kasvattamiseen jo varhaisessa vaiheessa.

Nuorisokeskukset ovat osin valtion rahoittamia toiminnallisia kokonaisuuksia ja rahoituksen osuus on ollut merkittävä nuorisokeskusten säilymisen kannalta. Tulevaisuuden haasteena on valtion tiukkeneva talous ja jatkuva talouden alijäämä. Valtion rahoituksen osuus tulee monilla tahoilla tulevaisuudessa mieluummin vähentymään kuin lisääntymään. Muun rahoituksen saaminen toiminnan kulujen kattamiseen esimerkiksi elinkeinotoiminnan kautta on jatkossa erityisen tärkeää. Tätä tosin rajoittaa valtionapukelpoisuuteen liittyvä asetus 9 §:n 4 momentin kohta missä todetaan, että keskuksen toiminta tulee olla pääosin suunnattu nuorille. Tätä tulkitaan niin, että toiminnan kokonaisvolyyminä yli 50 % tulee olla nuorisokeskustoimintaa. Mikäli kustannukset jatkavat nousuaan ja valtionrahoituksen osuus laskee, kyseinen asetus asettaa kaikkien nuorisokeskusten toiminnan taloudellisesti isojen haasteiden eteen, jos muuta mahdollista toimintaa on rajoitettu. Tosin kilpaileminen vapailla markkinoilla on jo itsessään varsin haastava ”taiteenlaji” olipa sitä sitten säädelty asetuksella tai ei.

Todettakoon lopuksi, että astelemme tulevaisuuteen kuitenkin kirkkain mielin ja näemme edessämme enemmän mahdollisuuksia kuin esteitä. Olosuhteemme ovat hyvät ja sijainti Kivijärven kultaisilla hiekkarannoilla huikea!

	KUNTA 2023	PIISPALA 2023	ELIMINOINNIT 2023	KUNTA JA PIISPALA YHT.
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot				
Liiketoiminnan myyntituotot	397 780,90	2 643 105,35	-84 041,00	2 956 845,25
Korvaukset kunnilta ja kunt.yht.	66 720,00	0,00	-12 126,00	54 594,00
Muut suoritteiden myyntituotot	85 722,04	0,00		85 722,04
Myyntituotot	550 222,94	2 643 105,35		3 097 161,29
Maksutuotot				
Yleishallinnon maksut				
Opetus-, kultt - ja siv.t. maksut	18 153,13	0,00		18 153,13
Muut palvelumaksut	554,59	0,00		554,59
Maksutuotot	18 707,72	0,00		18 707,72
Tuet ja avustukset	239 194,89	1 204 268,99	-86 000,00	1 357 463,88
Muut toimintatuotot				
Vuokratuotot	1 050 140,61	0,00		1 050 140,61
Muut toimintatuotot	22 315,53	29 732,50	-17 413,00	34 635,03
Muut toimintatuotot	1 072 456,14	29 732,50		1 084 775,64
TOIMINTATUOTOT	1 880 581,69	3 877 106,684	-199 580,00	5 558 108,53

Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00		0,00
---------------------------------	-------------	-------------	--	-------------

TOIMINTAKULUT**Henkilöstökulut****Palkat ja palkkiot**

Maksetut palkat ja palkkiot	-2 044 381,89	-1 636 682,97		-3 681 064,86
-----------------------------	---------------	---------------	--	---------------

Jaksotetut palkat ja palkkiot	-46 017,55	0,00		-46 017,55
-------------------------------	------------	------	--	------------

Aktoivoidut palkat ja palkkiot	0,00	0,00		0,00
--------------------------------	------	------	--	------

Henk.korv., henk korjauserät	71 144,71	0,00		71 144,71
------------------------------	-----------	------	--	-----------

Palkat ja palkkiot	-2 019 254,73	-1 636 682,97		-3 655 937,70
---------------------------	----------------------	----------------------	--	----------------------

Henkilösivukulut

Eläkekulut	-446 979,62	-288 256,69		-735 236,31
------------	-------------	-------------	--	-------------

Muut henkilösivukulut	-88 394,30	-52 221,05		-140 615,35
-----------------------	------------	------------	--	-------------

Henkilösivukulut	-535 373,92	-340 477,74		-875 851,66
-------------------------	--------------------	--------------------	--	--------------------

Henkilöstökulut	-2 554 628,65	-1 997 160,71		-4 531 789,36
------------------------	----------------------	----------------------	--	----------------------

Palvelujen ostot

Asiakaspalvelujen ostot	-919 714,29	-6 526,67	12 536,00	-913 704,96
-------------------------	-------------	-----------	-----------	-------------

Muiden palvelujen ostot	-1 006 548,47	-108 496,32	48 190,00	1 066 854,79
-------------------------	---------------	-------------	-----------	--------------

Palvelujen ostot	-1 926 262,76	-115 022,99	60 726,00	-1 980 559,75
-------------------------	----------------------	--------------------	------------------	----------------------

Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-431 407,21	-719 671,09	62 474,00	-1 088 604,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-431 407,21	-719 671,09		-1 088 604,30
Avustukset ja stipendit				
Avustukset ja stipendit kotital.	-43 933,84	0,00		-43 933,84
Avustukset yhteisöille	-116 575,60	0,00		-116 575,60
Avustukset yrittäjille ja liikel.	-80 099,23	0,00	75 000,00	-5 099,23
Avustukset ja stipendit	-240 608,67	0,00	75 000,00	-165 608,67
Muut toimintakulut				
Vuokrat	-451 786,59	0,00	151,00	-451 635,59
Muut toimintakulut	-13 9627,21	-907 317,41		-921 279,62
Muut toimintakulut	-465 748,80	-907 317,41		-1 372 915,21
TOIMINTAKULUT	-5 618 656,09	-3 719 172,20	198 351,00	-9 139 477,29
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3 738 074,40	157 934,64	-1 229,00	-3 581 368,76
Verotulot	2 907 533,10	0,00		2 907 533,10
Valtionosuudet	1 144 604,00	0,00		1 144 604,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	2 108,16	1 021,78		3 129,94
Muut rahoitustuotot	159 070,99	0,00	-48 190,00	110 880,99
Korkokulut	-306 580,08	0,00	1 229,00	-305 351,08
Muut rahoituskulut	-8 135,32	-49 166,76	48 190,00	-9 112,08
Rahoitustuotot ja -kulut	-153 536,25	-48 144,98	1 229,00	-200 452,23
VUOSIKATE	160 526,45	109 789,66		270 316,11
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-622 965,96	-345 937,23		-968 903,19
Arvonalentumiset	72 776,77	-413 558,28		-486 335,05
Poistot ja arvonalentumiset	-695 742,73	-759 495,51		-1 455 238,24
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut	0,00	0,00		0,00
TILIKAUDEN TULOS	-535 216,28	-649 705,85		-1 184 922,13
Varausten ja rahastojen muutokset				0,00
Poistoeron muutos	647,03	0		647,03
Varausten ja rahastojen muutokset	647,03	0		647,03
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-534 568,98	-649 705,85		-1 184 274,83

		KUNNAN TILINPÄÄTÖS v. 2023	PIISPALAN TILINPÄÄTÖS v. 2023	ELIMINOINTI KIRJAUS v. 2023	TILINPÄÄTÖS YHTEENSÄ v. 2023
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	+/-	193 962,45	76 353,66	0,00	270 316,11
Satunnaiset erät	+/-	0,00			0,00
Tulorahoituksen korjaukset	+/-	-7 070,40	-20 258,07		-27 328,47
Toiminnan rahavirta, netto	+/-	186 892,05	56 095,59	0,00	242 987,64
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-	-355 592,99	-47 098,69		-402 691,68
Investoinnit kuntayht. / osuuden poisto taseesta	-	0,00			0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	0,00	17 914,85		17 914,85
Käyttöomaisuuden myyntitulot	+	0,00			0,00
Käyttöom. myyntitulo (voitto/tappio)	+/-	0,00	20 258,07		20 258,07
Investoinnit, netto	+/-	-355 592,99	-8 925,77	0,00	-364 518,76
Toiminnan ja investointien rahavirta, netto	+/-	-168 700,94	47 169,82	0,00	-121 531,12
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-	0,00	-4 106,66		-4 106,66
Antolainasaamisten vähennykset	+	0,00	63 702,37		63 702,37
		0,00	59 595,71	0,00	59 595,71
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0,00	0,00		0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-192 512,00	0,00		-192 512,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-320 000,00	0,00		-320 000,00
		-512 512,00	0,00	0,00	-512 512,00
Oman pääoman muutokset	+/-	262 561,92	0,00	0,00	262 561,92
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		103 260,52			103 260,66
Vaihto-omaisuuden muutos		92,90	9 261,77		9 354,67
Saamisten muutos		-3 915,21	65 657,57	0,00	61 742,36
Korottomien velkojen muutos		-465 679,80	-365 101,76	0,00	-830 781,56
Rahoituksen rahavirta		-616 191,68	-230 586,71	0,00	-846 778,39
Rahavarojen muutos		-784 892,62	-183 416,89	0,00	-968 309,51
Rahavarat 31.12.		3 019 663,40	345 193,19		3 364 856,59
Rahavarat 01.01.		3 804 556,02	528 610,08		4 333 166,10
Rahavarojen muutos		-784 892,62	-183 416,89	0,00	-968 309,51

Piispalan liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelma-poistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisen poistojen perusteet.

Vaihtuvien vastaavien arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Palvelujen ostot eriteltyinä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin

Palvelujen ostot	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	6 526,67	0,00
Muiden palvelujen ostot	108 496,32	200 662,19
Palvelujen ostot yhteensä	115 022,99	200 662,19

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Tilikaudella on poistosuunnitelmia yhdenmukaistettu kunnan kanssa.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Taseryhmä	Poisto aika/prosentti	Poistomenetelmä
Rakennukset ja rakennelmat	15–40 vuotta	Tasapoisto
Kalusto, uudet hankinnat	5 vuotta	Tasapoisto
Kalusto, aiemmin hankittu	25 %	Menojäännöspoisto

Kilpailulain 30 D §:n edellyttämä laskelma

Nuorisokeskus Piispalan kirjanpidon dimensiot uudistettiin ja otettiin käyttöön 1.1.2023. Aiemmin kirjanpidon raportointi oli mahdollista tilitasoisena sekä kustannuspaikkakohtaisena. Uudeksi laskentatasoksi vuonna 2023 otettiin projektit. Uudistuksen myötä kirjanpidosta saadaan suoraan erilliset tuloslaskelmat Yleishyödyllisestä toiminnasta sekä Elinkeinotoiminnasta, näin jatkossa jakoa ei tehdä taulukkolaskentaa hyödyntäen.

NUORISOKESKUS PIISPALA 2023			
Kilpailulain 30 D §:N EDELLYTTÄMÄ LASKELMA			
Luvut poimittu erillistuloslaskelmista; Yleishyödyllinen- ja elinkeinotoiminta			
	YLEISHYÖDYLLINEN TOIMINTA	ELINKEINOTOIMINTA	YHT.
Myyntituotot	1 567 265,26	1 075 840,09	2 643 105,35
Tuet ja avustukset	1 115 108,86	89 160,13	1 204 268,99
Muut toimintatuotot	9 631,42	20 101,08	29 732,50
TOIMINTATUOTOT	2 692 005,54	1 185 101,30	3 877 106,84
Aineet ja tarvikkeet	-454 958,87	-264 712,22	-719 671,09
Ulkopuoliset palvelut	-91 220,52	-23 802,47	-115 022,99
Henkilöstökulut	-1 333 885,25	-643 275,46	-1 977 160,71
Muut toimintakulut	-533 760,04	-373 557,37	-907 317,41
TOIMINTAKULUT	-2 413 824,68	-1 305 347,52	-3 719 172,20
TOIMINTAKATE	278 180,86	-120 246,22	157 934,64
Rahoitustuotot ja -kulut	22,28	-48 167,26	-48 144,98
VUOSIKATE	278 203,14	-168 413,48	109 789,66
Poistot	-298 903,44	-460 592,07	-759 495,51
TILIKAUDEN TULOS	-20 700,30	-629 005,55	-649 705,85
YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ	-20 700,30	-629 005,55	-649 705,85
Liikelaitoksen elinkeinotoiminta			
Nuorisokeskus Piispalan nuorisotoiminnan ohessa Nuorisokeskus Piispala vuokraa tilojaan ja myy henkilöstön työpanosta 100%:sti omistamalleen Piispalan Kokous- ja hyvinvointipalvelut Oy:lle.			
Tämän lisäksi Nuorisokeskus Piispala harjoittaa ateria- ja kahviopalveluita.			

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien tase-eräkohtaiset tiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet 2023					
Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik.menot	Yhteensä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	54 300,00	56 973,29	111 273,29		
Lisäykset/vähennykset tilik.aikana	0,00	-17 914,85	-17 914,85		
Poistamaton hankintameno 31.12.	54 300,00	39 058,44	93 358,44		
Tilikauden poisto	0,00	-6 808,91	-6 808,91		
Kirjanpitoarvo 31.12.	54 300,00	32 249,53	86 549,53		
Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Enn.maksut / keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	66 915,30	5 437 541,49	151 536,76	0,00	5 655 993,55
Lisäykset/vähennykset tilik.aikana	0,00	-207 827,90	39 934,53	2 985,79	-164 907,58
Poistamaton hankintameno 31.12.	66 915,30	5 229 713,59	191 471,29	2 985,79	5 491 085,97
Tilikauden poisto	0,00	-297 848,02	-41 280,30	0,00	-339 128,32
Kirjanpitoarvo 31.12.	66 915,30	4 931 865,57	150 190,99	2 985,79	5 151 957,65

Omistukset muissa yhteisöissä

Yhtiön/yhteisön nimi	Omistussuhde ja -osuus, jos tarkasteltaisiin Liikelaitos Piispalan tekemien sijoitusten mukaista omistusta	Y-tunnus	Kotipaikka
Piispalan kokous- ja hyvinvointipalvelut Oy	tytäryhtiö 100 %	2406304-9	Kannonkoski
OivaTyö Oy	tytäryhtiö 66,67 %	2263210-5	Kannonkoski
Muonion Järvirinne Oy	tytäryhtiö 100 %	1466336-6	Kannonkoski
Kiinteistö Oy Sinisen tien Helmi	Piispalan kokous- ja hyvinvointipalvelut Oy:n tytäryhtiö (ei suoraa omistusta)	2462443-2	Kannonkoski

Vaihtuvat vastaavat

Saamisten erittely

	2023		2022	
	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Lainasaamiset	31 851,18	191 107,08	31 851,18	254 809,45
Muut saamiset	80 237,39	0,00	135 870,02	0,00
Myyntisaamiset	13 984,60	0,00	1 286,00	0,00
Saamiset kunnalta				
Muut saamiset	16 001,42	0,00	0,00	0,00
Myyntisaamiset	6 047,50	0,00	0,00	0,00
Saamiset muilta				
Lainasaamiset	4 106,66	0,00	23 111,52	0,00
Muut saamiset	1 912,18	0,00	58 997,50	0,00
Myyntisaamiset	76 834,37	0,00	53 734,88	0,00
Siirtosaamiset	25 639,32	0,00	13 314,43	0,00
Saamiset yhteensä	256 614,62	191 107,08	318 165,53	254 809,45

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely

Liikelaitoksen oman pääoman erittely	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	1 716 042,89	1 716 042,89
Peruspääoma 31.12.	1 716 042,89	1 716 042,89
Edellisten tilikausien voitto/tappio	4 273 515,54	5 078 941,56
Tilikauden yli-/alijäämä	-649 705,85	-805 426,02
Oma pääoma yhteensä	5 339 852,58	5 989 558,43

Vieras pääoma

	2023		2022	
	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	178,55	0,00	0,00	0,00
Muut velat	15 738,90	0,00	56 648,59	0,00
Velat kunnalle				
Ostovelat	6 986,54	0,00	0,00	0,00
Muut velat	79 698,33	0,00	105 955,74	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	34 377,90	0,00
Velat muille				
Saadut ennakot	4 000,00	0,00	1 500,00	0,00
Ostovelat	131 190,57	0,00	94 651,28	0,00
Muut velat	29 227,88	0,00	31 643,19	0,00
Siirtovelat	577 423,30	0,00	918 205,13	0,00
Velat yhteensä	844 444,07	0,00	1 242 981,83	0,00

Siirtovelkojen erittely	2023		2022	
	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset
Palkkamenot	112 646,88	0,00	85 645,63	0,00
Lomapalkkavelka ja henkilösivukulujen jaksotukset	197 845,21	0,00	215 564,19	0,00
Muut siirtovelat	266 931,21	0,00	651 373,21	0,00
Siirtovelat yhteensä	577 423,30	0,00	952 583,03	0,00

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Leasingvastuiden yhteismäärä

Leasingvastuut	2023	2022
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	2 208,00	2 208,00
Myöhemmin maksettavat	1 104,00	3 312,00
Yhteensä	3 312,00	5 520,00

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstöä koskevat liitetiedot				
			2023	2022
Henkilöstön lukumäärä 31.12.			54	60
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa			1 977 160,71	1 992 582,11
Henkilöstökuluja aktivoitu			0,00	9 972,32
Henkilöstökulut yhteensä			1 977 160,71	2 002 554,43
Piispalan palkatun henkilöstön määrä 31.12.2023				
	Yhteensä	Vakituiset	Määräaikaiset	Oppisopimus
Keittiö	11,00	9,0	2,0	
Kiinteistö	7,00	4,0	2,0	1,0
Ohjaus ja hankkeet	17,00	3,0	13,0	1,0
Vastaanotto	4,00	3,0	1,0	
Siivous	8,00	6,0	2,0	
Myynti ja markkinointi	4,00	3,0		1,0
Hallinto	3,00	3,0		
Yhteensä	54,00	31,0	20,0	3,0
Tilintarkastajan palkkiot				
	2023	2022		
Tilintarkastajan palkkiot	5 400,00	4 553,79		

5.2. Vesihuoltolaitos

TASEYKSIKÖ: VESIHUOLTOLAITOS

(vesi ja jätevesi)

01.01.2016 perustettiin vesihuoltolaitoksesta taseyksikkö.

Toiminnan määrärahat ja tuloarviot ovat mukana kunnan talousarvion käyttötalous- ja investointiosassa sekä kunnan tulos- ja rahoituslaskelmassa.

Vesihuoltolaitoksen varsinaisen toiminnan meno- ja tulomäärärahat ovat teknisen lautakunnan budjetissa.

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelman sitovat erät:

- Toimintakateylijäämä (+) tai -alijäämä (-)
- Korvaus peruspääomasta (talousarviossa 1 %)
- Muut rahoitustuotot ja -menot (mahdollisen sisäisen lainan korko)
- Suunnitelmapoistot

Korvaus peruspääomasta ja mahdollinen sisäisen lainan korkomeno ovat kunnan kokonaistuloslaskelmassa rahoitustulona ja -menona (sisäinen erä).

Vesi- ja viemärlaitoksen kustannukset ja investoinnit pitäisi kattaa pitkällä aikavälillä asiakkailta perittävillä maksuilla. Tavoitteena on, että maksut vastaavat mahdollisimman hyvin vesihuollon toimintamenoja ja ylläpitoinvestointeja sekä varaudutaan jo tiedossa oleviin uusinvestointeihin.

Ulkoinen/Sisäinen		01.01.2023 - 31.12.2023		EUR	
		Budjetti/ vuosi	Toteutuma 2023	Tot-%	Toteutuma 2022
00000700 VESIHUOLTO					
0003 TULOSLASKELMA					
3000 TOIMINTATUOTOT					
3001 Myyntituotot					
3010 Liiketoiminnan myyntituoto					
3001 Vesi- ja jätevesimaksut,u	151 370	161 280,18	106,5	149 431,78	
30011 Vesi- ja jätevesimaksut,	36 090	8 355,44	23,2	31 922,28	
3003 Vesihuollon liittymismaks		10 636,82	-100,0	9 441,00	
3010 Liiketoiminnan myyntituoto	187 460	180 272,44	96,2	190 795,06	
3130 Muut suoritteiden myyntitu					
3140 Muut myyntituotot	5 700	11 584,13	203,2	13 249,61	
3170 Muut laskutustyöt		6 376,41	-100,0	143,42	
3130 Muut suoritteiden myyntitu	5 700	17 960,54	315,1	13 393,03	
3001 Myyntituotot	193 160	198 232,98	102,6	204 188,09	
3000 TOIMINTATUOTOT	193 160	198 232,98	102,6	204 188,09	
4000 TOIMINTAKULUT					
4001 Henkilöstökulut					
4002 Palkat ja palkkiot					
4003 Maksetut palkat ja palkki					
4005 Kuukausipalkat	-65 350	-29 213,23	44,7	-24 763,81	
4007 Sijaisten palkat				-748,32	
4025 Tuntipalkat	-300	-33 440,48	11146,8	-32 733,13	
4003 Maksetut palkat ja palkki	-65 650	-62 653,71	95,4	-58 245,26	
4004 Jaksetetut palkat ja palk					
4060 Jaksetetut palkat ja pal		235,96	-100,0	-951,01	
4004 Jaksetetut palkat ja palk		235,96	-100,0	-951,01	
4010 Henkilöstökorvaukset, hen					
4230 Sairausvakuutuskorvaukse				459,34	
4010 Henkilöstökorvaukset, hen				459,34	
4002 Palkat ja palkkiot	-65 650	-62 417,75	95,1	-58 736,93	
4100 Henkilösivukulut					
4101 Eläkekulut					
4100 KuEL - maksut	-11 357	-10 157,76	89,4	-9 676,76	
4105 Tasausmaksu / Eläkemeno	-1 773	-2 989,99	168,6	-1 680,00	
4130 Jaksetetut eläkekulut		-205,88	-100,0	-109,00	
4101 Eläkekulut	-13 130	-13 353,63	101,7	-11 465,76	
4150 Muut henkilösivukulut					
4150 Kansaneläke- ja sairausv	-1 025	-1 931,14	188,4	-1 401,54	
4160 Työttömyysvakuutusmaksut	-1 345	-727,04	54,1	-603,67	
4190 Jaksetetut sosiaalivakuu		31,67	-100,0	-29,60	
4150 Muut henkilösivukulut	-2 370	-2 626,51	110,8	-2 034,81	
4100 Henkilösivukulut	-15 500	-15 980,14	103,1	-13 500,57	
4001 Henkilöstökulut	-81 150	-78 397,89	96,6	-72 237,50	
4300 Palvelujen ostot					
4301 Asiakaspalvelujen ostot					
4301 Asiakaspalvelujen ostot ku				-85,20	
4301 Asiakaspalvelujen ostot				-85,20	
4340 Muiden palvelujen ostot					
43401 Toimistopalvelut, sisäin	-2 700			-12 453,68	
4346 Asiantuntijapalvelut	-7 800	-9 238,25	118,4	-7 598,71	
4347 ICT-palvelut	-6 600	-4 894,58	74,2	-5 812,69	
4360 Posti-, kuriiri- ja jakel		-10,70	-100,0		
4370 Vakuutukset	-1 010	-1 131,86	112,1	-1 014,04	
43811 Siivouspalvelut, sisäinen	-808	-1 284,22	158,9	-1 816,13	
43851 Jätevesimaksut, sisäinen		-664,80	-100,0	-894,96	

TOTEUTUMAVERTAILU				
Ulkoinen/Sisäinen	01.01.2023 - 31.12.2023			EUR
	Budjetti/ vuosi	Toteutuma 2023	Tot-%	Toteutuma 2022
4390 Rakennukset / kunnossapit	-800	-6 637,57	829,7	-123,42
4391 Alueet / kunnossapitopalv	-1 500	-4 286,50	285,8	-2 150,37
4393 Alueet / puhtaanapitopalv	-23 600	-20 709,49	87,8	-23 772,21
4400 Koneiden ja laitt. rak/ku	-7 100	-4 300,99	60,6	-383,00
4425 Työ- ja koulutusmatkat, p	-1 900	-1 494,65	78,7	-1 472,86
4440 Osallistumismaksut / koul	-800	-501,04	62,6	
4470 Muut palvelut	-200	-149,40	74,7	
4340 Muiden palvelujen ostot	-54 818	-55 304,05	100,9	-57 492,07
4300 Palvelujen ostot	-54 818	-55 304,05	100,9	-57 577,27
4500 Aineet, tarvikkeet ja tavar				
4501 Ostot tilikauden aikana				
4530 Vaatteisto	-1 400	-610,97	43,6	-1 986,43
4540 Lääkkeet ja hoitotarvikke		-217,58	-100,0	
4550 Puhdistusaineet ja -tarvi		-299,34	-100,0	
4555 Muut kemikaalit	-4 500	-6 701,01	148,9	-6 436,70
4560 Poltto- ja voiteluaineet				-32,18
4571 Sähkö	-27 900	-30 277,00	108,5	-22 600,66
45721 Vesi, sisäinen	-1 300	-424,88	32,7	-700,51
4580 Kalusto	-6 000	-14 090,32	234,8	-426,00
4590 Rakennusmateriaali	-3 500	-2 202,97	62,9	-9 280,16
4600 Muu materiaali	-1 100	-1 424,54	129,5	-1 388,47
4501 Ostot tilikauden aikana	-45 700	-56 248,61	123,1	-42 851,11
4500 Aineet, tarvikkeet ja tavar	-45 700	-56 248,61	123,1	-42 851,11
4800 Muut toimintakulut				
4801 Vuokrat				
4840 Koneiden ja laitteiden vu	-300			
4801 Vuokrat	-300			
4900 Muut toimintakulut				
4930 Luottotappiot				-178,00
4900 Muut toimintakulut				-178,00
4800 Muut toimintakulut	-300			-178,00
4000 TOIMINTAKULUT	-181 968	-189 950,55	104,4	-172 843,88
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	11 192	8 282,43	74,0	31 344,21
6000 Rahoitustuotot ja -kulut				
6200 Korkokulut				
62211 Vesihuoltolainan korkomen	-620	-862,22	139,1	-1 900,84
6200 Korkokulut	-620	-862,22	139,1	-1 900,84
6300 Muut rahoituskulut				
63902 Vesihuolto / korvaus peru	-10 500	-10 415,00	99,2	-10 415,00
6300 Muut rahoituskulut	-10 500	-10 415,00	99,2	-10 415,00
6000 Rahoitustuotot ja -kulut	-11 120	-11 277,22	101,4	-12 315,84
6999 VUOSIKATE	72	-2 994,79	-4159,4	19 028,37
7000 Poistot ja arvonalentumiset				
7100 Suunnitelman mukaiset poist				
7130 Poistot rakennuksista		-26 699,28	-100,0	-28 447,15
7140 Poistot kiint. rakenteista	-79 594	-41 973,81	52,7	-49 149,04
7100 Suunnitelman mukaiset poist	-79 594	-68 673,09	86,3	-77 596,19
7000 Poistot ja arvonalentumiset	-79 594	-68 673,09	86,3	-77 596,19
8499 TILIKAUDEN TULOS	-79 522	-71 667,88	90,1	-58 567,82
8500 Varausten ja rahastojen muut				
8501 Poistoeron muutos				
8550 Poistoeron vähennys (+)		553,54	-100,0	553,54
8501 Poistoeron muutos		553,54	-100,0	553,54
8500 Varausten ja rahastojen muut		553,54	-100,0	553,54
8800 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-79 522	-71 114,34	89,4	-58 014,28

KANNONKOSKEN KUNTA
TASEYKSIKKÖ : VESIHUOLTOLAITOS
TASELASKELMA

VASTAAVAA	1.1.2023	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 765,26	3 765,26
Rakennukset	189 464,66	162 765,66
Kiinteät rakenteet ja laitteet	415 263,83	374 012,60
Keskeneräiset hankinnat	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
	608 493,75	540 543,52
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	62 241,55	5 503,33
Maksuliikennetili, sisäinen	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
	62 241,55	5 503,33
YHTEENSÄ	670 735,30	546 046,85
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 041 500,05	1 041 500,05
Edellisten tilikausien yli-/alij.	-467 599,25	-525 613,53
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>-58 014,28</u>	<u>-71 114,29</u>
	515 886,52	444 772,23
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET		
Poistoerot	<u>8 856,64</u>	<u>8 303,10</u>
	8 856,64	8 803,10
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat, pitk.aik laina kunnalta	<u>112 640,98</u>	<u>79 924,37</u>
	112 640,98	79 924,37
Lyhytaikainen		
Maksuliikennetili, sisäinen	12 453,68	6 307,65
Ostovelat	4 448,96	5 654,54
Muut velat	9 380,43	0,00
Siirtovelat	<u>7 068,09</u>	<u>1 084,96</u>
	33 351,16	13 047,15
YHTEENSÄ	670 735,30	546 046,85

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma 01.01.2023 - 31.12.2023

VESIHUOLTOLAITOS Taseyksikön rahoituslaskelma	TA-2023	TP-2023	TA-2022	TP-2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Liikelyijäämä (-alijäämä)	11 192,00	76 955,50	-49 440,00	-46 251,98
Poistot ja arvonalentumiset	79 594,00	-68 672,09	58 790,00	77 596,19
Rahoitustuotot ja kulut	-11 120,00	-11 277,20	-11 120,00	-12 315,84
Vuosikate	79 666,00	-2 994,79	-1 770,00	19 028,37
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-40 000,00	-169,73	-40 000,00	-19 308,70
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00	0,00	0,00	0,00
Investoinnit, netto	-40 000,00	-169,73	-40 000,00	-19 308,70
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	39 666,00	-3 164,52	-41 770,00	-280,33
RAHOITUS				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen muutos kunnalta, sisäinen	-39 666,00	-32 716,61	41 770,00	-3 115,37
Lainakannan lisäys		-32 716,61		-3 115,27
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Lyhytaikaisten saamisten muutokset		56 738,22		9 711,57
Korottomien lyhytaikaisten velkojen muutos		-20 304,01		-5 762,33
Muut maksuvalmiuden muutokset		36 434,21		3 949,24
Sisäinen maksuliikennetili, kunnan tili	01.01.	-13 961,11		-14 514,65
Sisäinen maksuliikennetili, kunnan tili	31.12.	-13 407,57		-13 961,11

6. TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT

6.1. Luettelo kirjanpitoaineistosta

Vuoden 2022 tilinpidossa on käytetty seuraavia kirjanpitokirjoja:

- Päiväkirja
- Pääkirja
- Ostoreskontra
- Myyntireskontra
- Yleislaskutus
- Henkilöstöhallinto/palkkakirjanpito
- Käyttöomaisuuskirjanpito

6.2. Kirjanpidon tositelajit

Kannonkosken kunnan tositteet ovat arkistossa tositelajeittain v. 2022 tositelajit

n:o

008	Taseen alkusaldot
002	Muistiotositteet
005	Tositteet / DANSKE CAPITAL -sijoitusyhtiö
010	Tiliotetositteet
020	Myyntireskontra, suoritukset
021	Myyntireskontra, viitesuoritukset
040	Ostoreskontran suoritukset
301	Palkat
410	Ostolaskut
420	Ostolaskut / sähköinen kierrätys
601–660	Erilaisten laskujen laskutukset / laskulajit 100–160

6.3. Kirjanpitoaineiston säilytys

Kunnan tasekirja säilytetään pysyvästi. Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain säännöksiä. Kannonkosken kunnan tilinpäätösasiakirjat, tositeaineisto ja muut kirjanpitokirjat säilytetään kunnan keskusarkistossa.

Nuorisokeskus Piispala säilyttää liikelaitoksen tilinpäätösasiakirjat, tositeaineiston ja muut kirjanpitokirjat Piispalassa.

Konsernin yhdistelmätositteet ja laadinta-aineisto säilytetään kunnan keskusarkistossa.

Aineiston säilytyksessä noudatetaan kirjanpitolakia ja kunnan arkistosääntöä.

7. TILINPÄÄTÖKSEN 2023 ALLEKIRJOITUS JA MERKINNÄT

TILINPÄÄTÖKSEN 2023 ALLEKIRJOITUS

KANNONKOSKEN KUNNANHALLITUS

Kirsi Saari, puheenjohtaja

Mauno Autio

Kirsi Hartikainen

Pertti Huurtola

Jussi Lappalainen

Riitta Siikaranta

Reijo Vesterinen

Markku Rautiainen, kunnanjohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

_____ . ____ 2024

KPMG OY AB

tilintarkastusyhteisö

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 150 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 150 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 150 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 150 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 150 sider før denne side

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 151 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 151 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 151 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 151 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 151 sider før denne side

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

Kannonkosken kunnan tilinpäätöksen allekirjoitus

Tämä allekirjoitusliite koskee kaikkia tässä esikatselunäkymässä näkyviä allekirjoitettavia asiakirjoja ja liitteitä (yhdessä "Asiakirjat"). Allekirjoittamalla sähköisesti tämän allekirjoitusliitteen vahvistan lukeneeni ja ymmärtäneeni Asiakirjojen sisältämät ehdot ja hyväksyn ne (tarvittaessa asianmukaisen valtuutuksen nojalla).

Tämä asiakirjakokonaisuus sisältää seuraavat asiakirjat:

Allekirjoitettava asiakirja

Allekirjoitettu Tilinpäätös 2023 Kannonkosken kunta.pdf

Allekirjoitusliite (sisältäen sähköiset allekirjoitukset allekirjoittamisen jälkeen)

Allekirjoitusliite_Allekirjoitettu Tilinpäätös 2023 Kannonkosken kunta.pdf

Allekirjoittajat

KPMG Oy Ab

Rami Olas

Tämä allekirjoitusliite viittaa asiakirjaan
Allekirjoitettu Tilinpäätös 2023 Kannonkosken kunta.pdf
jonka SHA256-tiiviste on:

c9398d55692194fee3bd05d973e9f897b818cef58580fecb6a990e674775b7fc

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitettu tunnisteella</i>	<i>Allekirjoituspäivä</i>
RAMI ANTTI JUHANI OLAS	Vahva sähköinen tunnistauminen	2024-05-29 13:49

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.

Tilintarkastuskertomus 2023

Kannonkosken kunnanvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Kannonkosken kunnan hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2023. Tilinpäätös sisältää kunnan taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätös sisältää kunnan liikelaitoksen erillistilinpäätöksen. Tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kunnanhallituksen ja muiden tilivelvollisten velvollisuudet

Kunnanhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kunnanhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja vastaavat myös sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheellisyyksien havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet ja voidaksemme lausua sisäisen valvonnan järjestämisestä mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon kunnan sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta.

Olemme tehneet tarkastuksen kohtuullisen varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Tarkastuksen tulokset

Kannonkosken kunnan talousarvioon 2023 ei ole sisällynyt rahoitusosaa. Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Muilta osin kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on allekirjoitettu 8.4.2024. Muilta osin tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Kannonkoskella 29.5.2024

KPMG Oy Ab

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Rami Olas'. The signature is fluid and cursive.

Rami Olas

JHT, HT

Kannonkosken kunta

Tarkastuslautakunnan

**ARVIOINTIKERTOMUS
2023**

Sisällysluettelo

1.	Tarkastuslautakunta	3
1.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät	3
1.2	Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat	3
1.3	Arvioinnin toteuttaminen	4
1.4	Strategiset tavoitteet	4
1.5	Havainnot edellisen vuoden (2022) arviointikertomuksesta	4
2.	Kunnan talouden arviointi	8
2.1	Talouden tasapainoisuus	8
2.2	Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin	8
2.3	Kunnan lainamäärän kehitys	9
2.4	Ukrainan sodan vaikutus kunnan toimintoihin	10
2.5	Talouden tasapainottaminen	10
2.6	Tuulivoimayleiskaava	10
2.7	Taloushallinto	10
2.8	Keski-Suomen hyvinvointialue	11
2.9	Piispala	11
3.	Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen hallinnonaloittain	12
3.1	Kunnanhallitus	12
3.2	Tekninen lautakunta	12
3.3	Sivistyslautakunta	14
3.4	Havainnot ja suoritettavat arvioinnit	16
4.	Yhteenveto	18

1. Tarkastuslautakunta

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121§ mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan arvio on jälkikäteisarviointia siitä, kuinka kunnanhallitus, lautakunnat, viranomaiset ja kunnan tytäryhtiöt ovat onnistuneet valtuuston tahdon toteuttamisessa.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomuksen perusteella on aihetta, valtuuston päätöksen mukaiseen ajankohtaan mennessä.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat

Valtuusto on valinnut kokouksessaan 9.8.2021 toimikaudekseen 2021–2025 tarkastuslautakunnan. Huhtikuussa 2022 edesmenneen lautakunnan varsinaisen jäsenen Ulla Kuosmasen tilalle kunnanvaltuusto valitsi kokouksessaan 20.6.2022 varajäsenen Lilja Gummeruksen ja hänen varahenkilökseen Tarja Sonnisen.

Tarkastuslautakunta on toiminut arviointikaudella seuraavassa kokoonpanossa.

Varsinainen jäsen

Jukka Kainulainen, pj.
Juho Kokkinen, vpj.
Päivi Korkea-aho
Lilja Gummerus

Henkilökohtainen varajäsen

Simo Mäkelä
Veijo Kinnunen
Maritta Lyytinen
Tarja Sonninen

Tarkastuslautakunta kilpailutti kunnan tilintarkastuspalvelut vuosille 2023–2025. Kunnanvaltuusto valitsi 8.5.2023 Kannonkosken kunnan vuosien 2023–2025 tilintarkastajaksi KPMG Oy Ab:n. Päävastuullisena tilintarkastajana on arviointikaudella 2023 toiminut Rami Olas (JHT ja HT) ja tarkastuslautakunnan sihteerinä ja avustavana tarkastajana Johanna Raunio.

Syksyllä 2022 alkoi toimia Keski-Suomen tarkastuslautakuntien puheenjohtajien verkosto. Keskiössä on puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien rooli arviointisuunnitelman ja arviointikertomuksen tekemisessä. Tarkastuslautakuntien puheenjohtajat kokoustivat vuonna 2023 kolme kertaa (5.4.2023, 10.10.2023 ja 15.12.2023 sekä 20.3.2024 ja 11.4.2024). Tavoitteena oli seurata uuden hyvinvointialueen käynnistymistä ja sitä kautta kuntien ja hyvinvointialueen koordinaatiota.

Verkoston tavoite on tuottaa Keski-Suomen hyvinvointialueen ja kuntien valtuustoille tietoa keskeisistä yhdyspinnoilla tapahtuvista toiminnoista, joiden onnistumisella on merkitystä hyvinvointialueen ja kuntien talouteen sekä asukkaiden saamiin palveluihin. Vuoden 2023 arviointiin valittiin yhteisen arvioinnin toteuttaminen vuoden 2023 arviointikertomukseen aiheesta lasten ja nuorten liikkumisen edistäminen. Keski-Suomen tarkastuslautakuntien yhteinen arviointi lasten ja nuorten liikkumisen edistämisestä arviointikertomuksen 2023 liitteenä (Liite 1).

Ulkoisen ja sisäisen valvonta

Ulkoisen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti.

Sisäinen valvonta on osa johtamista. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja lautakunnat omistaan.

1.3 Arvioinnin toteuttaminen

Tarkastuslautakunta kokoontui arviointikauden aikana yhteensä 7 kertaa (9.11.2023 ja 7.12.2023, 17.1.2024, 20.3.2024, 11.4.2023, 24.4.2024 ja 29.5.2024). Arviointiaan varten tarkastuslautakunta on perehtynyt toimielinten päätöksiin käymällä läpi kokouspöytäkirjat. Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu asiakirjojen lisäksi viranhaltijoiden haastatteluihin.

Tarkastuslautakunnalle ovat ajankohtaiskatsauksen antaneet arviointikauden aikana kunnanjohtaja Markku Rautiainen (9.11.2023 ja 11.4.2024), sivistysjohtaja Vesa Wilkko (7.12.2023), viestintä- ja markkinointivastaava, nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaava Tarja Alainen (7.12.2023), Piispalan johtaja Semi Nuorala (17.1.2024), JHL:n luottamushenkilö Jouni Hartikainen (20.3.2024), JYTY:n luottamushenkilö Katariinan Leppänen (20.3.2024), Työsuojelupäällikkö Pia Villman (20.3.2024), Työsuojeluvaltuutettu Jutta Hämäläinen (20.3.2024), JUKO:n luottamushenkilö Kalle Lehtinen (20.3.2024), Tekninen johtaja Jukka Tuohimaa (17.1.2024), Maaseutupäällikkö Markku Rimmi (20.3.2024).

Viranhaltijoiden selvityksissä on paneuduttu toimintojen järjestämiseen, valtuuston asettamien tavoitteiden ja strategian toteutumiseen, sisäisen valvonnan toimivuuteen ja investointien toteutumiseen.

Tarkastuslautakunta on 9.11.2023 merkinnyt tiedoksi tilintarkastajan tilintarkastussuunnitelman vuodelle 2023. Samassa kokouksessa hyväksyttiin myös tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma. Tarkastuslautakunta on hyväksynyt kuntalain 84 §:n mukaiset sidonnaisuusilmoitukset ja saattanut ne valtuustolle tiedoksi.

Vuodelle 2023 asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden arviointi perustuu pääasiassa kunnanhallituksen laatimaan tilinpäätöskirjaan, lautakunnan kuulemisiin sekä lautakunnan jäsenten havaintoihin heille toimitettujen toimielinten pöytäkirjojen perusteella.

1.4 Strategiset tavoitteet

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, palveluiden järjestäminen ja tuottaminen. Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteutumiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta (37 §).

Kuntastrategia tulee tarkistaa vähintään kerran valtuuston toimikautena. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 18.12.2023 § 28 kuntastrategian vuosille 2018–2021 jatkamaan valtuustokauden 2025 loppuun asti. Uuden kuntastrategian valmistelutyö alkoi vuonna 2022, mutta on ollut keskeytyksessä lähinnä henkilövaihdosten takia.

1.5 Havainnot edellisen vuoden (2022) arviointikertomuksesta

Tarkastuslautakunta esitti vuoden 2022 arviointikertomuksessa havaintoja ja suosituksia, joihin kunnanhallitus antoi vastineensa valtuustolle 25.03.2024. Kannonkosken kunnanvaltuusto käsitteli vuoden 2022 arviointikertomuksen kokouksessaan 3.6.2024. Alla on esitetty, mihin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin toimialoilla on ryhdytty. Toimenpiteiden seurantatietojen lähtökohtana on kunnanhallituksen valtuustolle antamat vastaukset ja toimialajohtajien kuuleminen.

Elinkeinotoimi	
<p>Vuonna 2022 kunnanjohtaja on hoitanut elinkeinotehtäviä osa-aikaisesti oman työnsä ohella. Kuntabarometrin 2022 mukaan Kannonkosken yrittäjien palaute kunnan elinkeinotoiminnasta oli heikohko. Tarkastuslautakunta suositaa elinkeinotoimen kehittämistä esimerkiksi strategiatyön osana ja elinkeinostrategian päivittämistä.</p>	<p>Myös 2023 kunnanjohtaja on vastannut elinkeinotoimesta. Suurimmaksi osaksi se tarkoittaa yritysneuvontaa ja elinkeinotoimeen liittyviä palveluja. Kunnanjohtaja kontaktoi vuoden aikana 26 Kannonkoskella toimivaa yritystä. Näistä 15 kanssa käynnistettiin jokin kehitystoimenpide. Tyypillisesti asiat liittyvät erilaisiin tukihakemuksiin, rahoitukseen, taloussuunnitteluun tai toimitiloihin. Elinkeinotoimeen ja yrityskehittämiseen kuuluu yrittäjille suunnattujen tilaisuuksien järjestäminen</p>

	<p>ja viestintä. Yritysneuvonnan laatu on paljolti sidonnainen osaamiseen ja henkilöresursseihin. Tällä hetkellä kunnanjohtaja pystyy ottamaan kaikki neuvontaa tarvitsevat asiakkaat vastaan lyhyelläkin vasteajalla. Toisaalta proaktiiviseen kehittämiseen ei enää riitä resurssit.</p> <p>Elinkeinotoimeen kuuluu myös aluekehittäminen pohjoisen Keski-Suomen kuntien kanssa. Nämä sisältyvät myös kunnanjohtajan tehtäviin.</p> <p>Aluekehitystyö ja alueelliset kehityshankkeet tukevat elinkeinotoimea. Vuonna 2023 Kannonkoski haki myös yhden oman hankkeen matkailualan kehittämiseen. Vuoden 2024 keväällä julkistetaan uusi Kuntabarometri Kannonkosken yritystytyväisyydestä. Sen tuloksia voitaisiin käsitellä myös tulevaisuustyöryhmässä.</p> <p>Elinkeinostrategia päivittyy uuden strategian myötä seuraavalle valtuustokaudelle.</p>	
<p>Tekninen toimi</p>		
<p>Puhdistamon toiminta oli tarkkailutulosten mukaan v. 2022 heikkoa. Tämä johtui suuresta ohitusten määrästä ja korkeasta kuormitusasteesta.</p> <p>Viemäriverkoston saneeraus olisi suositeltavaa lähivuosina. Vuotovesimäärien vähentämisen lisäksi prosessin ajotapaan liittyvillä valinnoilla voidaan vaikuttaa merkittävästi puhdistustulokseen.</p> <p>Vuoden 2022 aikana jätevetä käsiteltiin yhteensä 122 209 m³ (335 m³/d), ja käsittelemätöntä jätevetä ohitettiin puhdistamolla yhteensä 14 420 m³ (vuonna 2021 12 412 m³).</p> <p>Ongelma on ollut monivuotinen ja tarkastuslautakunta edellyttää, että ongelmat tiedossa olevan vuotoveden osalta laitetaan kuntoon ja vesistölle aiheutettu haitta korjataan.</p>	<p>Vuoden 2023 osalta käsittelemättömän jäteveden osuus on pienentynyt huomattavasti. Sen määrä oli noin 4 200 m³. Mittaustulosten arvioinneissa on kiinnitetty huomiota kohonneisiin BDO:n, kiintoaineksen ja fosforin jäännöspitoisuuksiin. Raja-arvot saattavat ylittyä jonain tarkastelujaksoina kokonaistehon suhteen. Siihen vaikuttaa kevään sulamisvesien vuoksi tehtävät jäteveden ohitukset. Kun mittaustuloksia tarkastellaan yksittäisten pitoisuuksien osalta, puhdistamon toiminta täyttää käsittelymääräykset. Verkostoon tehdään kunnostustoimenpiteitä ja ylimääräisiä virtauksia pyritään hallitsemaan paremmin.</p>	
<p>Kannonkosken uuden paloaseman hankesuunnitelmaa päivitettiin ja rakennussuunnittelua tarkennettiin kunnan ja pelastuslaitoksen yhteistyönä ja rakennushanke on määrä aloittaa keväällä 2023. Vuosi 2022 oli viimeinen toimintavuosi kuntien järjestämänä palo- ja pelastustoimen palveluna. 1.1.2023 palo- ja pelastustoimen toiminta on siirtynyt Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Vanha paloasema on huonossa ja vaikeuttaa Kannonkosken VPK:n ja Pelastustoimen toimintaa.</p> <p>Tarkastuslautakunta edellyttää, että uuden paloaseman rakentaminen saataisiin mahdollisimman nopeasti käyntiin ja valmiiksi turvaamaan pelastuspalvelun palvelut Kannonkoskella.</p>	<p>Keski-Suomen hyvinvointialue on tehnyt Kannonkosken paloaseman rakentamisesta investointipäätöksen ja projekti on tarjouslaskentavaiheessa. Kannonkosken kunnan hankkeeseen investoitu suunnittelukulu saadaan laskutettua hyvinvointialueelta takaisin.</p> <p>Hyvinvointialue vuokraa paloaseman rakentamiseen tontin Kannonkosken kunnalta. Rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuoden 2024 aikana.</p>	

<p>Piispalan, Öijänniemen ja tuulivoimapuiston kaavoitushankkeet ovat olleet pitkään vireillä. Tarkistuslautakunta edellyttää, että kaavatyö saataisiin valmiiksi, jotta valmiita kaava-aineistoja voitaisiin hyödyntää Piispalan ja kunnan elinvoimaisuuden kehittämiseksi.</p>	<p>Piispalan alueen asemakaava on valmisteilla. Kaavan kannalta erityisen tärkeää on tieasia, joka palvelisi nuorisokeskuksen saavutettavuutta ja perään kuulutettua elinvoiman kehittämistä. Kaavaa valmistellaan parhaillaan. Öijänniemen kaavaehdotus asetettiin toista kertaa nähtäville alkuvuodesta 2024. Toisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa on herkäältä rannanosalta poistettu tai siirretty saunarakennuksien rakennuspaikat sekä rakennusoikeuden määrää on olennaisesti pienennetty. Samoin etäisyyttä rantaan on kasvatettu. Öijänniemen kaava päästään todennäköisesti vahvistamaan vuoden 2024 aikana. Tuulivoimapuisto on etenemässä kohti kaavaehdotusta lisäselvitysten jälkeen.</p>
--	---

<p>Sivistystoimi</p> <p>Sivistyspalveluista nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, ja hallintopalvelut toimivat edelleen vähäisellä henkilöstömäärällä, käytännössä yhden ihmisen varassa. Tämä aiheuttaa riskin toiminnan jatkuvuudelle esimerkiksi pidemmissä sairauslomissa tai henkilöstövaihdosten yhteydessä. Tarkastuslautakunta edellyttää, että toiminnan jatkuvuus turvataan kestäväällä ratkaisulla esimerkiksi varahenkilöjärjestelyin.</p>	<p>Sivistyspalveluista sivistystoimen johto, kirjasto sekä nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, ja hallintopalvelut toimivat edelleen vähäisellä henkilöstömäärällä, käytännössä yhden ihmisen varassa. Tämä aiheuttaa riskin toiminnan jatkuvuudelle esimerkiksi pidemmissä sairauslomissa tai henkilöstövaihdosten yhteydessä. Rehtorin tehtävien osalta tällaista jatkuvuusriskiä ei ole, koska rehtorille on nimetty vararehtori, jolla on kokemusosaamista rehtorin tehtävien hoidosta. Oppilashuollon osalta erityisopettajilla on keskeinen rooli operatiivisessa oppilashuoltotyön järjestämisessä. Sivistystoimenjohtajan tehtävän osalta varahenkilönä on kunnanjohtaja. Toisaalta kunnanjohtajan varahenkilö on sivistysjohtaja. Kunnan nykyisessä taloustilanteessa ei ole mahdollista rakentaa henkilöstöjärjestelyä siten, että sijaisvastuita olisi jaettu laajemmalle henkilöstölle. Käytännössä tämä tarkoittaisi erillistä sivistysjohtajaa, jota 40 % työajalla ei ole realistista pitempiaikaisesti saada. Kirjastolla on vain yksi työntekijä, joka on myös kirjastonjohtaja. Kirjastonjohtajan varahenkilö on sivistysjohtaja ja kirjastovirkailijan työn osalta käytetään ulkopuolista sijaista, joka on järjestynyt hyvin entisen kirjastovirkailijan toimiessa sijaisena. Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut ovat vakinaisesti vain yhdellä työntekijällä, mutta hankerahoituksella olemme osin jo usean vuoden ajan saaneet palkattua 100 % liikunnanohjaajan yhdessä Piispalan kanssa ja vuonna 2023 myös koulunuorisotyöntekijän 50 % työajalla. Molemmat järjestelyt ovat määräaikaista johtuen hankerahoituksesta. Tiivistäen voi todeta, että vähäisen henkilöstöriskin pysyvämpi korjaaminen vaatii kunnan tulorahoituksen merkittävää paranemista.</p>
--	--

Piispala		
<p>Vuosina 2020–21 Piispalan johtokunta käsitteli Nuorisokeskuksen mahdollista yhtiöittämistä tai säätiöittämistä. Piispalan merkitys Kannonkosken kunnalle on merkittävä. Siksi tarkastuslautakunta edellyttää, että asian valmistelu etenisi ja erilaiset vaihtoehdot tuotaisiin valtuuston tiedoksi ja aikanaan päätettäväksi.</p>	<p>Vuonna 2023 tilattiin uusi yhtiöittämisselvitys liikelaitos Piispalan osalta. Selvityksen tuloksena oli, että yhtiöittäminen lisäisi hallinnollista taakkaa, verokustannuksia ja asiakashintoja. Yhtiöittäminen vaikeuttaisi kunnan ja perustettavan yhtiön välistä suorahankintaa. Yhtiöittäminen voisi tulla kysymykseen, mikäli kiinteistöt ja tukipalveluiden tuottaminen siirrettäisiin kunnan toiminnaksi. Selvitys otti vahvasti kantaa liikelaitoksen negatiiviseen kassavirtaan ja tukipalveluiden tuottamiseen yhdessä kunnan kanssa. Vuonna 2023–2024 kunta ja liikelaitos ovat alkaneet edistää Piispalan kannattavuutta ja tukipalveluiden tuottamista yhteisinä yksikköinä. Yhtiöittäminen voisi tulla seuraavana kehitysaskelena myöhemmin.</p>	
Kunnanhallitus		
<p>Henkilöstövaihdokset ja poissaolot ovat osoittautuneet peruspalvelutuotannon merkittäväksi lisäkuormittajaksi ja siten myös riskitekijäksi. Aikaisemmin riskinä on tunnistettu avainhenkilöiden vaihtuvuus tai poissaolot, mutta pienessä organisaatiossa riskin muodostaa koko henkilöstö ja osin myös sidosryhmien henkilöstön vaihtuvuus. Tarkastuslautakunta esittää, että kunnanhallitus tehostaa henkilöstön jaksamista parantavia toimia, jotta turhilta henkilöstö vaihdoksilta vältyttäisiin ja työtyytyväisyys paranisi.</p>	<p>Havaitun henkilöstön jaksamiseen, työhyvinvointiin ja vaihtuvuuteen ollaan reagoimassa usein toimenpitein. Toteutamme vuosittain työtyytyväisyyskyselyn ja muita selvityksiä, jotta työympäristön ongelmakohtat kartoitettaisiin. Ongelmakohtia on jo lähdetty parantamaan yksikön sisäisillä keskusteluilla. Näissä on tarvittaessa hyödynnetty työterveyden osaamista. Yhtenä toimenpiteenä otetaan käyttöön myös ryhmätyönohjaus. Myös työsuojelupäällikkö, työsuojelutoimikunta sekä yhteistoimintaryhmä ovat aktiivisesti osallistuneet työhyvinvoinnin kehittämiseen konkreettisin keinoin. Henkilöstön työhyvinvointiin panostetaan e-passilla ja tyhy-toiminnalla. Vuoden 2023 päivitettiin myös henkilöstösuunnitelma ja työsuojelun toimintaohje. Nämä ottavat konkreettisesti kantaa kunnan henkilöstöpolitiikkaan. Tarkoituksena on vähentää epätietoisuutta ja luoda konkreettisia toimintatapoja sekä sääntöjä työpaikalla. Henkilöstösuunnitelman toimenpiteitä laajennettiin koulutautumisen osalta niin, että ne lisääisivät pitovoimaa jäämään kunnan palvelukseen tai edistämään rekrytointeja.</p>	
<p>Vuonna 2020 kirjanpito siirtyi kunnalta Monetralta ostetulla palvelulla tehtäväksi. Muutos on kuormittanut viranhaltijoita ja sihteerejä, koska aiemmin kunnan kirjanpitäjä tekemiä tehtäviä on siirtynyt heille. Lisäksi tilinpäätösten valmistuminen on myöhästynyt jo kahtena vuonna. Tarkastuslautakunta edellyttää, että kunnanhallitus etsii yhdessä palveluntuottajan kanssa ratkaisuja aiheutuneisiin ongelmiin ja turvaa näin henkilöstön jaksamista, luottamusmiesten tiedonsaannin ja tilinpäätösten valmistumisen suunnitellusti.</p>	<p>Taloushallinnon ja erityisesti tilinpäätökset ongelmat ovat moninaisia. Niihin on liittynyt myös liikelaitoksen kirjanpitolaitos, taloushallintajärjestelmä ja taloushallinnon resurssit. Tilinpäätöksen valmistuminen on prosessi, joka koostuu aineiston valmistumisesta, sen käsittelystä toimitelmissä ja tilintarkastuksesta. Mikäli jossain prosessin vaiheessa myöhästytään, se vaikuttaa tilinpäätöksen käsittelyyn myöhemmissä vaiheissa. Asiaa parannetaan vaihtamalla taloushallinnon palveluja. Kannonkosken kunta on irtisanonut sopimuksen Monetra Keski-Suomi Oy:n kanssa. Vuoden 2025 taloushallintopalvelut hankitaan kilpailutuksen kautta operaattorilta tai tuotetaan mahdollisesti yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa.</p>	

2. Kunnan talouden arviointi

2.1 Talouden tasapainoisuus

Kannonkosken kunta (sis. liikelaitoksen)	2023	2022
Vuosikate (1000 €)	270	-28
Vuosikate €/asukas	222,30	-22,06
Tilikauden ylijäämä {1000 €}	-1 184	-1 160
Omavaraisuusaste % (ilman Piispalaa)	33,51	35,57
Suhteellinen velkaantuneisuus % (ilman Piispalaa)	125,4	79,95

Kuntakonsernin talous on tasapainossa huolimatta suuresta alijäämästä tilivuonna 2023. Kannonkosken kunnan tilikauden tulos oli -1 184 274,83 euroa alijäämäinen. Peruskunnan alijäämä oli -501 000 euroa ja liikelaitoksen osuus koko kunnan tulokseen oli -684 000 euroa. Peruskunnan vuoden 2023 talousarvio oli -351 000 euroa.

Talousarvioon nähden merkittävä poikkeama on rahoituskulut. Kannonkosken kunnalla on suhteellisesti paljon lainaa ja korkotason nousun myötä korkokulut olivat -250 000 suuremmat kuin talousarviossa. Liikelaitoksen isoa alijäämää selittää merkittävät arvonalennukset. Koko kunnan reilusti alijäämäinen tulos pystytään kattamaan kertyneillä ylijäämillä. Konsernin taseessa on kertynyttä ylijäämää tilikauden alijäämän kirjauksen jälkeen 5 724 304,05 euroa. Tulos viittaa kuitenkin tulojen, menojen ja velan epäsuhtaan.

Vuosikate kertoo sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruisen. Poistot ja arvonalentumiset vuonna 2023 olivat -1 516 256,72 euroa. Vuosikate 334 291,71 euroa ei riittänyt tilikauden poistoihin.

Vuosikate €/asukas. Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Kannonkoskella tunnusluku vuonna 2023 oli 274,91 euroa (kunta 222,30 euroa), joka oli edellisessä vuonna 681,51 euroa (kunta -22,06 euroa).

Omavaraisuusaste kertoo oman pääoman suhteen taseen loppusummaan. Se mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntataloudessa noin 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kannonkosken kunnan omavaraisuusaste vuonna 2023 oli 44,70 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka suuri osa kunnan käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi kyseinen tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Kannonkosken kunnan suhteellinen velkaantuneisuusprosentti vuonna 2023 oli 93,14 %. Piispala liikelaitoksella on positiivinen vaikutus tunnuslukuun, koska sillä ei ole lainkaan vierasta pääomaa.

2.2 Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin

Kuntalain (410/2015) 118 §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkaalleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos laissa määritellyt erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn (kriisikuntamenettelyn) edellytykset täyttyvät.

Arviointimenettelyn käynnistämisen edellytyksenä olevia kriteereitä (kriisikuntakriteerit) uudistettiin vuonna 2019, ja niitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Arviointimenettely voidaan käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa **TAI**
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa **TAI**
- jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti; asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Kuntayhtymässä arviointimenettely voidaan käynnistää vain, mikäli kuntayhtymä ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110.3 §:n mukaisessa määräajassa.

Kannonkosken kunnassa taseessa ja konsernitaseessa ei ole kumulatiivista alijäämää. Neljästä muusta raja-arvosta täyttyi kolme.

Konsernin	Uudet kriteerit	2022	2022	2021	2021
Vuosikatteen ja poistojen suhde	alle 80 %	-33 %	kyllä	-55 %	kyllä
Veroprosentti	väh 2 %:a korkeampi kuin ka (vertailuluku 20,01)	21,5 %	ei täyty	21,5 %	ei täyty
Laina ja vuokravastuu määrä/asukas	ylittää 50 %:1/a keskimääräisen määrän (vertailuluku 9390)	12 886	Ei täyty	16 066	kyllä
Laskennallinen lainanhoitokate	alle 0,8	0,78	kyllä	0,49	kyllä

Vuosikate oli negatiivinen vuonna 2022 (-28 t€) ja positiivinen vuonna 2023 (334 t€).

Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana, että tunnusluvuista täyttyi kaksi neljästä, vaikka kriisikuntakriteerit kokonaisuutena ei täyty. Tarkastuslautakunta kehottaa, että kunnan päätöksenteossa tulee ottaa tarkasti huomioon tunnuslukujen kehittyminen, jotta kunta ei täyty kriisikuntakriteereitä tulevaisuudessa.

2.3 Kunnan lainamäärän kehitys

Kannonkosken kunnan lainakanta on yhteensä 8 766 tuhatta euroa. Edellisenä vuonna 9 303 tuhatta euroa. Se on asukasta kohden 7,21 euroa. Lainakanta on rakentunut pääosin Kuntatodistuksilla. Korkotason noustessa suuri lainakanta rasittaa käyttötaloutta yhä enenemässä määrin. Tämä on selkeä talouden riskitekijä Kannonkosken kunnalle. Lainanhoitokate alenee korkokulujen noustessa.

Kuntakonsernin virallisen (sisältää Piispalan) taseen lainakanta oli tilikauden lopussa 10,6 milj. euroa (edellisenä vuonna 15 milj. euroa). Lainamäärä laski siten 4,4 milj. euroa. Asukasta kohti lainaa oli 8 698 euroa (2022 11 821 euroa), mikä on 3 123 euroa vähemmän kuin edellisellä tilikaudella. Kuntakonsernien keskimääräinen lainakanta asukasta kohden oli vuoden 2023 lopussa 8 698 euroa.

Lainojen vähentäminen on positiivista, mutta tulee ottaa huomioon sen vaikutus maksuvalmiuteen.

2.4 Ukrainan sodan vaikutus kunnan toimintoihin

Sodan vaikutus kunta-alaan vuoden 2022 aikana olivat inflaation kiihtyminen, energian hintojen voimakas nousu sekä Suomeen sotaa pakoon lähteneet ukrainalaiset. Kannonkoskelle muuttoliike ei vielä vuoden 2023 aikana kuitenkaan yltänyt. Sen sijaan energian hintojen nousu aiheutti suuria kustannusten nousuja rasittaen Kannonkosken kunnan taloutta. Lisäksi Venäjän pakotteet ovat aiheuttaneet asiakaskatoa Piispalassa. Sodan vaikutus tulee heijastumaan kuntiin myös turvallisuuden kehittämisenä. Myös kunnat saattavat olla lisääntyvässä määrin kyberhyökkäyksien ja disinformaation kohteena.

2.5 Talouden tasapainottaminen

Tilikauden aikana saatiin viitteitä kunnan tulopohjan heikkenemisestä. Valtionosuus- ja verotuloennusteet olisivat heikkenemässä nykyisestä tasosta. Kun talousarviovaiheen ensimmäisessä vaiheessa tähän yhtälöön lisättiin nykyinen ja tulevien vuosien kustannusten nousu, talouden näkymä paljastui melko haastavana. Seuraavat vuodet olivat ongelmallisen alijäämäisiä. Kunta joutui käynnistämään yhteistoimintaneuvottelut, joilla tulisi olemaan henkilöstövaikutuksia.

Lisäksi Kannonkoski päätyi monien muiden kuntien ohella nostamaan kiinteistövero prosentteja. Yksinkertaistettuna kunnan on seuraavien vuosien aikana sopeutettava menot tulopohjaan. Se tarkoittaa säästötoimenpiteitä ja resurssien karsimista. Siinä kyllä onnistutaan vaarantamatta kunnan itsemääräämisoikeutta, mutta edelleen investointikykyämme ja korjausvelan hoito ovat alhaisella tasolla. Korkotason noustessa kunnan suuri lainakanta rasittaa käyttötaloutta. Tilikauden aikana tehtiin ylimääräisiä lyhennyksiä lainakantaan.

2.6 Tuulivoimayleiskaava

Kunnanhallitus käynnisti Vuorijärvien tuulivoimayleiskaavoituksen 9.12.2019 ja samalla hyväksyi kaavahanketta koskevan kaavoituksen käynnistämistä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen. Osayleiskaava laaditaan MRL:n mukaisena yleiskaavana, jolloin yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan rakennusluvan perusteena. Kaava-aineistojen laadinnan lisäksi hanke sisältää YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn.

Kaavoitus on käynnistetty ABO Wind Oy:n aloitteesta. Kaavahankkeen sekä YVA-lain arviointimenettelyn kokonaiskustannuksista vastaa ABO Wind Oy (perustettava yhtiö Vuorijärvien tuulivoima Oy). Kaavoitettava alue on pääosin metsäyhtiön sekä yksityisen maanomistajan omistuksessa.

Kaavoitusprosessista kunnanhallituksen päätökseen liittyen tehtiin useita oikaisuvaatimuksia sekä kunnallisvalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus on 16.4.2020 antamassaan päätöksessä todennut, että kunnanhallituksen päätökset eivät ole valituksessa esitetyillä perusteilla syntyneet virheellisessä järjestyksessä eivätkä muutoinkaan ole lain vastaisia. Kaavoitus ja YVA-prosessi ovat edenneet vuoden 2021 aikana ja päättäjät ovat odotelleet aineistoa jatkokesittelyyn kevään 2022 aikana. Ennakkotietona on, että ainakin suunniteltujen 60 tuulimyllyn määrä on laskenut 40–50 myllyyn. Hankkeen eteneminen valtuustokesittelyyn siirtyi vuodelle 2024 mm Ely-keskuksen vaatimien lisäselvitysten takia.

Tuulivoimahanketta on kritisoitu äänekkäästi etenkin sosiaalisessa mediassa. Toteutuessaan tuulivoimalat olisi kuitenkin merkittävä tulonlähde kunnalle kiinteistöveroina. Hankkeen sovittaminen kunnan strategiaan tavoitteisiin mm. matkailu silmällä pitäen on vuonna 2021 aloittaneen valtuuston merkittävimpiä tehtäviä.

2.7 Taloushallinto

Vuonna 2020 aloitettiin taloushallinnon (kirjanpidon) järjestämisen osalta yhteistyö Monetra Keski-Suomi Oy:n kanssa. Taloushallinnon ulkoistaminen muutti melkoisesti viranhaltijoiden ja sihteerien toimenkuvaa, kun tiliöinnistä tuli lisätöitä. Raportoinnin toimivuus hallinnon työkaluna vaikeutui ainakin alku vaiheessa. Vuosien 2021 ja 2022 aikana talouden raportointi kehittyi, mutta tilinpäätöksen valmistelussa on tullut haasteita mm Monetran ja kunnan henkilöstön vaihtuvuuden takia. Niinpä tilinpäätöksen valmistuminen on viivästynyt myös vuoden 2023 tilinpäätöksen osalta.

2.8 Keski-Suomen hyvinvointialue

Sosiaali- ja terveystalot sekä pelastuslaitoksen palvelut siirtyivät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle. Ison muutoksen läpivienti kestää vuosia ja yhteistyö hyvinvointialueen ja kuntien välillä varmistaa tarpeellisten palvelujen toteutumisen. Sosiaali- ja terveystaloiden siirryttyä hyvinvointialueille SoTe kuntayhtymä päätettiin lakkauttaa. Tällä toimialalla on vain työmarkkinatuen maksusuuteen liittyvät kulut.

Sote-kuntayhtymä Saarikka purkaantui vuonna 2023 hyvinvointialueen aloitettua toimintansa vuoden 2023 alussa. Muutos oli merkittävä kuntataloudelle. Sote-palvelujen tuottaminen siirtyi isommille harteille, mutta iso organisaatio uudistus vie aikansa, jotta halutut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutetaan.

2.9 Piispala

Vuonna 2023 majoitusvuorokausia oli yhteensä 42 677 vuorokautta (2022: 32 596 vrk). Majoitusvuorokausien määrä on kasvanut koronavuosien ahdingon jälkeen.

Piispalan tulos oli tappiollinen seitsemättä vuotta peräkkäin. Vuoden 2023 tappio oli 649 705,85 €. Talouden seuranta kehitettiin vuonna 2023 ja tasetilien tarkastelun seurauksena tehtiin alaskirjauksia 413 558,28 €. Alaskirjaukset johtuivat kohteitten käyttöarvojen laskusta ja aiemmista virheellisistä kirjauksista.

3. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen hallinnonaloittain

3.1 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen toimialueeseen kuuluvat yleishallinto (toimistopalvelut ja henkilöstöhallinto), muut palvelut (avustaminen, jäsenmaksut ja kunnan tapahtumat), elinkeinoelämän kehittäminen (elinkeinotoimi, markkinointi ja matkailu ja seutukuntaprojektit) sekä sosiaali- ja terveystoimen osalta eläkemaksut, veteraanien kotisiivous sekä työllisyyden hoitaminen.

Elinkeinopalvelujen vastuu on ollut kunnanjohtajalla. Kunnanjohtaja kontaktoi vuoden aikana 26 Kannonkoskella toimivaa yritystä. Näistä 15 kanssa käynnistettiin jokin kehitystoimenpide.

Syksyn 2023 aikana Suomi ajautui matalasuhdanteen tilaan ja pieneniseen taantumaan. Hintojen ja korkotason nousu ovat vaikuttaneet negatiivisesti erityisesti rakennusalan kehitykseen. Rakennustuoteteollisuus on pohjoisen Keski-Suomen ja Kannonkosken elinkeinon painopistealaa. Negatiivinen kehitys on heijastunut myös kunnan toimintaympäristöön, yritysten talouteen ja työllisyyteen.

Kannonkosken väestö väheni vuoden 2023 aikana 53 asukkaalla. Tilikauden lopussa 31.12.2023 Kannonkosken väkiluku oli 1 216. Nettomuutto oli -31 henkilöä (vuonna 2022 -20 hlö).

Työvoiman määrä Kannonkoskella on noin 500 henkilöä. Työttömyysprosentti vuoden 2023 lopulla oli 13,5 %. Työmarkkinatuen maksuosuus oli koko vuoden osalta 77 092 euroa. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on TE-toimiston, kunnan ja Kelan yhteinen toimintamalli, jossa yhdessä asiakkaan kanssa arvioidaan, suunnitellaan ja vastataan prosessivastuullisesti asiakkaan työllistymisprosessin etenemisestä. Tämän palvelun piirissä oli Kannonkoskella 15 henkilöasiakasta vuonna 2023. Annettuja asiakaspalveluja toteutettiin 193 kpl. Kannonkosken kunnan työmarkkinatuen maksuosuus on noin 60 euroa /asukas.

Talousarviossa arvioitiin verotuloja tuloutuvan 2 844 000 euroa. Tilikauden aikana verotuloja kertyi 2 908 000 euroa eli noin 64 000 euroa enemmän. Valtionosuuksia budjetoitiin 1 088 000 euroa ja niitä kertyi tilikauden aikana 1 145 000 euroa eli 57 000 euroa enemmän.

Kunta investoi perustoimintaansa toimintavuoden aikana 309 000 euroa. Vuoden 2023 investointisuunnitelmaan tehtiin useita muutoksia. Paloasemahanke poistettiin investointiosasta hankkeen siirryttyä Keski-Suomen hyvinvointialueelle.

3.2 Tekninen lautakunta

Ympäristöterveydenhuolto, ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta ovat kuuluneet vuoden 2013 alusta lukien Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen alaisuuteen ja yhteisenä toimielimenä hallinnollisia tehtäviä hoitaa Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta.

Rakennusvalvonnan tehtäviä hoitaa Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi. Rakennusvalvonnassa toimii kolme rakennustarkastajaa ja lisäksi lupasihteerin työajasta 70 % on jyvitetty rakennusvalvonnalle.

Kunnan toimivallassa olevien poikkeamislupahakemuksia käsiteltiin 1 kappale toimintavuoden aikana. Rakennuslupien käsittelyaika on lyhyt, noin 1–3 viikkoa. Uusien omakotitalojen rakennuslupia käsiteltiin 1 kappale sekä uusia vapaa-ajan asuinrakennuksia 2 kappaletta. Rakennuslupia Kannonkoskella käsiteltiin yhteensä 18 kappaletta sekä toimenpidelupia 10 kappaletta.

Ympäristönsuojelun tehtäviin kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa- ja valvontaviranomaisen tehtävät sekä ympäristönsuojelun edistämisen ohjauksella, neuvonnalla ja tiedottamisella. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta pyydetään lausuntoja mm. valtion luvittamiin ympäristö- ja vesitalouslupiin. Ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristölautakunta ja ympäristölautakunta on delegoinut osan päätäntävällään ympäristösihteereille.

Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviin kuuluvat elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka-, lääke-, ja eläinsuojelulain mukaiset viranomaistehtävät. Pohjoisen Keski-Suomen

ympäristötoimi vastaa kunnan peruseläinlääkäripalveluista ja kiireellisen eläinlääkäriavun, valvontaeläinlääkäriin sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja muiden kunnaneläinlääkärille eläinlääkintähuoltolaissa säädettyjen tehtävien hoidosta. Kannonkosken kunnalla on ollut 1.1.2021 alkaen yhteistyösopimus eläinsuojelulain 15 §:n mukaisista irto- ja löytöeläinten talteenotto palveluista ja tilapäisestä hoidosta Juha-Matti Paanasen kanssa.

Kaavoituksen valmistelu- ja asiantuntijapalvelut hankitaan ostopalveluina Saarijärven kaupungilta. Aluearkkitehtipalvelut valmistelevat yleiskaava- ja asemakaava-alueilla pääsääntöisesti suoraan kunnanhallitukselle. Tekninen lautakunta huolehtii kaavoituksen osalta toimeenpanoon liittyvistä päätöksistä.

Keskeneräisinä kaavahankkeina meneillään on Nuorisokeskus Piispalan alueen asemakaava, sekä Piispalan alueen kyläyleiskaava, Kismanniemen (Öijänniemen) asemakaava, Vuorijärven tuulivoimayleiskaava ja Kannonkosken kirkonkylän asemakaavan tarkistustarpeet. Toimintavuonna kaavoitus pääsi tavoitteisiin pääosin.

Toimitila- ja vuokrauspalvelut käsittävät kunnan toimintojen käytössä olevien toimitilojen hallinnoinnin, kiinteistönhoidon ja kunnossapidon ja lisäksi asuntokäyttöön tarkoitetut rivi- ja omakotitalot sekä osakehuoneistot. Toimitila- ja vuokrauspalveluihin kuuluu myös teollisuusrakennukset ja muut kiinteistöt. Myös liikuntapaikkojen ja leikkikentän kustannuspaikat ovat toimitila- ja vuokrauspalveluiden alla. Uusi kiinteistöstrategia on otettu vähitellen käyttöön.

Maksetuissa leasing-vastuissa oli merkittävä korotus, yhteensä 67 501 €. Leasing-vastuita nostettiin talousarviovaiheessa vuodesta 2022, mutta korkojen nousu ylitti talousarviovaiheessa arvioidun ennusteen. Kunnantalolla korjattiin palvelintilan jäähdätyksen ilmalämpöpumppuja edelleen. Koulun pihaan rakennettiin varastorakennus, remontoitiin yhteistiloja ns. Kylätalolle.

Teknisen toimen muut palvelut pitävät sisällään siivous- ja ruokapalvelut, metsän ym. muut kunnan alueet, maa-alueiden vuokraustoiminnot, puistot ja muut yleiset alueet, luontoreitit, jätehuollon (lähinnä maankaatopaikka ja vanhan kaatopaikan velvoitetarkkailu), venesataman, maisemanhoidon, velvoitetöidensä, ulkopuolisille tehtävät työt, teiden kunnossapidon ja valaistuksen, yksityistietoiminnan ja muut tieasiat.

Ruoka- ja siivouspalveluyksikkö vastaa ruokapalvelujen järjestämisestä koululla, päiväkodissa. Mäntykodin ruoan tuotannon osalta vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi, kun palveluita ei enää tarjottu Saarikalle eikä sopimus myöskään jatkunut hyvinvointialueen kanssa. Siivouspalvelut on tuotettu kunnan omana palvelutuotantona.

Kannonkosken kunnalla on sopimus Helppo Lämpö Oy:n kanssa lämpöenergian toimittamisesta kaukolämpöverkostoon tukkulämpönä. Sopimuksen perusteella lämmöntuottaja vastaa kaikesta lämmöntuotantoon liittyvästä toiminnasta ja Kannonkosken kunta vastaa kaukolämpöverkostosta sekä lämmönjakelusta asiakkaille. Vuonna 2023 nostettiin kaukolämmön perusmaksuja sekä kulutusmaksuja energian ostohintojen noustessa poikkeuksellisen paljon.

Kannonkosken kunnan vesihuoltolaitos vastaa keskitetystä talousveden hankinnasta ja jakelusta sekä jätevedenpuhdistamosta ja viemäriverkostosta määritellyillä toiminta- ja kehittämisalueillaan. Vesihuoltolaitokselle kuuluu vesihuoltolaitosten ja -verkostojen hoitaminen, huoltaminen, rakentaminen ja saneeraaminen. Kannonkosken kunnan vesihuoltolaitos on toiminut vuoden 2016 alusta lähtien kunnan erillisenä taseyksikkönä.

Vesihuoltolaitoksen taseyksikön toiminta on ollut tappiollista perustamisestaan lähtien. Taseyksikölle on kertynyt kumulatiivista alijäämää edellisiltä tilikausilta -525 613,53 euroa ja pitkäaikaista lainaa kunnalta 79 924,37 euroa. Vesihuoltolaitoksen tulisi nostaa 86 toimintatuottojaan kokonaisuudessaan noin 20 % saavuttaakseen talouden tasapainon toiminnassaan.

Veden laadussa ei ole ollut kuluneena vuonna ongelmia ja laatu säilyi erinomaisella tasolla. Veden laadun turvaamiseksi tehdään tarkkailua verkostoon liitetyille laitteistoille tutkimusohjelman mukaisesti.

Viemärlaitoksella on yksi jätevedenpuhdistamo ja viemäriverkostossa on 18 jätevesipumppaamoja, mistä 9 on linjapumppaamoita. Puhdistamo on saneerattu perusteellisesti vuonna 1996. Jätevedenpuhdistamo on biologis-kemiallinen

rinnakkaissaostus- laitos. Vuoden 2023 aikana jätevettä käsiteltiin yhteensä 159 255 m³ (335 m³/d), ja käsittelemätöntä jätevettä ohitettiin puhdistamalla yhteensä 19 732 m³. Puhdistamalla otettiin vastaan sako- ja umpikaivolietteitä yhteensä 1922 m³. Saostuskemikaalia (ferrosulfaatti) käytettiin yhteensä 22 555 kg/a (62 kg/d). Jätevedenpuhdistamon suorituskyky on parantunut vuoden 2023 aikana. Ohitusten määrä on pienentynyt ja yksittäisten pitoisuuksien osalta pysytään raja-arvojen sisällä.

Merkittävimmät riskit

Henkilöstövaihdokset ja poissaolot ovat osoittautuneet peruspalvelutuotannon merkittäväksi lisäkuormittajaksi ja siten myös riskitekijäksi. Aikaisemmin riskinä on tunnistettu avainhenkilöiden vaihtuvuus tai poissaolot, mutta pienessä organisaatiossa riskin muodostaa koko henkilöstö ja osin myös sidosryhmien henkilöstön vaihtuvuus. Henkilöstöorganisaatio on mitoitettu normaalin toimintatilanteen mukaisesti ja poikkeamat tai muutokset itsessään lisäävät kuormitusta normaalitilanteesta. Operoitaessa minimihenkilöstöllä pienellä organisaatiolla ei ole enää merkittävää sisäistä joustovaraa ja toisaalta henkilöstöresurssi kohdistuu operatiiviseen perustoimintaan, eikä varautumista tukeviin kirjallisiin prosessikuvauksiin tai toimintaohjeiden päivittämiseen. Osa henkilöstövaihdosten mukanaan tuomaa lisäriskiä on vaaralliset tehtävähdistelmät, jotka aluksi syntyvät tilanteen pakottamina, mutta saattavat jäädä ennalleen tunnistamatta niitä riskeiksi. Edelleen merkittäviä toiminnan riskejä ovat odottamattomat laitteiden, verkostojen ja järjestelmien rikkoutumiset. Verkostojen ja infran ikä yhdistettynä dokumentoinnin puutteisiin on myös riskiä lisäävä tekijä. Tietosuojariskien merkitys on kasvanut ja tietosuojatyöhön tulisi kyetä osoittamaan riittävästi henkilöstöresursseja. Tietojärjestelmistä ja automaatiosta on haettu resurssitehokkuutta, mutta jokaiselle järjestelmälle ja automaation sovellukselle tulisi pystyä ylläpitämään myös ajantasainen toimintaohje ja valmius manuaaliselle operoinnille.

3.3 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan tavoitteena on tarjota kuntalaisille hyviä ja taloudellisesti tuotettuja varhaiskasvatus-, opetus-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluja sekä luoda edellytykset läpi elämän jatkuvalle oppimiselle, henkiselle kasvulle ja fyysiselle hyvinvoinnille. Sivistystoimen vastuu- alueeseen kuuluvat sivistyshallinto, varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, kansalais- ja musiikkiopistot, kirjasto- ja kulttuuri- sekä nuoriso- ja liikuntatoimet.

Varhaiskasvatus

Kannonkoskella varhaiskasvatusta järjestetään ainoastaan päiväkotitoimintana. Vuonna 2023 päiväkotitoiminta Nappulassa oli neljä ryhmää, joista yksi oli syyslukukauden ajan yhdistetty esiopetusryhmään. Ryhmät toimivat erityisesti aamu- ja iltapäivisin joustavasti koostuen 0-6-vuotiasta lapsista. Lasten hoitoajat ovat moninaisia ja sirpaleisia; osaviikkoisia, vuoroviikkoisia, viikonloppuhoitoisia jne. Työvuorosunnittelu ja suhdelukujen tarkkailu on haasteellista.

Vuonna 2023 lapsimäärä varhaiskasvatuksessa pysyi vuoden 2022 tasolla. Lapsimäärä ja erityisesti alle 3-vuotiaiden määrä varhaiskasvatuksessa on kasvanut viime vuosina. Tätä voidaan pienessä kunnassa pitää positiivisena asiana, mutta se näkyy luonnollisesti kasvaneina henkilöstökustannuksina. Myös hoitopäivien määrä ylittyi huomattavasti talousarvioon nähden.

Esi- ja perusopetus

Esi- ja perusopetuksen yleisenä tehtävänä on antaa oppilaille heidän edellytystensä mukaiset tiedot ja taidot jatko-opintoja ja työelämää varten sekä ohjata heitä terveellisiin elämäntapoihin ja arjen hallinnan taitoihin. Kannonkosken koulussa opiskeli vuonna 2023 keskimäärin 7 esi- ja 104,5 perusopetuksen oppilasta. Jatko-opintokelpoisuuden saavutti 100 % peruskoulunsa päättäneistä. Kaikki 9. luokalta päässeet saivat myös jatko-opiskelupaikan toiselta asteelta. Piispalan palveluiden hyödyntämistä perusopetuksessa pystyttiin jatkamaan normaalisti. Oppimisen tuen pääasiallinen muoto luokilla 1-5 oli osa-aikainen erityisopetus pienluokassa ja luokilla 6-9 osa-aikainen erityisopetus pienryhmissä. Koulunkäynninohjaajia,

joita oli 4 osa aikaista, käytettiin kaikilla luokka-asteilla. Erityisopettajia oli kolme, joilla kaikilla oli myös yleisopetuksen tunteja. Oppilaskunnassa oli edustus luokilta 7-9. Se kokoontui ohjaavan opettajan johdolla aina tarpeen mukaan keskimäärin kerran kuukaudessa. Luokilla eskarista kuudenteen toimi Lasten parlamentti.

Kirjasto- ja kulttuuritoimi

Kirjasto on lakisääteinen palvelu, joka tarjoaa kaikille yhtäläisen pääsyn monipuolisiin kirjastoaineistoihin, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa ohjausta tiedon hankintaan, tarjoaa tiloja yhteiseen käyttöön sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjaston merkitys nykyisessä tietoyhteiskunnassa on keskeinen.

Vuonna 2023 kirjastossa tapahtui monia muutoksia. Uusi kirjastonjohtaja aloitti työskentelynsä, pitkäaikainen kirjastovirkailija siirtyi eläkkeelle, uusi kirjastojärjestelmä Aurora Gold otettiin käyttöön ja asiakkaille tarjottavien sähköisten palveluiden määrää ruvettiin kasvattamaan. Kirjastossa on tehty valmistelutyötä liittyen valtakunnallisen e-kirjaston avaamiseen sekä uuden elokuvapalvelun käyttöönottoon (kevät 2024). Lisäksi jo aiemmin tiedossa olleet käyttöikänsä päässä olevan kirjastorakennuksen ongelmat jatkoivat kirjasto- ja muun toiminnan kuormittamista. Huolimatta yleisestä kustannustason noususta ja henkilöstövaihdoksista, vuoden 2023 talousarvion budjetti alitettiin lähes 10 %:lla ja toteuma oli myös vuoden 2022 tasoa matalampi. Samalla kirjaston lainamäärät, lainaajien määrät ja kirjastokäynnit nousivat (asukasluvun pienenemisestä ja väestön ikääntymisestä huolimatta) vuodesta 2022.

Nuorisotyö, kulttuuri ja liikunta

Kulttuurilain mukaan kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaavan työajasta on kohdennettu kansalaisopiston johtamiseen 15 % ja muihin kulttuuritoimen työtehtäviin 20 %. Kulttuurivastaava toimii Kannonkosken kunnan järjestöyhdyshenkilönä, vapaaehtoistoiminnan yhdyshenkilönä ja osallisuusvastaavana. Lisäksi kulttuurivastaavan toimenkuvaan sisältyvät mm. kunnan päätapahtumien, näyttelyiden, elokuvien, konserttien, teatteriesitysten, kulttuuriretkien ja muiden kulttuuritapahtumien järjestäminen. Loppuvuodesta 2023 sivistyslautakunta hyväksyi uuden Kannonkosken Kulttuurihyvinvointisuunnitelman sekä Osallisuusohjelman.

Nuorisotoimen tehtäväkenttä on laaja ja monialainen. Nuoriso-, kulttuuri- ja hyvinvointivastaavan työajasta oli vuonna 2023 30–40 % (01–02 / 2023 40 % ja 03–12 / 2023 30 %) keskitetty nuorisotoimen työtehtäviin. Keskeisimpiä tehtäviä olivat lasten ja nuorten harrastusten ja vapaa ajantoinnin suunnittelu ja organisointi, hankkeiden hallinnointi, sekä lasten ja nuorten tieto- ja neuvontapalvelut.

Nuorisotoimen hallinnoimat hankkeet vuonna 2023

1. Harrastamisen Suomen malli, AVI (kouluvuosi 2022–2023)
2. Harrastamisen Kannonkosken malli, AVI (kouluvuosi 2023–2024 – jatkuu keväälle 2024 saakka)
3. Koulunuorisotyö 1.1.2023-31.12.2025 AVI - omavastuuosuus on osa nuorisotoimen varsinaista vuosibudjettia.

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä. Merkittävin muutos sote-palveluissa oli hyvinvointialueille siirtyminen 1.1.2023. Yhdyspintoja hva:n ja kunnan välille etsittiin jo vuoden 2022 puolella ja työtä jatkettiin koko vuoden 2023 ajan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin otettiin käyttöön vuonna 2023 ja se määrittelee osittain kuntaan kertyvän valtionavun kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella. Nykytilannetta mittaavat prosessi-indikaattorit (15 kpl) kuvaavat toimintaa ja tulosindikaattorit tuloksia eli muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Yhteensä indikaattoreita on 21.

Liikunta ja ulkoilu tehtäväalueen keskeisenä tavoitteena on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden edistäminen. Liikuntapaikat: Kunnan liikuntapaikkojen hoidosta vastaa tekninen toimi. Tukes suoritti vuonna 2023 kunnan liikuntapaikkoihin tarkastuskierroksen. Raportin mukaan kehittämistehtävänä on mm. laatia tarkempi roolijako

liikuntapaikkojen hoitamisen ja vastuiden osalta kunnan ja Piispalan nuorisokeskuksen välillä.

Liikuntapalveluja tuotetaan pääsääntöisesti Liikunnallisen elämäntavan kehittämishankkeen kautta. Hankkeen päätoimenpiteitä ovat ohjatut liikuntaryhmät ja liikuntaneuvonta. Vuoden 2023 pääteemana oli luontoliikunnan kehittäminen, sekä kaatumistapaturmatilastojen ohjaamana kehitetty Voimaa ja tasapainoa -toiminta ikääntyville. Myös kansalaisopiston rooli Kannonkosken ryhmäliikuntapalvelujen tuottajana on merkittävä. Liikuntateema korostuu myös nuorisotoimen hankkeissa, koulun teemapäivissä, lasten leiritoiminnassa, sekä koulunuorisotyöntekijän toteuttamissa välituntitoiminnoissa.

Merkittävimmät riskit

Sivistyspalveluista sivistystoimen johto, kirjasto sekä nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, ja hallintopalvelut toimivat edelleen vähäisellä henkilöstömäärällä, käytännössä yhden ihmisen varassa. Tämä aiheuttaa riskin toiminnan jatkuvuudelle esimerkiksi pidemmissä sairauslomissa tai henkilöstövaihdosten yhteydessä. Oppilasmäärän väheneminen synnyttää tarvetta toimintojen sopeuttamiseen. Piispalan palvelupaketin päättyminen lisää toimintakuluja, jos vastaavasta palvelusta kuntalaisille halutaan pitää kiinni.

3.4 Havainnot ja suoritettut arvioinnit

<p>Elinkeinotoimi</p> <p>Vuonna 2023 kunnanjohtaja on hoitanut elinkeinotehtäviä osa-aikaisesti oman työnsä ohella. Tarkastuslautakunta suosittaa elinkeinotoimen kehittämistä esimerkiksi strategiatyön osana ja elinkeinostrategian päivittämistä. Elinkeinotoiminnan voisi osin ulkoistaa muille toimijoille tarvittaessa. Tämä poistaisi kunnanjohtajan kuormitusta.</p>	
<p>Tekninen toimi</p> <p>Henkilöstöjohtaminen on suurena haasteena henkilöstön ja esihenkilöiden vaihtuvuuden vuoksi. Henkilöstö on tärkeä voimavara, joten asiaan on syytä kiinnittää erityistä huomiota.</p>	
<p>Sivistystoimi</p> <p>Sivistyspalveluista nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, ja hallintopalvelut toimivat edelleen vähäisellä henkilöstömäärällä, käytännössä yhden ihmisen varassa. Tämä aiheuttaa riskin toiminnan jatkuvuudelle esimerkiksi pidemmissä sairauslomissa tai henkilöstövaihdosten yhteydessä. Tarkastuslautakunta edellyttää, että toiminnan jatkuvuus turvataan kestäväällä ratkaisulla esimerkiksi varahenkilöjärjestelyin.</p> <p>Tarkastuslautakunta kiittää hyvää työstä muun muassa HYTE asioiden hoitamisessa.</p>	

<p>Piispala</p> <p>Liikelaitoksen taloudenhoitoon tulee kiinnittää huomiota erityisesti talouden tasapainottamiseen. Talousarviossa tulee olla rahoitusosa ja taloussuunnitelmat kolmelle vuodelle. Tarkastuslautakunta kehottaa Piispalaa lisäämään kyseiset asiat vuoden 2024 talousarvioonsa.</p> <p>Toiminnassa tulee ottaa huomioon se, että Piispala toimii kunnan liikelaitoksena. Liikelaitoksen toimintaan ei sovelleta osakeyhtiölakia.</p>		
<p>Kunnanhallitus</p> <p>Tarkastuslautakuntaa huolestuttaa kunnan talouden tasapainoisuus. Mitä toimia tehdään, jotta talous pysyisi tasapainoisena tulevina vuosina?</p> <p>Sisäisen valvonnan kattavuutta ja tehokkuutta tulee arvioida kriittisesti ja tarvittaessa luoda prosesseja, joilla niitä voidaan parantaa.</p> <p>Tilinpäätöksen laatimisprosessia tulee kehittää, jotta jaksotukset ovat asianmukaisia. Henkilöstölle tulee järjestää tarvittavaa taloushallinnon koulutusta.</p> <p>Kunnan hankintaohje on vuodelta 2007, joten ohjeen päivittäminen on ensisijaisen tärkeää.</p>		
<p>Strategia</p> <p>Strategia on hyväksytty kunnanvaltuustossa joulukuussa 2023. Strategian sisältöä ei ole muutettu, joten seuraavan strategian suunnittelussa tulee ottaa huomioon kuntalain vaatimukset.</p> <p>Kuntalain (2015/410) 37 §:ssä säädetään kuntastrategian sisällöstä. Seuraavan strategian suunnittelussa voisi ottaa huomioon henkilöstöpolitiikka ja kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Lisäksi nuoret tulisi ottaa huomioon paremmin. Miten saadaan nuoret pysymään?</p>		
<p>Tilinpäätös</p> <p>Tarkastuslautakunta edellyttää noudattamaan kuntalain mukaista aikataulua tilinpäätöksen laatimisessa ja käsittelyssä. Suositellaan vuosikellon käyttöönottoa.</p>		

4. Yhteenveto

Kannonkosken kunnan toiminnalliset tavoitteet toteutuivat kokonaisuutena vuonna 2023 kohtuullisen hyvin. Taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääosin tarkalla taloudenpidolla. Talousarvioon nähden merkittävä poikkeama on rahoituskulut. Kannonkosken kunnalla on suhteellisesti paljon lainaa ja korkotason nousun myötä korkokulut olivat 250 000 euroa suuremmat kuin talousarviossa. Liikelaitos Piispalan toiminnallinen tulos parantui edellisestä vuodesta, mutta tulosta heikensivät arvonalentumiset.

Vuonna 2023 Keski-Suomen hyvinvointialue aloitti toimintansa kuntalaisille tärkeitten palvelujen tuottamisessa. Kunnan toiminnassa se merkitsi ison taloudellisen vastuun siirtymistä hyvinvointialueella, mutta myös kuntalaisten palveluverkoston muutoksista aiheutuvien haasteitten seuraamista ja edunvalvontaa.

Kunnan viranhaltijat, henkilöstö ja luottamushenkilöt ovat onnistuneet talouden haasteista ja toimintajärjestelmien muutoksista huolimatta hoitamaan kunnalle kuuluvat tehtävät menestyksekkäästi kuntalaisten parhaaksi. Siitä kiitos koko tiimille. Henkilöstön ja kuntalaisten hyvinvointi tulee olla myös tulevana vuosina toiminnan keskiössä taloudellisista haasteista huolimatta.

Kannonkoskella sähköisen allekirjoituksen päivämääränä

Jukka Kainulainen
puheenjohtaja

Juho Kokkinen
varapuheenjohtaja

Lilja Gummerus
jäsen

Päivi Korkea-aho
jäsen

Kuntastrategian toteutuminen

KUNTA ON KOTINI		
• eri ikäpolvet toistensa tukena		
• seniorit yhteisömme voimavarana		
• panostamme liikuntamahdollisuuksien kehittämiseen		
• harrastamme yhdessä		
• kyläkuntien asukkaiden huomioiminen päätöksenteossa		
• kesäasukkaiden osallistaminen yhteistyöhön		
• kokonaisturvallisuus nostetaan keskeiseen asemaan		
HYVINVOINTI JA KESTÄVÄT ARVOT		
• ruokamme tulee läheltä ja kotimaasta		
• palveluiden säilyttäminen lähipalveluina		
• panostamme kunnan hankinnoissa puhtaaseen teknologiaan, energiatehokkuuteen ja ympäristövastuullisuuteen		
• hyvinvoinnin lisääminen kunnan yleisilmettä parantamalla		
ELINVOIMAA YRITTÄJYYDESTÄ		
• kestävää yrittäjyyttä maasta ja metsästä -yrittäjämönteisyys päätöksenteossa		
• palveluja senioreiden tueksi - työtä ja toimeentuloa lapsiperheille		
• luonto ja hiljaisuus matkailun valtteja, matkailuelinkeino painopistealueena		
• tuemme Piispalaa ja alueemme yrittäjiä kannattavaan yhteistyöhön		
• nopeat laajakaistayhteydet mahdollistavat lisääntyvän etätöiden ja etäyrittäjyyden		
TALOUS, JOHTAMINEN JA YHTEISTYÖ YLI KUNTARAJOJEN		
• vuosikate pyritään pitämään positiivisena sekä investoinnit alle poistojen		
• talouden tasapaino ja velkaantumisen pysäyttäminen keskiössä		
• kiinteistömäärän suunnitelmallinen vähentäminen-huomio omistajapolitiikkaan		
• kunta pyrkii aktiivisesti väkiluvun vähentämisen pysäyttämiseen osana kaikkea toimintaansa		
• edistämme koko seutukunnan etua rakennerahastojen tukien jaossa sekä EU:n liittymissopimuksen mukaisen erityisaseman palauttamisessa		
• teemme rakentavaa yhteistyötä yli kuntarajojen - seutukunta on mahdollisuus yhteiseen kasvuun		

Arviointikertomus 2023

Tämä allekirjoitusliite koskee kaikkia tässä esikatselunäkymässä näkyviä allekirjoitettavia asiakirjoja ja liitteitä (yhdessä "Asiakirjat"). Allekirjoittamalla sähköisesti tämän allekirjoitusliitteen vahvistan lukeneeni ja ymmärtäneeni Asiakirjojen sisältämät ehdot ja hyväksyn ne (tarvittaessa asianmukaisen valtuutuksen nojalla).

Tämä asiakirjakokonaisuus sisältää seuraavat asiakirjat:

Allekirjoitettava asiakirja

Arviointikertomus 2023.pdf

Liitteet

Keski-Suomen tarkastuslautakuntien yhteinen arvio lasten ja nuorten liikkumisen edistämisestä.pdf

Allekirjoitusliite (sisältäen sähköiset allekirjoitukset allekirjoittamisen jälkeen)

Allekirjoitusliite_Arviointikertomus 2023.pdf

Allekirjoittajat

Juho Kokkinen

Jukka Kainulainen

Lilja Gummerus

Päivi Korkea-Aho

Tämä allekirjoitusliite viittaa asiakirjaan

Arviointikertomus 2023.pdf

jonka SHA256-tiiviste on:

c871444a8055594a7ab0a06ac385ea26855284005950389d0358f3a2db7994cf

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitettu tunnisteella</i>	<i>Allekirjoituspäivä</i>
LILJA KAARINA GUMMERUS	Vahva sähköinen tunnistauminen	2024-05-29 19:46
Juho Heikki Ensio Kokkinen	Vahva sähköinen tunnistauminen	2024-05-30 10:29
JUKKA ANTERO KAINULAINEN	Vahva sähköinen tunnistauminen	2024-05-30 11:49
Päivi Sinikka Korkea-aho	Vahva sähköinen tunnistauminen	2024-05-30 12:04

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.